

กรม. ให้ความเห็นชอบแล้ว
เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2565

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตร ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566-2570

คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร
ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
ตุลาคม 2564

คำนำ

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นส่วนหนึ่งในแผนงานย่อยภายใต้แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี) ซึ่งกรอบแนวคิดเน้นการใช้ตลาดนำการผลิต (Demand Pull) และการใช้เทคโนโลยีผลักดันสร้างรายได้ (Technology push) รวมทั้ง การกำหนดประเภทสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและโอกาสทางการตลาด และการกำหนดพื้นที่การเกษตรที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ โดยเป้าหมายหลัก คือ ยกระดับรายได้เกษตรกรให้เทียบเท่ากับกลุ่มอุตสาหกรรมและบริการ ยกระดับการใช้เทคโนโลยีในภาคการเกษตร เพื่อเพิ่มผลิตภาพ และเข้าถึงตลาดสินค้ามูลค่าสูง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาในระดับคลัสเตอร์ 5 คลัสเตอร์ ได้แก่ คลัสเตอร์ผลไม้ คลัสเตอร์ประมง คลัสเตอร์พืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ คลัสเตอร์พืชสมุนไพร และคลัสเตอร์สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อแก้ปัญหาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี

แผนปฏิบัติการฯ และแผนงาน/โครงการ จัดทำโดยคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ที่ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นรองประธาน ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และผู้ทรงคุณวุฒิ นายสุรพงษ์ เจียสกุล และนายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ เป็นคณะทำงาน เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และ สกพอ. เป็นคณะทำงานและเลขานุการร่วม โดยแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้ผ่านการรับฟังความเห็นและประชุมกลุ่มย่อยกับภาครัฐ เกษตรกร ภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่อีอีซี แล้ว รวมมากกว่า 20 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมมากกว่า 1,000 คน

การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งได้บูรณาการจัดทำแผนงาน/โครงการตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566-2570 เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ของเกษตรกรในพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้ กรม. มีมติเห็นชอบ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แล้ว เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2565

คณะทำงานแผนพัฒนาการเกษตรเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ตุลาคม 2564

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
สารบัญ	
สรุปสาระสำคัญ.....	(1)
แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	1
ส่วนที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมา.....	1
1.2 ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนา.....	1
ส่วนที่ 2 สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่อีอีซี	8
2.1 สถานการณ์ภาคการเกษตร	8
2.1.1 ภาพรวมในพื้นที่อีอีซี	8
2.1.2 สถานการณ์ของภาคเกษตรรายจังหวัดในพื้นที่อีอีซี	19
2.2 สภาพปัญหาของภาคเกษตร	44
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์แนวโน้มและปัจจัยที่มีผลต่อการเกษตรในพื้นที่อีอีซี.....	50
3.1 แนวโน้มของภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซี	50
3.1.1 การเพิ่มขึ้นของประชากรและความต้องการอาหารของโลก	50
3.1.2 การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคและการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	52
3.1.3 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	53
3.1.4 การพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย	53
3.1.5 ทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG.....	54
3.1.6 ทิศทางการปรับเปลี่ยนไปสู่นวัตกรรมและเทคโนโลยีในภาคการเกษตร.....	56
3.1.7 แนวโน้มการลดลงของแรงงานและการใช้เครื่องจักรกลแทนที่	57
3.1.8 แนวโน้มความต้องการใช้น้ำของภาคเกษตร	58
3.2 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซี	60
3.3 สรุปประเด็นสำคัญในการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี.....	64
3.3.1 ทิศทางการพัฒนาระดับจังหวัด.....	64
3.3.2 การปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสำหรับพื้นที่ศักยภาพจำกัด	65
3.3.3 การปรับโครงสร้างของภาคการเกษตรในพื้นที่อีอีซี.....	67
ส่วนที่ 4 แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี.....	73
4.1 กรอบแนวคิดการพัฒนาภาคการเกษตรในพื้นที่อีอีซี.....	73

4.2	วิสัยทัศน์	73
4.3	พันธกิจ.....	73
4.4	วัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตร.....	73
4.5	เป้าหมายการพัฒนาการเกษตร	74
4.6	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	74
4.7	ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	75
4.8	ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคการเกษตรในพื้นที่อีสาน.....	75
4.9	กลไกการดำเนินงานการพัฒนาการเกษตร.....	78
ส่วนที่ 5 แผนงาน/โครงการ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษ		
ภาคตะวันออก พ.ศ. 2566-2570		81

ภาคผนวก

คำสั่งคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ที่ 4/2563 เรื่อง แต่งตั้ง
คณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

.....

สารบัญรูปภาพ

รูปที่ 1.1 แสดงยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579).....	6
รูปที่ 2.1 GDP ของประเทศ และ GPP ของอีอีซีแยกตามภาคการผลิตปี 2561	8
รูปที่ 2.2 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ปี 2561	10
รูปที่ 2.3 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรของอีอีซีต่อไร่ ปี 2561.....	11
รูปที่ 2.4 จำนวนแรงงานจำแนกตามภาคการผลิตในพื้นที่อีอีซี	12
รูปที่ 2.5 แสดงสัดส่วนและอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	20
รูปที่ 2.6 รายได้การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2561	20
รูปที่ 2.7 การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	21
รูปที่ 2.8 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของข้าว จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561	21
รูปที่ 2.9 พื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	22
รูปที่ 2.10 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของมันสำปะหลัง จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561	22
รูปที่ 2.11 พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดฉะเชิงเทรา	23
รูปที่ 2.12 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของยางพารา จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561	23
รูปที่ 2.13 พื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดฉะเชิงเทรา	24
รูปที่ 2.14 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของมะม่วง จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561	24
รูปที่ 2.15 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของทุเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561	25
รูปที่ 2.16 พื้นที่เหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลของจังหวัดฉะเชิงเทรา	25
รูปที่ 2.17 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของปลากะพงขาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561	26
รูปที่ 2.18 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของไก่เนื้อ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561	27
รูปที่ 2.19 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของไข่ไก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561	27
รูปที่ 2.20 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของสุกร จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561	28
รูปที่ 2.21 สัดส่วนและอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดชลบุรี	29
รูปที่ 2.22 รายได้การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดชลบุรี ปี 2561	29

รูปที่ 2.23 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรในจังหวัดชลบุรี	30
รูปที่ 2.24 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรในจังหวัดชลบุรี	30
รูปที่ 2.25 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของมันสำปะหลัง จังหวัดชลบุรี	
ปี 2557-2561	31
รูปที่ 2.26 พื้นที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี	31
รูปที่ 2.27 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของอ้อย จังหวัดชลบุรี ปี 2557-2561	32
รูปที่ 2.28 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของสับปะรด จังหวัดชลบุรี	
ปี 2557-2561	33
รูปที่ 2.29 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของยางพารา จังหวัดชลบุรี	
ปี 2557-2561	34
รูปที่ 2.30 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของกุ้งเพาะเลี้ยง จังหวัดชลบุรี	
ปี 2557-2561	34
รูปที่ 2.31 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของไก่เนื้อ ชลบุรี ปี 2557-2561	35
รูปที่ 2.32 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของไข่ไก่ จังหวัดชลบุรี ปี 2557-2561	35
รูปที่ 2.33 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของสุกร จังหวัดชลบุรี ปี 2557-2561	36
รูปที่ 2.34 สัดส่วนและอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดระยอง	37
รูปที่ 2.35 รายได้การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดระยอง ปี 2561	37
รูปที่ 2.36 การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรในจังหวัดระยอง	38
รูปที่ 2.37 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรในจังหวัดระยอง (จำแนกตามชนิดพืชเศรษฐกิจ)	39
รูปที่ 2.38 แหล่งน้ำผิวดินในจังหวัดระยอง.....	40
รูปที่ 2.39 พื้นที่เพาะปลูกทุเรียนที่สำคัญของจังหวัดระยองในกลุ่มน้ำประแสร์	40
รูปที่ 2.40 พื้นที่เหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลในจังหวัดระยอง.....	40
รูปที่ 2.41 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของสับปะรด จังหวัดระยอง	
ปี 2557-2561	41
รูปที่ 2.42 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของยางพารา จังหวัดระยอง	
ปี 2557-2561	42
รูปที่ 2.43 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของสับปะรด จังหวัดระยอง	
ปี 2557-2561	43
รูปที่ 2.44 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของกุ้งเพาะเลี้ยง จังหวัดระยอง	
ปี 2557-2561	43
รูปที่ 2.45 แผนที่สภาพปัญหาดินเสื่อมสภาพ.....	44
รูปที่ 2.46 แสดงพื้นที่ชลประทานในจังหวัดอิฐี.....	46

รูปที่ 2.47 แสดงสัดส่วนของลักษณะการถือครองที่ดินรายจังหวัด	49
รูปที่ 3.1 ประมาณการความต้องการบริโภคสัตว์น้ำในพื้นที่อีอีซี.....	51
รูปที่ 3.2 การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุ.....	52
รูปที่ 3.3 อุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก.....	53
รูปที่ 3.4 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซี.....	64
รูปที่ 3.5 พื้นที่ที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงได้ในพื้นที่อีอีซี.....	66
รูปที่ 3.6 พื้นที่ในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรีที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการเพาะเลี้ยงโคเนื้อได้	66
รูปที่ 3.7 พื้นที่ในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรีที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการเพาะปลูกพืชสมุนไพรได้ ...	67
รูปที่ 3.8 พื้นที่ในจังหวัดฉะเชิงเทราและระยองที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเล.....	67
รูปที่ 3.9 หน้าที่หลักเทคโนโลยีการเกษตรด้านการเพาะปลูก (AGRITECH).....	68
รูปที่ 4.1 แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี	75

.....

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรของอีอีซี ปี 2557-2561	9
ตารางที่ 2.2 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ปี 2561.....	9
ตารางที่ 2.3 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรของอีอีซีต่อไร่.....	10
ตารางที่ 2.4 จำนวนแรงงานและค่าตอบแทนจำแนกตามภาคการผลิต ปี 2557-2561.....	12
ตารางที่ 2.5 สภาพปัญหาดินของจังหวัดฉะเชิงเทรารายอำเภอ	45
ตารางที่ 2.6 สภาพปัญหาดินของจังหวัดชลบุรีรายอำเภอ.....	45
ตารางที่ 2.7 สภาพปัญหาดินของจังหวัดระยองรายอำเภอ	46
ตารางที่ 3.1 แสดงการประมาณการจำนวนของประชากรและนักท่องเที่ยวในอีอีซี.....	51
ตารางที่ 3.2 ประมาณการผลผลิตด้านการประมงในพื้นที่อีอีซี.....	51
ตารางที่ 3.3 ความต้องการใช้น้ำของพื้นที่อีอีซี ปี 2560-2580	58

.....

สรุปสาระสำคัญ

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566-2570 มีเป้าหมายที่จะพัฒนาภาคการเกษตรให้มีรายได้เทียบเท่าภาคอุตสาหกรรมและบริการ ซึ่งจะเป็ต้นแบบการพัฒนาด้านการเกษตรสมัยใหม่ของประเทศ ตามกรอบแนวคิดตลาดนำการผลิต (Demand pull) และการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี (Technology Push) เพื่อแก้ปัญหารากเหง้าการเกษตร โดยสนับสนุนการพัฒนาคลัสเตอร์สินค้าสำคัญ ได้แก่ คลัสเตอร์ผลไม้ คลัสเตอร์ประมง คลัสเตอร์พืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ คลัสเตอร์พืชสมุนไพร และคลัสเตอร์สินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพื่อเชื่อมโยงอุตสาหกรรม S-Curve และ New S-Curve รวมถึงสร้างกระบวนการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตร เทคโนโลยีชีวภาพการเกษตร พัฒนาระบบเกษตรสมัยใหม่โดยใช้ Agricultural Intelligence (AI) เพื่อตอบโจทย์ด้านการตลาดและยกระดับการผลิตภาคการเกษตร

ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาฯ โดยแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี มีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่เกี่ยวข้องหลักคือ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และแผนการปฏิรูปประเทศ คือ ด้านเศรษฐกิจ ที่มุ่งเน้นให้ประเทศสามารถยกระดับความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมการเกษตร และแผนแม่บท คือ ประเด็น 3 กำหนดให้ภาคเกษตรมีบทบาทเป็นผู้สร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร สร้างรายได้เข้าสู่ประเทศและเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญ รวมทั้ง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 คือ ยุทธศาสตร์ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เป็นสำคัญ และ (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 คือ หมุดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

1. สถานการณ์และแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงการเกษตรในพื้นที่อีอีซี

1.1 สถานการณ์ภาคการเกษตร

1) **ภาพรวมในพื้นที่อีอีซี** มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร (ปี 2561) มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 2.3 (57,001 ล้านบาท) ของมูลค่าผลิตภัณฑ์อีอีซี ซึ่งเป็นสัดส่วนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอุตสาหกรรมและบริการ แต่ใช้ที่ดินมากถึงร้อยละ 66.5 (5.51 ล้านไร่) ของพื้นที่อีอีซี โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สวนผลไม้ไม่ยืนต้น พืชไร่ และนาข้าว ตามลำดับ ผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ทูเรียน มังคุด มะม่วง ใ้เนื้อ ไข่ไก่ สุกกร และกุ้ง ซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็นการผลิตแบบดั้งเดิม ใช้สารเคมีสูง และพึ่งพาคนกลางในการทำตลาด ในขณะที่แรงงานภาคเกษตรลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายไปสู่ภาคบริการและอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ราคาสินค้าเกษตรมีความผันผวนตามความต้องการของตลาดโลก

2) สถานการณ์ของภาคเกษตรรายจังหวัดในพื้นที่อีอีซี พบว่า ฉะเชิงเทรา มีพื้นที่เกษตรและพื้นที่ชลประทานมากที่สุดในอีอีซี แต่สร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรน้อยที่สุด มีผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง มะม่วงน้ำดอกไม้ และกุ้ง โดยมีผลผลิตไข่ไก่และปลากะพงเป็นอันดับ 1 ของประเทศ ชลบุรี มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยที่สุดในอีอีซี แต่สร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมากที่สุด ผลผลิตที่สำคัญและสร้างมูลค่าสูงสุด คือ ปศุสัตว์ ได้แก่ ไข่เนื้อ ไข่ไก่ และสุกร ส่วนพืชที่สำคัญ ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ยางพารา และสับปะรด และ ระยอง มีพื้นที่การเกษตร และมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรจัดอยู่ในลำดับที่ 2 ของอีอีซี ผลผลิตที่สำคัญและสร้างมูลค่าสูงสุด ได้แก่ ทูเรียน ยางพารา ไข่เนื้อ กุ้งเพาะเลี้ยง และสุกร ตามลำดับ

1.2 สภาพปัญหาของภาคเกษตร

ปัญหารากเหง้า (Root Causes) ของการเกษตรไทย สามารถจำแนกเป็น 8 ประเด็น ซึ่งทุกประเด็นก็เป็นปัญหาในภาคตะวันออกด้วยเช่นกัน ได้แก่ (1) การเสื่อมสภาพของทรัพยากรดิน พบว่าพื้นที่เกษตรมากกว่าร้อยละ 70 ของ อีอีซี มีปัญหาสภาพดินเสื่อมสภาพ โดยเฉพาะฉะเชิงเทรา (2) ระบบชลประทานไม่ครอบคลุม ในพื้นที่อีอีซี มีเขตพื้นที่ชลประทานครอบคลุมเพียงร้อยละ 19.7 (3) คุณภาพและต้นทุนของวัตถุดิบทางการเกษตร ความขาดแคลนเมล็ดพันธุ์พืชและพ่อแม่พันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพ การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับการเกษตร รวมถึงต้นทุนของปัจจัยการผลิตที่มีราคาสูง (4) ปัญหาแรงงานสูงวัยและการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตร โดยเฉพาะชลบุรีและระยอง (5) การเข้าถึงและยอมรับเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่มีจำกัด เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรขนาดเล็ก ไม่มีทุนเพียงพอสำหรับการซื้อเทคโนโลยี (6) การขาดช่องทางการตลาด ทำให้กำไรสู่เกษตรกรซึ่งเป็นต้นน้ำมีสัดส่วนน้อย และช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ยังพัฒนาไม่สมบูรณ์และขาดประสิทธิภาพ (7) ขาดช่องทางการเข้าถึงข้อมูลการผลิตและการตลาด และ (8) ขาดความเป็นเจ้าของพื้นที่ทำกิน

1.3 สถานการณ์แนวโน้มที่คาดว่าจะมีผลต่อผลผลิตเกษตร ได้แก่ (1) การเพิ่มขึ้นของประชากรและความต้องการอาหารของโลก (2) การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคและการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (3) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (4) การพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย (5) ทิศทางการปรับเปลี่ยนไปสู่นวัตกรรมและเทคโนโลยีในภาคการเกษตร (6) แนวโน้มการลดลงของแรงงานและการใช้เครื่องจักรกลแทนที่ และ (7) แนวโน้มความต้องการใช้น้ำของภาคเกษตร

2. ศักยภาพ โอกาส และข้อจำกัด

2.1 ศักยภาพ พื้นที่ 3 จังหวัดถือเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย ได้แก่ ผลไม้ โดยเฉพาะทุเรียน ยางพารา มันสำปะหลัง ไข่เนื้อ ไข่ไก่ สุกร และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกรวย และยังมีพื้นที่เกษตรบางแห่งที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงได้ รวมทั้งยังเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ แหล่งอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับ

ภาคการเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับสากล ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความต้องการอาหาร เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวและแรงงาน นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งของเขตนวัตกรรม ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECI) ที่เป็นแหล่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและ นวัตกรรม และมีระบบการคมนาคม (Logistics) ที่สามารถเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกประเทศได้ อย่างครบวงจร โดยศักยภาพแต่ละจังหวัด ดังนี้

- **ฉะเชิงเทรา** มีพื้นที่เกษตร 1.92 ล้านไร่ หรือร้อยละ 57.5 ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ชลประทาน ร้อยละ 39.1 ของพื้นที่เกษตร ซึ่งมากที่สุดได้อีสาน เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ของประเทศ โดยเฉพาะประมงเพาะเลี้ยงน้ำกร่อย (ปลากะพงขาว กุ้ง) และปศุสัตว์ (ไก่ไข่ ไก่เนื้อ) รวมทั้ง มะม่วงสุก มันสำปะหลัง และ พืชสมุนไพรในพื้นที่ ส.ป.ก. ซึ่งพื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่อยู่ด้าน ตะวันออก และด้านตะวันตกของจังหวัด ที่สำคัญได้แก่ อำเภอพนมสารคาม อำเภอสนามชัยเขต อำเภอ ท่าตะเกียบ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว และ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำส่วนใหญ่อยู่บริเวณ ลุ่มแม่น้ำบางปะกงในเขตพื้นที่อำเภอบางปะกง อำเภอบ้านโพธิ์ และด้านตะวันตกของอำเภอเมือง

- **ชลบุรี** มีพื้นที่เกษตร 1.72 ล้านไร่ หรือร้อยละ 63.1 ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ชลประทาน เพียง ร้อยละ 4.2 ของพื้นที่เกษตรชลบุรี พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณอำเภอบ่อทองและ หนองใหญ่ ผลผลิตการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ไก่เนื้อและสุกร นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ระดับสากล (พัทยา บางแสน เกาะล้าน เกาะสีชัง) และมีท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง

- **ระยอง** พื้นที่เพื่อการเกษตร 1.87 ล้านไร่ หรือร้อยละ 84.2 ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่ ชลประทานเพียง ร้อยละ 14.8 ของพื้นที่เกษตรระยอง พื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ส่วนใหญ่อยู่บริเวณฝั่ง ตะวันตกของจังหวัด (อำเภอปลวกแดง อำเภอนิคมพัฒนา อำเภอบางฉาง) พื้นที่เพาะปลูกพืชสวน อยู่บริเวณฝั่งตะวันออกของจังหวัดระยอง (อำเภอวังจันทร์ อำเภอบ้านค่าย อำเภอแกลง) และฝั่งตะวันตก ของอำเภอเมือง โดยพืชสวนที่สำคัญ ได้แก่ ทูเรียน มังคุด เงาะ ยางพารา รวมทั้ง ประมงเพาะเลี้ยง บริเวณชายฝั่งทะเล นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ที่ตั้งของเขตนวัตกรรมระเบียง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECI) ท่าเรือน้ำลึกมาบตาพุด และท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา และแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลที่มีหาดทรายสวยงาม (เกาะเสม็ด)

2.2 โอกาสในการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีสาน พบว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ไปสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้เกิดกระแสการรักษาสุขภาพและความนิยมธรรมชาติ รวมทั้งนโยบายและ แนวทางการพัฒนาต่าง ๆ ได้แก่ นโยบายส่งเสริมโมเดลเศรษฐกิจ BCG เศรษฐกิจชีวภาพ นโยบายการ พัฒนาเกษตรกรเพื่อรองรับการพัฒนาเทคโนโลยี นโยบายการรวมกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้ง ในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค และการใช้ประโยชน์จากความเป็นที่เป็นผลพลอยได้ (By-product) จากอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการผลิตและการตลาด ทำให้ สินค้าเกษตรมีคุณภาพเพิ่มขึ้น เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตและรายได้สูงขึ้น

2.3 ข้อจำกัดด้านการเกษตร พบว่า พื้นที่อีอีซี มีข้อจำกัดด้านเกษตรที่คล้ายคลึงกับข้อจำกัดของประเทศ ได้แก่ ความขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ความเชี่ยวชาญการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรยังมีจำกัด ขาดฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนการผลิต ผลผลิตทางการเกษตรขาดการเชื่อมโยงในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) และขาดการนำผลงานวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรมาต่อยอดหรือสร้างมูลค่าเพิ่ม พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรลดลงและดินเสื่อมโทรม พื้นที่ชลประทานมีน้อย สถาบันการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการและมีราคาค่าตรวจสอบมาตรฐานค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังมีมาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ความไม่มีเสถียรภาพของกลไกราคาในตลาดสินค้าเกษตรและความผันผวนของเศรษฐกิจโลก

2.4 สรุป การวางแผนพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ให้เป็นต้นแบบการพัฒนาด้านการเกษตรที่สร้างรายได้สูงให้กับเกษตรกร จะต้องปรับวิธีการผลิตให้เป็นการผลิตตามความต้องการของตลาด โดยเลือกสินค้าที่ตลาดต้องการ เลือกพื้นที่ที่เหมาะสม และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เหมาะสมและยั่งยืน

3. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

3.1 วิสัยทัศน์ “ต้นแบบการพัฒนาภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลิตภาพ และการเข้าถึงตลาดสินค้ามูลค่าสูง” กรอบแนวคิดการพัฒนา คือ ใช้ตลาดนำการผลิต (Demand Pull) ใช้เทคโนโลยีผลักดันการสร้างรายได้ (Technology Push) กำหนดประเภทสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและโอกาสทางการตลาด และกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมพร้อมปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับคุณภาพดิน และปริมาณน้ำต้นทุน **เป้าหมายการพัฒนา** คือ ยกกระตือรือร้นรายได้เกษตรกรในพื้นที่อีอีซี ให้เทียบเท่ากลุ่มอุตสาหกรรมและบริการภายในปี 2580 และยกระดับการใช้เทคโนโลยีในภาคการเกษตร รวมทั้งให้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของ EEC ในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น โดยกำหนดให้จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็น แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเชิงอุตสาหกรรม (Aquaculture Industry Valley) จังหวัดชลบุรี เป็นแหล่งพืชพลังงาน (Bio-Mass Belt) และจังหวัดระยอง เป็นแหล่งรวบรวมผลไม้และอาหารทะเลสด (Fruit and Seafood Valley) ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาคลัสเตอร์สินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ คลัสเตอร์ผลไม้ คลัสเตอร์ประมง คลัสเตอร์พืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ คลัสเตอร์พืชสมุนไพร และคลัสเตอร์สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ โดยมีตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ดังนี้

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		
	2566-2570	2571-2575	2576-2580
อัตราการขยายตัวมูลค่าผลผลิตมวลรวมภาคเกษตรของอีอีซี ณ ราคาประจำปี (เฉลี่ยเพิ่มขึ้น)	ร้อยละ 3.5 ต่อปี	ร้อยละ 3.5 ต่อปี	ร้อยละ 3.5 ต่อปี
อัตราการขยายตัวรายได้เกษตรกรต่อแรงงานเกษตรของ อีอีซี (เฉลี่ยเพิ่มขึ้น)	ร้อยละ 6.5 ต่อปี	ร้อยละ 6.5 ต่อปี	ร้อยละ 6.5 ต่อปี

หมายเหตุ: ปี 2565 เป็นปีฐาน

3.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยกระดับผลิตภาพการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (2) ยกระดับผลิตภัณท์ให้มีมูลค่าเพิ่ม ด้วยนวัตกรรมและการตลาด (3) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภาคเกษตร และสร้างบรรยากาศเข้าสู่ธุรกิจการเกษตรสมัยใหม่ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายแต่ละยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		
		2566-2570	2571-2575	2576-2580
1. ยกระดับผลิตภาพการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรของอีอีซีต่อไร่ (เฉลี่ยเพิ่มขึ้น)	ร้อยละ 3.5 ต่อปี	ร้อยละ 3.5 ต่อปี	ร้อยละ 3.5 ต่อปี
2. ยกระดับผลิตภัณท์ให้มีมูลค่าเพิ่ม ด้วยนวัตกรรมและการตลาด	รายได้เฉลี่ยเกษตรกรเป้าหมายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 6.5 ต่อปี	ร้อยละ 6.5 ต่อปี	ร้อยละ 6.5 ต่อปี
3. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภาคเกษตร และสร้างบรรยากาศเข้าสู่ธุรกิจการเกษตรสมัยใหม่	ผลผลิตเกษตรเป้าหมายเข้าสู่การรับรองมาตรฐานในปี 2570	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ร้อยละ 100

หมายเหตุ: ปี 2565 เป็นปีฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับผลิตภาพการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา (1) วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ โดยส่งเสริมสนับสนุนการทำงานวิจัยเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่และเทคโนโลยีชีวภาพ พัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร (AgriTech) และปรับปรุงเมล็ดและพันธุ์พืชโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่เหมาะสมกับบริบทประเทศ (2) ขยายผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเกษตรสมัยใหม่ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเพาะปลูก (AgriTech) พัฒนาการเข้าถึงเมล็ดและพันธุ์ที่มีคุณภาพ และส่งเสริมปรับปรุงดินโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับผลิตภัณท์ให้มีมูลค่าเพิ่ม ด้วยนวัตกรรมและการตลาด ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา (1) วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การแปรรูป บรรจุภัณท์ และการตลาด โดยพัฒนาผลิตภัณท์ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานปลอดภัยตรงตามความต้องการของตลาด สร้างมูลค่าเพิ่มจากเศรษฐกิจเหลือทิ้ง ยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรมการบรรจุภัณท์ การเก็บรักษา การยืดอายุสินค้า และการขนส่งและส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด (Platform) (2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการตลาดและโลจิสติกส์การเกษตรกร โดยพัฒนาตลาดกลางค้าส่งผลไม้เมืองร้อนและอาหารทะเล พัฒนาระบบการขนส่งผลผลิตและผลิตภัณท์ทางการเกษตรให้ถึงมือผู้บริโภคอย่างสะดวกและรวดเร็ว ด้วยต้นทุนต่ำ สินค้าอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ และ (3) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างช่องทางตลาดใหม่ผ่านระบบออนไลน์ (E-Commerce) และระบบการประมูลสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ (E-Auction)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภาคเกษตร และสร้างบรรยากาศเข้าสู่ธุรกิจการเกษตรสมัยใหม่ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา (1) พัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะต้นแบบพร้อมขยายผล โดยเสริมสร้างสังคมฐานความรู้และการกระจายองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร จัดตั้งศูนย์กลางเกษตรทันสมัยเพื่อเป็นศูนย์รวมการถ่ายทอดความรู้ (2) สนับสนุนและพัฒนาผู้วิจัยและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตรเกี่ยวเนื่อง โดยจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกรผู้วิจัยและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตรและเกี่ยวเนื่อง สร้างโอกาสทางธุรกิจให้แก่เกษตรกร และส่งเสริมและดึงดูดผู้วิจัยกลุ่มใหม่ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร (3) สนับสนุนการต่อยอดมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรและสินค้าเกษตร โดยสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าเกษตร โดยการต่อยอดการใช้ประโยชน์จากมาตรฐานทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมภาคเอกชนในการตรวจวัดมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรและสินค้าเกษตร (4) สนับสนุนการประกันความเสี่ยงและการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรบริหารจัดการกับความเสี่ยง และส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้สะดวกและรวดเร็ว

3.3 ทิศทางการขับเคลื่อนคลัสเตอร์สินค้าเกษตร ประกอบด้วย 5 คลัสเตอร์ ดังนี้

- **คลัสเตอร์ผลไม้** เน้นพัฒนาคุณภาพสินค้าสู่ตลาดสินค้ามูลค่าสูง โดยการยกระดับผลิภาพการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และยกระดับผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่ม ด้วยการแปรรูปจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพระบบการตลาด การขนส่งและการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์เป้าหมาย ได้แก่ ทูเรียน มังคุด มะม่วง ขนุน และมะพร้าวอ่อน ในพื้นที่ระยองและฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง

- **คลัสเตอร์พืชสมุนไพร** เน้นการพัฒนาสมุนไพรอย่างครบวงจรในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อต่อยอดอุตสาหกรรม New S-Curve เชื่อมโยงเศรษฐกิจฐานชีวภาพ และเชื่อมโยงกับความต้องการวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีความต้องการและมูลค่าสูง เช่น อาหารเพื่อสุขภาพ อุตสาหกรรมยา เวชภัณฑ์ทางการแพทย์ และเวชสำอาง ซึ่งขับเคลื่อนด้วยการยกระดับผลิภาพการผลิตพืชสมุนไพรโดยใช้เทคโนโลยี ยกระดับผลิตภัณฑ์แปรรูปพืชสมุนไพรให้มีมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย และเพิ่มประสิทธิภาพระบบการตลาดและการจำหน่ายสินค้าเกษตร (E-commerce) ผลิตภัณฑ์เป้าหมาย ได้แก่ ฟ้าทะลายโจร ขมิ้นชัน กระชาย บัวบก ไพล กัญชงและกัญชา โดยระยะแรกเน้นส่งเสริมในพื้นที่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ด้วยเทคโนโลยีโรงเรือนอัจฉริยะ (Plant Factory หรือ Green House)

- **คลัสเตอร์ประมงเพาะเลี้ยง** ผลผลิตเป้าหมาย คือ สัตว์น้ำเชิงเศรษฐกิจ เน้นเพาะเลี้ยงในระบบปิด เช่น กุ้งขาว กุ้งก้ามกราม ปลานิล ปลาสลิด จระเข้ ปูทะเล พื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ ฉะเชิงเทรา และระยอง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง เน้นการเพิ่มมูลค่าในห่วงโซ่อุปทานด้วยเทคโนโลยีการผลิตและสร้างเศรษฐกิจใหม่ โดยการยกระดับผลผลิตสินค้าประมงเพาะเลี้ยงให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามความต้องการตลาด และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งสร้างหรือพัฒนาตลาดกลางและระบบโลจิสติกส์ ซึ่งดำเนินการภายใต้การส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการประมงเพาะเลี้ยงแบบ Smart Farm และพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในระบบปิด ด้วยการจัดทำแปลงสาธิตการใช้เทคโนโลยีการผลิตประมงเพาะเลี้ยง เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรผู้สนใจ พร้อมทั้งขยายผลการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเผยแพร่การใช้เทคโนโลยี Smart Farm แก่เกษตรกร รวมถึงการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อสร้างโอกาสในการลงทุนด้านเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร และการหาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็นความต้องการของตลาด

- **คลัสเตอร์พืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ** ผลิตภัณฑ์เป้าหมาย คือ มันสำปะหลังในพื้นที่ฉะเชิงเทรา เน้นยกระดับผลผลิตมันสำปะหลังให้มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ส่งเสริมการแปรรูปด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าสินค้า และเพิ่มประสิทธิภาพการตลาดและการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ซึ่งเป็นการต่อยอดอุตสาหกรรม New S-Curve (อุตสาหกรรมเคมีชีวภาพ) ในพื้นที่อีอีซี ที่มีโรงงานผลิตเอทานอล และการต่อยอดการผลิตไปสู่ไบโอพลาสติก (Bioplastic) ด้วยการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการผลิต การเก็บเกี่ยว การรักษาคุณภาพ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาพันธุ์ที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับพื้นที่

- **คลัสเตอร์เกษตรมูลค่าสูง** ผลผลิตภัณฑ์เป้าหมาย คือ (1) เนื้อโคพรีเมียมคุณภาพสูงแบบครบวงจร เน้นการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพสูงได้มาตรฐานระดับสากลให้เพียงพอแก่ความต้องการภายในประเทศ ในพื้นที่ฉะเชิงเทรา (อำเภอแปลงยาว อำเภอสนามชัยเขต) และชลบุรี (อำเภอบ่อทอง อำเภอหนองใหญ่) ซึ่งเป็นแหล่งเลี้ยงเดิม และสนับสนุนการตั้งศูนย์ชำแหละ ตัดแต่ง และการแปรรูปที่ได้มาตรฐานระดับส่งออก ในพื้นที่ระยอง รวมทั้งสนับสนุนและจัดทำการตลาดทั้งโคเนื้อและผลิตภัณฑ์แปรรูป ส่งเสริมให้มีการบริโภคเนื้อโคมากขึ้น โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โรงชำแหละและตัดแต่งขึ้นเนื้อให้ได้มาตรฐานสากล ในการแปรรูปเนื้อโคคุณภาพ เพื่อยกระดับการผลิตและเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าในพื้นที่อีอีซี และพื้นที่ใกล้เคียง พร้อมทั้งลดการนำเข้าเนื้อโคแปรรูปจากต่างประเทศ และ (2) ไข่ไก่อินทรีย์ เน้นการปรับระบบการเลี้ยงไก่ไข่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มไข่ไก่แบบไม่ใช้กรง (Cage Free Eggs) และไข่ไก่อินทรีย์ (Organic) การสร้างระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้าไข่ไก่ และการขยายตลาดไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่อีอีซี (EEC Premium Eggs) ผู้บริโภคทั่วประเทศ ซึ่งนำร่องในพื้นที่ฉะเชิงเทรา

4. กลไกการดำเนินงานแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

การดำเนินงาน ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ประกอบด้วย การจัดทำแผนปฏิบัติการฯ การขับเคลื่อน และการแปลงแผนฯ สู่การปฏิบัติ โดยเน้นการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านกลไกคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และหน่วยงานเจ้าภาพแต่ละคลัสเตอร์ ได้แก่ (1) กรมส่งเสริมการเกษตร เจ้าภาพคลัสเตอร์ผลไม้ (2) กรมประมง เจ้าภาพคลัสเตอร์ประมง (3) กรมวิชาการเกษตร เจ้าภาพคลัสเตอร์พืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ (4) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เจ้าภาพคลัสเตอร์สมุนไพร และ (5) กรมปศุสัตว์ เจ้าภาพคลัสเตอร์สินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพื่อพิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการ พร้อมทั้งงบประมาณ ภายใต้แผนปฏิบัติการพัฒนาการเกษตรฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570 รวมทั้ง กำหนดและทบทวนแผนงาน/โครงการรายปีให้เป็นไปอย่างบูรณาการ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ ตามแผนปฏิบัติการฯ และทิศทางการขับเคลื่อนแต่ละคลัสเตอร์ ภายใต้งบประมาณตามแผนงานปกติของหน่วยงาน และแผนงานบูรณาการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ และคณะทำงานขับเคลื่อนแผนฯ ระดับจังหวัด ดังนี้

1) **ระยะแรก (พ.ศ. 2566-2567)** มุ่งเน้นเตรียมการปรับโครงสร้างการพัฒนาการเกษตรด้วยเทคโนโลยีการเกษตรและดำเนินการพัฒนาคลัสเตอร์เกษตรที่มีศักยภาพ โดยเชื่อมโยงกับตลาดผู้บริโภคและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ผ่านการทำงานแบบบูรณาการ

2) ระยะเวลา (พ.ศ. 2568-2570) มุ่งเน้นการดำเนินการให้เกิดการขับเคลื่อนการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อสร้างมูลค่ากับภาคเกษตร พร้อมทั้งต่อยอดคลัสเตอร์การเกษตร เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเป้าหมายสมัยใหม่

3) ระยะถัดไป (พ.ศ. 2571 เป็นต้นไป) มุ่งเน้นให้เกิดนวัตกรรมทั้งในการผลิตและการพัฒนาสินค้าซึ่งจะต้องตอบโจทย์ความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของตลาดสินค้าเกษตร พร้อมทั้งตอบสนองต่อความต้องการอาหารรูปแบบใหม่ ๆ

5. แผนงาน/โครงการ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี

แผนงาน/โครงการ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ปี พ.ศ 2566-2570 มีทั้งสิ้น 101 โครงการ วงเงินรวม 2,845.55 ล้านบาท แบ่งเป็นวงเงินภาครัฐ 1,535.55 ล้านบาท และภาคเอกชน 1,310 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 54 และร้อยละ 46 ของวงเงินรวม โดยมีโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการระเบียบเศรษฐกิจผลไม้ภาคตะวันออก (EFC) โครงการการพัฒนาสมุนไพรอย่างครบวงจรในพื้นที่ EEC นำร่อง ฟาร์มทะเลใจจร กล้วยง/กล้วยา โครงการต้นแบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์ในพื้นที่อีอีซี โครงการเพิ่มผลิตภาพการเกษตรบนฐานทรัพยากรดิน เป็นต้น ซึ่งจำแนกโครงการตามยุทธศาสตร์ และตามคลัสเตอร์สินค้าเกษตร ดังตารางต่อไปนี้

จำนวนแผนงาน/โครงการ และกรอบวงเงิน จำแนกตามยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์	แผนงาน/ โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)		
		รวม	ภาครัฐ	ภาคเอกชน
1 ยกระดับผลิตภาพการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ	34	596.21	596.21	-
2 ยกระดับผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่ม ด้วยนวัตกรรมและการตลาด	24	845.54	440.54	405.00
3 พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภาคเกษตร และสร้างบรรยากาศเข้าสู่ธุรกิจการเกษตรสมัยใหม่	43	1,403.80	498.80	905.00
รวมทั้งสิ้น	101	2,845.55	1,535.55	1,310.00

จำนวนแผนงาน/โครงการ และกรอบวงเงิน จำแนกตามคลัสเตอร์เกษตร

คลัสเตอร์	ต้นทาง		กลางทาง		ปลายทาง		รวม	
	แผนงาน/ โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)	แผนงาน/ โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)	แผนงาน/ โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)	แผนงาน/ โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)
ผลไม้	9	185.00	7	141.85	8	443.66	24	770.51
ประมง	9	98.10	5	120.57	1	13.76	15	232.43
พืชสำหรับอุตสาหกรรม ชีวภาพ	10	57.84	7	55.88	4	15.65	21	129.37
พืชสมุนไพร	18	731.80	12	252.67	1	89.15	31	1,073.62
สินค้าเกษตรมูลค่าสูง	5	77.06	1	500.00	2	33.06	8	610.12
สนับสนุนทุกคลัสเตอร์	1	22.50	0	-	1	7.00	2	29.50
รวม	52	1,172.31	32	1,070.97	17	602.28	101	2,845.55

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
(พ.ศ. 2566-2570)

ส่วนที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมา

นายกรัฐมนตรี ได้มีข้อสั่งการ ในคราวการประชุมคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ปัจจุบันคือ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) ครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2560 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ EEC (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง) โดยให้มีการปรับระบบการทำการเกษตรทั้งเรื่องการใช้พื้นที่และระบบการทำการเกษตรให้สอดคล้องกับการพัฒนาของอีอีซี และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) เป็นผู้ประสานงาน รวบรวมและนำเสนอคณะกรรมการนโยบายฯ ต่อไป

สกพอ. ร่วมกับ กษ. จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี) และแผนงาน/โครงการ ให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และความต้องการของตลาด ภายใต้การพิจารณาของคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งในกระบวนการจัดทำแผนได้มีการหารือและรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อีอีซี ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง เพื่อหาศักยภาพ โอกาส และข้อจำกัด

1.2 ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาฯ

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี มีความสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาภาคการเกษตรระยะยาวในระดับประเทศ อาทิเช่น ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ประเด็นการเกษตรซึ่งเป็นแผนการพัฒนาเชิงเป้าหมายในระยะยาว แผนการปฏิรูปประเทศเป็นแผนที่มุ่งสู่การวางรากฐานการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ซึ่งแปลงยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาฯ

แผนระดับ 1	ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)		
	3 ยุทธศาสตร์ สอดคล้องกับภาคการเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> • ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน • ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม • ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 	
แผนระดับ 2	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12	(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13
	กำหนดให้ ภาคเกษตรมีบทบาทเป็นผู้สร้างความมั่นคงทางด้านอาหารสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ และเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญ	ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรมบริการ และการค้าการลงทุน	หมวดหมู่ที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เป็น หมวดหมู่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการเกษตร
แผนระดับ 3	(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรใน อีอีซี (พ.ศ. 2566 - 2570)		
	พัฒนาภาคการเกษตรโดย <ul style="list-style-type: none"> • ใช้ตลาดนำการผลิต (Demand Pull) • ใช้เทคโนโลยีผลักดันการผลิต (Technology Push) ภายใต้อำนาจ BCG ผ่าน 5 คลัสเตอร์ ได้แก่ ผลไม้ พืชสมุนไพร ประมง พืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ และเกษตรมูลค่าสูง	มีเป้าหมายสำคัญ คือ ยกระดับรายได้เกษตรกรในพื้นที่อีอีซี ให้เทียบเท่ากับอุตสาหกรรมและบริการ ภายในปี 2580	

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตร

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) กำหนด วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในปี 2580 (ระยะเวลาภายใน 20 ปี) ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาประเทศ และใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ของประเทศให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ยุทธศาสตร์ชาติประกอบด้วยยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ด้านความมั่นคง (2) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (4) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (5) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (6) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

โดยยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรมี 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (2) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (3) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี จะเป็นมีลักษณะเช่นเดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ กล่าวคือ มุ่งการบูรณาการประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่อีอีซี ไปในทิศทางเดียวกัน และต้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาในสาขาอื่น ๆ ในพื้นที่อีอีซี ด้วย ขณะที่ขอบเขตของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคการเกษตรจะกำหนดจากการพิจารณาความเชื่อมโยงของภาคการเกษตรกับภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่พื้นที่อีอีซี ให้มีความสำคัญและสามารถสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างภาคเกษตรและภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ในพื้นที่

1) แผนการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร

แผนการปฏิรูปประเทศเป็นแผนที่มีมุ่งสู่การวางรากฐานการพัฒนาไปสู่ประเทศที่มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีความสมดุลประชาชนในสังคมมีโอกาสทัดเทียมกัน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปแต่ละด้าน โดยแผนการปฏิรูปประเทศประกอบด้วย 11 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการเมือง (2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (3) ด้านกฎหมาย (4) ด้านกระบวนการยุติธรรม (5) ด้านเศรษฐกิจ (6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (7) ด้านสาธารณสุข (8) ด้านสื่อมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (9) ด้านสังคม (10) ด้านพลังงาน และ (11) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ภาคการเกษตรมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นปฏิรูปด้านต่าง ๆ จำนวน 6 ด้านด้วยกัน ได้แก่ (1) ด้านบริหารราชการแผ่นดิน (2) ด้านเศรษฐกิจ (3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (4) ด้านสาธารณสุข (5) ด้านสังคม และ (6) ด้านพลังงาน โดยมีประเด็นปฏิรูปหลัก ๆ คือ ด้านเศรษฐกิจมุ่งที่จะทำให้ประเทศสามารถยกระดับความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมเกษตรโดยมุ่งเน้นตั้งแต่การผลิตผลผลิตการเกษตร (ต้นน้ำ) การสร้างมูลค่าเพิ่มจากการเลือกใช้ทรัพยากรการผลิตที่ตอบสนองต่อตลาด และส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าในสินค้าเกษตรพื้นฐาน (Commodities) เป็นต้น

2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ประเด็น 3 การเกษตร ได้กำหนดให้ภาคเกษตรมีบทบาทเป็นผู้สร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร สร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ และเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญ โดยให้ความสำคัญกับ (1) การยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย (2) การนำความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่มาเป็นประโยชน์ (3) การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร (4) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดการฟาร์ม และ (5) การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนา มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง

3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่เกี่ยวกับภาคการเกษตร

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (2560-2565) ให้ความสำคัญกับการต่อยอดจากความสำเร็จเชิงกายภาพสู่การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและชุมชนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการกระจายความเจริญในการพัฒนาชุมชน จังหวัดและเมืองตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ รวมถึงพื้นที่เชื่อมโยงอื่นภายในประเทศ โดยมุ่งเน้นการนำความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจทั้งในเรื่อง

กระบวนการผลิตรูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ การพัฒนาต่อยอดด้วยการใช้นวัตกรรมสำหรับการพัฒนาสินค้าและบริการทั้งในระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง ใช้ความรู้และทักษะ การใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนาและการพัฒนานวัตกรรมมาใช้ในทุกด้านของการพัฒนา การพัฒนามีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับกรอบเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน การขยายและสร้างฐานรายได้ใหม่ที่ครอบคลุมทั่วถึงมากขึ้นควบคู่ไปกับการต่อยอดฐานรายได้เดิม สังคมไทยมีคุณภาพและมีความเป็นธรรมโดยมีที่ยืนสำหรับทุกคนในสังคมและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และเป็นการพัฒนาที่เกิดจากการฉีกกำลังในการผลักดันขับเคลื่อนร่วมกันของทุกภาคส่วน (Thailand 4.0)

การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงเป็น 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) สู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ในแผนนี้จะใช้แนวทางของแผนพัฒนาฉบับที่ 12 ในปี 2565 เท่านั้น เนื่องจากระยะเวลาของแผนนี้เริ่มใช้ปี 2565 ซึ่งเป็นปีที่สิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

ยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรโดยตรงคือ ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยุทธศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง คือ ยุทธศาสตร์ (1) การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ (2) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม (4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ และ (5) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา ซึ่งยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ สร้างรายได้และกระจายรายได้สู่คนในชุมชนอย่างทั่วถึง อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของทั้งเศรษฐกิจในภาพรวมและเศรษฐกิจฐานรากตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน

4) (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่เกี่ยวกับภาคการเกษตร

(ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักนำทางในการขับเคลื่อนและวางแผนการพัฒนาประเทศ ซึ่งประกอบด้วยหมุดหมายการพัฒนา 13 หมุดหมาย ที่กำหนดขึ้นเป็นประเด็นเชิงบูรณาการตามมิติการพัฒนา 4 ด้าน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน โดย มิติการพัฒนา 4 ด้าน 13 หมุดหมาย ได้แก่ มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย ประกอบด้วย 6 หมุดหมาย คือ (1) ประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง (2) จุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน (3) ฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก (4) ศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง (5) ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของ

ภูมิภาค (6) ศูนย์กลางด้านดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของอาเซียน **มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม** ประกอบด้วย 3 หมายความว่า (7) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ (8) พื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน (9) ความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม **มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ประกอบด้วย 2 หมายความว่า (10) ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ (11) ลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ** ประกอบด้วย 2 หมายความว่า (12) กำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต (13) ภาครัฐทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

หมายความว่าเกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการเกษตร คือ หมายความว่า 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง เป้าหมายการพัฒนา คือ (1) มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น (2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการ เพื่อคุณภาพและความยั่งยืนของภาคเกษตร (3) เพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตรในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม โดยมีกลยุทธ์การพัฒนา ได้แก่ (1) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้า เพื่อให้เกิดการยกระดับกระบวนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม (2) การส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูง (3) การขยายผลรูปแบบเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีมูลค่าเพิ่มสูงจากแบบอย่างความสำเร็จในประเทศ (4) การพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานรวมทั้งการใช้น้ำซ้ำ (5) การส่งเสริมให้เอกชนลงทุนพัฒนาตลาดกลางและตลาดออนไลน์สินค้าเกษตร รวมถึงสินค้ากลุ่มปศุสัตว์และประมง (6) การสนับสนุนระบบประกันภัยและรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปที่เกษตรกรเข้าถึงได้ (7) การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์มและกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าผลผลิตของเกษตรกร (8) การส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ทำกินและรักษาพื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสมไว้เป็นฐานการผลิตการเกษตร (9) การพัฒนาฐานข้อมูลและคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร รวมทั้งผลักดันให้มีการใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ (10) การพัฒนาให้เกิดระบบการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร (11) การยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร (12) การพัฒนากลไกเพื่อเชื่อมโยงภาคีต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ส่วนราชการ กลุ่มเกษตรกร และนักวิชาการในพื้นที่ ในการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในการพัฒนาภาคเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

5) แผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

ในด้านนโยบายประเทศไทยมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ซึ่งเป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) โดยกำหนดเป้าประสงค์ชัดเจนที่จะยกระดับรายได้

ของเกษตรกรให้หลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง หรือเกษตรกรต้องมียาได้มากกว่า 390,000 บาท/คน ด้วยการยกระดับภาคเกษตรไทยให้เป็น Smart Agriculture การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร พัฒนาองค์ความรู้ยกระดับสู่การเป็น Smart Farmer การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยขับเคลื่อนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทานสินค้า และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืน และการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

รูปที่ 1.1 แสดงยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จากที่กล่าวมาชี้ได้ว่า ประเทศไทยอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การเกษตรสมัยใหม่ เป็นเกษตร 4.0 นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ตั้งแต่การปรับปรุงพันธุ์ การเพาะปลูก แปรรูป จนถึงการตลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกย่องรายได้เกษตรกรและประชากรของประเทศ แต่ที่ผ่านมาประเทศไทยยังมีการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่ค่อนข้างจำกัด ยิ่งก้าวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ในขณะที่การพัฒนาเทคโนโลยีในต่างประเทศมีความก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว อาทิ เทคโนโลยีชีวภาพจีโนมิกส์ การใช้ Image Technology ในการตรวจวิเคราะห์และแปลงภาพจำนวนมากเป็นระบบดิจิทัล (Digital) ทำให้ได้ข้อมูลจำนวนมากภายในเวลาสั้น ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยยังมีการทำวิจัยไม่เพียงพอโดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยพื้นฐานด้านการเกษตร เช่น วิทยาการพืช (Plant Sciences) สรีรวิทยาของพืช (Plant Physiology) เนื่องจากข้อจำกัดในการลงทุนวิจัยพัฒนา การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น Plant Phenotyping Screening และการพัฒนากำลังคน นอกจากนี้ การวิจัยด้านการเกษตรปัจจุบันต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญหลายสาขา เช่น วิศวกรรมศาสตร์ อนุกรมวิธาน คณิตศาสตร์และโมเดล (Mathematic and Modelling) ที่ผ่านมามีผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้านมีจำกัดและมีความร่วมมือในการดำเนินงานไม่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องมีความร่วมมือในการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีในลักษณะการบูรณาการศาสตร์ ส่งเสริมการวิจัยสร้างความรู้ และพัฒนาเทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการเกษตร

ทั้งนี้ การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีในวัตกรรมการเกษตรดังกล่าวต้องการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการวิจัยแบบเข้มข้น กำลังคนเชี่ยวชาญ และมาตรการสนับสนุนต่าง ๆ ในขณะเดียวกันธุรกิจการเกษตรก็ต้องปรับเปลี่ยนจาก Traditional SMEs เป็นธุรกิจแบบ Smart Enterprises & Startup ให้บริการด้านการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือ อาทิ ธุรกิจ Startup ที่ให้บริการระบบเกษตรแม่นยำ ใช้เทคโนโลยีในการสำรวจ ตรวจสอบ และระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยวางแผน การเพาะปลูก การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลดิน น้ำ อากาศ สภาพแวดล้อมและพืช รวมถึงต้องมุ่งพัฒนาเกษตรกรของประเทศให้เป็น Smart Farmer ที่พร้อมใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการผลิตและการจัดการตลาด มีความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีและแหล่งทุน

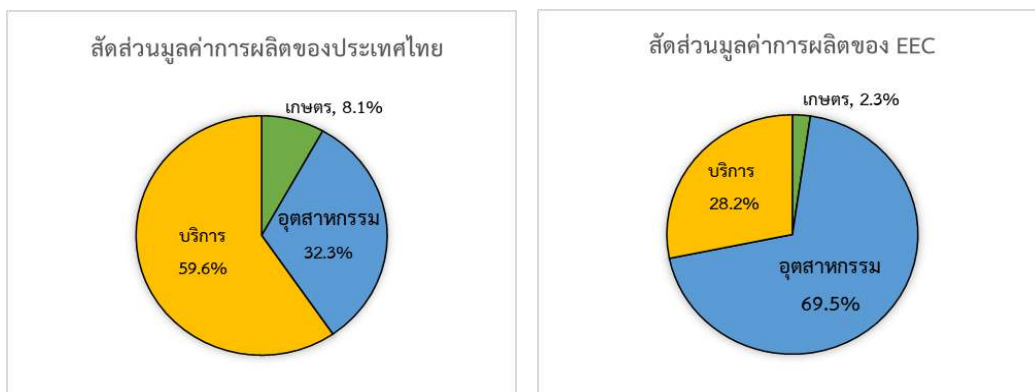
ส่วนที่ 2 สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่อีอีซี

2.1 สถานการณ์ภาคการเกษตร

2.1.1 ภาพรวมในพื้นที่อีอีซี

1) มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรของอีอีซีมีสัดส่วนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอุตสาหกรรมและบริการ ในปี 2561 ประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์มวลรวม หรือ GDP 16,365,574 ล้านบาท เป็นสัดส่วนภาคเกษตร ร้อยละ 8.1 ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 32.3 และภาคบริการร้อยละ 59.6 ของ GDP พื้นที่อีอีซี มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ 2,463,249 ล้านบาท เป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรเพียง 57,001 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.3 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์อีอีซี ซึ่งเป็นสัดส่วนมูลค่าที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนร้อยละ 69.5 และภาคบริการร้อยละ 28.2 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์อีอีซี สำหรับอัตราการขยายตัวภาคเกษตรของอีอีซี ปี 2561 เทียบกับปี 2560 หดตัวลงร้อยละ 0.9 และเฉลี่ยในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.4 ต่อปี ผลผลิตเกษตรของพื้นที่อีอีซีที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ทุเรียน มังคุด มะม่วง ใก่นื้อ ไข่ไก่ สุกร และกุ้ง ซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็นการผลิตแบบดั้งเดิม ใช้สารเคมีสูง และพึ่งพาคนกลางในการทำตลาด

รูปที่ 2.1 GDP ของประเทศ และ GPP ของอีอีซีแยกตามภาคการผลิตปี 2561

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ประกอบด้วย พืช ประมง ปศุสัตว์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการผลิตภาคเกษตร พบว่า ผลิตภัณฑ์พืชมีสัดส่วนมากที่สุด รองลงมาคือ ประมง และปศุสัตว์ ตามลำดับ สำหรับทิศทางการขยายตัวของมูลค่าทางเศรษฐกิจแต่ละผลิตภัณฑ์ ในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมา พบว่า ประมงเป็นสินค้าประเภทเดียวที่มีทิศทางการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 16.0 ต่อปี เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคาและปริมาณ โดยเฉพาะปลาน้ำกร่อยที่มีการเพิ่มพื้นที่การเพาะเลี้ยงมากขึ้น ส่วนพืชและปศุสัตว์หดตัวลงเฉลี่ยร้อยละ 3.1 และ 2.4 ต่อปี ตามลำดับ

ตารางที่ 2.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรของอีอีซี ปี 2557-2561

รายการ	2557	2558	2559	2560	2561
มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ณ ราคาตลาด (ล้านบาท)	56,902	51,401	54,145	60,176	57,001
อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	-7.03	-9.67	5.34	11.14	-5.28
พืช	-7.88	-14.24	-1.80	15.78	-9.52
ประมง	7.23	-4.67	8.93	4.79	66.26
ปศุสัตว์	-12.86	-0.29	16.75	-6.43	-16.75
อื่น ๆ	3.43	-0.85	37.72	71.32	-64.32
มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ณ ราคาแท้จริง (ล้านบาท)	34,408	31,615	31,736	35,263	34,930
อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	-4.84	-8.12	0.38	11.11	-0.94

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

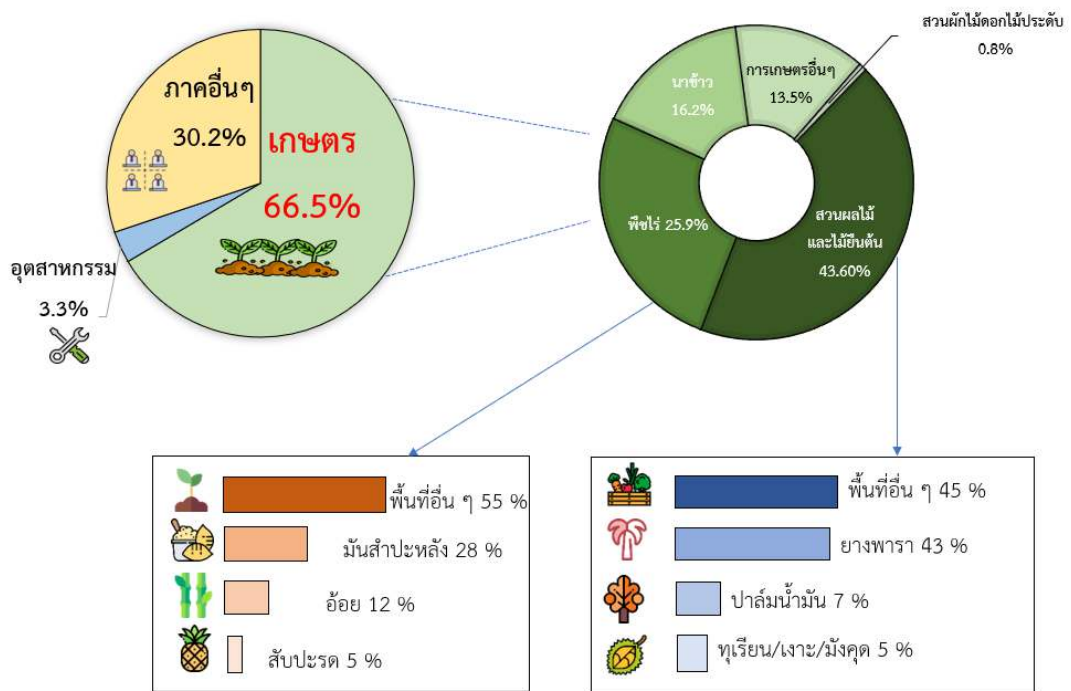
2) ที่ดินเพื่อการเกษตรมีสัดส่วนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับที่ดินเพื่อวัตถุประสงค์อื่น อีอีซี มีพื้นที่ทั้งหมด 8.29 ล้านไร่ จากการสำรวจการใช้ประโยชน์ที่ดินของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในปี 2561 พบว่า ในพื้นที่อีอีซี มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรถึง 5.51 ล้านไร่ หรือร้อยละ 66.5 ของพื้นที่อีอีซี ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมใช้พื้นที่เพียง 0.28 ล้านไร่ และที่เหลือเป็นการใช้พื้นที่เพื่อการอื่น ๆ อีก 2.5 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.3 และร้อยละ 30.2 ของที่ดินในอีอีซี ตามลำดับ โดยพื้นที่เกษตรใช้สำหรับปลูกสวนผลไม้และไม้ยืนต้นมากที่สุด ประมาณ 2.40 ล้านไร่ หรือร้อยละ 43.6 ได้แก่ ยางพารา 1.46 ล้านไร่ สวนผลไม้ (ทุเรียน เงาะ และมังคุด) 0.22 ล้านไร่ และปาล์มน้ำมัน 0.20 ล้านไร่ และต้นยูคาลิปตัส 0.12 ล้านไร่ รองลงมาคือ พืชไร่ ประมาณ 1.43 ล้านไร่ หรือร้อยละ 25.93 ได้แก่ มันสำปะหลัง 0.54 ล้านไร่ อ้อยโรงงาน 0.19 ล้านไร่ และสับปะรด 0.10 ล้านไร่ นาข้าว 0.89 ล้านไร่ หรือร้อยละ 16.16 และเกษตรอื่น ๆ ร้อยละ 14.3 ของพื้นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรทั้งหมด

ตารางที่ 2.2 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ปี 2561

จังหวัด	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	การใช้ที่ดิน (ไร่)			สัดส่วนการใช้ที่ดินต่อพื้นที่ทั้งหมด (%)		
		เกษตร	อุตสาหกรรม	อื่น ๆ	เกษตร	อุตสาหกรรม	อื่น ๆ
ฉะเชิงเทรา	3,344,375	1,924,170	45,522	1,374,683	57.53	1.36	41.10
ชลบุรี	2,726,875	1,721,626	125,269	879,980	63.13	4.59	32.27
ระยอง	2,220,000	1,868,958	105,605	245,437	84.19	4.75	11.05
รวม	8,291,250	5,514,754	276,396.00	2,500,100	66.51	3.33	30.15

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

รูปที่ 2.2 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ปี 2561

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร วิเคราะห์โดย สกพอ.

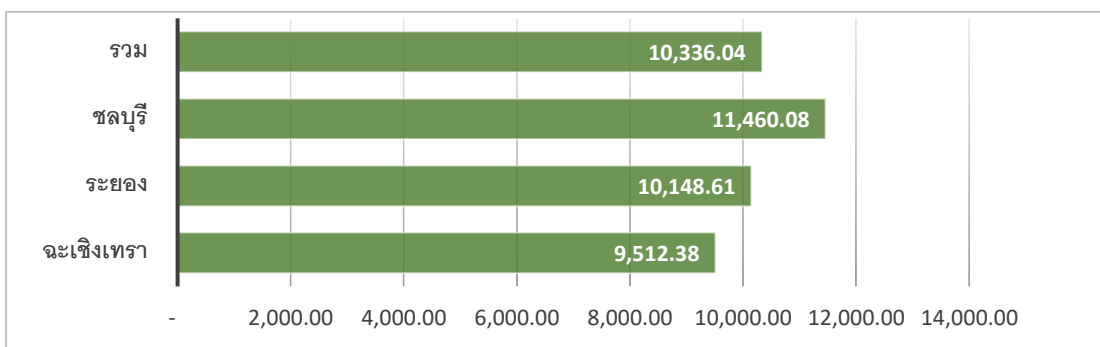
หากพิจารณาผลตอบแทนการใช้ที่ดินต่อไร่ของภาคการเกษตร พบว่า อีอีซี มีมูลค่า 10,336 บาทต่อไร่ โดยจังหวัดชลบุรีสามารถสร้างมูลค่าได้สูงที่สุดคือ 11,460 บาทต่อไร่ รองลงมาคือ จังหวัดระยอง 10,148 บาทต่อไร่ และต่ำสุด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา 9,512 บาทต่อไร่ ซึ่งผลผลิตที่สำคัญและสร้างมูลค่าสูงสุดของจังหวัดชลบุรี คือ ปศุสัตว์ ได้แก่ ไก่เนื้อ ไช้ไก่ และสุกร จังหวัดระยอง คือ ทุเรียน ยางพารา และไก่เนื้อ สำหรับฉะเชิงเทรา คือ ไช้ไก่ ข้าว และไก่เนื้อ ตามลำดับ

ตารางที่ 2.3 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรของอีอีซีต่อไร่

จังหวัด	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่เกษตร (ไร่)	พื้นที่เกษตร/พื้นที่ทั้งหมด (%)	GPP ภาคเกษตร (ล้านบาท)	GPP ภาคเกษตร/พื้นที่เกษตร (บาท/ไร่)
ฉะเชิงเทรา	3,344,375	1,924,170	57.53	18,303	9,512.38
ชลบุรี	2,726,875	1,721,626	63.14	19,730	11,460.08
ระยอง	2,220,000	1,868,958	84.19	18,967	10,148.61
รวม	8,291,250	5,514,754	66.51	57,001	10,336.04

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร วิเคราะห์โดย สกพอ.

รูปที่ 2.3 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรของอีอีซีต่อไร่ ปี 2561

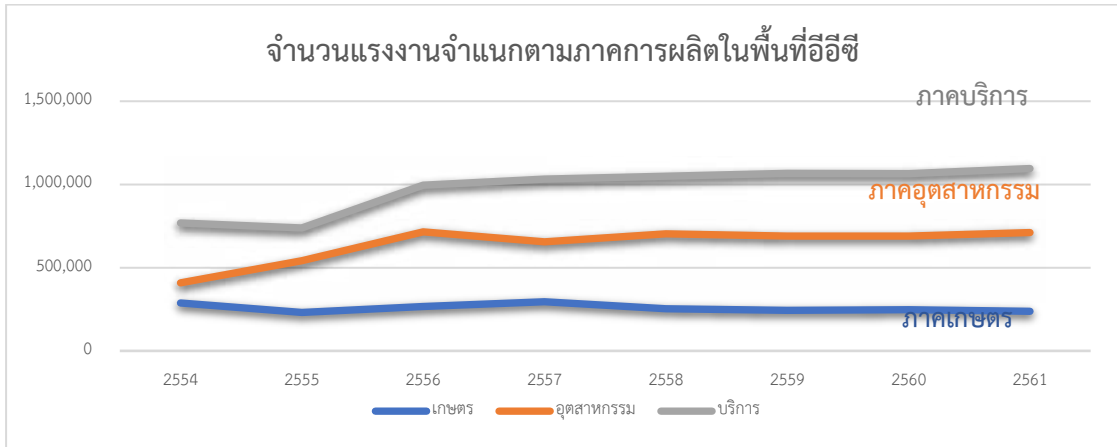

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร วิเคราะห์โดย สกพอ.

3) แรงงานภาคเกษตรลดลงอย่างต่อเนื่อง จากรายงานผู้มีงานทำของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2561 แรงงานภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซีมีจำนวน 237,365 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.6 ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมดของอีอีซี ซึ่งลดลงอย่างต่อเนื่อง ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (2557-2561) เฉลี่ยลดลง ร้อยละ 5.3 ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนแรงงานในภาคเกษตรกับภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ยังพบว่า แรงงานภาคเกษตรมีสัดส่วนน้อยสุด โดยแรงงานในภาคบริการมีสัดส่วนมากที่สุด รองลงมาคือ แรงงานภาคอุตสาหกรรม ทั้งนี้ มีข้อสังเกตที่สำคัญคือ ในช่วงปี 2557-2561 จำนวนแรงงานภาคบริการและอุตสาหกรรมในพื้นที่อีอีซี เพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกับแรงงานภาคเกษตรที่ลดลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแรงงานเริ่มมีการเคลื่อนย้ายไปสู่ภาคบริการและอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซี และในอนาคตอาจจะก่อให้เกิดปัญหารุนแรงขึ้น หากยังไม่ได้รับการแก้ไข

การเปรียบเทียบรายได้ที่เป็นค่าตอบแทนจากการดำเนินงานต่อแรงงานของแต่ละภาคการผลิตในพื้นที่อีอีซี พบว่า ปี 2561 ภาคเกษตรมีรายได้เฉลี่ย (191,560 บาท/คน/ปี) ซึ่งน้อยกว่ารายได้ภาคอุตสาหกรรม (668,993 บาท/คน/ปี) ถึง 3.5 เท่า แต่ใกล้เคียงกับภาคบริการ (230,339 บาท/คน/ปี) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) รายได้ภาคเกษตรต่อแรงงานเกษตรมีค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.7 ต่อปี

รูปที่ 2.4 จำนวนแรงงานจำแนกตามภาคการผลิตในพื้นที่อีอีซี

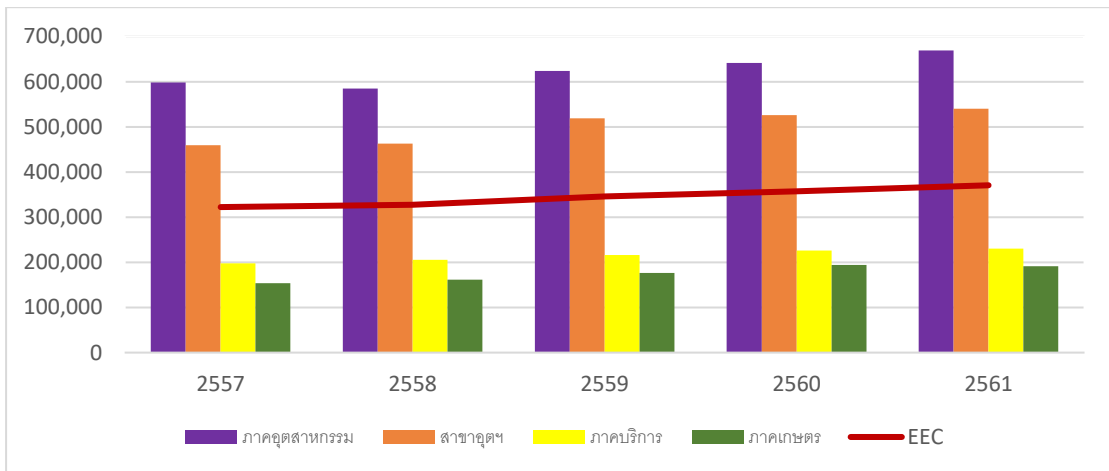
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 2.4 จำนวนแรงงานและค่าตอบแทนจำแนกตามภาคการผลิต ปี 2557-2561

ภาคการผลิต	2559		2560		2561	
	แรงงาน (คน)	ค่าตอบแทน (บาท/คน)	แรงงาน (คน)	ค่าตอบแทน (บาท/คน)	แรงงาน (คน)	ค่าตอบแทน (บาท/คน)
อีอีซี	2,000,602	345,700	2,008,186	357,007	2,049,716	357,007
- เกษตร	244,103	176,723	247,911	193,919	237,365	191,560
- อุตสาหกรรม	690,138	623,778	691,859	641,562	712,207	668,993
• สาขาอุตสาหกรรม	671,588	519,188	676,266	526,123	699,572	539,783
- บริการ	1,066,362	216,138	1,068,417	225,912	1,101,880	230,339

ลที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประมวลโดย สกพอ.

เปรียบเทียบค่าตอบแทนต่อแรงงาน จำแนกตามภาคการผลิต ปี 2557-2561

4) สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่อีอีซี

- **สหกรณ์การเกษตร** มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและช่วยเหลือส่วนรวมในเรื่องเงินทุน ที่ดินทำกิน การผลิต และการตลาด ปัจจุบัน (2563) พื้นที่อีอีซี มีสหกรณ์การเกษตรทั้งสิ้น 277 แห่ง อยู่ในจังหวัดชลบุรีมากที่สุด 113 แห่ง จังหวัดระยอง 84 แห่ง และจังหวัดฉะเชิงเทรา 80 แห่ง มีปริมาณธุรกิจรวม 57,265 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นการทำธุรกิจด้านการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และการรวบรวมผลผลิตเพื่อการจำหน่าย โดยจังหวัดฉะเชิงเทรา ร้อยละ 66.8 เป็นการทำธุรกิจด้านการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย รองลงมา ร้อยละ 32.5 เป็นการรวบรวมผลผลิต และการแปรรูป เพียงร้อยละ 0.01 สำหรับจังหวัดชลบุรี ร้อยละ 48.1 เป็นการรวบรวมผลผลิต รองลงมา ร้อยละ 32.2 เป็นการแปรรูป และการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 19.1 ส่วนจังหวัดระยอง ส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.5 เป็นการทำธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย รองลงมา ร้อยละ 25.9 เป็นการรวบรวมผลผลิต และการแปรรูป เพียงร้อยละ 0.9

- **กลุ่มเกษตรกร** เป็นการรวมกันของเกษตรกรที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน เพื่อดำเนินกิจการร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ยังไม่อาจรวมกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 119 ในปี 2563 พื้นที่อีอีซี มีกลุ่มเกษตรกรจำนวน 84 กลุ่ม ซึ่งร้อยละ 44.9 เป็นการรวมกลุ่มเพื่อการให้บริการอื่น ๆ รองลงมาร้อยละ 38.5 เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดหาสินค้า/อุปกรณ์มาจำหน่าย และ ร้อยละ 12.8 เป็นการรวบรวมผลผลิต ที่เหลือเป็นรวมกลุ่มกันเพื่อการแปรรูป โดยเป็นกลุ่มเกษตรกรทำสวน 26 กลุ่ม ทำไร่ 22 กลุ่ม และเลี้ยงสัตว์ 21 กลุ่ม จังหวัดที่มีการรวมกลุ่มเกษตรกรมากที่สุดคือ จังหวัดระยอง 41 กลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเกษตรกรทำสวน รองลงมา เป็นจังหวัดชลบุรี 26 กลุ่ม ซึ่งร้อยละ 92 เป็นการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อการประมง ทำไร่ และทำนา และจังหวัดฉะเชิงเทรา มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพียง 17 กลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อทำนา 9 กลุ่ม ที่เหลือเป็นการรวมกลุ่มเกษตรกรทำสวน ทำไร่ และทำนา ตามลำดับ

ทั้งสหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกร จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

จำนวนกลุ่มเกษตรกร ปี 2563

ประเภทกลุ่มเกษตรกร	ฉะเชิงเทรา	ชลบุรี	ระยอง	รวม
กลุ่มเกษตรกรทำนา	9	7	5	21
กลุ่มเกษตรกรทำสวน	4	1	21	26
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์	0	1	2	3
กลุ่มเกษตรกรทำไร่	2	8	12	22
กลุ่มเกษตรกรประมง	2	9	1	12
รวม	17	26	41	84

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์

5) สถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่อีอีซี

- **ยางพารา** อีอีซี ปี 2561 มีพื้นที่ปลูกยางพารารวม 1,034,669 ไร่ คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 4.6 ของพื้นที่ยางพาราทั้งประเทศ โดยระยองมีพื้นที่การเพาะปลูกมากที่สุด ร้อยละ 59.5 ของพื้นที่ปลูกยางพาราอีอีซี รองลงมาคือ ชลบุรี และฉะเชิงเทรา ร้อยละ 21.0 และร้อยละ 19.5 ตามลำดับ ผลผลิตรวม 179,530 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.7 ของผลผลิตยางพาราทั้งประเทศ และมีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 198 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 243 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้จากการผลิตประมาณ 7,447 ล้านบาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 8,196 บาท ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่ของประเทศ (10,061 บาท/ไร่) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) รายได้เฉลี่ยต่อไร่โดยเฉลี่ย **ลดลง** ร้อยละ 9.2 ต่อปี

- **ข้าว** อีอีซี ปี 2561 มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปีรวม 236,838 ไร่ คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 1.2 ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งประเทศ โดยฉะเชิงเทรามีพื้นที่การเพาะปลูกข้าวมากที่สุดร้อยละ 89.0 ของพื้นที่ปลูกข้าวอีอีซี รองลงมาคือ ชลบุรี และระยอง ร้อยละ 9.5 และ ร้อยละ 1.5 ตามลำดับ ซึ่งวัตถุประสงค์ในการปลูกเชิงพาณิชย์ส่วนใหญ่จะอยู่ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลผลิตรวมทั้งนาปีและนาปรัง 749,441 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.3 ของผลผลิตข้าวทั้งประเทศ และมีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 662 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 490 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้จากการผลิตประมาณ 5,818 ล้านบาท (ราคาข้าวเปลือกความชื้น 15%) และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 5,136.23 บาท สูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่ของประเทศ (3,802.87 บาท) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) รายได้เฉลี่ยต่อไร่โดยเฉลี่ย **เพิ่มขึ้นเพียง** ร้อยละ 0.04 ต่อปี

- **มันสำปะหลัง** อีอีซี ปี 2561 มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังรวม 396,008 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.6 ของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งประเทศ โดยฉะเชิงเทรามีพื้นที่การเพาะปลูกมากที่สุดร้อยละ 54.0 ของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังอีอีซี รองลงมาคือ ชลบุรี และระยอง ร้อยละ 37.7 และร้อยละ 8.3 ตามลำดับ ผลผลิตรวม 1,453,966 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.0 ของผลผลิตมันสำปะหลังทั้งประเทศ และมีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 3,729 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 3,527 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้จากการผลิตประมาณ 3,460 ล้านบาท (ราคามันสำปะหลังคละ) และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 8,873 บาท สูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่ของประเทศ (8,393 บาท/ไร่) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) รายได้เฉลี่ยต่อไร่โดยเฉลี่ย **เพิ่มขึ้น** ร้อยละ 1.3 ต่อปี

- **อ้อย** อีอีซี ปี 2561 มีพื้นที่ปลูกอ้อยรวม 176,152 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.6 ของพื้นที่อ้อยทั้งประเทศ โดยชลบุรีมีพื้นที่การเพาะปลูกมากที่สุดร้อยละ 80.3 ของพื้นที่ปลูกอ้อยอีอีซี รองลงมาคือ ฉะเชิงเทรา และระยอง ร้อยละ 18.6 และ ร้อยละ 1.1 ตามลำดับ ผลผลิตรวม 1,971,862 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.5 ของผลผลิตอ้อยทั้งประเทศ และมีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 11,194 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 11,772 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้จากการผลิตประมาณ 1,505 ล้านบาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 8,546 บาท ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่ของประเทศ (8,987 บาท/ไร่) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) รายได้เฉลี่ยต่อไร่โดยเฉลี่ย **ลดลง** ร้อยละ 3.0 ต่อปี

- **สับปะรด** อีอีซี ปี 2561 มีพื้นที่ปลูกสับปะรดรวม 69,813 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.1 ของพื้นที่สับปะรดทั้งประเทศ โดยระยองมีพื้นที่การเพาะปลูกมากที่สุดร้อยละ 54.0 ของพื้นที่ปลูกสับปะรดอีอีซี รองลงมาคือ ชลบุรี และฉะเชิงเทรา ร้อยละ 31.3 และร้อยละ 13.7 ตามลำดับ ผลผลิตรวม 415,875 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.6 ของผลผลิตสับปะรดทั้งประเทศ และมีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 6,028 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 4,139 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้จากการผลิตประมาณ 1,209 ล้านบาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 17,520 บาท สูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่ของประเทศ (12,029 บาท/ไร่) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) รายได้เฉลี่ยต่อไร่โดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 16.8 ต่อปี

- **ทุเรียน** อีอีซี ปี 2561 มีพื้นที่ปลูกทุเรียนรวม 70,750 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.2 ของพื้นที่ทุเรียนทั้งประเทศ โดยระยองมีพื้นที่การเพาะปลูกมากที่สุดร้อยละ 99.6 ของพื้นที่ปลูกทุเรียนอีอีซี และชลบุรีเพียงร้อยละ 0.4 ส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราไม่มีสถิติแสดงพื้นที่การปลูกทุเรียน ผลผลิตรวม 86,007 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.4 ของผลผลิตทุเรียนทั้งประเทศ และมีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 1,407 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 1,115 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้จากการผลิตประมาณ 6,962 ล้านบาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 113,890 บาท สูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่ของประเทศ (90,223 บาท/ไร่) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) รายได้เฉลี่ยต่อไร่โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.4 ต่อปี

- **มังคุด** อีอีซี ปี 2561 มีพื้นที่ปลูกมังคุดรวม 28,783 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.4 ของพื้นที่มังคุดทั้งประเทศ โดยระยองมีพื้นที่การเพาะปลูกมากที่สุดร้อยละ 97.8 ของพื้นที่ปลูกมังคุดอีอีซี และ ชลบุรี เพียงร้อยละ 2.2 ส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราไม่มีสถิติแสดงพื้นที่การปลูกมังคุด ผลผลิตรวม 8,331 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.5 ของผลผลิตมังคุดทั้งประเทศ และมีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 300 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 439 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้จากการผลิตประมาณ 439 ล้านบาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 14,006 บาท ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่ของประเทศ (20,472 บาท/ไร่) อย่างไรก็ตาม ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) รายได้เฉลี่ยต่อไร่โดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 7.2 ต่อปี

- **มะม่วง** อีอีซี ปี 2561 มีพื้นที่ปลูกมะม่วงรวม 62,004 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.0 ของพื้นที่ปลูกมะม่วงทั้งประเทศ โดยฉะเชิงเทรามีพื้นที่การเพาะปลูกมากที่สุดร้อยละ 45.0 ของพื้นที่ปลูกมะม่วงอีอีซี รองลงมาคือ ชลบุรี และระยอง ร้อยละ 34.3 และร้อยละ 20.7 ตามลำดับ ผลผลิตรวม 32,798 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.3 ของผลผลิตมะม่วงทั้งประเทศ และมีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 529 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 803 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้จากการผลิตประมาณ 1,040 ล้านบาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 16,773 บาท ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่ของประเทศ (17,902 บาท/ไร่) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) พื้นที่การปลูกมะม่วงเฉลี่ยหดตัวลงร้อยละ 2.6 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยหดตัวลงร้อยละ 4.1 ต่อปี แต่รายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 ต่อปี เนื่องจากราคาเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7.6 ต่อปี

- **ไถ่เนื้อ** ช่วงปี 2557-2561 ศักยภาพในการเลี้ยงไถ่ของ อีอีซี มีทิศทางขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 9.4 ต่อปี สำหรับปี 2561 อีอีซีมีจำนวนไถ่ทั้งหมด 40,911,683 ตัว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.0 ของประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 8.9 รายได้จากการผลิตประมาณ 3,520 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 0.5

สำหรับศักยภาพในการผลิตไถ่เนื้อ (การแปรรูปไถ่สด) อีอีซี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 ต่อปี รายได้โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.9 ต่อปี เนื่องจากปริมาณการผลิตที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2561 มีปริมาณการผลิตรวม 196,995,410 ตัว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.4 ของปริมาณการผลิตไถ่เนื้อทั้งประเทศ โดยชลบุรี มีปริมาณการผลิตมากที่สุดร้อยละ 61.1 ของปริมาณการผลิตไถ่เนื้ออีอีซี รองลงมาคือ ฉะเชิงเทรา และระยอง ร้อยละ 23.9 และร้อยละ 15.0 ตามลำดับ รายได้จากการผลิตประมาณ 6,779,397 ล้านบาท

- **ไข่ไก่** อีอีซี ปี 2561 มีปริมาณการผลิตรวม 3,979.334,544 ตัว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.4 ของปริมาณการผลิตไข่ไก่ทั้งประเทศ โดยฉะเชิงเทรามีปริมาณการผลิตมากที่สุดร้อยละ 54.0 ของปริมาณการผลิตไข่ไก่อีอีซี รองลงมาคือ ชลบุรี และระยอง ร้อยละ 42.2 และร้อยละ 3.8 ตามลำดับ รายได้จากการผลิตประมาณ 10,589 ล้านบาท โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 ต่อปี แต่รายได้โดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 0.9 ต่อปี เนื่องจากราคาที่ลดลง

- **สุกร** ในช่วงปี 2557-2561 ปริมาณการเลี้ยงสุกรลดลงเฉลี่ยร้อยละ 2.8 ต่อปี รายได้จากการเพาะเลี้ยงลดลงเฉลี่ยร้อยละ 8.4 ต่อปี โดยปี 2561 มีจำนวนสุกรที่เลี้ยง 692,593 ตัว คิดเป็นร้อยละ 8.9 ของประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 2.8 ราคาขายสุกร 55.69 บาท/กก. ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 5.6 และรายได้จากการเพาะเลี้ยงประมาณ 3,857 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 3.0

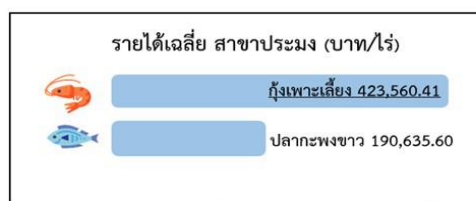
สำหรับศักยภาพในการผลิต (การแปรรูป/ชำแหละสุกร) อีอีซี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.2 ต่อปี และรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.8 ต่อปี เนื่องจาก ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น ปี 2561 มีปริมาณการผลิตรวม 2,424,170 ตัว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.6 ของปริมาณการผลิตสุกรทั้งประเทศ โดยชลบุรีมีปริมาณการผลิตมากที่สุดร้อยละ 62.8 ของปริมาณการผลิตสุกรอีอีซี รองลงมาคือ ฉะเชิงเทรา และระยอง ร้อยละ 24.3 และร้อยละ 12.9 ตามลำดับ รายได้จากการผลิตประมาณ 13,501 ล้านบาท

- **กุ้งเพาะเลี้ยง** อีอีซี ปี 2561 มีพื้นที่เพาะเลี้ยงรวม 30,025 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.0 ของพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งทั้งประเทศ โดยฉะเชิงเทรามีพื้นที่การเพาะเลี้ยงมากที่สุดร้อยละ 70.7 ของพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งในอีอีซี รองลงมาคือ ระยอง และชลบุรี ร้อยละ 21.6 และ ร้อยละ 1.1 ตามลำดับ โดยมีผลผลิตรวม 37,549 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.0 ของการผลิตกุ้งทั้งประเทศ และมีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 1,250.59 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีผลผลิตต่อไร่

โดยเฉลี่ย 1,241.97 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้จากการผลิตประมาณ 5,723.83 ล้านบาท มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 190,635.60 บาท ซึ่งต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่ของประเทศ 202,287.51 บาท โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) พื้นที่การเพาะเลี้ยงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 ในขณะที่ราคาโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 3.3 ต่อปี แต่รายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 ต่อปี เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของพื้นที่และปริมาณผลผลิต

- **ปลากะพงขาว** อีอีซี ปี 2561 มีพื้นที่เพาะเลี้ยงรวม 3,620.60 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.4 ของพื้นที่เพาะเลี้ยงปลาน้ำกร่อยทั่วประเทศ โดยฉะเชิงเทรามีพื้นที่การเพาะเลี้ยงมากที่สุดร้อยละ 94.6 ของพื้นที่เพาะเลี้ยงปลาน้ำกร่อยอีอีซี และระยองร้อยละ 5.4 ส่วนจังหวัดชลบุรีไม่มีสถิติแสดงพื้นที่การเพาะเลี้ยงปลาน้ำกร่อย ผลผลิตรวม 13,904.86 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33.8 ของผลผลิตปลากะพงขาวทั่วประเทศ ซึ่งจังหวัดฉะเชิงเทรามีผลผลิตมากเป็นอันดับ 1 ของประเทศ ผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 3,840.49 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีผลผลิตต่อไร่โดยเฉลี่ย 2,210.55 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้จากการผลิตประมาณ 1,533.54 ล้านบาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 423,560.41 บาท สูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่ของประเทศ (271,386.29 บาท/ไร่) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.0 ต่อปี และรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.1 ต่อปี เนื่องจากปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น ในขณะที่ราคาโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.5

สรุปรายได้จากการผลิตเฉลี่ยภาคเกษตรต่อหน่วยการผลิตของ อีอีซี ปี 2561

6) สถานการณ์ผลผลิต ราคา และการส่งออก พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี 2562

สาขาพืช

- **การผลิต** พืชสำคัญที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ มันสำปะหลัง ยางพารา ทุเรียน มังคุด และเงาะ โดยมันสำปะหลังมีผลผลิตเพิ่มขึ้นจากเนื้อที่เก็บเกี่ยวที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลจากราคามันสำปะหลังในปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดีอย่างต่อเนื่อง จึงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูกแทนพืชอื่น เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และสับปะรดโรงงาน เป็นต้น

สำหรับพืชที่มีผลผลิตน้อยลง ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน สับปะรดโรงงาน และลำไย เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกลดลง และสภาพอากาศที่แปรปรวน แห้งแล้ง และการระบาดของของโรคพืชต่าง ๆ รวมทั้งราคาตกต่ำลง ไม่จูงใจเกษตรกรในการเพาะปลูก สำหรับสาเหตุของผลผลิต สับปะรดโรงงานที่ลดลง เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกลดลง สืบเนื่องจากราคาตั้งแต่ปี 2560-2561 ลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชชนิดอื่นแทน

- **ราคา** สินค้าพืชที่มีราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น ได้แก่ สับปะรดโรงงาน ทุเรียน และเงาะ โดยสับปะรดโรงงานมีราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนน้อย ขณะที่โรงงานแปรรูปยังคงมีความต้องการอยู่ ทุเรียนมีราคาเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตที่ออกมาไม่เพียงพอับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศที่มีอยู่ ประกอบกับเกษตรกรมีการบริหารจัดการควบคุมคุณภาพทุเรียนให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด และมีการขยายการค้าออนไลน์

สำหรับพืชที่เกษตรกรขายได้ราคาเฉลี่ยลดลง ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลังสดคละ อ้อยโรงงาน ลำไย และมังคุด เนื่องจากความต้องการของตลาดลดลง และปริมาณสินค้าที่ล้นตลาดในพืชบางชนิด สำหรับมันสำปะหลังสดคละที่มีราคาลดลง เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของพื้นที่การเพาะปลูก ซึ่งเป็นผลมาจากราคาในปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดี จูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูกส่งผลให้ปริมาณมันสำปะหลังมากกว่าความต้องการของตลาด

- **การส่งออก** สินค้าพืชที่มีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ ทุเรียน และเงาะ ทั้งสดและผลิตภัณฑ์ เนื่องจากความต้องการบริโภคผลไม้และผลิตภัณฑ์ของตลาดหลักอย่าง จีน เวียดนาม และฮ่องกง ยังคงมีอย่างต่อเนื่อง

สำหรับสินค้าพืชที่มีปริมาณและมูลค่าส่งออกลดลง ได้แก่ ข้าวรวม มันสำปะหลัง และผลิตภัณฑ์ยางพาราและสับปะรด เนื่องจากต่างประเทศชะลอการสั่งซื้อ ความต้องการของตลาดลดลง อย่างไรก็ตาม ผู้ส่งออกจีนมีความเข้มงวดในการส่งออก โดยกำหนดให้ต้องมีทั้งมาตรฐาน GMP และ GAP ทำให้ไม่สามารถส่งออกได้ทันเนื่องจากรอการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร ในขณะที่ความต้องการของตลาดจีนยังมีมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สาขาปศุสัตว์

- **การผลิต** มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปัจจัยสนับสนุนของการเพิ่มปริมาณการผลิตเพื่อรองรับความต้องการบริโภคของตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น การเฝ้าระวังและควบคุมโรคระบาดอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง มีการจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐาน ทำให้สินค้าปศุสัตว์ที่สำคัญ ได้แก่ ไก่เนื้อ มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ในขณะที่ไข่ไก่ลดลง เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ปรับลดการเลี้ยง ทำให้แม่ไก่ไข่ยืนกรงลดลง ส่งผลให้ปริมาณไข่ไก่ลดลง

- **ราคา** ผลผลิตส่วนใหญ่มีราคาเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2561 โดยราคาไก่เนื้อเพิ่มขึ้นจากปริมาณความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ราคาสุกรเพิ่มขึ้นเนื่องจากปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดลดลง ราคาไข่ไก่ปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นผลจากปริมาณผลผลิตไข่ไก่ลดลงจากการดำเนินมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาไข่ไก่

- **การส่งออก** เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ขยายตัวทั้งเนื้อไก่สด แช่เย็น แช่แข็ง และเนื้อไก่ปรุงแต่ง จากความต้องการของประเทศคู่ค้าที่เป็นตลาดส่งออกหลักของไทยขยายตัวเพิ่มขึ้น ได้แก่ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และกลุ่มประเทศในอาเซียน นอกจากนี้ยังมีการส่งออกไปประเทศจีนเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะการส่งออกไก่สดแช่แข็งจากความต้องการบริโภคเนื้อไก่ที่เพิ่มขึ้นเพื่อทดแทนเนื้อสุกรจากการระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (ASF) ในจีน ปริมาณการส่งออกไข่ไก่เพิ่มขึ้นเนื่องจากปี 2561 มีการดำเนินมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาไข่ไก่ด้วยการผลักดันไข่ไก่ส่วนเกินไปจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยมีประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ ฮองกงและสิงคโปร์

สาขาประมง

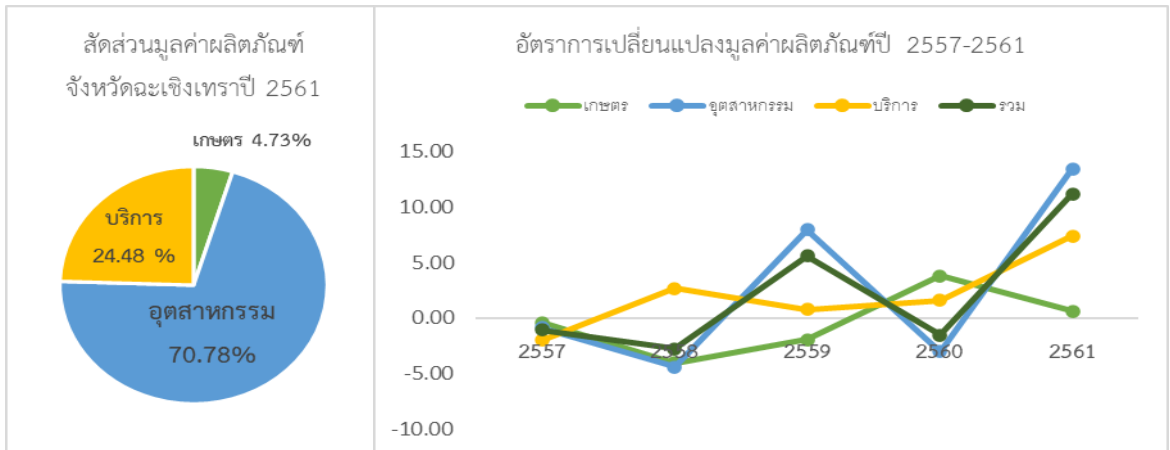
- **การผลิต** กุ้งทะเลเพาะเลี้ยงผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มที่รวมทั้งมีการพัฒนาระบบการเลี้ยงให้เหมาะสมกับพื้นที่
- **ราคา** กุ้งขาวแวนนาไม (ขนาด 70 ตัวต่อกิโลกรัม) ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยลดลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2561 เนื่องจากปริมาณผลผลิตกุ้งของไทยที่เพิ่มขึ้น และประเทศผู้ผลิตหลัก ได้แก่ เอกวาดอร์ เวียดนาม อินเดีย ขยายการผลิตและมีการแข่งขันด้านราคามากขึ้นเป็นผลให้ราคากุ้งในตลาดโลกลดลง และส่งผลให้ราคาภายในประเทศลดลงตามไปด้วย
- **การส่งออก** ไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับหกของโลก รองจากเอกวาดอร์ อินเดีย เวียดนาม อินโดนีเซีย และจีน โดยกุ้งและผลิตภัณฑ์มีทั้งปริมาณและมูลค่าส่งออกลดลง เนื่องจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตลาดหลักลดการนำเข้าจากไทย (ไทยมีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 6.78 ของปริมาณการนำเข้ากุ้งทั้งหมดของสหรัฐอเมริกา โดยอินเดียมียุทธศาสตร์มากเป็นอันดับหนึ่ง มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 39.83) นอกจากนี้ ยังเป็นผลมาจากค่าเงินบาทที่แข็งตัวอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของสินค้าประมงในตลาดโลก

2.1.2 สถานการณ์ของภาคเกษตรรายจังหวัดในพื้นที่อีอีซี

1) จังหวัดฉะเชิงเทรา

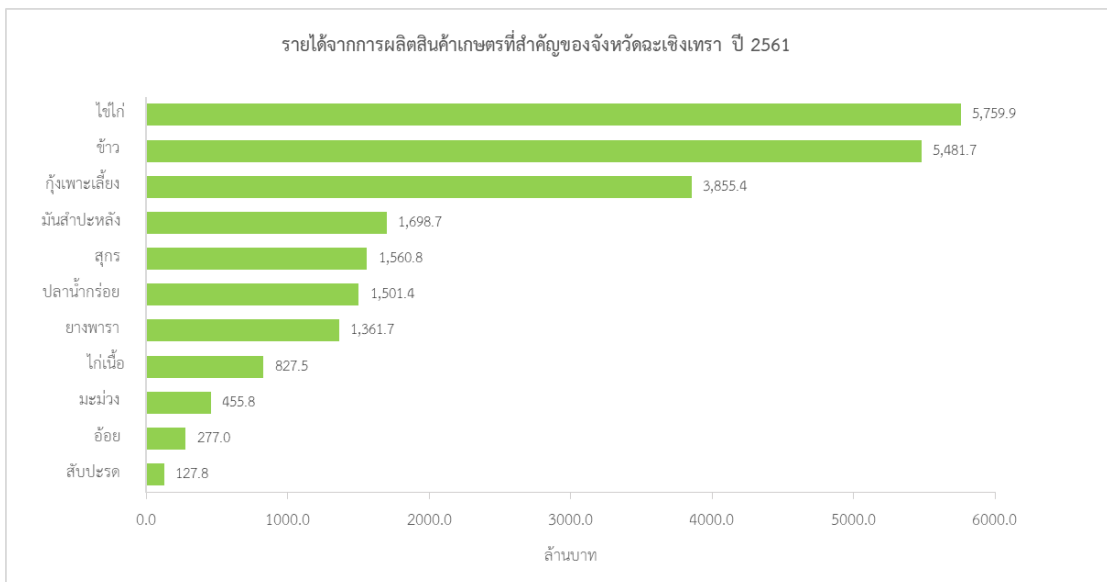
1.1) **มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรจัดอยู่ในลำดับที่ 3 ของผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรอีอีซี** ซึ่งมีมูลค่าน้อยกว่าภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมีมูลค่า 386,602 ล้านบาท เป็นผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร 18,303 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.73 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด เป็นลำดับที่ 3 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ 3 จังหวัด อัตราการขยายตัวภาคเกษตรของจังหวัด ปี 2561 เทียบกับปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 และเฉลี่ยในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมามีอัตราการขยายตัวร้อยละ 0.4 ต่อปี ผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง มะม่วง ไข่ไก่ กุ้ง และปลากะพงขาว

รูปที่ 2.5 แสดงสัดส่วนและอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

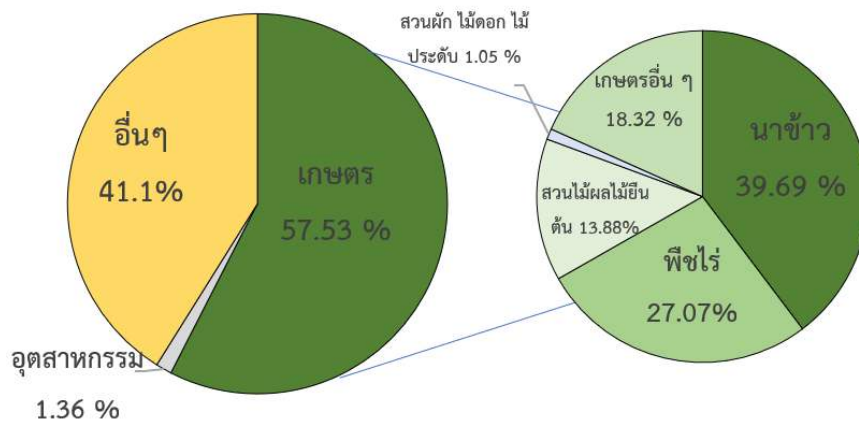
รูปที่ 2.6 รายได้การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2561

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร วิเคราะห์โดย สกพอ.

1.2) **พื้นที่การเกษตรและพื้นที่ชลประทานมากที่สุดในอีอีซี** ฉะเชิงเทรามีพื้นที่ทั้งหมด 3.34 ล้านไร่ เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร 1.92 ล้านไร่ หรือร้อยละ 57.5 ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่ชลประทาน 0.75 ล้านไร่ มากที่สุดใน อีอีซี คิดเป็นร้อยละ 39.1 ของพื้นที่เกษตร โดยเป็นพื้นที่นาข้าว 0.76 ล้านไร่ หรือร้อยละ 39.7 ของพื้นที่เกษตรจังหวัด รองลงมาคือ พืชไร่ 0.52 ล้านไร่ หรือร้อยละ 27.1 (ส่วนใหญ่เป็นไร่มันสำปะหลัง) สวนผลไม้และไม้ยืนต้น 0.27 ล้านไร่ ร้อยละ 13.9 และเนื้อที่เกษตรอื่น ๆ (ประมง ปศุสัตว์) 0.35 ล้านไร่ หรือร้อยละ 18.3 ที่เหลือคือสวนผัก ไม้ดอกไม้ประดับร้อยละ 1.0 ซึ่งการใช้พื้นที่เพื่อการเพาะปลูกข้าวจะกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ด้านตะวันออกของจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่มันสำปะหลังและยางพาราจะเพาะปลูกกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ด้านตะวันออกของจังหวัดฉะเชิงเทรา

รูปที่ 2.7 การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา

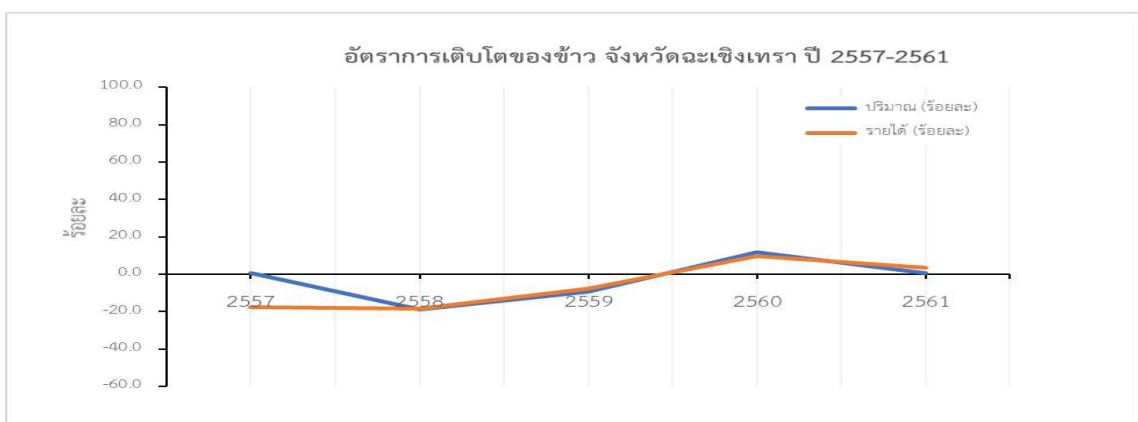

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.3) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ

- **ข้าว** ปี 2561 ฉะเชิงเทรามีพื้นที่ปลูกข้าวนาปีมากที่สุดในอีอีซี 632,269 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.9 ของพื้นที่เกษตรฉะเชิงเทรา และร้อยละ 1.1 ของพื้นที่ปลูกข้าวของประเทศ สามารถผลิตข้าวได้ทั้งนาปีและนาปรัง รวม 687,298 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 91.7 ของผลผลิตข้าวอีอีซี และร้อยละ 1.42 ของผลผลิตข้าวทั้งประเทศ จัดอยู่ในลำดับที่ 20 ของประเทศ ผลผลิตเฉลี่ย 675 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (490 กิโลกรัม/ไร่) มีรายได้จากผลผลิตประมาณ 5,335.58 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 1.0 และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 5,241.28 บาท สูงกว่าของประเทศ (3,802.87 บาท/ไร่) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) พื้นที่การเพาะปลูกข้าวลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 3.3 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 3.0 ต่อปี และรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 6.6 ต่อปี

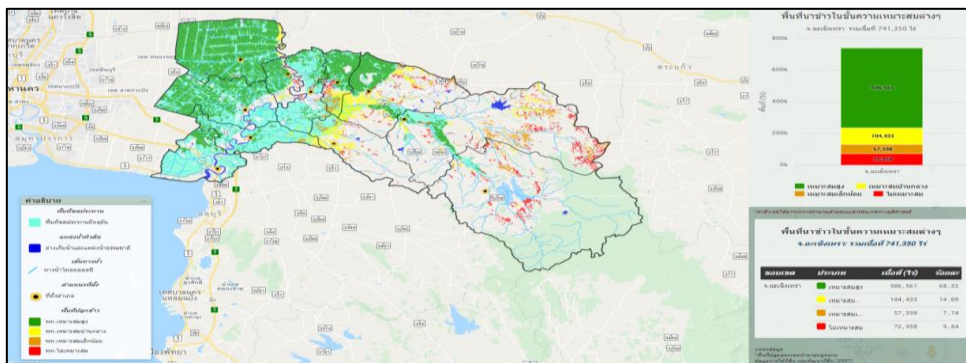
รูปที่ 2.8 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของข้าว จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จากข้อมูลแผนที่ของกรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map) ฉะเชิงเทรา มีพื้นที่นาข้าว กระจุกตัวอยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอลองเขื่อน อำเภอราชสาส์น และพื้นที่ตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอนมสารคาม โดยเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูงประมาณ ร้อยละ 68.0 ของพื้นที่เพาะปลูกข้าวทั้งหมดในจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน

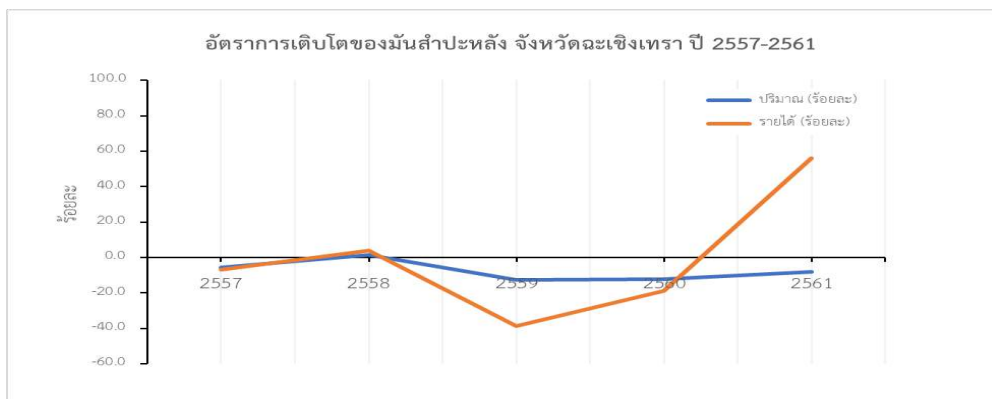
รูปที่ 2.9 พื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map 2559)

- **มันสำปะหลัง** ปี 2561 ฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมากที่สุดในอีอีซี 213,994 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.1 ของพื้นที่เกษตรฉะเชิงเทรา และร้อยละ 2.5 ของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังของประเทศ มีผลผลิต 713,794 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49.1 ของผลผลิตมันสำปะหลังอีอีซี และร้อยละ 2.4 ของผลผลิตมันสำปะหลังทั้งประเทศ และจัดอยู่ในลำดับที่ 14 ของประเทศ ผลผลิตปี 2561 ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 8.2 และผลผลิตเฉลี่ย 3,369 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (3,527 กิโลกรัม/ไร่) มีรายได้จากการผลิตประมาณ 1,698.70 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 55.8 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคา รายได้เฉลี่ยต่อไร่ 8,016.48 บาท โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) พื้นที่การเพาะปลูกมันสำปะหลังลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 6.8 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 7.5 ต่อปี แสดงให้เห็นว่ารายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังมีความไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับราคาที่ดินแปร

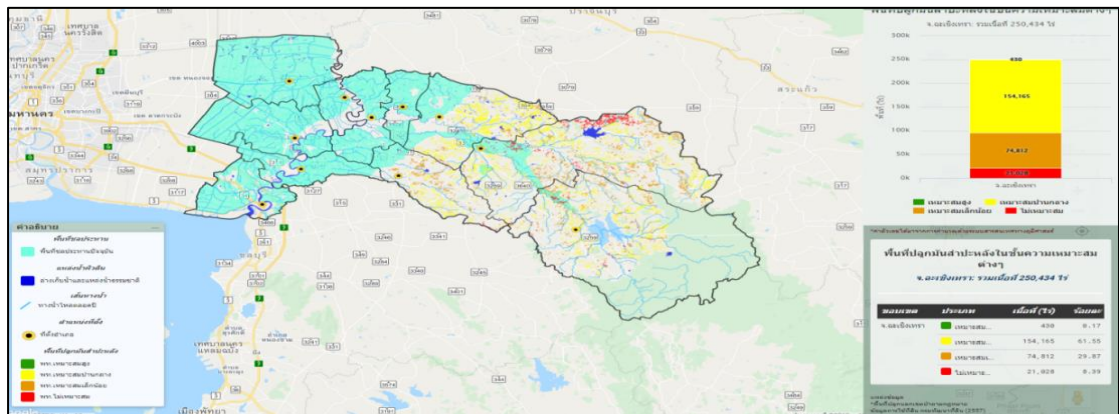
รูปที่ 2.10 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของมันสำปะหลัง จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จากข้อมูลแผนที่ของกรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map) ะเชิงเทรามีพื้นที่เพาะปลูกกระจายตัวอยู่ในอำเภอแปลงยาว อำเภอสนามชัยเขต พื้นที่ฝั่งตะวันตกของอำเภอพนมสารคาม และพื้นที่ฝั่งตะวันออกของอำเภอท่าตะเกียบ อยู่นอกเขตชลประทานเป็นส่วนใหญ่

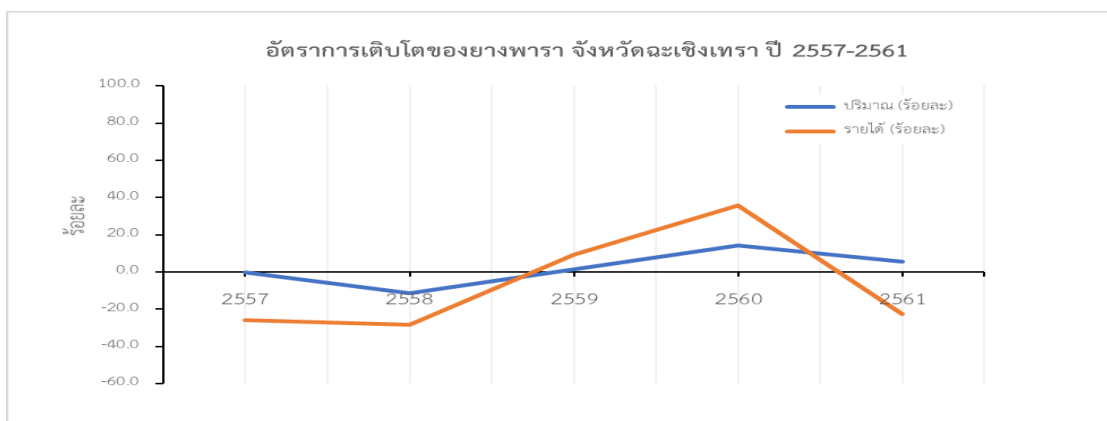
รูปที่ 2.11 พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map 2559)

- **ยางพารา** ปี 2561 ฉะเชิงเทรามีพื้นที่ปลูกยางพาราน้อยที่สุดในอีสานี 201,699 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.5 ของพื้นที่เกษตรฉะเชิงเทรา และร้อยละ 0.9 ของพื้นที่ปลูกยางพาราประเทศ มีผลผลิต 32,257 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.0 ของผลผลิตยางพาราอีสานี และร้อยละ 0.7 ของผลผลิตยางพาราทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 5.5 และผลผลิตเฉลี่ย 180 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (243 กิโลกรัม/ไร่) มีรายได้จากการผลิตประมาณ 1,337.96 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 24.0 และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 7,466.11 บาท ต่ำกว่าของประเทศ (10,061 บาท/ไร่) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) พื้นที่การปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 1.1 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9 ต่อปี และรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 6.6 ต่อปี

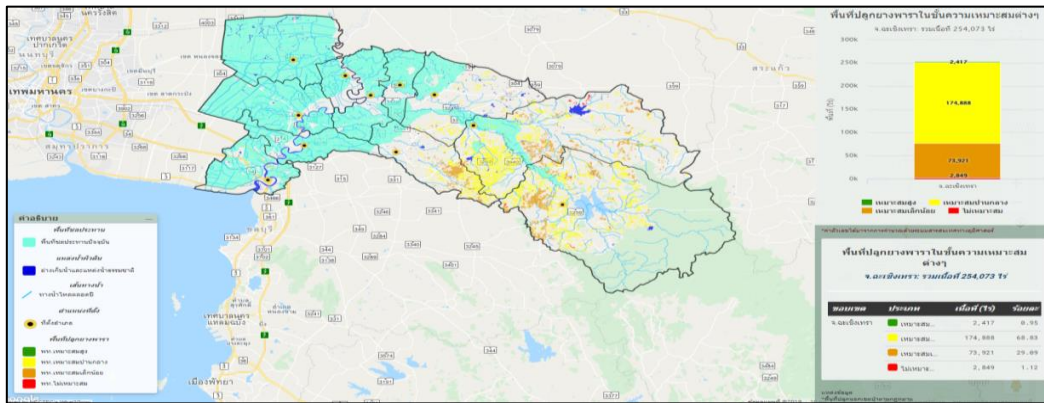
รูปที่ 2.12 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของยางพารา จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จากแผนที่กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map) ฉะเชิงเทราพื้นที่เพาะปลูกมีพื้นที่ในชั้นความเหมาะสมปานกลางประมาณร้อยละ 69.0 ทั้งนี้ พื้นที่ดังกล่าวกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ด้านตะวันออกของอำเภอสนามชัยเขต พื้นที่ด้านตะวันออกของอำเภอบ้านค่าย และพื้นที่ด้านตะวันตกของอำเภอแปลงยาวอยู่นอกเขตชลประทาน

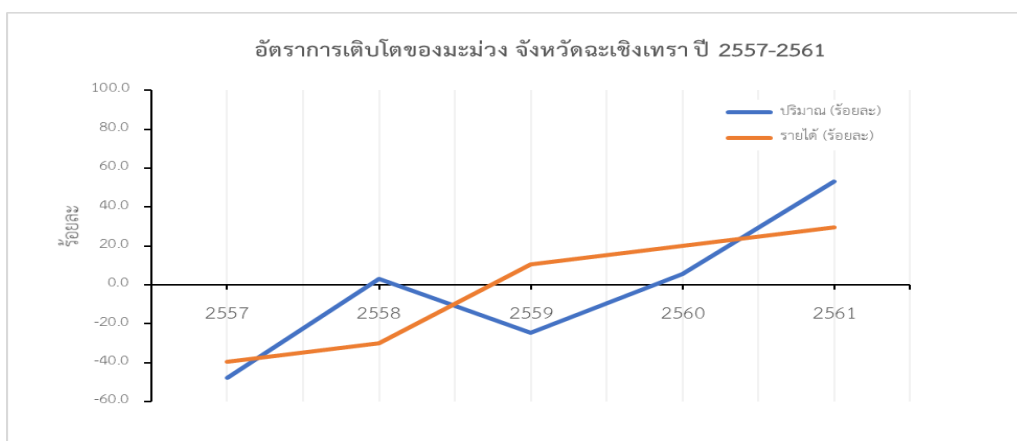
รูปที่ 2.13 พื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map 2559)

● **มะม่วง** ปี 2561 ฉะเชิงเทรามีพื้นที่ปลูกมะม่วงมากที่สุดในอีอีซี 27,918 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.6 ของพื้นที่เกษตรฉะเชิงเทรา และร้อยละ 3.6 ของพื้นที่ปลูกมะม่วงของประเทศ มีผลผลิต 16,776 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.2 ของผลผลิตมะม่วงอีอีซี และร้อยละ 2.7 ของผลผลิตมะม่วงทั้งประเทศ และจัดอยู่ในอันดับที่ 12 ของประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 53.2 และผลผลิตเฉลี่ย 601 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (803 กิโลกรัม/ไร่) มีรายได้จากการผลิตมะม่วงประมาณ 455.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 29.7 และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 16,326.82 บาท ต่ำกว่าของประเทศ (17,902.72 บาท/ไร่) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) พื้นที่การปลูกมะม่วงเฉลี่ยหดตัวลงร้อยละ 2.7 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยลดลง ร้อยละ 2.2 และรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2 ต่อปี เนื่องจากราคาเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.0 ต่อปี

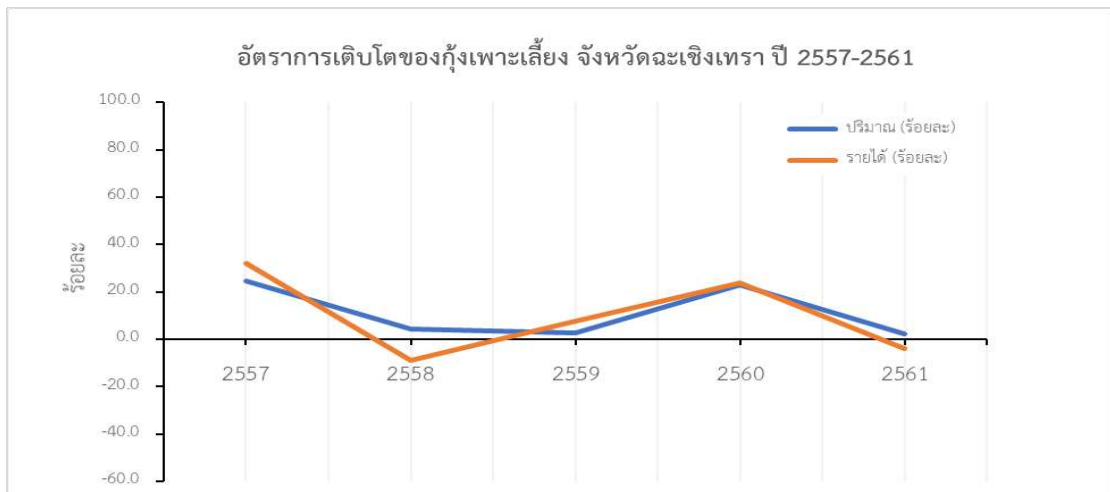
รูปที่ 2.14 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของมะม่วง จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร

- **กุ้งเพาะเลี้ยง** ฉะเชิงเทรามีพื้นที่เพาะเลี้ยงและผลผลิตมากที่สุดในอีอีซี โดยปี 2561 ฉะเชิงเทรามีพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้ง 21,241 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 70.7 ของพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งในอีอีซี เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 4.0 มีผลผลิต 18,787 ตัน คิดเป็นร้อยละ 62.1 ของผลผลิตกุ้งอีอีซี ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 2.3 และผลผลิตเฉลี่ย 1,180.31 กิโลกรัม/ไร่ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของอีอีซี (1,250.59 กิโลกรัม/ไร่) และของประเทศ (1,241.97 กิโลกรัมต่อไร่) และยังต่ำกว่าผลผลิตเฉลี่ยของระยอง (1,702.66 กิโลกรัม/ไร่) รายได้จากการผลิตประมาณ 3,785.72 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 16.4 และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 181,506.80 บาท โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) พื้นที่การเพาะเลี้ยงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.9 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.4 และรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.6 ต่อปี ในขณะที่ราคาโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 1.5 ต่อปี

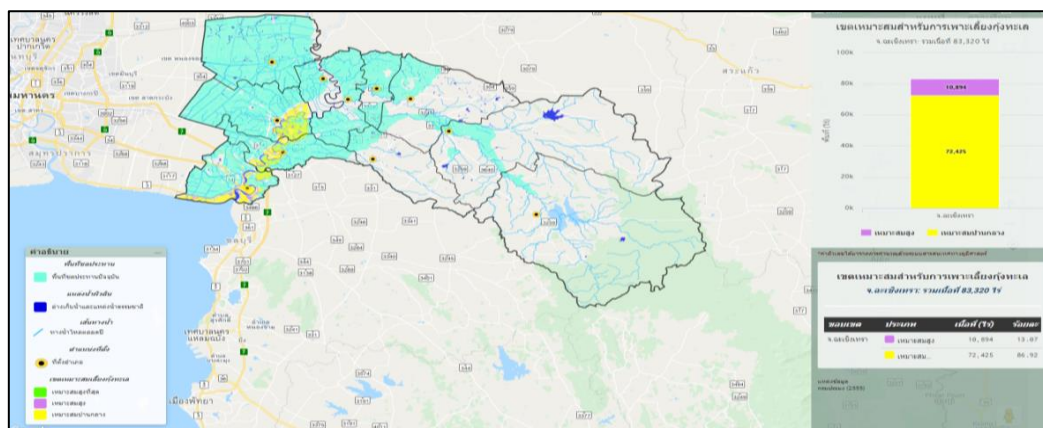
รูปที่ 2.15 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของกุ้งเพาะเลี้ยง จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561

ที่มา : กรมประมง

จากแผนที่กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map) พื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำบางปะกงในเขตพื้นที่อำเภอบางปะกง อำเภอบ้านโพธิ์ และด้านตะวันตกของอำเภอมือง

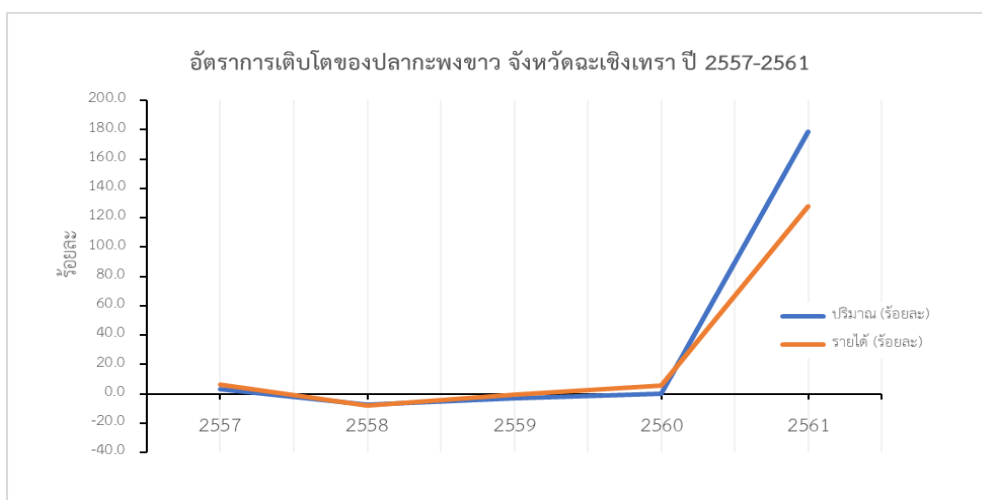
รูปที่ 2.16 พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map 2559)

- **ปลากะพงขาว** ฉะเชิงเทรามีศักยภาพในการผลิตปลากะพงเป็นอันดับ 1 ของประเทศ โดยปี 2561 ฉะเชิงเทรามีพื้นที่เพาะเลี้ยงปลากะพง 3,425 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 94.6 ของพื้นที่เพาะเลี้ยงปลากะพงในอีสี่ซี เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 37.5 มีผลผลิต 13,707.66 ตัน คิดเป็นร้อยละ 98.6 ของผลผลิตปลากะพงอีสี่ซี เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 178.6 และผลผลิตเฉลี่ย 4,002.24 กิโลกรัม/ไร่ สูงกว่าค่าเฉลี่ยของอีสี่ซี (3,840.49 กิโลกรัม/ไร่) และของประเทศ (2,210.55 กิโลกรัมต่อไร่) รายได้จากการผลิตประมาณ 1,501.39 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 127.8 หากพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อไร่ พบว่า ในช่วงปี 2559-2561 มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.8 ต่อปี

รูปที่ 2.17 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของปลากะพงขาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561

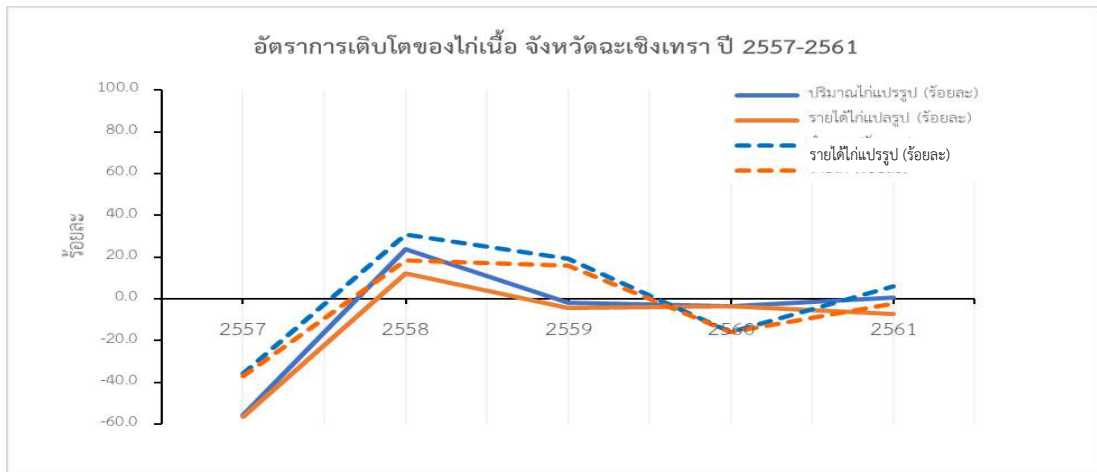

ที่มา : กรมประมง

- **ไก่เนื้อ** ช่วงปี พ.ศ. 2557-2561 ศักยภาพในการเลี้ยงไก่มีทิศทางการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9 ต่อปี แต่รายได้มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 4.1 ต่อปี สำหรับปี พ.ศ. 2561 ฉะเชิงเทรา มีจำนวนไก่ทั้งหมด 9,617,633 ตัว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.3 ของประเทศ จัดอยู่ในลำดับที่ 9 ของประเทศ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2560 ร้อยละ 6.1 รายได้จากการผลิตประมาณ 827.45 ล้านบาท หดตัวลงจากปี 2560 ร้อยละ 2.1 ต่อปี

สำหรับศักยภาพในการผลิตไก่เนื้อ (การแปรรูปไก่สด) ฉะเชิงเทราจัดอยู่ในลำดับ 8 ของประเทศ และลำดับ 2 ของอีสี่ซี ในช่วงปี 2557-2561 ปริมาณการผลิตไก่เนื้อลดลงเฉลี่ยร้อยละ 1.6 ต่อปี และรายได้จากการผลิตหดตัวลงเฉลี่ยร้อยละ 5.1 ต่อปี โดยปี 2561 ฉะเชิงเทรา มีปริมาณการผลิต 47,075,906 ตัว คิดเป็นร้อยละ 23.9 ของผลผลิตไก่เนื้ออีสี่ซี และร้อยละ 3.0 ของประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 0.5 รายได้จากการผลิตประมาณ 4,050.17 ล้านบาท หดตัวลงจากปี 2560 ร้อยละ 7.2

รูปที่ 2.18 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของไถ่เนื้อ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561

ที่มา : กรมปศุสัตว์

- **ไถ่เนื้อ** ฉะเชิงเทราสามารถผลิตไถ่เนื้อได้เป็นลำดับ 1 ของประเทศ โดยปี 2561 ฉะเชิงเทรามีปริมาณการผลิต 2,148.70 ล้านฟอง คิดเป็นร้อยละ 13.7 ของประเทศ และร้อยละ 54.0 ของผลผลิตไถ่เนื้ออิตาลีเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 11.3 รายได้จากการผลิตประมาณ 5,717.72 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 11.7 ในช่วงปี 2557-2561 ปริมาณการผลิตไถ่เนื้อเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 17.1 ต่อปี และรายได้จากการผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 14.6 ต่อปี

รูปที่ 2.19 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของไข่ไก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561

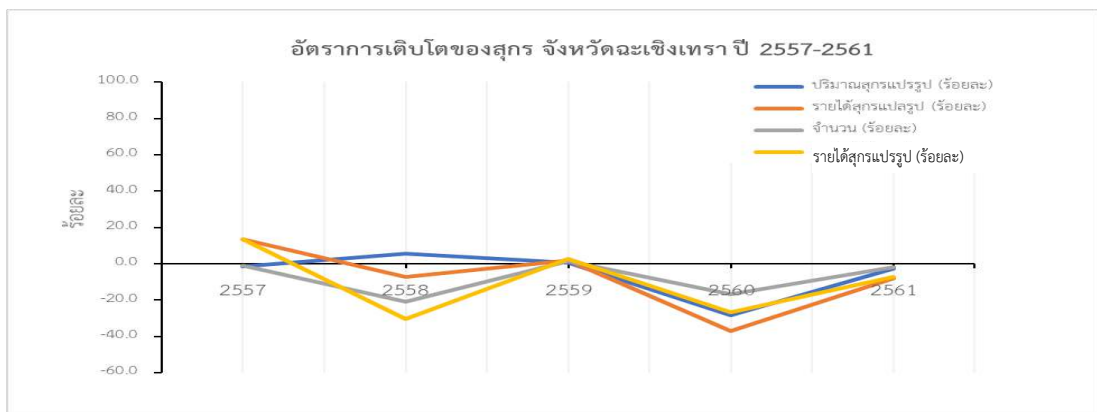

ที่มา : กรมปศุสัตว์

- **สุกร** ฉะเชิงเทราเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงและผลิตสุกรมากเป็นอันดับที่ 5 ของประเทศ ในช่วงปี 2557-2561 ปริมาณการเลี้ยงสุกรลดลงเฉลี่ยร้อยละ 7.8 ต่อปี รายได้จากการเพาะเลี้ยงลดลงเฉลี่ยร้อยละ 9.6 ต่อปี โดยปี 2561 มีจำนวนสุกรที่เลี้ยง 280,243 ตัว คิดเป็นร้อยละ 3.6 ของประเทศ และร้อยละ 40.5 ของจำนวนสุกรอิตาลี ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 1.7 ราคาขายสุกร 55.69 บาท/กก. ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 5.6 และรายได้จากการเพาะเลี้ยงประมาณ 1,560.77 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 7.2

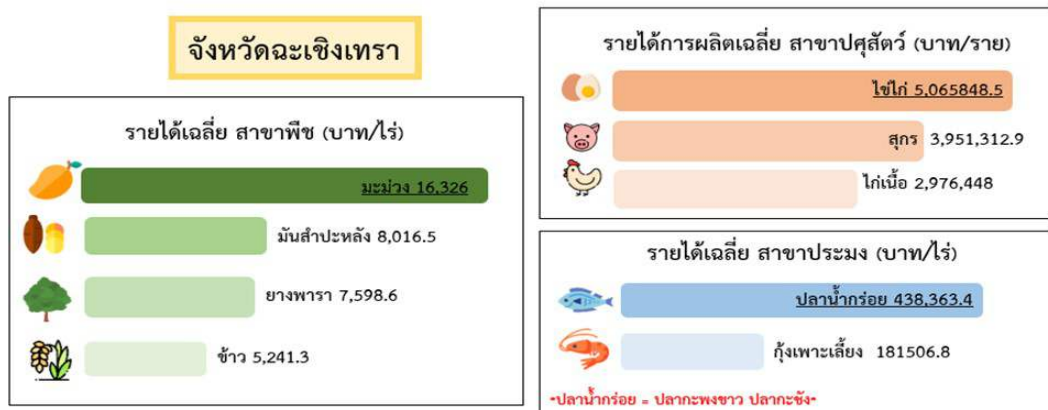
สำหรับศักยภาพในการผลิต (การแปรรูป/ชำแหละสุกร) ฉะเชิงเทราสามารถผลิตได้เป็นลำดับ 5 ของประเทศ ในช่วงปี 2557-2561 ปริมาณการผลิตสุกรลดลงเฉลี่ยร้อยละ 10.1 ต่อปี และรายได้จากการผลิตลดลงเฉลี่ยร้อยละ 14.3 ต่อปี โดยปี 2561 ฉะเชิงเทรามีปริมาณสุกรที่ผลิตได้ 588,444 ตัว คิดเป็นร้อยละ 2.8 ของประเทศ และร้อยละ 24.3 ของผลผลิตสุกรออีซี ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 2.5 รายได้จากการผลิตประมาณ 3,277.24 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 2.8

รูปที่ 2.20 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของสุกร จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2557-2561

ที่มา : กรมปศุสัตว์

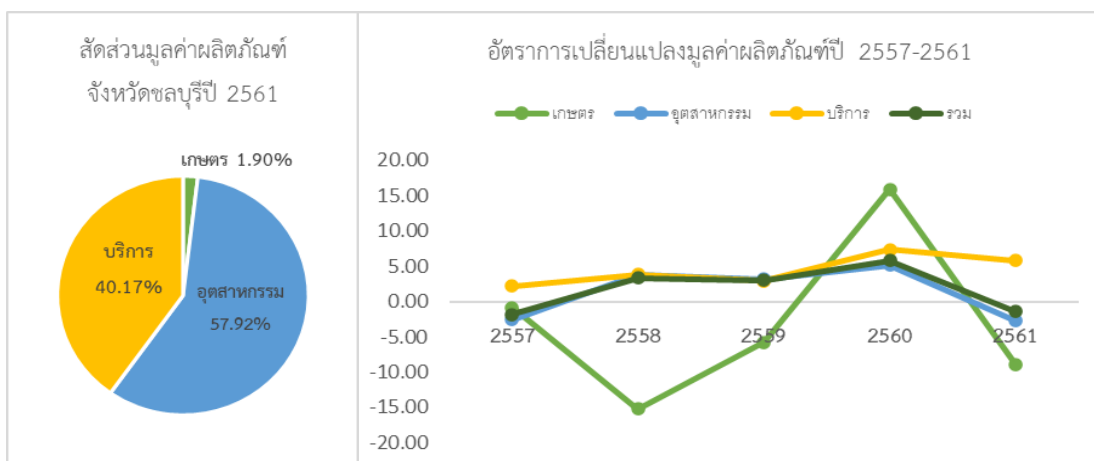
สรุปรายได้เฉลี่ยจากการผลิตภาคเกษตรต่อหน่วยการผลิต ฉะเชิงเทรา ปี 2561

2) จังหวัดชลบุรี

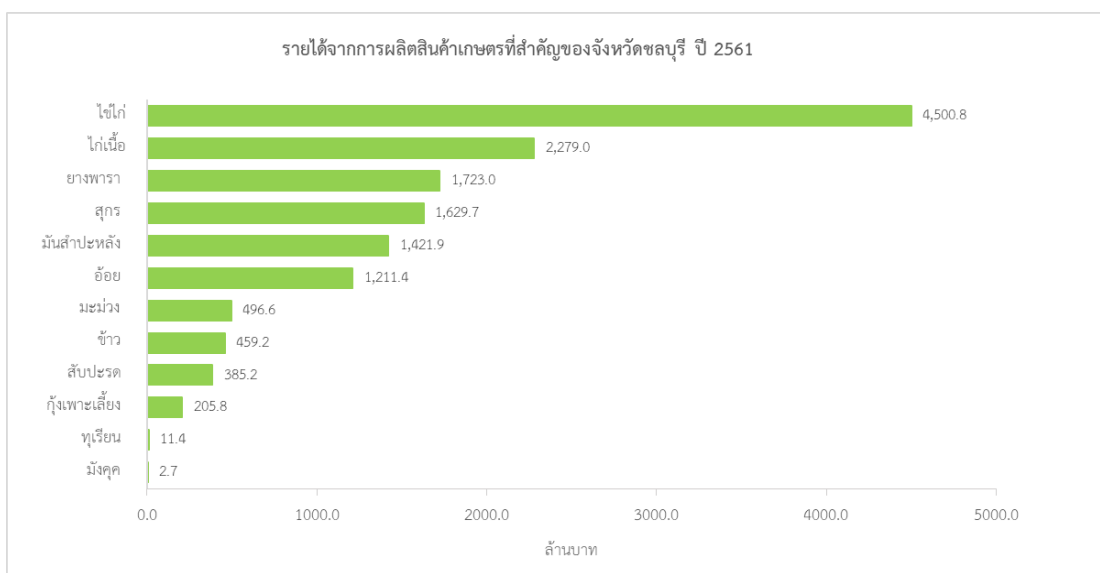
2.1) มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรจัดอยู่ในลำดับที่ 1 ของผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรออีซี โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมีมูลค่า 1,030,949 ล้านบาท เป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร 19,730 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.9 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด อัตราการขยายตัวภาคเกษตรของจังหวัดปี 2561 เทียบกับปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 และในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมา เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 ต่อปี ผลผลิตที่สำคัญและสร้างมูลค่าสูงสุดคือปศุสัตว์ ได้แก่ ไก่เนื้อ ไข่ไก่ และสุกร ส่วนพืชที่สำคัญ ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ยางพารา และสับปะรด

รูปที่ 2.21 สัดส่วนและอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดชลบุรี

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

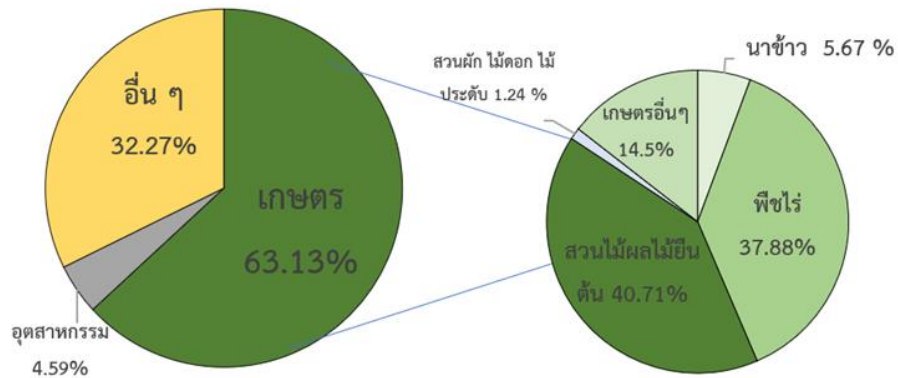
รูปที่ 2.22 รายได้การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดชลบุรี ปี 2561

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร วิเคราะห์โดย สกพอ.

2.2) **พื้นที่การเกษตรเป็นลำดับ 3 ของอีอีซี** ชลบุรีมีพื้นที่ทั้งหมด 2.73 ล้านไร่ เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร 1.72 ล้านไร่ หรือร้อยละ 63.1 ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่ชลประทานเพียง 0.07 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.2 ของพื้นที่เกษตรชลบุรี ซึ่งน้อยที่สุดในอีอีซี โดยเป็นพื้นที่สวนไม้ผลและไม่ยืนต้น 0.70 ล้านไร่ ร้อยละ 40.7 ของพื้นที่เกษตรจังหวัด ส่วนใหญ่คือยางพารา ร้อยละ 12.6 ของพื้นที่เกษตรจังหวัด รองลงมาคือ **พืชไร่** 0.65 ล้านไร่ หรือร้อยละ 37.8 ส่วนใหญ่เป็นไร่มันสำปะหลังและอ้อยโรงงาน เนื้อที่เกษตรอื่น ๆ (ประมง ปศุสัตว์) 0.25 ล้านไร่ หรือร้อยละ 14.5 พื้นที่นาข้าว 0.097 ล้านไร่ หรือร้อยละ 5.7 และเหลือคือสวนผักไม้ดอกไม้ประดับร้อยละ 1.2

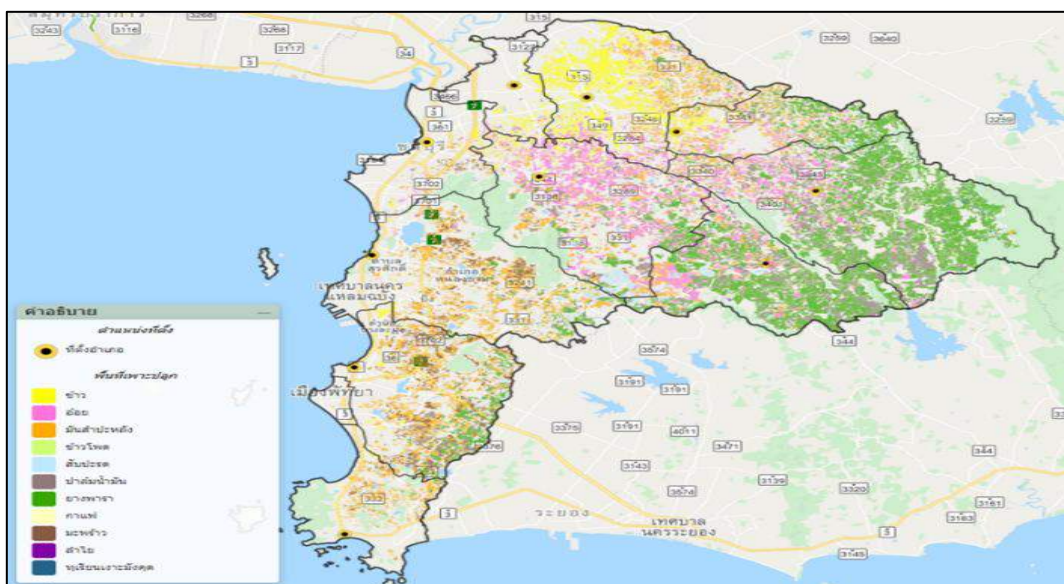
รูปที่ 2.23 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรในจังหวัดชลบุรี

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร วิเคราะห์โดย สกพอ.

โดยพืชเศรษฐกิจที่เพาะปลูกมากที่สุดในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ยางพารา มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน ทั้งนี้ พื้นที่เพาะปลูกทั้งสามชนิดนี้มีสัดส่วนไม่ต่างกันมากนัก โดยมีสัดส่วนพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งสามรวมกันประมาณร้อยละ 34.5 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมดในจังหวัดชลบุรี ข้อมูลจากแผนที่การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรในจังหวัดชลบุรีซึ่งอยู่ในรูปที่ 2.24 แสดงให้เห็นว่า การใช้พื้นที่ดินเพื่อการเกษตรจะไม่อยู่บริเวณชายฝั่งซึ่งถูกใช้เพื่อกิจกรรมทางอุตสาหกรรมและบริการ และเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ทั้งนี้จะสังเกตได้ว่า พื้นที่เพาะปลูกยางพาราจะกระจุกตัวอยู่ในเขตอำเภอปอทองและหนองใหญ่ และฝั่งตะวันออกของอำเภอกะฉันทร์ ซึ่งเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) สำหรับพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังจะกระจายตัวในหลายอำเภอโดยเฉพาะ อำเภอบางละมุง อำเภอศรีราชา อำเภอสัตหีบ และฝั่งตะวันออกของอำเภอบ้านฉาง ขณะที่อ้อยโรงงานจะมีการเพาะปลูกในพื้นที่อำเภอบ้านบึงและฝั่งตะวันตกของอำเภอปอทองเป็นหลัก

รูปที่ 2.24 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรในจังหวัดชลบุรี

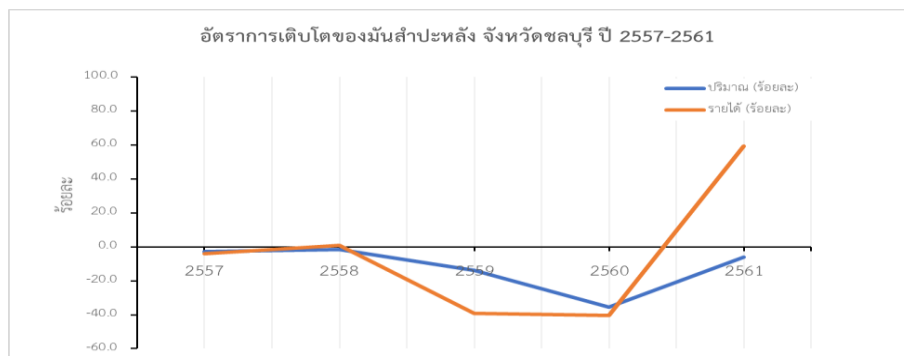

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map 2559)

2.3) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ

- **มันสำปะหลัง** ชลบุรีปลูกมากเป็นลำดับ 17 ของประเทศ และเป็นลำดับ 2 ของอีอีซี รองจากฉะเชิงเทรา โดยปี 2561 มีพื้นที่ 149,324 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.7 ของพื้นที่ที่เกษตรกรชลบุรี มีผลผลิต 597,502 ตัน และเป็นลำดับที่ 16 ของประเทศ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.0 ของผลผลิตมันสำปะหลังทั้งประเทศ โดยผลผลิตเฉลี่ย 4,088 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (3,527 กิโลกรัม/ไร่) มีรายได้จากการผลิตประมาณ 1,421.95 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 59.5 และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 9,729.57 บาท สูงกว่าของประเทศ (8,392.92 บาท/ไร่) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) พื้นที่การเพาะปลูกมันสำปะหลังมีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยประมาณร้อยละ 10.8 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 11.9 ต่อปี และรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยลดลง ร้อยละ 4.6 ต่อปี

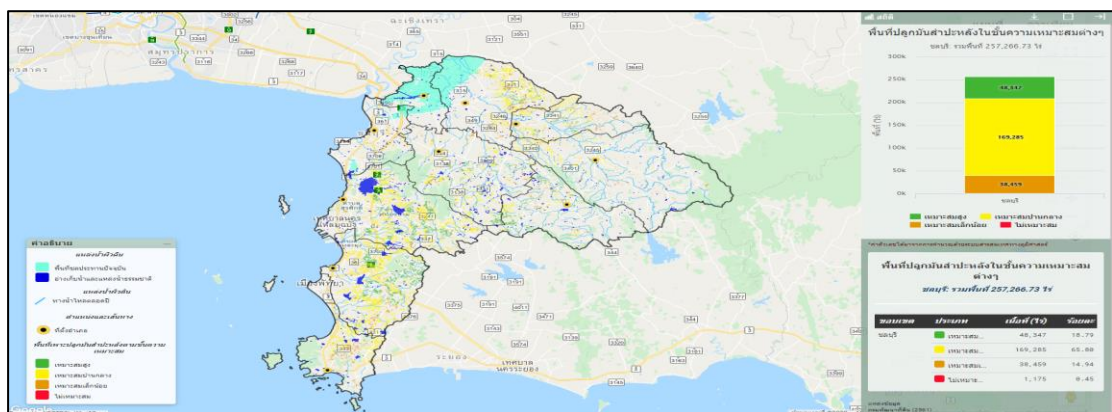
รูปที่ 2.25 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของมันสำปะหลัง จังหวัดชลบุรี ปี 2557-2561

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมในพื้นที่จังหวัดชลบุรีในการเพาะปลูกมันสำปะหลังแล้ว พบว่า พื้นที่ในจังหวัดชลบุรีที่มีความเหมาะสมสูงและปานกลางสำหรับการเพาะปลูกมันสำปะหลังประมาณร้อยละ 80.0 ของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังจังหวัด ซึ่งจะกระจายตัวอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบางละมุง อำเภอศรีราชา และฝั่งตะวันออกของอำเภอพนัสนิคมต่อเนื่องอำเภอเกาะจันทร์ จะเห็นได้ว่าพื้นที่ดังกล่าวอยู่ใกล้กับแหล่งอุตสาหกรรมพลาสติกเดิม ดังนั้นจึงมีศักยภาพที่จะพัฒนาพื้นที่เกษตรบริเวณนี้เพื่อเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมพลาสติกที่กำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่การผลิตพลาสติกชีวภาพต่อไป

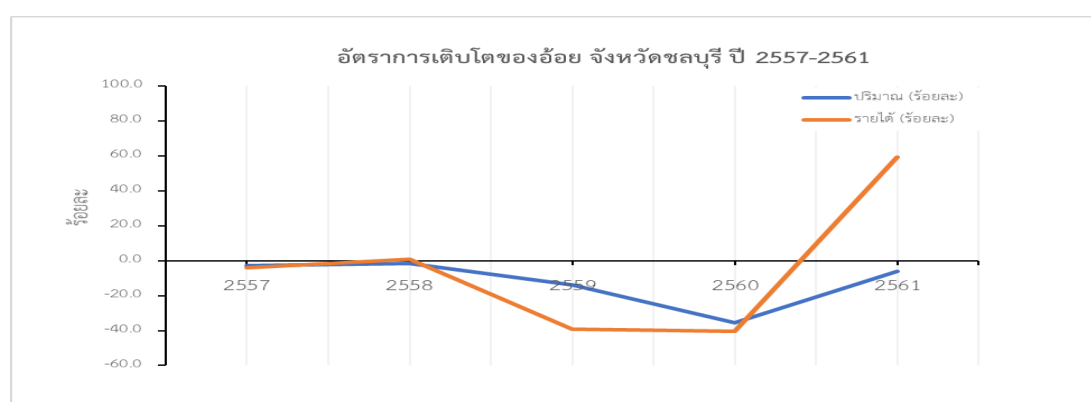
รูปที่ 2.26 พื้นที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map 2559)

- **อ้อยโรงงาน** ชลบุรีปลูกมากเป็นลำดับ 24 ของประเทศ คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 1.3 ของพื้นที่เพาะปลูกอ้อยโรงงานประเทศ และเป็นลำดับ 1 ของอีอีซี ซึ่งในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมา พื้นที่การเพาะปลูกอ้อยโรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 6.8 ต่อปี โดยปี 2561 มีพื้นที่ 141,428 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.2 ของพื้นที่เกษตรชลบุรี มีผลผลิต 1,586,825 ตัน คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 1.2 ของผลผลิตอ้อยโรงงานประเทศ และผลผลิตเฉลี่ย 11,220 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (11,772 กิโลกรัม/ไร่) และรายได้จากการผลิตประมาณ 1,211.41 ล้านบาท ในช่วงปี 2557-2561 ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 ต่อปี และรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 1.8 ต่อปี

รูปที่ 2.27 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของอ้อย จังหวัดชลบุรี ปี 2557-2561

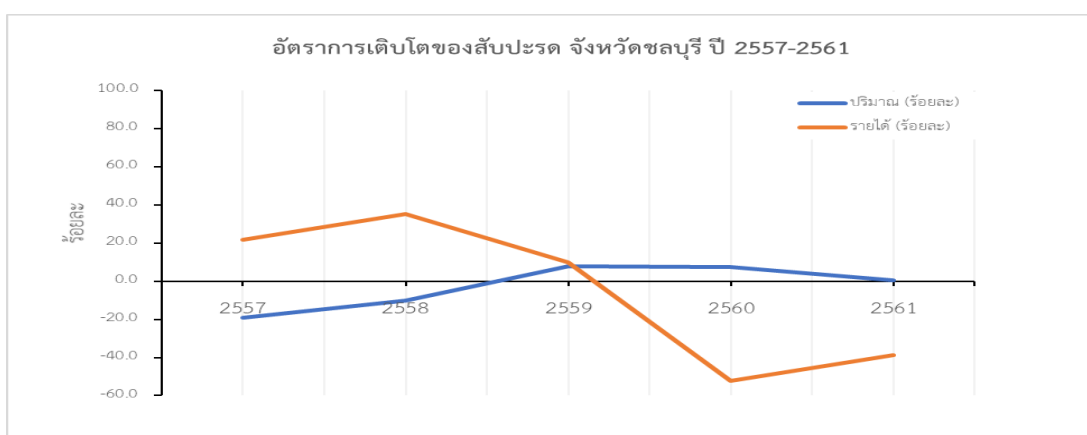
ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

พื้นที่ในจังหวัดชลบุรีที่มีความเหมาะสมสูงและปานกลางสำหรับการเพาะปลูกอ้อยโรงงานมีประมาณ 0.11 ล้านไร่ ซึ่งกระจายตัวอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านบึง และฝั่งตะวันตกอำเภอบ่อทองและอำเภอหนองใหญ่ โดยพื้นที่ดังกล่าวทับซ้อนกับพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร หรือพื้นที่ ส.ป.ก. ซึ่งสามารถดำเนินการปรับพื้นที่และพัฒนาระบบชลประทานขนาดเล็กในพื้นที่ได้

ดังนั้น การเพิ่มผลิตภาพการผลิตของอ้อยและมันสำปะหลังในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในจังหวัดชลบุรีซึ่งมีอยู่ประมาณ 0.24 ล้านไร่ ควรมีการตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนา (Research and Development) กระบวนการเพาะปลูก และคัดเลือกสายพันธุ์เฉพาะเพื่อให้ได้มันสำปะหลังและอ้อยที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการผลิต**พลาสติกชีวภาพ**ในบริเวณพื้นที่นี้ ทั้งนี้จะต้องดำเนินการพร้อมกับการพัฒนาเทคโนโลยีเซนเซอร์ที่มุ่งวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน และการควบคุมโรคพืชและปรับตัวต่อสภาพอากาศที่แปรปรวน นอกจากนี้ ยังต้องการเทคโนโลยีภาพถ่ายดาวเทียม ควบคุมการเพาะปลูกโดยการประยุกต์ใช้อากาศยานไร้คนขับ โดยเทคโนโลยีเหล่านี้มีความสำคัญต่อการเพิ่มศักยภาพในเชิงพื้นที่เพื่อเพาะปลูกในลักษณะฟาร์มขนาดใหญ่ที่สามารถควบคุมคุณภาพและต้นทุนการผลิตที่เหมาะสมเพื่อจัดส่งผลผลิตเข้ากระบวนการผลิตพลาสติกชีวภาพที่มีความอ่อนไหวต่อต้นทุนการผลิตและคุณภาพเมื่อเทียบกับการผลิตพลาสติกแบบปกติ

- **สับปะรด** ชลบุรีปลูกมากเป็นลำดับ 9 ของประเทศ และเป็นลำดับ 2 ของอีอีซี รองจากรยอง ซึ่งในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมา พื้นที่การเพาะปลูกสับปะรดมีแนวโน้มลดลง เฉลี่ยประมาณร้อยละ 1.7 ต่อปี โดยปี 2561 ชลบุรีมีพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด 22,194 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.3 ของพื้นที่เกษตรชลบุรี และร้อยละ 3.9 ของพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดประเทศ มีผลผลิต 134,619 ตัน คิดเป็นร้อยละ 5.7 และจัดอยู่ในลำดับที่ 4 ของผลผลิตสับปะรดประเทศ และผลผลิตเฉลี่ย 6,184 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (4,139 กิโลกรัม/ไร่) ประมาณ 1.5 เท่า รายได้จากการผลิตประมาณ 391.25 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 40.3 ในช่วงปี 2557-2561 ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.7 ต่อปี และรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 4.7 ต่อปี

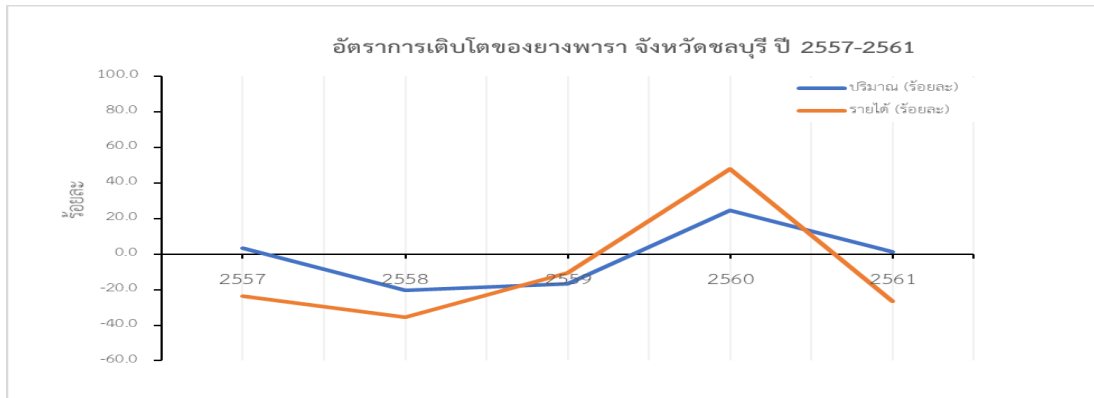
รูปที่ 2.28 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของสับปะรด จังหวัดชลบุรี ปี 2557-2561

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

- **ยางพารา** ปี 2561 ชลบุรีมีพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นลำดับ 2 ของอีอีซี 216,902 ไร่ รองจากรยอง คิดเป็นร้อยละ 12.6 ของพื้นที่เกษตรชลบุรี และสัดส่วนร้อยละ 1.0 ของพื้นที่ปลูกยางพาราประเทศ มีผลผลิต 41,334 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.0 ของผลผลิตยางพาราอีอีซี และร้อยละ 0.9 ของผลผลิตยางพาราทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 1.3 และผลผลิตเฉลี่ย 207 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (243 กิโลกรัม/ไร่) มีรายได้จากการผลิตประมาณ 1,714.46 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 27.0 และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 8,585.92 บาท ต่ำกว่าของประเทศ (10,061 บาท/ไร่) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) พื้นที่การปลูกยางพาราลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.8 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 1.7 ต่อปี และรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 9.7 ต่อปี

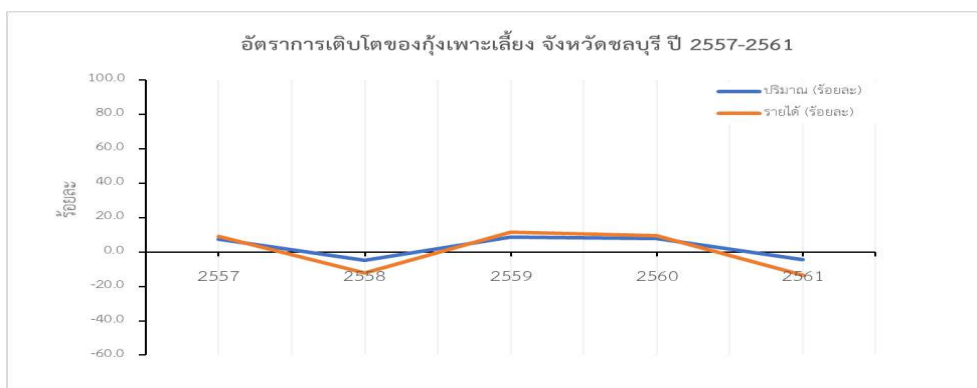
รูปที่ 2.29 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของยางพารา จังหวัดชลบุรี ปี 2557-2561

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

- **กึ่งพาะเลี้ยง** ชลบุรีมีพื้นที่พาะเลี้ยงเพียงแค่ร้อยละ 0.8 ของพื้นที่พาะเลี้ยงกึ่งทั่วประเทศ ซึ่งในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมา พื้นที่การพาะเลี้ยงกึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.8 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 และรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 ต่อปี ในขณะที่ราคาโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.2 ต่อปี โดยปี 2561 ชลบุรีมีพื้นที่พาะเลี้ยงกึ่ง 2,283 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.6 ของพื้นที่พาะเลี้ยงกึ่งในอีสาน ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 2.9 มีผลผลิต 1,409 ตัน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ของผลผลิตกึ่งอีสาน ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 4.5 และผลผลิตเฉลี่ย 617.17 กิโลกรัม/ไร่ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของอีสาน (1,250.59 กิโลกรัม/ไร่) และของประเทศ (1,241.97 กิโลกรัมต่อไร่) และยังต่ำกว่าผลผลิตเฉลี่ยของระยอง (1,702.66 กิโลกรัม/ไร่) รายได้จากการผลิตประมาณ 205.77 ล้านบาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 90,130.53 บาท

รูปที่ 2.30 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของกึ่งพาะเลี้ยง จังหวัดชลบุรี ปี 2557-2561

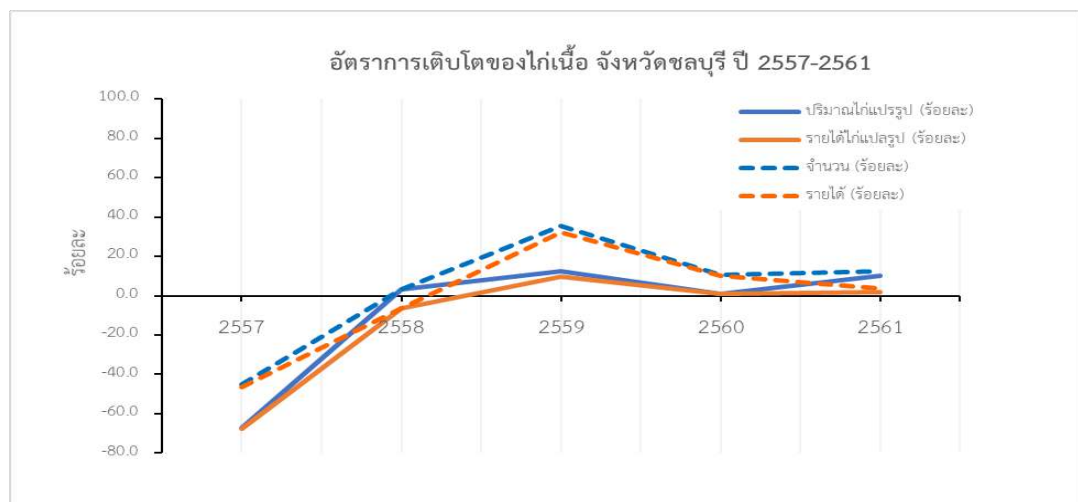

ที่มา : กรมประมง

- **ไก่อเนื่อ** ช่วงปี พ.ศ. 2557-2561 ปริมาณไก่อเนื่อทางขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 ต่อปี แต่รายได้มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 1.4 ต่อปี สำหรับปี พ.ศ. 2561 ชลบุรีมีจำนวนไก่อทั้งหมด 26,489,507 ตัว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.1 ของประเทศ จัดอยู่ในลำดับที่ 3 ของประเทศ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 12.5 รายได้จากการผลิตประมาณ 2,279.02 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 3.8 ต่อปี

สำหรับศักยภาพในการผลิต (การแปรรูป) ชลบุรีสามารถผลิตไก่เนื้อได้เป็นลำดับ 5 ของประเทศ และลำดับ 1 ของอีอีซี ผลผลิตในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมา ปริมาณการผลิตไก่เนื้อมีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยร้อยละ 8.0 โดยปี 2561 ชลบุรีมีปริมาณการผลิต 120,372,351 ตัว คิดเป็นร้อยละ 7.5 ของผลผลิตไก่เนื้อประเทศ และร้อยละ 61.1 ของผลผลิตไก่เนื้ออีอีซี เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 10.3 รายได้จากการผลิตประมาณ 10,356.23 ล้านบาท หดตัวลงจากปี 2560 ร้อยละ 1.8 รายได้จากการผลิตหดตัวลงเฉลี่ยร้อยละ 5.1 ต่อปี

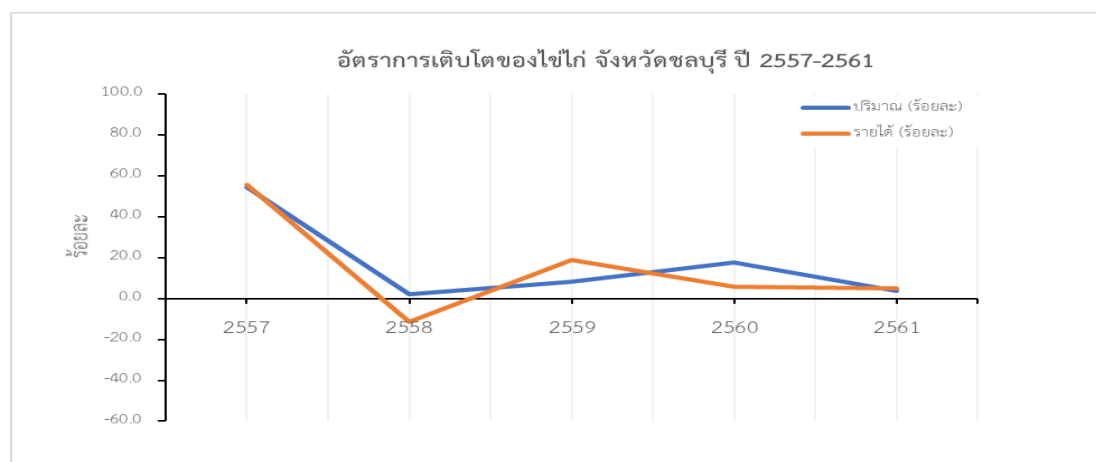
รูปที่ 2.31 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของไก่เนื้อ ชลบุรี ปี 2557-2561

ที่มา : กรมปศุสัตว์

● **ไข่ไก่** ชลบุรีสามารถผลิตไข่ไก่ได้เป็นลำดับ 3 ของประเทศ และลำดับ 2 ของอีอีซี รองจากฉะเชิงเทรา โดยปี 2561 ชลบุรีมีปริมาณการผลิต 1,679 ล้านฟอง คิดเป็นร้อยละ 10.7 ของประเทศ และร้อยละ 42.2 ของผลผลิตไข่ไก่อีอีซี เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 3.7 รายได้จากการผลิตประมาณ 4,467.85 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 4.1 ในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมา ปริมาณการผลิตไข่ไก่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.2 ต่อปี และรายได้จากการผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 14.6 ต่อปี

รูปที่ 2.32 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของไข่ไก่ จังหวัดชลบุรี ปี 2557-2561

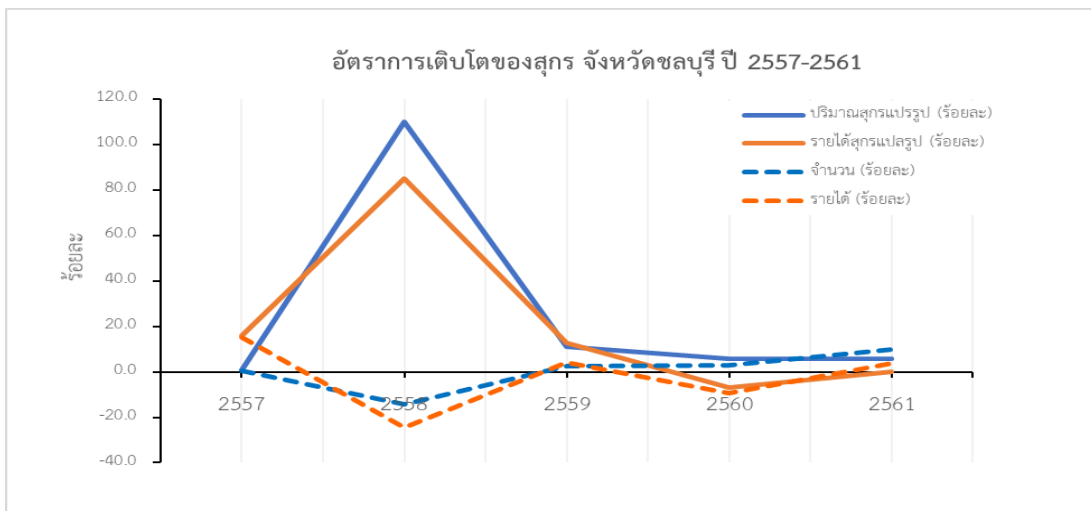

ที่มา : กรมปศุสัตว์

● **สุกร** ชลบุรีเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงเป็นอันดับที่ 4 ของประเทศ ในช่วงปี 2557-2561 ปริมาณการเลี้ยงสุกรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.4 ต่อปี รายได้จากการเพาะเลี้ยงลดลงเฉลี่ยร้อยละ 2.1 ต่อปี และราคาโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.7 ต่อปี โดยปี 2561 มีจำนวนสุกรที่เลี้ยง 292,615 ตัว คิดเป็นร้อยละ 3.8 ของประเทศ และร้อยละ 42.2 ของจำนวนสุกรออีซี เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 9.9 ราคาขายสุกร 55.69 บาท/กก. ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 5.6 และรายได้จากการเพาะเลี้ยงประมาณ 1,629.67 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 3.8

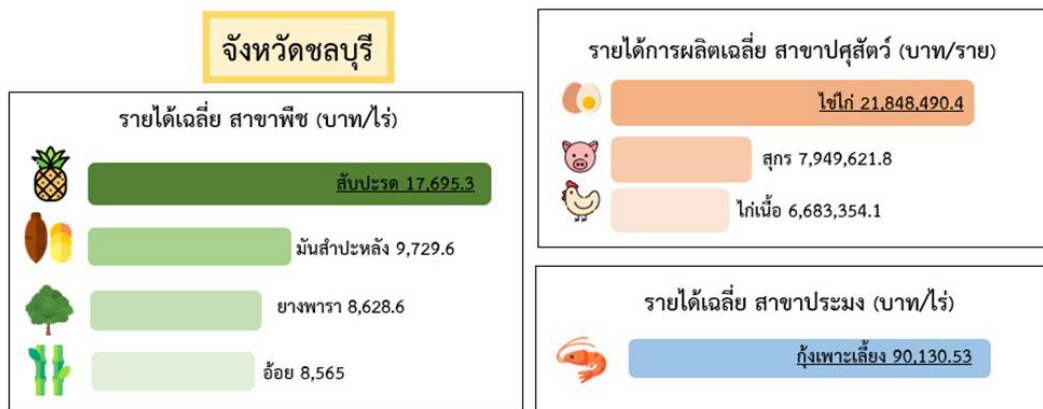
สำหรับศักยภาพในการผลิต (การแปรรูป/ชำแหละสุกร) ชลบุรีสามารถผลิตสุกรได้เป็นลำดับ 2 ของประเทศ รองจากจังหวัดตราดบุรี และเป็นลำดับ 1 ของออีซี ในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมา ปริมาณการผลิตสุกรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 26.8 ต่อปี และรายได้จากการผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.8 ต่อปี โดยปี 2561 ชลบุรีมีปริมาณการผลิต 1,522,698 ตัว คิดเป็นร้อยละ 7.3 ของประเทศ และร้อยละ 62.8 ของผลผลิตสุกรออีซี เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 5.8 รายได้จากการผลิตประมาณ 8,480.42 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 0.1

รูปที่ 2.33 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของสุกร จังหวัดชลบุรี ปี 2557-2561

ที่มา : กรมปศุสัตว์

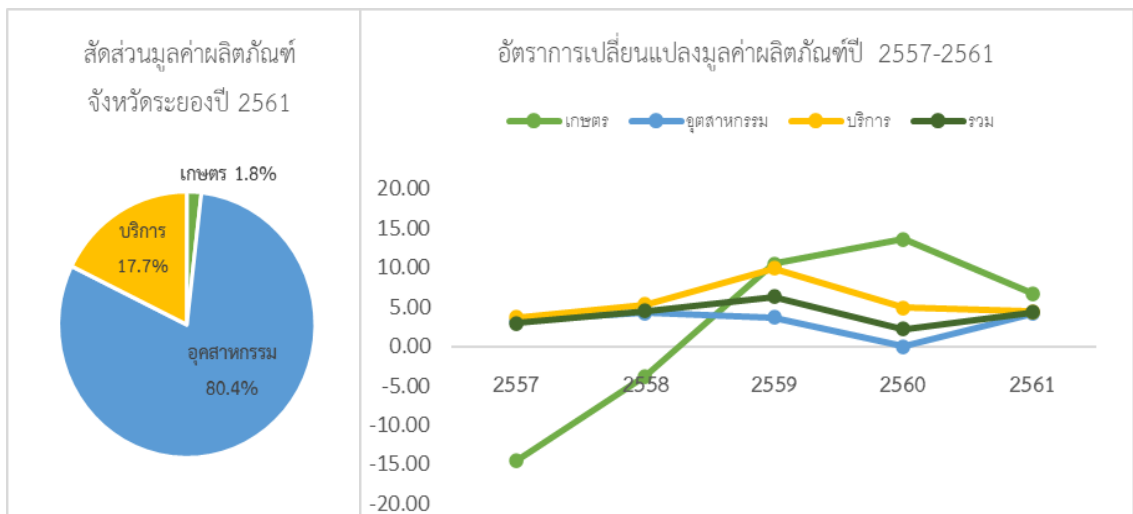
สรุปรายได้จากการผลิตเฉลี่ยภาคเกษตรต่อหน่วยการผลิต ชลบุรี ปี 2561

3) จังหวัดระยอง

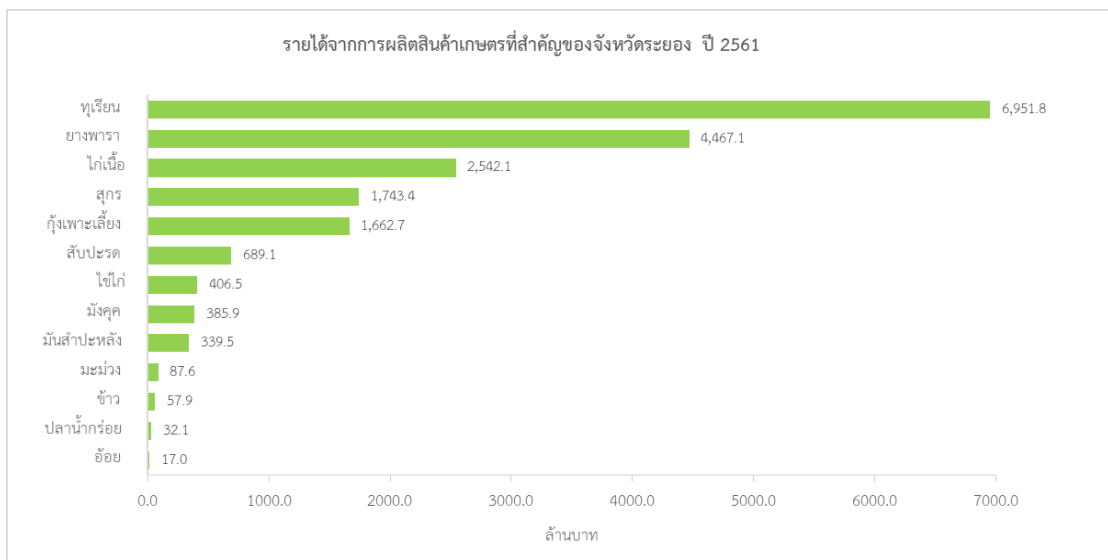
3.1) มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรจัดอยู่ในลำดับที่ 2 ของผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรอีอีซี โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมีมูลค่า 1,045,697 ล้านบาท เป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร 18,967 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.8 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด หรือร้อยละ 33.3 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรอีอีซี อัตราการขยายตัวภาคเกษตรของจังหวัด ปี 2561 เทียบกับปี 2560 ลดลงร้อยละ 9.0 และในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมา เฉลี่ยลดลงร้อยละ 3.0 ต่อปี ผลผลิตที่สำคัญและสร้างมูลค่าสูงสุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ ทูเรียน ยางพารา ใก่นื้อ กุ้งเพาะเลี้ยง และสุกร ตามลำดับ

รูปที่ 2.34 สัดส่วนและอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดระยอง

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

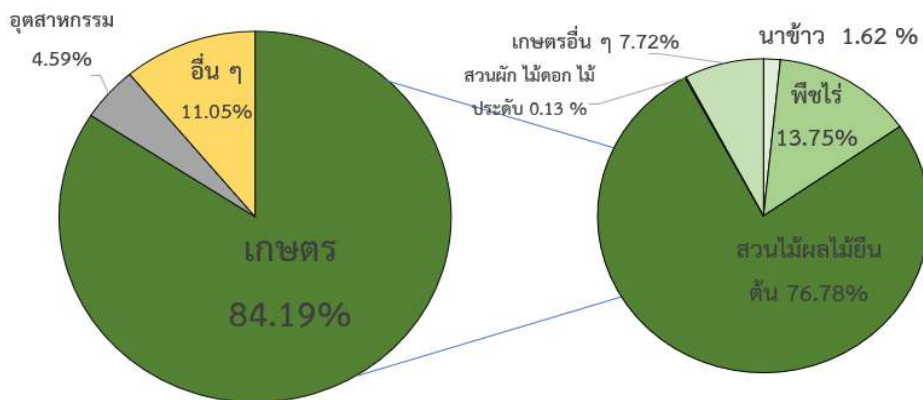
รูปที่ 2.35 รายได้การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดระยอง ปี 2561

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร วิเคราะห์โดย สกพอ.

3.2) **พื้นที่การเกษตรเป็นลำดับ 2 ของอีอีซี** ระยองมีพื้นที่ทั้งหมด 2.22 ล้านไร่ เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร 1.87 ล้านไร่ หรือร้อยละ 84.2 ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่ชลประทานเพียง 0.28 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.8 ของพื้นที่เกษตรระยอง โดยเป็นพื้นที่**สวนไม้ผลและไม้ยืนต้น 1.43 ล้านไร่** หรือร้อยละ 76.8 ของพื้นที่เกษตรจังหวัด รองลงมาคือ **พืชไร่ 0.26 ล้านไร่** หรือร้อยละ 13.8 **เนื้อที่เกษตรอื่น ๆ (ประมง ปศุสัตว์) 0.14 ล้านไร่** หรือร้อยละ 7.7 **นาข้าว 0.03 ล้านไร่** ร้อยละ 1.6 และ ที่เหลือคือสวนผักไม้ดอกไม้ประดับร้อยละ 0.1

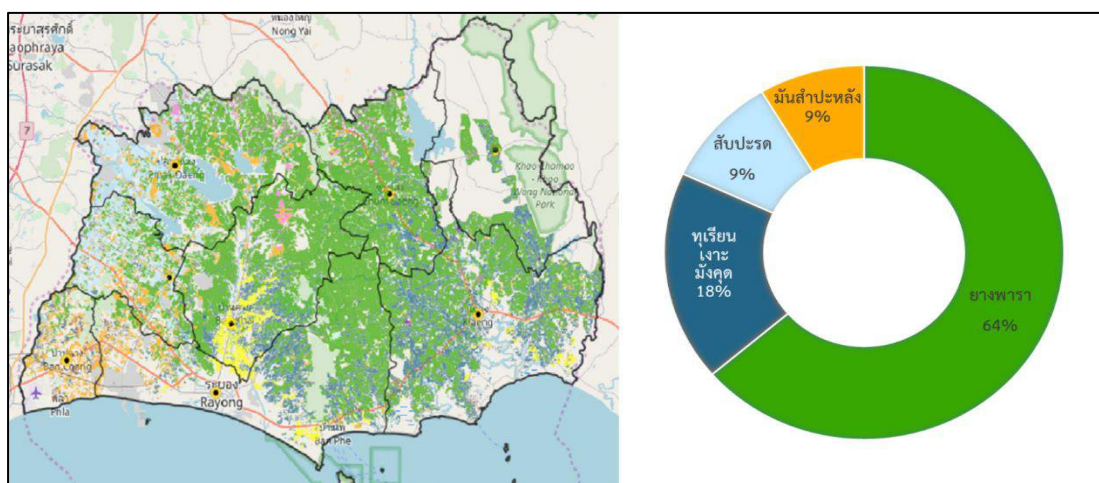
รูปที่ 2.36 การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรในจังหวัดระยอง

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร วิเคราะห์โดย สกพอ.

พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เพื่อเพาะปลูกยางพารามากที่สุดประมาณร้อยละ 64 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด รองลงมาเป็นพื้นที่เพาะปลูกทุเรียน เงาะ และมังคุดรวมกัน ประมาณร้อยละ 18 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด และใช้เพื่อการเพาะปลูกสับปะรดและมันสำปะหลัง อย่างละประมาณร้อยละ 9 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด โดยข้อมูลจากแผนที่การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรในจังหวัดระยองตามรูปที่ 2.37 แสดงให้เห็นว่า การใช้พื้นที่เพื่อการเพาะปลูกยางพารากระจายตัวอยู่ในเขตอำเภอวังจันทร์ อำเภอบ้านค่าย อำเภอแกลง ฝั่งตะวันออกของอำเภอเมือง และอำเภอปลวกแดง โดยพื้นที่เพาะปลูกสวนผลไม้ (ทุเรียน เงาะ และมังคุด) จะแทรกตัวอยู่ในพื้นที่ปลูกยางพารา เนื่องจากนิเวศน์เกษตรมีความคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ ทุเรียน เงาะ และมังคุดจะนิยมเพาะปลูกในพื้นที่อำเภอแกลง ตอนใต้ของอำเภอบ้านค่าย อำเภอวังจันทร์ และฝั่งตะวันออกของอำเภอเมือง ขณะที่ฝั่งตะวันตกของจังหวัดระยองจะนิยมเพาะปลูกมันสำปะหลังและสับปะรด โดยการเพาะปลูกมันสำปะหลังกระจุกตัวอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านฉาง และฝั่งตะวันตกของอำเภอเมือง ขณะที่การเพาะปลูกสับปะรดส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปลวกแดงและอำเภอนิคมพัฒนา ดังนั้นการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจในจังหวัดระยองจึงสามารถแบ่งเป็นสองพื้นที่ใหญ่ ๆ ได้แก่ **พื้นที่เพาะปลูกพืชไร่** ซึ่งเน้นการเพาะปลูกมันสำปะหลังและสับปะรด ซึ่งจะอยู่ในฝั่งตะวันตกของจังหวัดระยองในเขตพื้นที่อำเภอปลวกแดง อำเภอนิคมพัฒนา อำเภอบางฉาง ขณะที่**พื้นที่เพาะปลูกพืชสวน** จะกระจายตัวทั่วไปในฝั่งตะวันออกของจังหวัดระยองในเขตพื้นที่อำเภอวังจันทร์ อำเภอบ้านค่าย อำเภอแกลง และฝั่งตะวันตกของอำเภอเมือง

รูปที่ 2.37 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรในจังหวัดระยอง (จำแนกตามชนิดพืชเศรษฐกิจ)

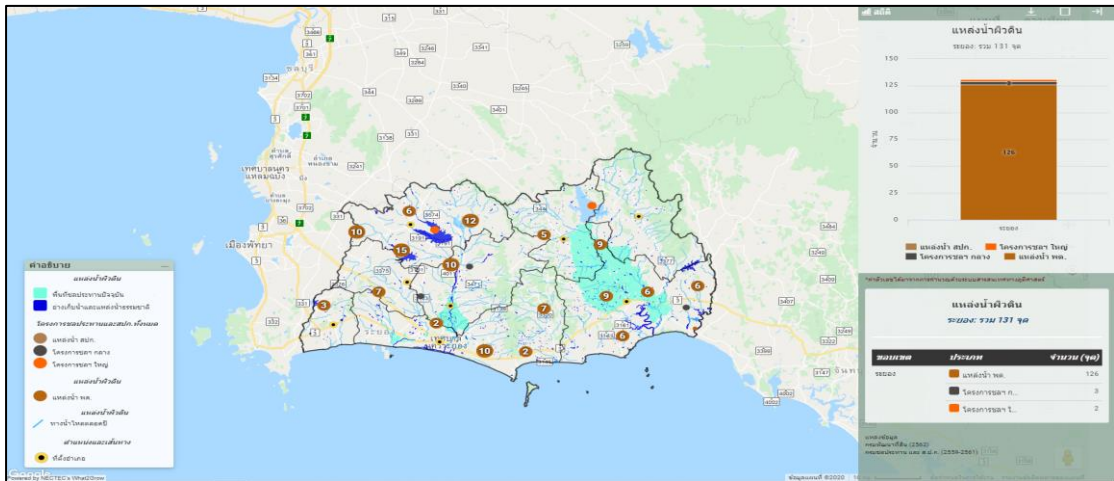

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map 2559)

เมื่อพิจารณาถึงแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดระยองจะพบว่า การเลือกชนิดพืชเพาะปลูกมีความสอดคล้องกับแหล่งน้ำในพื้นที่ จากรูปที่ 2.38 แหล่งน้ำผิวดินของจังหวัดระยอง จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า พื้นที่ที่มีการเพาะปลูกพืชสวนทั้งสวนผลไม้ (ทุเรียน มังคุด และเงาะ) จะอยู่ใกล้กับพื้นที่ชลประทานในพื้นที่อำเภอวังจันทร์และอำเภอแกลง ซึ่งได้รับน้ำจากอ่างเก็บน้ำประแสร์ ซึ่งมีสันเขื่อนอยู่บริเวณ ตำบลชุมแสง อำเภอวังจันทร์ อ่างเก็บน้ำนี้เป็นโครงการบริหารจัดการน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่จังหวัดระยอง ซึ่งจะสามารถส่งน้ำครอบคลุมพื้นที่เกษตรได้ทั้งหมดประมาณ 0.175 ล้านไร่ ในพื้นที่ตอนใต้ของอำเภอวังจันทร์ และตอนกลางของอำเภอแกลง โดยพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่หลักในการเพาะปลูกสวนผลไม้ของจังหวัดระยอง ซึ่งสามารถแสดงได้อย่างชัดเจนในรูปที่ 2.39

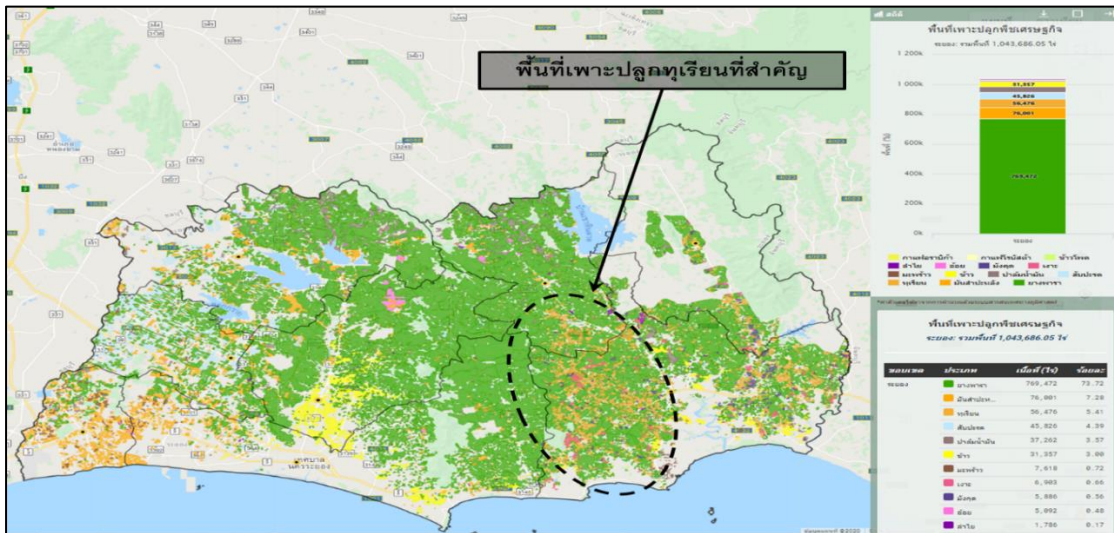
นอกจากนี้ ข้อมูลจากกรมพัฒนาที่ดิน (ตามรูปที่ 2.40) ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าจังหวัดระยองยังมีพื้นที่ตามแนวชายฝั่งที่มีศักยภาพสูงในการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล โดยเฉพาะพื้นที่ตามแนวชายฝั่งในเขตอำเภอแกลง (บริเวณปากแม่น้ำประแสร์) และตามแนวชายฝั่งในเขตอำเภอเมือง ทั้งนี้ พื้นที่เหมาะสมสูงและปานกลางสำหรับการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลในจังหวัดระยองมีพื้นที่รวมกันทั้งหมดประมาณ 0.02 ล้านไร่ อย่างไรก็ตาม ฐานข้อมูล Agri-Map ของกรมพัฒนาที่ดินยังไม่สามารถระบุพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งทะเลในเขตจังหวัดระยองได้ โดยข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ระบุว่า จังหวัดระยองมีผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมจำนวน 11,069 ตัน ในปี 2561 ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนผลผลิตที่มากเมื่อเทียบกับผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมของจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีจำนวน 25,071 ตัน ในปีเดียวกัน

รูปที่ 2.38 แหล่งน้ำผิวดินในจังหวัดระยอง

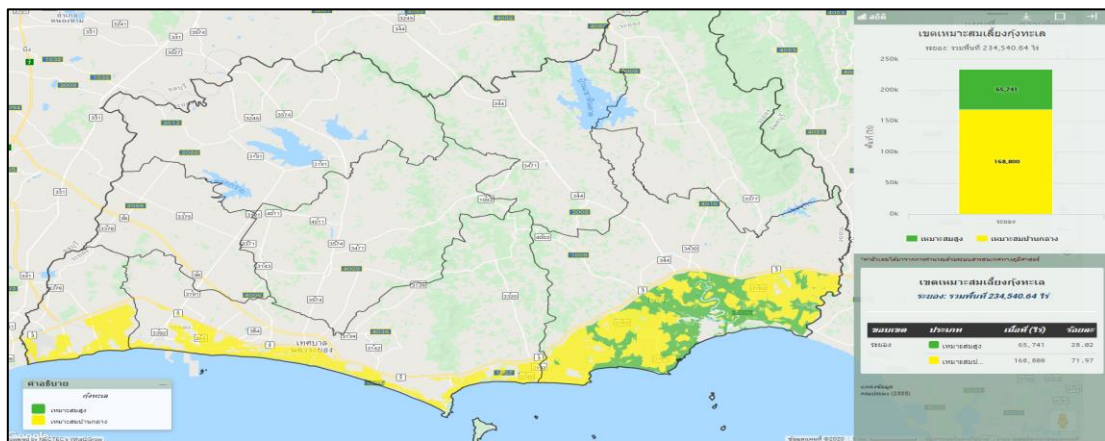
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map 2559)

รูปที่ 2.39 พื้นที่เพาะปลูกทุเรียนที่สำคัญของจังหวัดระยองในกลุ่มน้ำประแสร์

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map 2559)

รูปที่ 2.40 พื้นที่เหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลในจังหวัดระยอง

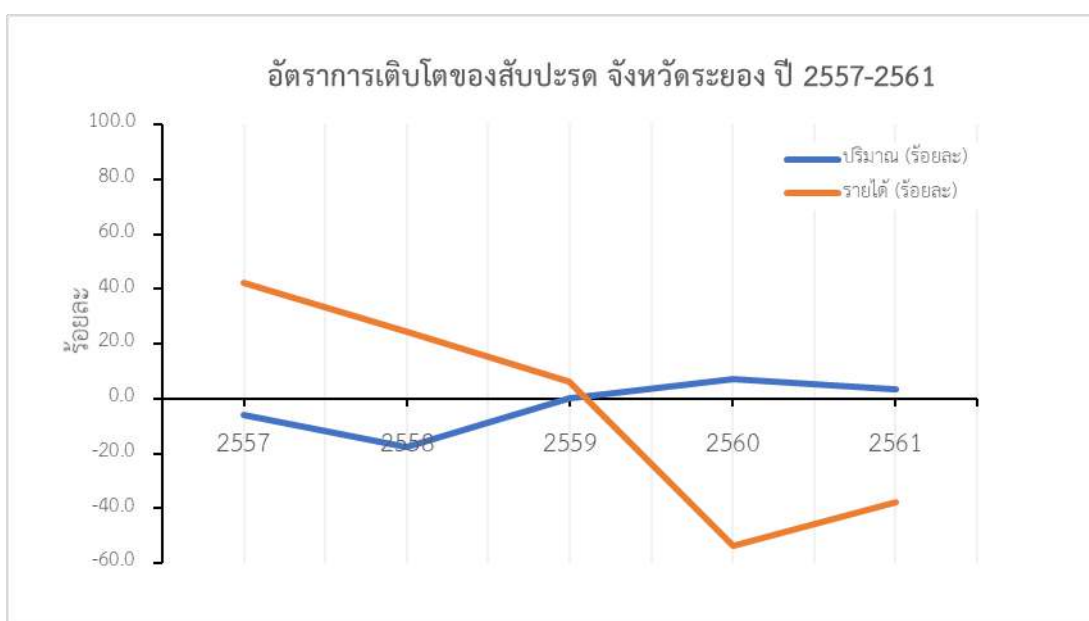
ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map 2559)

ดังนั้น จังหวัดระยองจึงเป็นพื้นที่มีศักยภาพต่อการเพาะปลูกผลไม้ เช่น ทูเรียน และมังคุด และอาหารทะเลแปรรูปที่ได้วัตถุดิบจากการเพาะเลี้ยงและประมง ซึ่งทำเลของจังหวัดระยองมีข้อได้เปรียบที่สามารถขนถ่ายผลไม้จากจังหวัดใกล้เคียง (จังหวัดจันทบุรีและตราด) เพื่อขนถ่ายส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศผ่านเส้นทางบก และยังสามารถใช้ประโยชน์จากท่าเรือที่กำลังพัฒนาเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการส่งออกผลไม้ นอกจากนี้ จังหวัดระยองยังสามารถใช้ประโยชน์จากความเย็นที่เป็นผลพลอยได้ (By-product) จากอุตสาหกรรมปิโตรเคมีซึ่งสามารถนำเข้ามาสู่กระบวนการจัดการห้องเย็นเพื่อใช้ประโยชน์ในการแช่เย็นและแช่แข็งผลไม้และอาหารทะเลแปรรูปต่อไป

3.3) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ

- **สับปะรด** ระยองปลูกมากเป็นลำดับ 3 ของประเทศ และเป็นลำดับ 1 ของอีอีซี ซึ่งในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมา พื้นที่การเพาะปลูกสับปะรดมีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 1.1 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.7 ต่อปี และรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยลดลง ร้อยละ 4.3 ต่อปี โดยปี 2561 ระยองมีพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด 38,539 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.1 ของพื้นที่เกษตรระยอง และร้อยละ 6.7 ของพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดประเทศ มีผลผลิต 240,037 ตัน คิดเป็นร้อยละ 10.2 ของผลผลิตสับปะรดประเทศ จัดอยู่ในลำดับที่ 2 รองจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และผลผลิตเฉลี่ย 6,263 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งสูงที่สุดในประเทศ และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (4,139 กิโลกรัม/ไร่) ประมาณ 1.5 เท่า รายได้จากการผลิตประมาณ 697.63 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 37.6 รายได้เฉลี่ยต่อไร่ 18,201.21 บาท

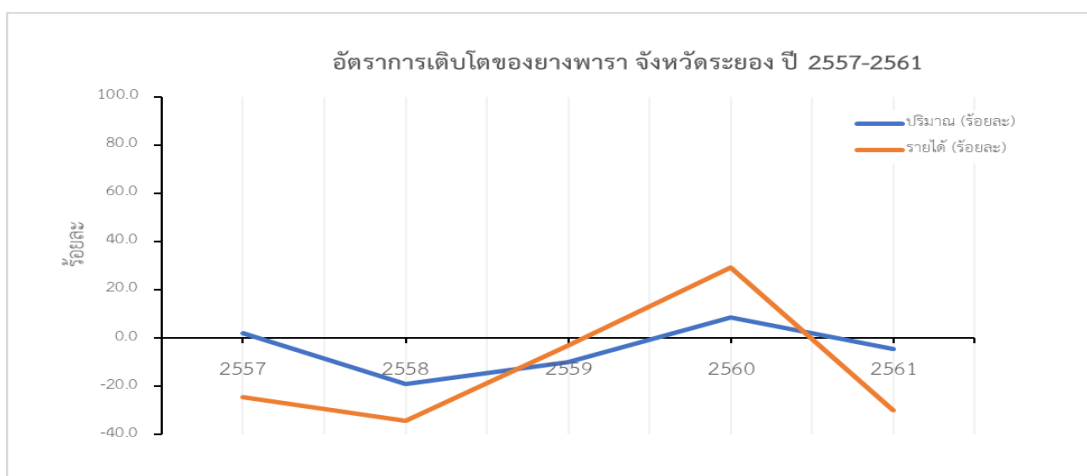
รูปที่ 2.41 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของสับปะรด จังหวัดระยอง ปี 2557-2561

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

- **ยางพารา** ปี 2561 ระยะเวลาที่มีพื้นที่ปลูกยางพารา 616,068 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.9 ของพื้นที่เกษตรระยะยง และสัดส่วนร้อยละ 2.7 ของพื้นที่ปลูกยางพาราประเทศ มีผลผลิต 105,939 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 59.0 ของผลผลิตยางพาราอียีซี และร้อยละ 2.2 ของผลผลิตยางพาราทั้งประเทศ ผลิตมากเป็นลำดับที่ 14 ของประเทศ ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 4.3 และผลผลิตเฉลี่ย 200 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (243 กิโลกรัม/ไร่) มีรายได้จากการผลิตประมาณ 4,394.16 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 31.0 และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 8,295.66 บาท ต่ำกว่าของประเทศ (10,061 บาท/ไร่) โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) พื้นที่การปลูกยางพารา ลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 2.1 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 4.4 ต่อปี และรายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 12.6 ต่อปี

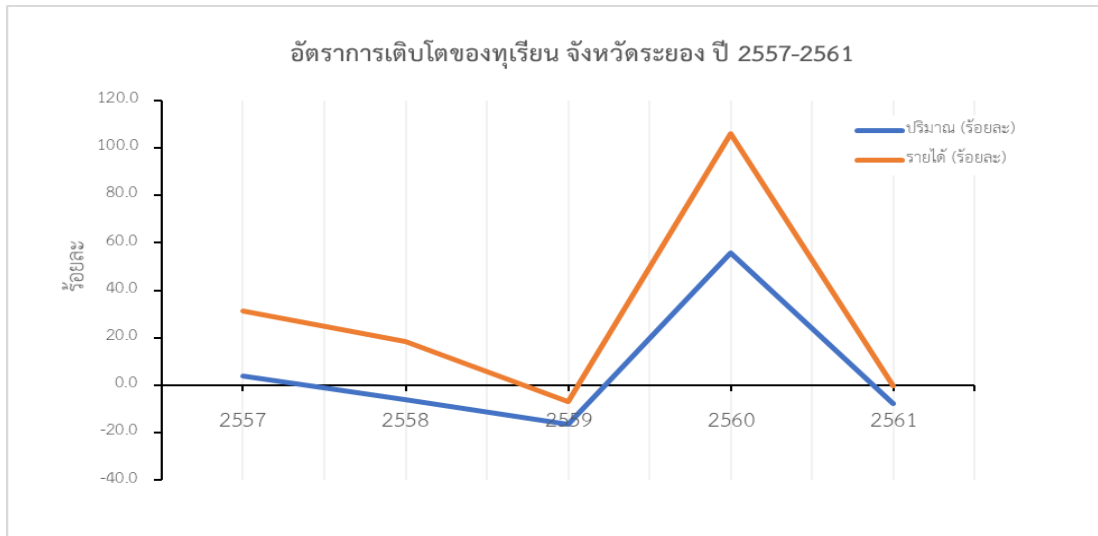
รูปที่ 2.42 อัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตและรายได้ของยางพารา จังหวัดระยอง ปี 2557-2561

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

- **ทุเรียน** ระยะเวลาปลูกมากเป็นลำดับ 3 ของประเทศ รองจากจันทบุรีและชุมพร และเป็นลำดับ 1 ของอียีซี ซึ่งในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมา พื้นที่การเพาะปลูกทุเรียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 0.9 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.0 ต่อปี รายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.8 ต่อปี และราคาโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 20.8 ต่อปี โดยปี 2561 ระยะเวลาที่มีพื้นที่เพาะปลูกทุเรียน 70,441 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.8 ของพื้นที่เกษตรระยะยง และร้อยละ 8.1 ของพื้นที่เพาะปลูกทุเรียนประเทศ มีผลผลิต 85,880 ตัน คิดเป็นร้อยละ 11.4 ของผลผลิตทุเรียนประเทศ จัดอยู่ในลำดับที่ 3 และผลผลิตเฉลี่ย 1,408 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (1,115 กิโลกรัม/ไร่) รายได้จากการผลิตประมาณ 6,951.82 ล้านบาท ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 0.2 หากพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อไร่ พบว่า ในช่วงปี 2559-2561 มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 29.0 ต่อปี โดยปี 2561 มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 113,954 บาท/ไร่

รูปที่ 2.43 อัตราการเติบโตของปริมาณการผลิตและรายได้ของสับปะรด จังหวัดระยอง ปี 2557-2561

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

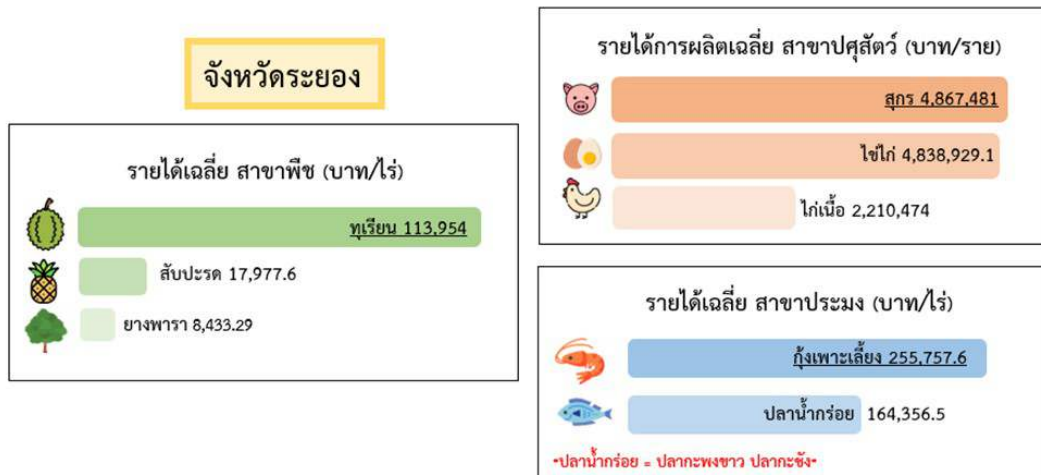
- **กุ่มเพาะเลี้ยง** ในช่วง 5 ปี (2557-2561) ที่ผ่านมา พื้นที่การเพาะเลี้ยงกุ่มของระยองมีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยร้อยละ 2.2 ต่อปี ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 ต่อปี รายได้จากการผลิตโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.6 ต่อปี และราคาโดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 3.0 ต่อปี โดยปี 2561 ระยองมีพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ่ม 6,501 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.2 ของพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ่มทั้งประเทศ และร้อยละ 21.7 ของพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ่มในอีอีซี ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 1.0 มีผลผลิต 11,069 ตัน คิดเป็นร้อยละ 29.5 ของผลผลิตกุ่มอีอีซี ผลิตมากเป็นลำดับ 2 รองจากฉะเชิงเทรา ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 4.3 และผลผลิตเฉลี่ย 1,702.66 กิโลกรัม/ไร่ สูงกว่าค่าเฉลี่ยของอีอีซี (1,250.59 กิโลกรัม/ไร่) และของประเทศ (1,241.98 กิโลกรัมต่อไร่) รายได้จากการผลิตประมาณ 1,662.68 ล้านบาท และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 255,757.58 บาท ซึ่งสูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อไร่ของจังหวัดฉะเชิงเทรา

รูปที่ 2.44 อัตราการเติบโตของปริมาณการผลิตและรายได้ของกุ่มเพาะเลี้ยง จังหวัดระยอง ปี 2557-2561

ที่มา : กรมปศุสัตว์

สรุปรายได้จากการผลิตเฉลี่ยภาคเกษตรต่อหน่วยการผลิต ระยะเวลา ปี 2561

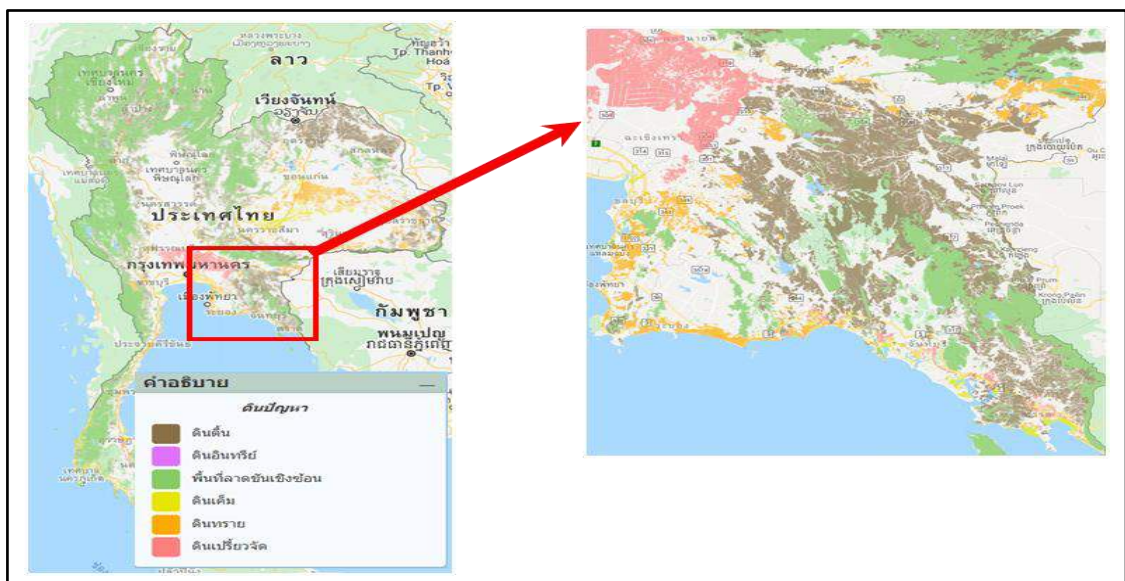

2.2 สภาพปัญหาของภาคเกษตร

ภาคการเกษตรไทยประสบกับการชะงักงันในการเพิ่มผลิตภาพการผลิต การสร้างมูลค่าในห่วงโซ่อุปทาน และเสถียรภาพด้านราคา ซึ่งเกิดจากปัญหาเชิงโครงสร้างของทั้งภาคการเกษตร เป็นปัญหารากเหง้า (Root Causes) ของภาคการเกษตรไทย เช่นเดียวกับปัญหาของภาคการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ซึ่งสามารถจำแนกเป็นปัญหาตั้งแต่ต้นน้ำ (ต้นทุนการเพาะปลูก) กลางน้ำ (เทคโนโลยีการผลิต) และปลายน้ำ (การตลาด) โดยแยกออกเป็นประเด็นปัญหาทั้งหมด 8 ประเด็น ดังนี้

(1) การเสื่อมสภาพของทรัพยากรดิน จากข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน พื้นที่เกษตรของประเทศไทยมากกว่าร้อยละ 40 มีปัญหาสภาพดินเสื่อมสภาพ เช่น ดินเค็ม ดินเปรี้ยวจัด และดินตื้น เป็นต้น เมื่อพิจารณาเฉพาะพบว่าในพื้นที่อีอีซี พื้นที่เกษตรมากกว่าร้อยละ 70 มีปัญหาสภาพดินเสื่อมสภาพ โดยเฉพาะดินตื้น

รูปที่ 2.45 แผนที่สภาพปัญหาดินเสื่อมสภาพ

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map 2559)

จะพบว่า **จังหวัดฉะเชิงเทรา**มีปัญหาสภาพดินมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ โดยเป็นดินตื้น 953,871.6 ไร่ และดินเปรี้ยว 433,050.1 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.6 และ 13.4 ของพื้นที่ ในจังหวัดฉะเชิงเทราตามลำดับ โดยพื้นที่ประสบปัญหาดินตื้นสูงสุดอยู่ในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (พื้นที่ ส.ป.ก.) ในอำเภอสนามชัยเขตและอำเภอท่าตะเกียบ และพื้นที่ประสบปัญหาดินเปรี้ยวสูงสุดอยู่ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว และอำเภอบางคล้า

ตารางที่ 2.5 สภาพปัญหาดินของจังหวัดฉะเชิงเทรายอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ประสบปัญหาดิน	พืชเพาะปลูกในพื้นที่
บางน้ำเปรี้ยว	310,611 ไร่	ดินเปรี้ยว 195,930.31 ไร่ (ร้อยละ 63.1)	ข้าว
บางคล้า	147,156.78 ไร่	ดินเปรี้ยว 75,657.32 ไร่ (ร้อยละ 51.4)	ข้าว
สนามชัยเขต	665,797.8 ไร่	ดินตื้น 387,685.1 ไร่ (ร้อยละ 58.2)	ยางพารา/มันสำปะหลัง/ข้าว
ท่าตะเกียบ	887,883 ไร่	ดินตื้น 483,865 ไร่ (ร้อยละ 54.5)	ยางพารา/มันสำปะหลัง

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

จังหวัดชลบุรี พบดินปัญหารวมพื้นที่ 979,567.29 ไร่ โดยประสบกับปัญหาดินตื้น และดินทราย คิดเป็นร้อยละ 38.65 และร้อยละ 38.58 ตามลำดับ ซึ่งพื้นที่ประสบปัญหาดินตื้นสูงสุดอยู่ในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (พื้นที่ ส.ป.ก.) ในอำเภอบ่อทอง และพื้นที่ประสบปัญหาดินทรายสูงสุดอยู่ในอำเภอบ้านบึง อำเภอสัตร์ราชา และอำเภอบางละมุง ดังนี้

ตารางที่ 2.6 สภาพปัญหาดินของจังหวัดชลบุรีรายอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ประสบปัญหาดิน	พืชเพาะปลูกในพื้นที่
บ้านบึง	370,659.1 ไร่	ดินทราย 100,152.43 ไร่ (ร้อยละ 27.1)	อ้อย
สัตร์ราชา	389,654.7 ไร่	ดินทราย 77,956.7 ไร่ (ร้อยละ 20)	มันสำปะหลัง
บางละมุง	311,985.3 ไร่	ดินทราย 63,382.6 ไร่ (ร้อยละ 20.3)	มันสำปะหลัง/มะพร้าว
บ่อทอง	519,809.6 ไร่	ดินตื้น 211,953.5 ไร่ (ร้อยละ 40.7)	ยางพารา

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

จังหวัดระยอง พบดินปัญหารวมพื้นที่ 711,727.24 ไร่ โดยประสบกับปัญหาพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน ดินตื้น และดินทรายเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 35.74 ร้อยละ 31.88 และร้อยละ 25.93 ตามลำดับ โดยพื้นที่ประสบปัญหาพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนมากที่สุดในอำเภอเมืองระยอง พื้นที่ประสบปัญหาปัญหาดินตื้นสูงสุดอยู่ในอำเภอแกลง และอำเภอเขาชะเมา และพื้นที่ประสบปัญหาดินทรายสูงสุดอยู่ในอำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง และอำเภอบ้านฉาง ดังนี้

ตารางที่ 2.7 สภาพปัญหาดินของจังหวัดระยองรายอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ประสบปัญหาดิน	พืชเพาะปลูกในพื้นที่
เมืองระยอง	420,918 ไร่	ดินทราย 93,400.48 ไร่ (ร้อยละ 22.2)	ยางพารา
บ้านฉาง	101,987.5 ไร่	ดินทราย 32,613.08 ไร่ (ร้อยละ 31.97)	มันสำปะหลัง
แกลง	459,279.88 ไร่	ดินตื้น 96,757.94 ไร่ (ร้อยละ 21.1)	ยางพารา
		ดินทราย 54,612.86 ไร่ (ร้อยละ 12)	
เขาชะเมา	297,735.70 ไร่	ดินตื้น 81,509.4 ไร่ (ร้อยละ 27.4)	ยางพารา

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

(2) ระบบชลประทานไม่ครอบคลุม ประเทศไทยมีพื้นที่ชลประทานทั้งหมดเพียงร้อยละ 24 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด และในพื้นที่อีอีซี มีเขตพื้นที่ชลประทาน ครอบคลุมพื้นที่เพียงร้อยละ 19.7 เท่านั้น ทั้งนี้ จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ชลประทานมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในพื้นที่อีอีซี โดยมีพื้นที่ชลประทานอยู่ฝั่งตะวันตกของจังหวัดครอบคลุมหลายอำเภอด้วยกัน ขณะที่พื้นที่ฝั่งตะวันออกของจังหวัดฉะเชิงเทรายังเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทานซึ่งต้องพึ่งพิงแหล่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำธรรมชาติ โครงการชลประทาน แหล่งน้ำโครงการกรมพัฒนาที่ดิน และแหล่งน้ำของ ส.ป.ก. จึงมีปัญหาต่อการเพาะปลูกพืชการเกษตร ซึ่งพื้นที่ฝั่งตะวันออกส่วนใหญ่จะเพาะปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย ได้แก่ ยางพารา และมันสำปะหลัง ซึ่งเป็นพืชที่มีมูลค่าไม่สูงมากนักโดยเปรียบเทียบ

รูปที่ 2.46 แสดงพื้นที่ชลประทานในจังหวัดอีอีซี

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (Agri-Map 2559)

จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าถึงแหล่งน้ำชนิดต่าง ๆ พบว่า จังหวัดชลบุรีและระยอง มีจำนวนเกษตรกรที่เข้าถึงแหล่งน้ำได้ไม่ถึงร้อยละ 20 ของจำนวนครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด เมื่อเทียบ ค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีจำนวนเกษตรกร (ตามทะเบียนเกษตรกร) ที่เข้าถึงแหล่งน้ำสูงถึงร้อยละ 42 จะพบว่า ภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซี มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งน้ำและการชลประทานอย่างหนัก และ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพิงน้ำจากน้ำฝนที่ตกตามฤดูกาล ดังนั้นจึงทำให้ไม่สามารถวางแผน การผลิตสินค้าเกษตรได้อย่างแน่นอนเนื่องจากต้องรอน้ำจากฝนที่อาจจะไม่ตกตามฤดูกาลได้

การเข้าถึงแหล่งน้ำชลประทานถือว่าเป็นอีกหนึ่งปัญหาของภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซี ซึ่งทำให้เกิดปัญหาต่อเนื่องในประเด็นการแย่งชิงทรัพยากรน้ำระหว่างภาคการเกษตรกับการใช้น้ำ เพื่ออุตสาหกรรมและอุปโภคบริโภค (โดยเฉพาะความต้องการน้ำจากภาคการท่องเที่ยว)

(3) คุณภาพและต้นทุนของวัตถุดิบทางการเกษตร โดยเฉพาะเมล็ดพันธุ์ซึ่งเกษตรกร ได้จัดเก็บไว้ไม่มีการควบคุมคุณภาพก่อนนำไปเพาะปลูกต่อ และมีการเพาะปลูกชนิดพืชในพื้นที่ ซึ่งสภาพของดินไม่เหมาะสม นอกจากนี้ ยังพบว่า เกษตรกรไทยมีต้นทุนวัตถุดิบแพงกว่าเกษตรกร ผู้ปลูกข้าวในประเทศเวียดนามประมาณร้อยละ 50 โดยต้นทุนการเพาะปลูกของเกษตรกรส่วนใหญ่ จะอยู่ที่เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และยาฆ่าแมลง เป็นต้น

(4) ปัญหาแรงงานสูงวัยและการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตร การเปรียบเทียบ ข้อมูลช่วงอายุของเกษตรกรในสำมะโนการเกษตรของปี 2556 กับปี 2546 พบว่า ภาคเกษตรไทย กำลังจะเผชิญกับปัญหาแรงงานสูงวัย โดยสัดส่วนของแรงงานภาคเกษตรที่มีอายุระหว่าง 40-60 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 39 ในปี 2546 เป็นร้อยละ 49 ในปี 2556 และสัดส่วนของแรงงานที่มีอายุมากกว่า 60 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13 ในปี 2546 เป็นร้อยละ 19 ในปี 2556 ขณะที่สัดส่วนของแรงงาน ภาคเกษตรที่มีอายุระหว่าง 15-40 ปี ลดลงอย่างชัดเจนจากร้อยละ 48 ในปี 2546 เหลือเพียงร้อยละ 32 ในปี 2556 เท่านั้น จากข้อเท็จจริงนี้แสดงว่า แรงงานวัยหนุ่มสาวไม่ได้เข้ามาสู่ภาคการเกษตร เพื่อทดแทนแรงงานภาคเกษตรที่สูงวัยระหว่างช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

ทั้งนี้ กลุ่มจังหวัดในภาคกลางและภาคตะวันออกมีสัดส่วนของแรงงานสูงวัยในปี 2556 เพิ่มขึ้นจากปี 2546 มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น ๆ ของประเทศ โดยจังหวัดชลบุรีมีสัดส่วน แรงงานที่มีอายุมากกว่า 50 ปี ในปี 2556 เพิ่มขึ้นมากที่สุดประมาณร้อยละ 22 เมื่อเทียบกับปี 2546 ส่วนจังหวัดระยองและฉะเชิงเทราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 17 และ 12 ตามลำดับ ทั้งนี้การเพิ่มขึ้น ของสัดส่วนแรงงานภาคเกษตรที่มีอายุมากกว่า 50 ปี มีค่าเฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 ดังนั้น จังหวัด ชลบุรีและระยองมีแนวโน้มที่จะประสบกับปัญหาแรงงานภาคเกษตรสูงวัยเร็วกว่าจังหวัดอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ จังหวัดชลบุรีและระยองมีสัดส่วนของแรงงานที่มีอายุมากกว่า 50 ปี ประมาณร้อยละ 60 และ 57 ตามลำดับ มากกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 45 จากข้อมูลสำมะโนการเกษตร ปี 2556

(5) **การเข้าถึงและยอมรับเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่มีจำกัด** เกษตรไทยส่วนใหญ่ยังเป็นเกษตรพึ่งพาธรรมชาติ มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและเทคนิคที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม่มากนัก เช่นเดียวกับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตการเกษตร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรขนาดเล็ก ไม่มีทุนเพียงพอสำหรับการซื้อเทคโนโลยีเพื่อการเกษตร และเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 70 เป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกขนาดไม่เกิน 20 ไร่ ขณะที่การลงทุนในเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่มีมูลค่าสูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อปีของเกษตรกร โดยต้นทุนในการใช้ AgriTech อยู่ที่ประมาณ 200,000 บาทต่อปี แต่เกษตรกรในปัจจุบันมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 57,000 บาท และมีเกษตรกรน้อยกว่าร้อยละ 1 เท่านั้นที่มีรายได้ต่อปีสูงกว่า 200,000 บาทต่อปี ซึ่งเป็นเกษตรกรรายใหญ่เท่านั้น และประเด็นปัญหาด้านผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ AgriTech ส่วนมากจะเป็น Startup ที่มีเงินทุนไม่สูงนัก แต่มีความสามารถในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้ยังขาดเงินทุนที่จะพัฒนาจากระดับงานวิจัยเป็นระดับเชิงพาณิชย์

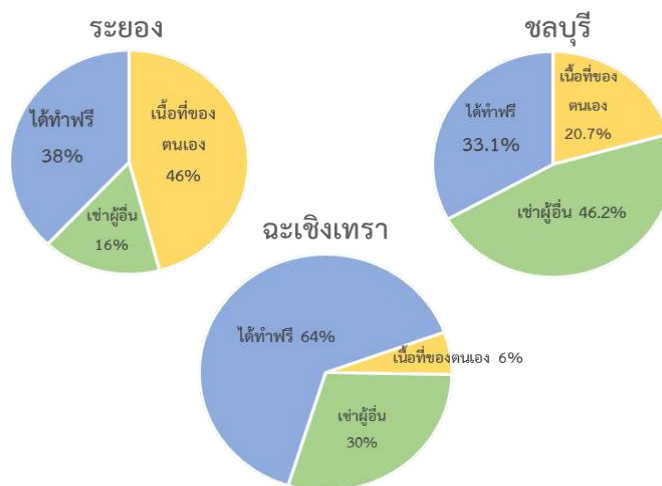
(6) **การขาดช่องทางการตลาด** ทำให้กำไรถูกแบ่งปันสู่เกษตรกรซึ่งเป็นต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทานมีสัดส่วนน้อย และช่องทางการตลาดแบบออนไลน์ยังพัฒนาไม่สมบูรณ์และขาดประสิทธิภาพ ในพื้นที่อีอีซี เกษตรกรชาวสวนส่วนใหญ่จะมีพ่อค้าคนกลาง (ล้ง) เข้ามารับซื้อผลไม้ที่สวน ซึ่งอาจก่อให้เกิดการผูกขาดหรือการกำหนดราคาที่ไม่เป็นธรรมขึ้นได้ในอนาคต อย่างไรก็ตาม ในพื้นที่อีอีซี พบว่าเกษตรกรชาวสวนบางกลุ่มมีการเข้าถึงช่องทางการตลาดออนไลน์มากขึ้น โดยเฉพาะในช่วง โควิด19

(7) **การเข้าถึงข้อมูลการผลิตและการตลาด** ซึ่งเกษตรกรยังขาดช่องทางการสื่อสารเพื่อให้ถึงข้อมูลความต้องการและสถานการณ์ของตลาดสินค้าเกษตร จากการสำรวจความคิดเห็นต่อช่องทางข้อมูลที่เกษตรกรเชื่อถือ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เชื่อถือข้อมูลข่าวสารจากช่องทางสื่อสารแบบ in-person ขณะที่ช่องทางสื่อสารโทรคมนาคม เกษตรกรมีความเชื่อถือข้อมูลจากแหล่งนี้น้อยสำหรับความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของเกษตรกรไทย มีการสำรวจพบว่า เกษตรกรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง

(8) **ขาดความเป็นเจ้าของพื้นที่ทำกิน** เกษตรกรไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมดและยังต้องเช่าที่ดินเพื่อทำการเกษตร โดยตั้งแต่ปี 2551-2560 เนื้อที่เกษตรกรเจ้าของที่ดินลดลงกว่า 2 เท่า จากร้อยละ 45.5 เป็นร้อยละ 24.1 ของเนื้อที่การถือครองเพื่อการเกษตรทั้งหมด ในขณะที่การทำการเกษตรบนเนื้อที่ของผู้อื่นเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 54.5 เป็นร้อยละ 76.0 ของเนื้อที่การถือครองเพื่อการเกษตรทั้งหมด โดยแบ่งเป็นพื้นที่ให้เกษตรกรเช่า และทำฟรี (ที่สาธารณะ/ที่ป่าสงวน/ที่ป่าเสื่อมโทรม/ที่ดินที่บุคคลอื่นอนุญาตให้ทำประโยชน์ได้) โดยจังหวัดที่เกษตรกรต้องเช่าที่ดินของผู้อื่นมากที่สุด คือ **ชลบุรี** คิดเป็นร้อยละ 46.0 ของเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรทั้งหมดของจังหวัด **ระยอง** เป็นจังหวัดที่เกษตรกรมีความเป็นเจ้าของที่ดินมากที่สุด ร้อยละ 45.0 ของเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรทั้งหมดของจังหวัด และ**ฉะเชิงเทรา**เป็นจังหวัดที่เกษตรกรได้ที่ดินเพื่อทำการเกษตรฟรีมากที่สุด ร้อยละ 65.0 ของเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรทั้งหมดของจังหวัด

โดยสรุปเกษตรกรในพื้นที่อีอีซี เกษตรที่มีที่ดินเพื่อทำการเกษตรเป็นของตนเองร้อยละ 24 และทำการเกษตรบนที่ของผู้อื่นร้อยละ 76 ของเนื้อที่การถือครองเพื่อการเกษตรทั้งหมด ทั้งนี้จากการสำรวจ พบว่า เกษตรที่ทำการเกษตรบนที่ดินของผู้อื่น มีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนไปทำเกษตรสมัยใหม่ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเครื่องมือหรือเทคโนโลยี เพื่อการเกษตรมีราคาค่อนข้างสูง ไม่คุ้มกับการลงทุนของการเกษตร รวมถึงไม่มีการปรับเปลี่ยนเพื่อทำการเกษตรแบบ Zoning เนื่องจากไม่ใช่ที่ดินของเกษตรกรโดยตรง

รูปที่ 2.47 แสดงสัดส่วนของลักษณะการถือครองที่ดินรายจังหวัด

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์แนวโน้มและปัจจัยที่มีผลต่อการเกษตรในพื้นที่อีอีซี

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อการผลิต รสนิยม และความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรในอนาคต รวมทั้งการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) สำหรับการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการเกษตรของเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังนี้

3.1 แนวโน้มของภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซี

3.1.1 การเพิ่มขึ้นของประชากรและความต้องการอาหารของโลก

ประชากรโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 7.6 พันล้านคนในปี 2559 เป็น 9.7 พันล้านคนในปี 2593 ส่งผลให้มีความต้องการอาหารเพิ่มขึ้นร้อยละ 70 กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาซึ่งมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรมากที่สุด ถูกระบุว่าต้องยกระดับผลผลิต พืชเศรษฐกิจสำคัญขึ้นเกือบเท่าตัว จึงจะมีปริมาณอาหารเพียงพอกับความต้องการ ด้วยเหตุผลดังกล่าวทิศทางการเกษตรโลกจึงมุ่งไปที่การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองเป้าหมายการเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอกับความต้องการที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม พื้นที่เพาะปลูกที่มีจำกัดในขณะที่มีความต้องการเพิ่มปริมาณผลผลิต ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปัจจัยการผลิตเกินความเหมาะสม เช่น น้ำ ปุ๋ย ซึ่งนอกจากจะทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ยังมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม อาทิ การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น ไนตรัสออกไซด์ ที่เกิดจากการใช้ปุ๋ยแอมโมเนียโดยจุลินทรีย์ในดิน ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการนำมาซึ่งปัญหาการขาดแคลน/แย่งชิงทรัพยากรน้ำ

สำหรับพื้นที่อีอีซี การเพิ่มขึ้นของประชากรและนักท่องเที่ยวในอนาคต ทำให้ตลาดสำหรับสินค้าเกษตรในพื้นที่อีอีซี ขยายตัวมากขึ้น พร้อมทั้งความต้องการวัตถุดิบและผลผลิตการเกษตรในการบริโภคภายในพื้นที่พุ่งสูงมากขึ้น ทั้งความต้องการของพืชผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ และสัตว์น้ำที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากในปี 2570 ตัวเลขประมาณการประชากรอยู่ที่ 4,705,141 คน และนักท่องเที่ยว 29,546,651 คน และในปี 2580 ตัวเลขประมาณการประชากรจะสูงขึ้นที่ 6,026,841 คน และนักท่องเที่ยว 206,039,240 คน ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวขยายตัวมากถึง 7 เท่า โดยเฉพาะจังหวัดชลบุรีที่มีการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวในปี 2580 มากที่สุดเป็นร้อยละ 78.19 รองลงมาคือจังหวัดระยอง ฉะเชิงเทรา เป็นร้อยละ 31.69, 19.77 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.1 แสดงการประมาณการจำนวนของประชากรและนักท่องเที่ยวในอีอีซี

หน่วย : คน

	ประเภท	2560	2565	2570	2575	2580
ฉะเชิงเทรา	ประชากร	806,822	840,700	899,271	1,003,439	1,191,514
	นักท่องเที่ยว	3,124,130	3,437,305	6,826,563	10,831,178	22,472,877
ชลบุรี	ประชากร	2,242,469	2,375,317	2,534,661	2,713,697	2,925,186
	นักท่องเที่ยว	19,171,120	31,439,999	54,073,900	93,335,885	161,093,486
ระยอง	ประชากร	984,212	1,087,774	1,271,209	1,532,209	1,910,141
	นักท่องเที่ยว	7,251,401	9,610,248	12,756,222	16,931,354	22,472,877
อีอีซี	ประชากร	4,033,503	4,303,791	4,705,141	5,249,345	6,026,841
	นักท่องเที่ยว	29,546,651	44,487,552	73,656,685	121,098,417	206,039,240

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

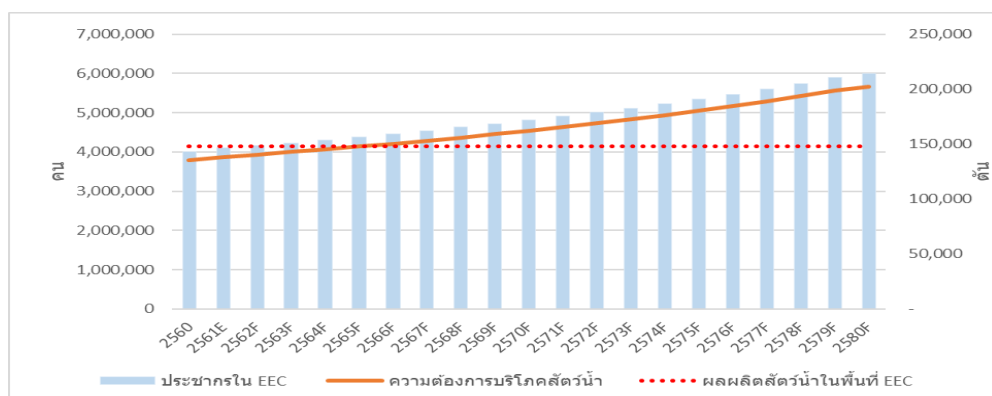
จากสถิติการบริโภคสัตว์น้ำของประชากรในพื้นที่อีอีซี ปี 2560 มีความต้องการบริโภคสัตว์น้ำทั้งสิ้น 135,431.63 ตัน และคาดว่าในปี 2580 จะเพิ่มสูงขึ้น เป็น 202,595.20 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 23 จากปี 2560 เนื่องจาก การดำเนินนโยบายการพัฒนาพื้นที่อีอีซี ส่งผลให้จำนวนประชากรในพื้นที่เพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากการอพยพแรงงานของภาคอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 3.2 ประมาณการผลผลิตด้านการประมงในพื้นที่อีอีซี

	ผลผลิตปี 2560 (ตัน)	% เพิ่ม/ปี	ประมาณการผลผลิต ปี 2580F (ตัน)	% เปลี่ยนแปลง ปี 2560 ถึง 2580
การทำประมง	125,880	0.02	131,272.04	4
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	22,351	0.50	51,247.32	129
รวม	148,231		182,519.36	23

ที่มา : กรมประมง วิเคราะห์โดย ผู้วิจัย

รูปที่ 3.1 ประมาณการความต้องการบริโภคสัตว์น้ำของพื้นที่อีอีซี

ที่มา : กรมประมง วิเคราะห์โดย ผู้วิจัย

3.1.2 การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคและการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

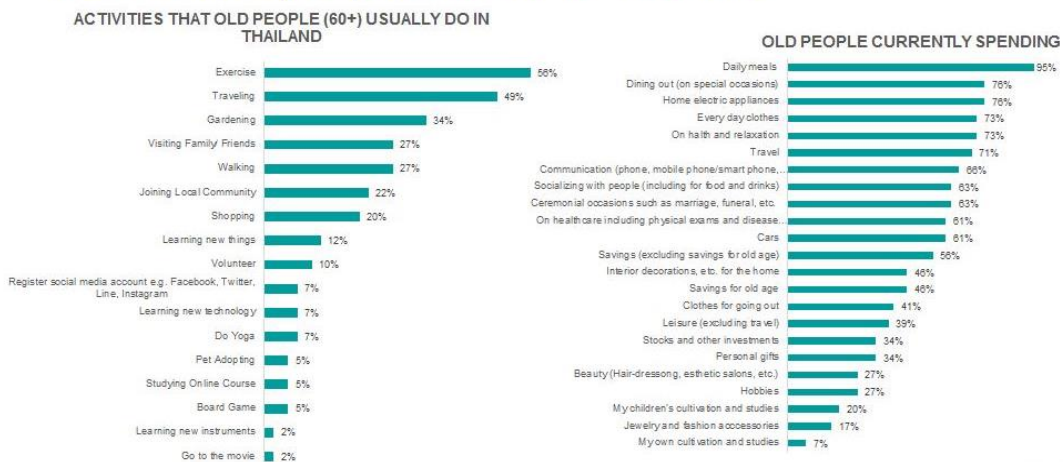
แนวโน้มการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเป็นที่คาดการณ์ว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2523-2593 จำนวนผู้สูงอายุจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยหนึ่งเท่าตัว โดยในปี 2593 โลกจะมีจำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป กว่า 2.1 พันล้านคน ส่งผลให้ในอีกราว 30 ปีต่อจากนี้จะเป็นครั้งแรกที่โลกมีจำนวนคนแก่มากกว่าคนหนุ่มสาว โดย 1 ใน 5 ของประชากรโลกในปี 2593 จะเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งสถิติดังกล่าวได้สร้างปรากฏการณ์ใหม่ นับได้ว่าเป็นครั้งแรกที่ผู้สูงอายุจะครองเมืองในทุกพื้นที่ของโลก

สำหรับในประเทศไทย ข้อมูลจากการศึกษาของคณะกรรมการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส คาดว่าประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ในปี 2564 ซึ่งจำนวนประชากรผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 จากนั้นในปี 2578 ก็เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสูงสุด (Super Aged Society) โดยมีประชากรสูงอายุถึงร้อยละ 30

จากการขยายตัวของกลุ่มคนสูงอายุอย่างกว้างขวางทั่วโลก จะส่งผลให้รูปแบบการบริโภคมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นการบริโภคพืชผักปลอดภัย หรืออาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง เป็นต้น เนื่องจากกลุ่มผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่คุมอำนาจทางการเงินและการเมือง เป็นกลุ่มที่มีเงินเหลือเพื่อการใช้จ่าย (Disposable Incomes) มากกว่าคนทุกกลุ่ม กลายเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลกสู่เศรษฐกิจผู้สูงอายุ หรือ Silver Economy สำหรับพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงอายุชาวไทยนั้น ผลสำรวจพบว่า ผู้สูงอายุชาวไทยได้ให้ความสำคัญในการใช้จ่ายเพื่ออาหารเป็นอันดับสูงสุดถึงร้อยละ 95 ตามมาด้วยการออกไปทานอาหารนอกบ้านในโอกาสพิเศษร้อยละ 78 ใช้เงินกับซื้อเครื่องไฟฟ้าในบ้านร้อยละ 78 ใช้จ่ายสำหรับเสื้อผ้าร้อยละ 73 ใช้เงินเพื่อการผ่อนคลายร้อยละ 73 และการท่องเที่ยวร้อยละ 71 ตามลำดับ (ข้อมูลวิจัยชุดพิเศษ “Getting Older-Our Aging World”)

รูปที่ 3.2 การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุ

OLD PEOPLE (60+) BEHAVIOR IN THAILAND

© Ipsos | Our Ageing World

ที่มา : Ipsos Group S.A.

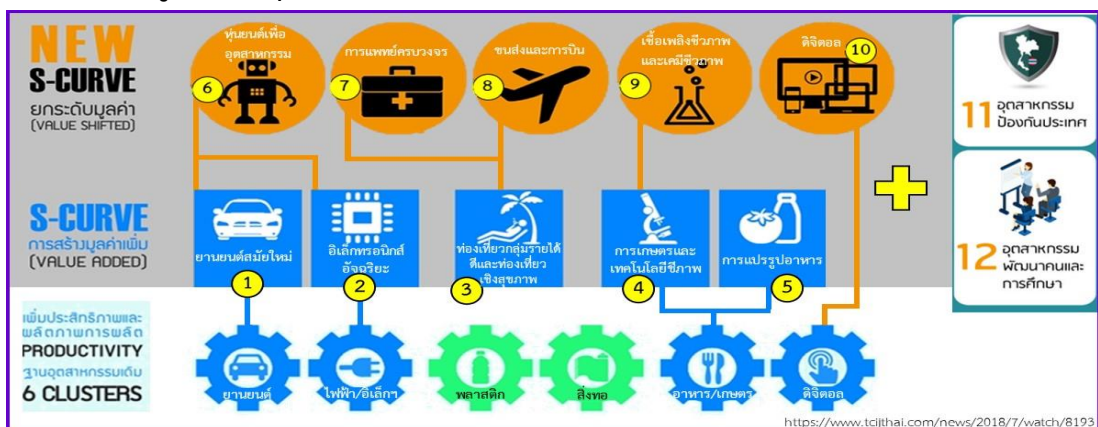
3.1.3 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เป็นอีกความท้าทายสำคัญของภาคการเกษตรในอนาคต การเกิดภัยแล้ง น้ำท่วม ความแปรปรวนของฤดูกาล การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและรุนแรงมากขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตการเกษตรลดลง พันธุ์พืชที่มีอยู่ ไม่ทนหรือไม่สามารถปรับตัวต่อสภาวะอากาศที่เปลี่ยนไป ซึ่งจากรายงานของ Intergovernmental Panel on Climate Change: IPCC ปี 2557 ระบุว่าหากภาคเกษตรไม่มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในปี 2593 ผลผลิตการเกษตร ที่สำคัญ เช่น ข้าวสาลี ข้าว และข้าวโพด ในพื้นที่เขตร้อนและอบอุ่นจะมีปริมาณผลผลิตลดลงร้อยละ 25 เมื่อเทียบกับศตวรรษที่ 20 ส่งผลต่อความมั่นคงด้านอาหารของโลก โดยเฉพาะผลผลิตข้าว การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิส่งผลให้ผลผลิตข้าวในเอเชียมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากอุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้นจนอยู่ในระดับที่เริ่มส่งผลต่อผลผลิต (Heat Stress) พื้นที่เพาะปลูกในที่ลุ่มจะได้รับผลกระทบจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบรุนแรงได้แก่ พื้นที่เขตร้อน โดยเฉพาะเอเชียใต้ ในขณะที่ยวกันสภาพภูมิอากาศที่แปรปรวนไม่เป็นไปตามฤดูกาลปกติ ส่งผลต่อผลผลิตทางการเกษตรเช่นกัน โดยอาจทำให้พืชไม่ออกดอกหรือออกล่าช้า มีการระบาดของโรคพืชและแมลงใหม่ ๆ ที่มากับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป

3.1.4 การพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย

การพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นผลสืบเนื่องมาจากการขยายพื้นที่การพัฒนาบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard: ESB) เพื่อสร้างโอกาสใหม่ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทย ตามนโยบาย Thailand 4.0 ซึ่งได้กำหนดเป็น 12 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย การต่อยอดอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (2) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (3) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (4) อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และ (5) อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร และอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) ได้แก่ (6) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ (7) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (8) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (9) อุตสาหกรรมดิจิทัล (10) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (11) อุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ และ (12) อุตสาหกรรมพัฒนาคนและการศึกษา

รูปที่ 3.3 อุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

แนวทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายทั้ง 12 ประเภท เป็นการส่งเสริมต่อยอดจากอุตสาหกรรมเดิมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ให้มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่สูงขึ้น มีบุคลากรที่มีความสามารถในเทคโนโลยีที่ได้รับการส่งเสริมหรือพัฒนา มีผู้ผลิตในห่วงโซ่อุปทานที่สำคัญต่อการต่อยอดอุตสาหกรรมเดิมไปสู่อุตสาหกรรมเป้าหมาย ทั้งภายในประเทศ และจากต่างประเทศเข้ามาตั้งฐานการผลิตในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ประกอบกับอุตสาหกรรมเป้าหมายต้องอยู่ในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งกำหนดให้เป็นเขตส่งเสริมที่รองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายของพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ทั้งนี้ จากข้อได้เปรียบในด้านการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม ด้วยมีวัตถุดิบทั้งพืช ผัก ผลไม้ ปศุสัตว์ และอาหารทะเล แม้จะได้รับผลกระทบจากการส่งออกในช่วงต้น ๆ ของสถานการณ์ COVID-19 อย่างไรก็ตาม **อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร** ซึ่งเป็น 1 ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ที่ให้ความสำคัญกับอาหารเพื่อสุขภาพ (Functional Food) อาหารที่อยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ (Medical Food) อาหารเพื่ออนาคต (Food for the Future) ที่ยังคงเป็นแนวโน้มเติบโตของการดูแลสุขภาพ และเชื่อมโยงกับภาพลักษณ์ของไทยที่ระบบสุขภาพของไทยที่ได้รับการยกย่องจึงจำเป็นต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.1.5 การขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG

การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ไปพร้อม ๆ กัน โดยมุ่งสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจจากฐานทรัพยากรที่มี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ร่วมกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์และความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มการเติบโตของเศรษฐกิจ ใน 4 สาขา คือ สาขาเกษตรและอาหาร สาขาสุขภาพและการแพทย์ สาขาลงงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ และสาขาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ด้านการเกษตร การขับเคลื่อนด้วย BCG จะเป็นการยกระดับผลผลิตทางการเกษตรให้มีมาตรฐานและคุณภาพ มีความปลอดภัย สร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรที่จะเปลี่ยนจากการ “ผลิตมากแต่สร้างรายได้น้อย” (More for Less) ไปสู่การผลิตสินค้าพรีเมียมที่ “ผลิตน้อยแต่สร้างรายได้มาก” (Less for More) โดยใช้เทคโนโลยี Internet of Things (IoT) ในการควบคุมการเพาะเลี้ยง เพาะปลูก ช่วยลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรให้สูงขึ้น ทั้งยังเป็นการรักษาเสถียรภาพของสินค้าเกษตรบนพื้นฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถเพิ่มความหลากหลายของสินค้าเกษตรเศรษฐกิจอื่น ๆ อาทิ สมุนไพร ผลไม้ เมล็ดพันธุ์ ไม้ดอกไม้เศรษฐกิจ ไข่ แมลง แพะ เนื้อโค ไข่ไก่ เป็นต้น

อีกทั้ง เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ยังสามารถสร้างความเข้มแข็งและการแข่งขันได้ด้วยการจัดทำสมาร์ทฟาร์ม (Smart Farm) การสร้าง Blockchain เพื่อระบุตัวตนเกษตรกรและที่มาของผลผลิต การทำเกษตรแม่นยำสูง (Precision Agriculture) ลดต้นทุนการเพาะปลูกโดยการให้

สารอาหารและน้ำเท่าที่พืชต้องการ ติดตามและควบคุมผลผลิตทางการเกษตรได้แบบเรียลไทม์ ใช้บรรจุภัณฑ์ฉลาด (Smart Packaging) ร่วมกับระบบการขนส่งคุณภาพสูง (Smart Logistics) ทำให้สามารถติดตามความสดใหม่ของสินค้าได้ตลอดเส้นทางการขนส่ง มีการประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence, AI) โดยเชื่อมต่อข้อมูลน้ำ สภาพอากาศ ผ่านเครือข่าย 5G และดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อคาดการณ์โรคระบาดหรือภัยธรรมชาติได้ล่วงหน้า จึงสามารถป้องกันหรือลดความสูญเสียให้แก่เกษตรกร การใช้ระบบดิจิทัลในการตรวจสอบที่มาที่ไปของผลผลิตทางการเกษตร (Traceability) และการบริหารจัดการแรงงานที่ถูกต้อง จะช่วยแก้ปัญหาการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศได้ รวมทั้ง การเพิ่มปริมาณผลผลิตทางการเกษตรด้วยระบบโรงเรือน (Greenhouse) การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรด้วยการสกัดสารสำคัญหรือคุณสมบัติพิเศษที่มีอยู่ในสินค้าเกษตรและพืชสมุนไพร และการใช้จุดแข็งของการมีภาพลักษณ์ที่ดีในการเป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและความปลอดภัยที่ประเทศทั่วโลกมั่นใจ มาพัฒนาเป็นแบรนด์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าไทย รวมถึงการปรับเปลี่ยนสินค้าเกษตรไปสู่การผลิตอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ซึ่งกลุ่มที่มีอัตราการเติบโตสูงเป็นที่ต้องการของตลาด คือ กลุ่มอาหารฟังก์ชัน (Functional Food) อาทิ อาหารที่มีส่วนช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกันโรค บำรุงสมอง ลดความเสี่ยงของระบบต่าง ๆ ภายในร่างกาย เป็นต้น นอกจากนี้ ผลิตภัณฑ์ชีวภาพ (Biobased Products) ซึ่งสกัดจากวัตถุดิบธรรมชาติ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลาดมีความต้องการสูง ผลิตภัณฑ์ชีวภาพหลายประเภทสามารถทดแทนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากปิโตรเลียมได้ จึงเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยในการสร้างมูลค่าเพิ่มอีกหลายเท่าตัว เพื่อพัฒนาเป็นสารประกอบในการผลิตยา หรือใช้เป็นสารตั้งต้นในการผลิตพลาสติกชีวภาพ (Bioplastic) หรือใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตไบโอเมทานอล (Bio methanol) ที่ใช้ในการผลิตไบโอดีเซล รวมทั้งใช้เป็นโครงสร้างเริ่มต้น (Building Block) ในการผลิตสารเคมี หรือชีวเคมีมูลค่าสูงหลายชนิด ซึ่งวิธีการข้างต้นเป็นการปรับเปลี่ยนจากระบบ “เศรษฐกิจเชิงเส้นตรง” (Linear Economy) คือ ใช้ทรัพยากรผลิตสินค้า ใช้งานและกำจัด (Take-Make-Use-Dispose) มาเป็นระบบ “เศรษฐกิจหมุนเวียน” (Circular Economy) ที่มีกระบวนการผลิตสินค้าใช้งาน และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือใช้เป็นวัตถุดิบรอบที่สอง (Make-Use-Return/Recycle)

สำหรับพื้นที่อีอีซี ที่มีความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ทั้งผลไม้ สมุนไพร ประมง ปศุสัตว์ และพืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ รวมถึงการเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศและมีเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ดังนั้น การดำเนินการตามโมเดลเศรษฐกิจ BCG จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจตลอดห่วงโซ่คุณค่า (Value chain) ตั้งแต่การเพาะปลูกแบบเกษตรอัจฉริยะ การแปรรูป การสกัดสารตั้งต้น การเก็บรักษา การตลาด และการตรวจสอบย้อนกลับตลอดจนการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมการผลิต และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยยกระดับให้เกษตรกรในพื้นที่อีอีซี มีเสถียรภาพและรายได้เพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนด

กลไกการทำงานของโมเดลเศรษฐกิจ BCG

บูรณาการการพัฒนาตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำโดยใช้ วน. สร้าง Value Creation จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

3.1.6 ทิศทางการปรับเปลี่ยนไปสู่นวัตกรรมและเทคโนโลยีในภาคการเกษตร

ประเทศที่พัฒนาแล้วมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับเกษตรกรกันอย่างแพร่หลาย ตั้งแต่การวางแผน การปลูก การดูแล การเก็บเกี่ยว ไปจนถึงการตลาด และการขาย โดยเทคโนโลยีที่เป็น Megatrend ของภาคเกษตร อาทิ เทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) นาโนเทคโนโลยี (Nanotechnology) เทคโนโลยีหุ่นยนต์ (Robotic Technology) เทคโนโลยีไอโอที (Internet of Things) และเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มีบทบาทอย่างมากในการสร้างความเปลี่ยนแปลง (Disrupt) แก่ภาคการเกษตร ทำให้ทิศทางการเกษตรในอนาคตเปลี่ยนรูปแบบจากเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่มีความแม่นยำสูง ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตให้สูงขึ้น และไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งในอนาคตมีแนวโน้มที่การใช้เทคโนโลยีในการทำเกษตรมากขึ้น จะมีความเข้มข้นมากขึ้น มีความซับซ้อนและบูรณาการเทคโนโลยีหลากหลายสาขา (Multidisciplinary) อาทิ วิศวกรรมศาสตร์ อนุกรมวิธาน คณิตศาสตร์และโมเดล เช่น การประยุกต์ใช้รูปถ่ายทางอากาศ (Aerial Photograph) เทคโนโลยีภูมิศาสตร์สารสนเทศ หรือ GPS ระบบนำร่องโดยใช้ดาวเทียม (Global Navigation Satellite System: GNSS) และอากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle: UAV) จัดทำแผนที่ การเกษตรและวิเคราะห์อัตราการใช้ปัจจัยการผลิต ปุ๋ยและน้ำ ในปริมาณที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และตรงกับความต้องการของพืชแต่ละชนิดในแต่ละระยะการเติบโต รวมถึงมีการใช้วิทยาการด้านเทคโนโลยีชีวภาพในการปรับปรุงพันธุ์ ด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือจัดการกับหน่วยพันธุกรรมหรือยีนที่ควบคุมการแสดงลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิตโดยตรง ทำให้สามารถพัฒนาสิ่งมีชีวิตให้มีลักษณะต่าง ๆ ตามต้องการในระยะเวลาอันรวดเร็ว

สำหรับทิศทางการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรของ อีอีซี มีการดำเนินการภายในพื้นที่เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECI) โดยกำหนดให้เทคโนโลยีนวัตกรรมเกษตร (Innovative Agriculture) ภายใต้กลุ่มการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจฐานชีวภาพหรือ BIOPOLIS เป็นหนึ่งในเป้าหมายหลัก ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเกษตรใน 2 ระดับ คือ (1) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมยกระดับผลผลิตการผลิต (Productivity driven) ลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยและเพิ่มปริมาณผลผลิตให้สูงขึ้น ในกลุ่มพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย อาทิต เทคโนโลยีปรับปรุงพันธุ์ เกษตรแม่นยำ และเทคโนโลยีเก็บเกี่ยว/หลังเก็บเกี่ยว (Harvest & Post Harvest) เพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น (2) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่เพิ่มคุณค่าหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ สร้างจุดเด่นและจุดขายให้กับพืชเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูง (Value driven) ได้แก่ พืชผัก ไม้ผล ไม้ดอก สมุนไพร รวมถึงข้าวเพื่อสุขภาพ (NutriRice) รวมถึงการพัฒนาผู้ประกอบการเทคโนโลยี/นวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ โดยเทคโนโลยีเป้าหมายของแผนที่น่าทางแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) เทคโนโลยีการปรับปรุงพันธุ์ (Plant Breeding) (2) เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และ (3) วิทยาการการเก็บเกี่ยว/หลังเก็บเกี่ยว (Harvest/Post Harvest) นอกจากนี้ BIOPOLIS นวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ยังเป็นศูนย์กลางกระจายเทคโนโลยีและความรู้สู่กลุ่มเกษตรกร ตอบเป้าหมายการเติบโตอย่างทั่วถึง (Inclusive Growth) อีกด้วย

3.1.7 แนวโน้มการลดลงของแรงงานและการใช้เครื่องจักรกลแทนที่

การวิเคราะห์ข้อมูลสำมะโนการเกษตรเปรียบเทียบระหว่างปี 2546 กับปี 2556 พบว่า การใช้แรงงานเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรลดลงอย่างมาก ในช่วงปี 2546-2556 โดยการใช้แรงงานต่อไร่ในปี 2556 ของประเทศลดลงเฉลี่ยประมาณร้อยละ 77 ของการใช้แรงงานต่อไร่เดิมในปี 2546 และในภาพรวมพื้นที่เกษตรทุกภาคมีแนวโน้มลดลงทุกภาค ขณะเดียวกันแนวโน้มการใช้เครื่องจักรกลเข้าทดแทนการใช้แรงงานมีเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มีการใช้เครื่องจักรกลในการทำการเกษตรในปี 2556 ของประเทศเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 18 ของจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ใช้เครื่องจักรกลเพื่อการเกษตรในปี 2546

สำหรับภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซี มีแนวโน้มการลดลงของการใช้แรงงานและมีการประยุกต์ใช้เครื่องจักรกลในลักษณะเดียวกับภาคอื่น ๆ ของประเทศ โดยจังหวัดระยองมีแนวโน้มที่จะยอมรับเครื่องจักรกลเข้าทดแทนการใช้แรงงานมากที่สุด โดยมีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ใช้เครื่องจักรมากขึ้นถึงร้อยละ 36 ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศถึงหนึ่งเท่าตัว ดังนั้น พื้นที่อีอีซีมีการใช้แรงงานในภาคเกษตรลดลงทั้งประเภทเต็มเวลา Part-time และแรงงานรับจ้าง โดย ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยองลดลงมากที่สุดตามลำดับ

ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการเข้าถึงเทคโนโลยีมากถึงร้อยละ 70 ของพื้นที่เพาะปลูก มีการใช้พันธุ์วิศวกรรมชั้นสูงในการตัดแต่งยีน มีการใช้การป้องกันความเสียหายพื้นที่เพาะปลูกชั้นสูงและมีการใช้เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อเพิ่มระยะเวลารักษาพืชผลทางการเกษตรอย่างแพร่หลาย

จากข้อมูลของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ (พฤษภาคม 2563) ระบุว่า ครักวเรือนเกษตรของประเทศไทยใช้แรงงาน 0.51 คนต่อไร่ในการทำเกษตร และเกือบทั้งหมดของครักวเรือนมีการใช้เครื่องจักรกลในการผลิต แต่มีเพียงร้อยละ 68 ของครักวเรือนที่ใช้เครื่องจักรกลสมัยใหม่ ในพื้นที่อีอีซี มีการใช้เครื่องจักรกลเพียงร้อยละ 20 โดยเครื่องจักรส่วนใหญ่เป็นเครื่องจักรกลสมัยใหม่ ซึ่งมีโอกาสพัฒนาให้เป็นการทำการเกษตรชั้นสูงได้

3.1.8 แนวโน้มความต้องการใช้น้ำของภาคเกษตร

ความต้องการใช้น้ำในพื้นที่อีอีซี แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การอุปโภคบริโภค การอุตสาหกรรม การเกษตร และการรักษาระบบนิเวศท้ายน้ำ จากข้อมูลสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ปี 2560 พบว่า พื้นที่อีอีซี มีความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตรมากที่สุด 1,562 ล้าน ลบ.ม./ปี (ร้อยละ 64.6 ของความต้องการใช้น้ำรวม) โดยจังหวัดฉะเชิงเทรามีความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรมากที่สุด 1,305 ล้าน ลบ.ม./ปี (ร้อยละ 89.6 ของความต้องการใช้น้ำรวมของจังหวัด) เนื่องจากมีพื้นที่เกษตรและชลประทานมากที่สุด และรองลงมาคือ จังหวัดระยอง 139 ล้าน ลบ.ม./ปี (ร้อยละ 28.2 ของความต้องการใช้น้ำรวมของจังหวัด) และจังหวัดชลบุรี 118 ล้าน ลบ.ม./ปี (ร้อยละ 25.1 ของความต้องการใช้น้ำรวมของจังหวัด)

ตารางที่ 3.3 ความต้องการใช้น้ำของพื้นที่อีอีซี ปี 2560-2580

จังหวัด	ความต้องการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม./ปี)					
	ปี 2560		ปี 2570		ปี 2580	
	รวม	เกษตรกรรม	รวม	เกษตรกรรม	รวม	เกษตรกรรม
ชลบุรี	469	118	623	181	703	181
ระยอง	494	139	682	253	749	253
ฉะเชิงเทรา	1,456	1,305	1,583	1,397	1,637	1,398
รวม	2,419	1,562	2,888	1,831	3,089	1,832

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)

การคาดการณ์แนวโน้มความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร ปี 2580 โดยคาดการณ์จากการใช้น้ำจากโครงการชลประทานปัจจุบันและอนาคต พบว่า พื้นที่อีอีซี มีความต้องการใช้น้ำภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.3 จากปี 2560 โดยจังหวัดที่มีความต้องการใช้น้ำภาคเกษตรเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือจังหวัดระยอง เพิ่มขึ้นร้อยละ 82.0 เนื่องจากการขยายพื้นที่ชลประทานของโครงการอ่างเก็บน้ำประแสร์ จ.ระยอง และแนวโน้มที่เกษตรกรจะเปลี่ยนจากการปลูก

ยางพารามาเป็นการปลูกไม้ผล เช่น ทูเรียน ส่งผลให้เกษตรกรต้องการน้ำปริมาณมาก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี รองลงมา คือจังหวัดชลบุรี เพิ่มขึ้นร้อยละ 53.3 เนื่องจากมีแนวโน้มในการขยายพื้นที่การปลูกพืชพลังงานเพิ่มขึ้น และจังหวัดฉะเชิงเทรา เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.1 เนื่องจากเป็นพื้นที่ผลิตข้าวมากที่สุดในอดีต ส่งผลให้มีความต้องการใช้น้ำในการเพาะปลูกมาก ทั้งนี้ สททช. ได้บรรจุแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการรองรับความต้องการน้ำที่เพิ่มขึ้นในแผนหลักการพัฒนาและจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับอีอีซี ปี 2563-2580 เช่น การใช้มาตรการ 3Rs ในทุกภาคส่วน การส่งเสริมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการบริหารจัดการ

ปริมาณน้ำในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกไม่เพียงพอต่อความต้องการในฤดูแล้ง ปริมาณน้ำท่าของพื้นที่อีอีซี มาจากลุ่มน้ำหลัก 2 แห่ง คือ ลุ่มน้ำบางปะกง และลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก มีค่ารายปีเฉลี่ย 16,324 ล้าน ลบ.ม. จากสถิติปริมาณการเก็บกักน้ำได้ของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จำนวน 4 แห่ง ปริมาณน้ำที่เก็บกักได้ตั้งแต่ปี 2559-2562 มีปริมาณเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7.9 ต่อปี โดยปี 2562 ปริมาณน้ำที่เก็บกักได้ 853 ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ 81.3 ของความจุอ่าง หรือร้อยละ 5.2 ของปริมาณน้ำท่า และเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2 จากปี 2561 ถึงกระนั้น ปริมาณน้ำที่เก็บกักได้ก็ยังคงไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้น จากการขยายตัวของภาคเกษตรที่เพิ่มขึ้นตามราคาที่สูงขึ้น การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการเพิ่มขึ้นของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ปริมาณน้ำที่ในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2559-2562

อ่างเก็บน้ำ	ความจุที่ระดับเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)							
		2559		2560		2561		2562	
		ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
คลองสิียด	420	191	45.5	210	50.0	302	71.9	340	80.9
บางพระ	117	45	37.5	93	77.5	113	94.4	96	79.7
หนองปลาไหล	164	160	85.6	107	57.2	157	83.9	164	87.6
ประแสร์	295	247	76.7	200	62.1	279	86.6	253	78.5
รวม	996	643	61.3	610	58.15	851	81.1	853	81.3

โดยสรุป จากการวิเคราะห์แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการเพิ่มขึ้นของประชากรที่จะส่งผลต่อความต้องการอาหาร การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของการบริโภค การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งอาจจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงผลผลิตการเกษตร พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่อีอีซี ซึ่งจะเป็นโอกาสในการเชื่อมโยงสินค้าเกษตรกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานที่จะเกิดขึ้น และแนวโน้มทิศทางการปรับเปลี่ยนไปสู่นวัตกรรมและเทคโนโลยีในภาคการเกษตร แนวโน้มการลดลงของแรงงาน แนวโน้มความต้องการใช้น้ำของภาคเกษตร จะทำให้ทิศทางการเกษตรในอนาคตเปลี่ยนรูปแบบจากเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่มีความแม่นยำสูง เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตให้สูงขึ้น และไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3.2 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซี

การวิเคราะห์โดยวิธี SWOT (Strengths Weaknesses Opportunities Threats) เพื่อหาคำศัพท์ ปัญหา โอกาส และข้อจำกัด ของพื้นที่อีอีซี ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

1) แหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญสำหรับบริโภคภายในประเทศและส่งออก โดยเฉพาะผลไม้ และข้าว ตลอดจนถึงเป็นแหล่งผลิตยางพารา มันสำปะหลัง ไข่ไก่ สุกร นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่เหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (กุ้ง หอย ปลา) รวมทั้งการประมงน้ำจืด ประมงน้ำลึกและประมงชายฝั่ง ซึ่งแต่ละพื้นที่มีจุดแข็ง ดังนี้

- **ฉะเชิงเทรา** เป็นแหล่งผลิตข้าว มันสำปะหลัง มะม่วงสุก กุ้ง ปลากระพงขาว ไข่ไก่ และไข่
- **ชลบุรี** เป็นแหล่งผลิตยางพารา มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และการทำปศุสัตว์ (สุกร)
- **ระยอง** เป็นแหล่งผลิตพืชสวนทั้งทุเรียน มังคุด และเงาะ โดยเฉพาะทุเรียนที่มีความต้องการปริมาณมากในจีน และยางพารา รวมทั้งพื้นที่ตามแนวชายฝั่งยังมีศักยภาพสูงในการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล

2) แหล่งที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมพลาสติก ชีวภาพ และอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับภาคการเกษตร ซึ่งสามารถสร้างความเชื่อมโยงกับผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

3) แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับสากล เช่น พัทยา บางแสน และเกาะเสม็ด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made) และแหล่งเที่ยวเชิงธรรมชาติ เป็นต้น ทำให้มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และชาวไทยในพื้นที่จำนวนมากถึง 29,801,143 คนในปี 2562 ซึ่งคิดเป็นรายได้จากการท่องเที่ยวถึง 317,936 ล้านบาท ทั้งนี้พื้นที่อีอีซี ยังสามารถเชื่อมโยงกับผลผลิตทางการเกษตรและพืชสมุนไพรจากพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเป็นวัตถุดิบต่อยอดในการผลิตสินค้าหรือใช้ในการบริการ

4) เป็นที่ตั้งของเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) ที่เป็นแหล่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน

5) ระบบการคมนาคม (Logistics) ที่สามารถเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกประเทศได้อย่างครบวงจร โดยมี ระบบโครงข่ายการขนส่งทางถนน รถไฟ ท่าเรือน้ำลึก (ท่าเรือแหลมฉบัง และมาบตาพุด) และท่าอากาศยานนานาชาติ ซึ่งเป็นประตูเชื่อมโยงไปสู่นานาชาติ ทั้งนี้ พื้นที่อีอีซี ยังถือเป็นจุดเชื่อมต่อ (Connectivity) กับทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญ จีน อินเดีย สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา

6) มีพื้นที่ที่มีศักยภาพ และพื้นที่ที่ยังไม่มีการใช้ประโยชน์ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชมูลค่าสูง หรือการทำประมงในระบบปิดในพื้นที่

7) ใกล้กับพื้นที่ที่เป็นแหล่งผลิตพืชสมุนไพรและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสมุนไพร คือ จังหวัดปราจีนบุรี จันทบุรี และสระแก้ว โดยเฉพาะจังหวัดปราจีนบุรีเป็น 1 ใน 4 เมืองสมุนไพร (Herbal City) ที่กระทรวงสาธารณสุขคัดเลือกให้เป็นเมืองนำร่องการพัฒนาด้านสมุนไพร ซึ่งได้พัฒนาพืชสมุนไพรตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements) พัฒนาผลิตภัณฑ์ยาและเวชสำอางจากพืชสมุนไพร และการแพทย์แผนไทย นอกจากนี้ยังมีจังหวัดจันทบุรีและสระแก้วที่เป็นแหล่งปลูกพืชสมุนไพรที่สำคัญของภาคตะวันออก

จุดอ่อน (Weaknesses)

1) การเกษตรส่วนใหญ่เป็นแบบดั้งเดิม ผลิตสินค้าเกษตรขั้นพื้นฐาน พึ่งพาแรงงานในการผลิตสูง พิจารณาจากสัดส่วนแรงงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย ปี 2561 พบว่าแรงงานในประเทศไทยกว่าร้อยละ 33 ทำงานในภาคอุตสาหกรรมเกษตร แต่กลับสร้างมูลค่าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ได้เพียงร้อยละ 8 เท่านั้น นอกจากนี้ ผลผลิตยังขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นสำคัญ มีการใช้สารเคมีจำนวนมากในการผลิต ต้นทุนในการผลิตสูง และขาดฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนการผลิต

2) พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรลดลงและดินเสื่อมโทรม การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้ที่อยู่อาศัยและอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ราคาที่ดินสูงขึ้น พื้นที่เกษตรลดลง การใช้สารเคมีและมลพิษสูงขึ้น รวมทั้งสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมลง

3) พื้นที่ชลประทานมีน้อย โดยมีพื้นที่ชลประทานเพียงร้อยละ 19.7 ของพื้นที่เกษตรอ้อยี่ซี เกษตรส่วนใหญ่จึงต้องอาศัยน้ำฝน ซึ่งมีความไม่แน่นอน รวมทั้งในปีที่มีปริมาณน้ำฝนน้อย มีปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรน้ำระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และชุมชนเมือง

4) ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร ปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และคนรุ่นใหม่ไม่ให้ความสนใจในอาชีพเกษตรกรรม เพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่ไม่มีความมั่นคง รายได้ไม่แน่นอน ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า และงานค่อนข้างหนัก และบุคลากรทางการเกษตรที่เชี่ยวชาญในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพาะปลูกยังคงค่อนข้างน้อย

5) แปลงเกษตรส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัด Zoning ในการเพาะปลูก ทำให้ยากต่อการนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพ

6) เกษตรส่วนใหญ่ยังไม่มีการใช้ข้อมูลในการผลิตและการตลาด และขาดการวางแผนเพาะปลูกแบบตลาดนำการผลิต ทำให้เกิดสถานการณ์ที่ผลผลิตล้นเกินความต้องการของตลาด และถูกกดราคาลง จากพ่อค้าคนกลางหรือล้งในพื้นที่

7) ผลผลิตทางการเกษตรขาดการเชื่อมโยงในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) และขาดการนำผลงานวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรมาต่อยอดให้เกิดผล หรือการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างเป็นรูปธรรม

8) สถาบันการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรมีน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ และมีราคาค่าตรวจสอบมาตรฐานค่อนข้างสูง

โอกาส (Opportunities)

1) ความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารเพิ่มขึ้น จากการคาดการณ์ว่าจำนวนประชากรโลกจะเพิ่มสูงขึ้นถึง 9.7 พันล้านคนภายในปี 2593 และจากการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมและแหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่ภาคตะวันออกทำให้จำนวนแรงงานและนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น นั่นหมายถึงความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารที่เพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน โดยในปี 2580 ตัวเลขประมาณการประชากรจะสูงขึ้นเป็น 6,026,841 คน และนักท่องเที่ยว 206,039,240 คน

2) โครงสร้างประชากรที่กำลังเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมผู้สูงอายุ กระแสการรักษาสุขภาพและความนิยมธรรมชาติ จะทำให้มีโอกาสในการผลิต พัฒนา และปรับปรุงสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ การขยายตัวของตลาดอาหารสุขภาพ สมุนไพร และการแพทย์พื้นบ้าน สถานที่ท่องเที่ยวและการพักผ่อนของผู้สูงอายุ กระแสการรักษาสุขภาพ และการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ส่งผลให้ความต้องการในอาหารชีวภาพ พืชผักปลอดสารพิษเพิ่มสูงขึ้น

3) นโยบายส่งเสริมโมเดลเศรษฐกิจ BCG เศรษฐกิจชีวภาพ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี จะทำให้ภาคตะวันออกมีโอกาสในการปรับกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค รวมทั้ง ลดต้นทุน และเพิ่มรายได้ แก่เกษตรกร

4) นโยบายการพัฒนาบุคลากรรองรับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี ทำให้นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นโอกาสในการปรับเปลี่ยนและยกระดับการเกษตรแบบดั้งเดิม เป็นเกษตรมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งภาครัฐยังมุ่งส่งเสริมกลุ่มเกษตรอัจฉริยะ และสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระดับฟาร์ม

5) นโยบาย อีอีซี มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย และมีการจัดตั้งเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ โดยมีอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรที่สำคัญ เช่น อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร และอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการขับเคลื่อนของภาคการเกษตรในพื้นที่ไปสู่การพัฒนาเป็นวัตถุดิบที่สำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ รวมทั้งการยกระดับมูลค่าของผลผลิตทางภาคการเกษตรจากการแปรรูปขั้นสูงในพื้นที่ เป็นต้น

6) มีการพัฒนาเขตนวัตกรรมระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) ที่เป็นแหล่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น ศูนย์การพัฒนา BIOPOLIS ซึ่งเป็นศูนย์วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมเกษตร (Innovative Agriculture) ที่สำคัญของภาคตะวันออก เป็นต้น

7) การรวมกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค และการจัดทำข้อตกลงทางการค้าต่าง ๆ เช่น ความร่วมมือไทย-จีน ในการขนส่งสินค้าเกษตรผ่านแดน เป็นต้น

8) พื้นที่อีอีซี บริเวณท่าเรือมาบตาพุดสามารถใช้ประโยชน์จากความเป็นผลพลอยได้ (By-product) จากอุตสาหกรรมปิโตรเคมีที่สามารถนำเข้ามาสู่กระบวนการจัดการห้องเย็นเพื่อใช้ประโยชน์ในการแช่เย็นและแช่แข็งผลไม้และอาหารทะเลแปรรูป รองรับการขยายตัวของตลาดหรือการส่งออกในอนาคต

อุปสรรคหรือภัยคุกคาม (Threats)

1) มาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มขึ้น เช่น มาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร GAP (Good Agricultural Practice) มาตรฐานการผลิตผลิตภัณฑ์ GMP (Good Manufacturing Practice) มาตรฐานด้านความสะอาดและสุขอนามัย มาตรฐานแรงงาน มาตรฐานสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งได้มีการตั้งกฎเกณฑ์ในการรับซื้อสินค้าจากผู้ผลิตค่อนข้างมาก และมีการตรวจสอบคุณภาพอย่างเข้มงวด สินค้าที่ต้องพึงพาการส่งออกจึงมีแนวโน้มว่าจะมีอุปสรรคมากขึ้นในอนาคต ฉะนั้น ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องเร่งปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานและยกระดับคุณภาพสินค้าให้เป็นที่ยอมรับในระหว่างประเทศ

2) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งโดยเฉพาะป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำ เป็นที่วางไข่และที่อยู่อาศัยของตัวอ่อนสัตว์น้ำ หรืออาจส่งผลต่อฤดูกาลก่อให้เกิดภัยพิบัติขึ้น และความแปรปรวนของฤดูกาล เช่น เกิดภาวะภัยแล้งเป็นเวลานาน ภาวน้ำท่วมฉับพลัน หรือภาวะหนาวจัด รวมถึงภัยแล้งหรือฝนไม่ตกตามฤดูกาล ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำอย่างหนักในพื้นที่บางแห่ง หรือการเกิดน้ำท่วม โรคและแมลงศัตรูพืชระบาดบ่อยและรุนแรงมากขึ้น

3) กลไกราคาในตลาดสินค้าเกษตรยังทำงานไม่สมบูรณ์และนโยบายส่งเสริมการเกษตรที่บิดเบือนกลไกราคา

4) ความผันผวนของเศรษฐกิจโลกอันเกิดจากสงครามการค้าระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา

รูปที่ 3.4 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซี

3.3 สรุปประเด็นสำคัญในการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี

จากการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้ม ปัญหาของภาคการเกษตร พร้อมทั้งศักยภาพและโอกาสในพื้นที่อีอีซี จึงสามารถสรุปประเด็นสำคัญของการพัฒนาภาคการเกษตรออกเป็น 2 ระดับ คือ (1) การพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และ (2) การปรับโครงสร้างของกระบวนการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตทางการเกษตร โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก (1) ทิศทางการพัฒนาระดับจังหวัด (2) การปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสำหรับพื้นที่ศักยภาพจำกัด (3) การปรับโครงสร้างของภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซี ดังนี้

3.3.1 ทิศทางการพัฒนาระดับจังหวัด

จังหวัดฉะเชิงเทรา: พื้นที่เหมาะสมสำหรับเพาะเลี้ยงประมง ได้แก่ กุ้ง ปลา เหลือประมาณ 64,000 ไร่ ซึ่งสามารถพัฒนาให้เกิดเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเชิงอุตสาหกรรม (Aquaculture Industry Valley) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่สามารถควบคุมนิเวศประมงให้มีความเสี่ยงต่อโรคระบาดสัตว์ในระดับที่ต่ำ และสามารถควบคุมต้นทุนการผลิตได้ รวมทั้งสามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่สู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เช่น ไม้ดอกไม้ประดับ พืชสมุนไพร และผักปลอดสารพิษ

จังหวัดชลบุรี: มีพื้นที่เกษตรที่ใกล้กับแหล่งอุตสาหกรรมพลาสติกของประเทศ ทั้งนี้ อุตสาหกรรมพลาสติกกำลังจะเปลี่ยนรูปแบบเป็นการผลิตพลาสติกชีวภาพ ซึ่งต้องการวัตถุดิบจากภาคเกษตรจำนวนมาก ดังนั้นจังหวัดชลบุรีจึงมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชพลังงาน (Bio Energy Crop Belt) ซึ่งควรเร่งการวางแผนการพัฒนาการเพาะปลูกเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการเพาะปลูกพืชสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์ชีวภาพ โดยอาจจะจัดสร้างเป็น Bio-Mass Plant Belt รวมทั้งสามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่สู่การเพาะเลี้ยงปศุสัตว์มูลค่าสูง (โคขุน) และพืชสมุนไพร

จังหวัดระยอง: มีพื้นที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกผลไม้ที่ดี สามารถพัฒนาเป็น ศูนย์กลางผลไม้เมืองร้อน พร้อมทั้งมีศักยภาพในการใช้ความเย็นที่เหลือจากกระบวนการ ในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการห้องเย็นนำมาใช้ประโยชน์ในการแช่เย็นและ แช่แข็งผลไม้และอาหารทะเลแปรรูป นอกจากนี้จังหวัดระยองยังเป็นจุดยุทธศาสตร์เชื่อมโยงกับพื้นที่ เพาะปลูกผลไม้ใกล้เคียงในจังหวัดจันทบุรีและตราด และพื้นที่ท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัดชลบุรี และมี พื้นที่ที่มีศักยภาพในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเลเพื่อนำมาเป็นอาหาร ดังนั้น จึงควรพัฒนาให้เกิดเป็น แหล่งรวบรวมผลไม้และอาหารทะเลสด (Fruit and Seafood Valley) เพื่อเข้าสู่กระบวนการ เพิ่มมูลค่า และตอบสนองความต้องการอาหารคุณภาพสูงในพื้นที่อีอีซี

3.3.2 การปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสำหรับพื้นที่ศักยภาพจำกัด

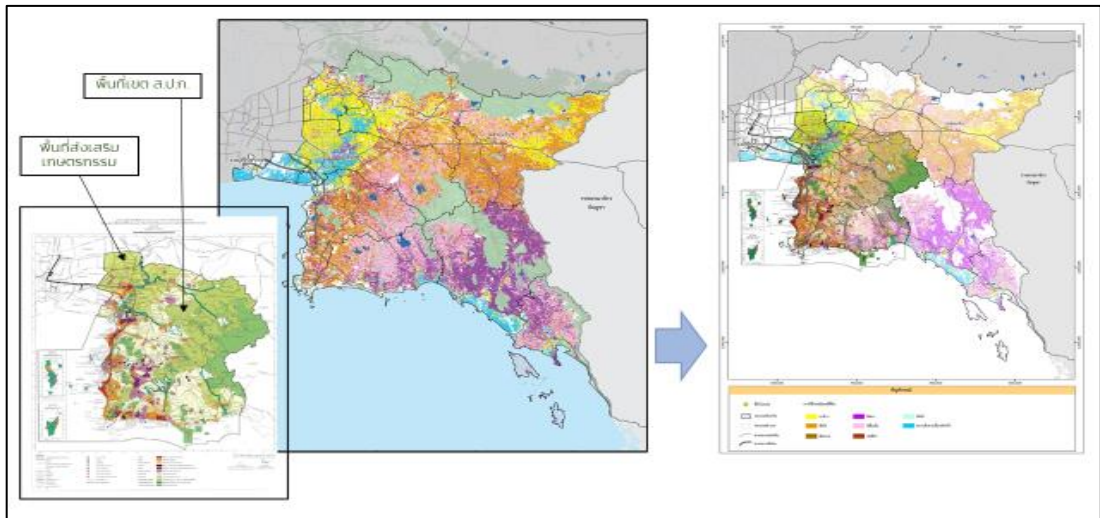
เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรหลายรายประสบปัญหาราคาคาผลผลิตตกต่ำ จากการที่สินค้า ล้นตลาด และประสบปัญหาทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ซึ่งหากพิจารณาจากแนวโน้มและโอกาสการพัฒนา เชิงพื้นที่ พบว่า ในพื้นที่อีอีซี จะมีความต้องการผลผลิตทางการเกษตรที่มีความเฉพาะเจาะจงและสินค้า ที่มีมูลค่าสูงมากยิ่งขึ้น จากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ ดังนั้น ในบางพื้นที่จึงควร มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ ศักยภาพจำกัดเพื่อพัฒนาเป็นเขตเกษตรเศรษฐกิจพิเศษมูลค่าสูง ได้แก่ (1) การเพาะเลี้ยงโคขุนคุณภาพสูง (2) การเพาะเลี้ยงชายฝั่งเชิงอุตสาหกรรม และ (3) การปลูก พืชสมุนไพรสู่กระบวนการแปรรูปเป็นยาและอาหารฟังก์ชัน (Function food) โดยจะต้องศึกษา ความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนเชิงเศรษฐกิจต่อไป ตัวอย่างข้อเสนอการปรับเปลี่ยนเชิงพื้นที่ ได้แก่

1) การปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรสู่การเพาะเลี้ยงโคขุนคุณภาพสูงและการปลูกพืชสมุนไพร

การปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสามารถดำเนินการในพื้นที่ใหญ่ ๆ ได้ 2 พื้นที่ ได้แก่ (1) พื้นที่ชลประทานในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตร มูลค่าสูง เช่น ไม้ดอกไม้ประดับ พืชสมุนไพร และผักปลอดสารพิษ และ (2) พื้นที่ ส.ป.ก. ในจังหวัด ฉะเชิงเทรา และชลบุรี (ฝั่งตะวันออก) ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่เป็นพื้นที่ปศุสัตว์มูลค่าสูง (โคขุน) และพืชสมุนไพรได้

เมื่อนำเอาแผนที่ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินของอีอีซี เข้ามาพิจารณาร่วมแบบทับซ้อนภาพ จะพบว่า พื้นที่ส่งเสริมการเกษตร และพื้นที่เขต ส.ป.ก. ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และ ชลบุรีฝั่งตะวันออก โดยพื้นที่ดังกล่าวในจังหวัดฉะเชิงเทราเพาะปลูกข้าวและมันสำปะหลังเป็นหลัก ส่วนพื้นที่ในจังหวัดชลบุรีฝั่งตะวันออกปลูกยางพาราและไม้ยูคาลิปตัส

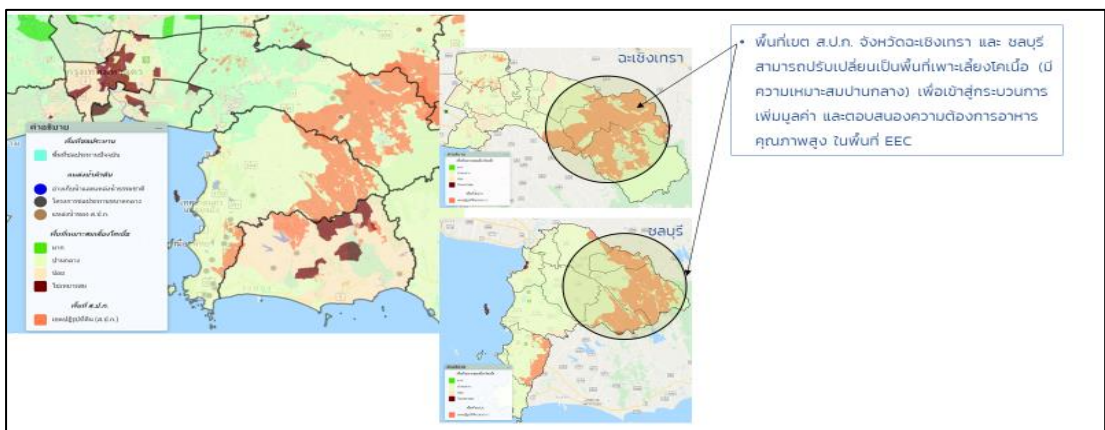
รูปที่ 3.5 พื้นที่ที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงได้ในพื้นที่อีอีซี

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง

ทั้งนี้ เมื่อนำเอาภาพแผนที่ความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการเพาะเลี้ยงโคเนื้อมาพิจารณาร่วมแบบซ้อนทับภาพ จะพบว่า **พื้นที่เขต ส.ป.ก. จังหวัดฉะเชิงเทรา และ ชลบุรี** สามารถปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงโคเนื้อ โดยมีความเหมาะสมระดับปานกลาง เพื่อเข้าสู่กระบวนการเพิ่มมูลค่า และตอบสนองความต้องการอาหารคุณภาพสูงในพื้นที่อีอีซี

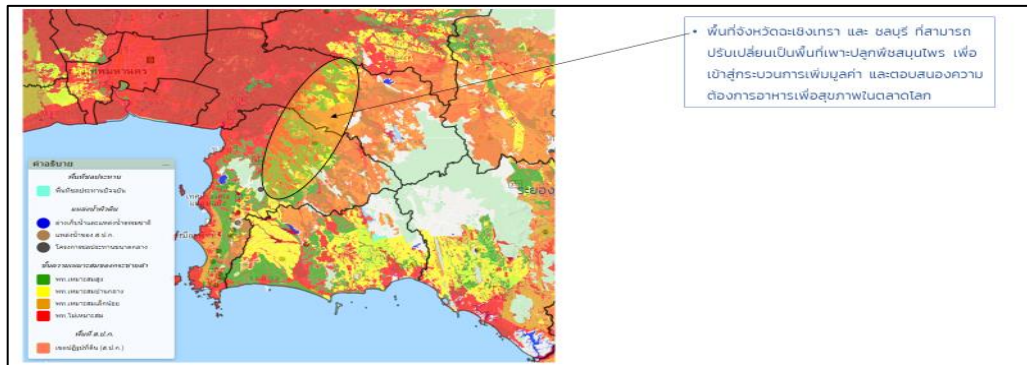
รูปที่ 3.6 พื้นที่ในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรีที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการเพาะเลี้ยงโคเนื้อได้

ที่มา : ผู้วิจัย

สำหรับพื้นที่ที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชสมุนไพรได้ สามารถแสดงได้โดยการนำเอาภาพแผนที่พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชสมุนไพรมาซ้อนทับกับภาพพื้นที่เขต ส.ป.ก. และพื้นที่ส่งเสริมการเกษตร จะพบว่า**พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และชลบุรี** สามารถปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชสมุนไพร เพื่อเข้าสู่กระบวนการเพิ่มมูลค่า และตอบสนองความต้องการอาหารเพื่อสุขภาพในตลาดโลก

รูปที่ 3.7 พื้นที่ในจังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรีที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการเพาะปลูกพืชสมุนไพรได้

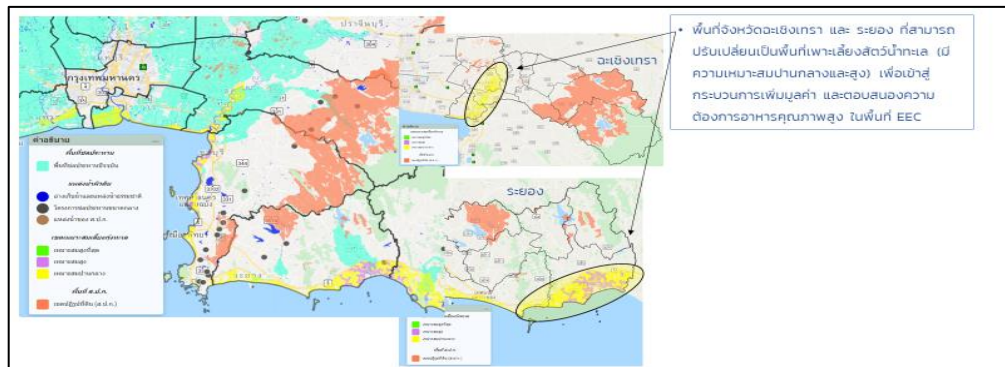

ที่มา : ผู้วิจัย

2) การปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรสู่การเพาะเลี้ยงชายฝั่งเชิงอุตสาหกรรม

การปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อบ่มงูสู่การพัฒนาเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงชายฝั่งเชิงอุตสาหกรรมสามารถพิจารณาจากความเหมาะสมของพื้นที่ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากปัจจัยการพัฒนาของภาคอุตสาหกรรมและภาคการท่องเที่ยวแล้ว จะพบว่า พื้นที่ใน อีอีซี ที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการเพาะเลี้ยงชายฝั่งเชิงอุตสาหกรรมสามารถกำหนดได้เพียง 2 พื้นที่เท่านั้น ได้แก่ (1) พื้นที่ในจังหวัดฉะเชิงเทราในบริเวณลุ่มแม่น้ำบางปะกง และ (2) พื้นที่ในจังหวัดระยองในบริเวณปากแม่น้ำประแสร์ ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับสูงและปานกลาง

รูปที่ 3.8 พื้นที่ในจังหวัดฉะเชิงเทราและระยองที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเล

ที่มา : ผู้วิจัย

3.3.3 การปรับโครงสร้างของภาคการเกษตรในพื้นที่อีอีซี

เพื่อให้แผนการพัฒนาฯ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงแนวทางและวิธีการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ ที่เคยผ่านมา ด้วยการพัฒนา ขยายผล และส่งเสริมให้เกษตรกรรำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ตั้งแต่การผลิตจนถึงการตลาด ซึ่งสามารถกำหนดแนวทางและมาตรการในการพัฒนา ดังนี้

1) การกำหนดมาตรการ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อเปลี่ยนแปลงวิถีเกษตรแบบดั้งเดิมให้เป็นเกษตรสมัยใหม่ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผลผลิต พื้นที่ และกลุ่มเกษตรกร เนื่องจากสภาพพื้นที่เกษตรมากกว่าร้อยละ 70 มีปัญหาสภาพดินเสื่อมสภาพ ซึ่งเกิดมาจากการขาดการบำรุงอย่างถูกวิธีและการใช้ยาฆ่าแมลงอย่างผิดวิธี ทำให้แนวโน้มของประสิทธิภาพภาคการเกษตรแยลง ดังนั้น การนำเทคโนโลยีด้านการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพเข้ามาจะเป็นการแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืนในระยะยาว โดยเทคโนโลยีที่สำคัญในอุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

(1) เทคโนโลยีการเกษตรด้านกระบวนการเพาะปลูก (AgriTech) คือ เทคโนโลยีที่เข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการเพาะปลูก โดยมีเป้าหมายในการเป็นพื้นที่เพาะปลูกอัจฉริยะ (Smart Farming) รวมถึงมาตรฐานหลังการเก็บเกี่ยว โดยมีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มปริมาณ (Quantity) ของพืชผลทางการเกษตร ให้รายได้ต่อพื้นที่สูงขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนวัตถุดิบของผู้เล่นในห่วงโซ่อุปทานลำดับถัดไปลดลง โดยมีหน้าที่หลักดังนี้

- การจัดการน้ำและดิน
- เซนเซอร์เพื่อตรวจสอบสภาพพื้นที่ในการเพาะปลูก
- การผ่อนแรงและทดแทนแรงงานคน
- ระบบวิเคราะห์ข้อมูลแบบ Real-Time
- ระบบการตรวจสอบย้อนหลัง

รูปที่ 3.9 หน้าที่หลักเทคโนโลยีการเกษตรด้านการเพาะปลูก (AgriTech)

ที่มา : ผู้วิจัย

(2) เทคโนโลยีการเกษตรด้านพันธุศาสตร์ การป้องกันและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว (Biotech) คือ เทคโนโลยีที่เข้ามาพัฒนาการเกษตรนอกเหนือจากกระบวนการเพาะปลูก เช่น การพัฒนาพันธุ์พืชเพื่อให้สามารถเติบโตได้ในสภาพแวดล้อมที่ยากลำบาก การใช้สารเคมีชีวภาพเพื่อเข้ามาป้องกันศัตรูพืช การเพิ่มระยะเวลาในการเก็บรักษาของพืชผลทางการเกษตร เป็นต้น โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของพืชผลทางการเกษตรเป็นหลัก โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- **พันธุวิศวกรรม (Genetic Engineering)** คือ การพัฒนาพันธุ์พืชให้มีคุณสมบัติเป็นไปตามต้องการ โดยทำการเคลื่อนย้ายยีน (Gene) จากสิ่งมีชีวิตพันธุ์หนึ่งไปสู่สิ่งมีชีวิตอีกพันธุ์หนึ่ง เพื่อสร้างพันธุ์รูปแบบใหม่ (Novel) จากวิธีการตั้งแต่การเพาะพันธุ์ดีไปจนถึงวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่สลับซับซ้อนในการเปลี่ยนแปลงหน่วยพันธุกรรม

- **การป้องกันความเสียหายในพื้นที่เพาะปลูก (Crop Protection)** คือ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพในการควบคุมโรค วัชพืช และศัตรูพืชที่จะสร้างความเสียหายในพื้นที่เพาะปลูก เช่น การใช้ยาฆ่าแมลงจากเคมีชีวภาพ เป็นต้น

- **เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว (Post-Harvest Technology)** คือ เทคโนโลยีในการเพิ่มระยะเวลาเก็บรักษา การปรับปรุงคุณภาพ และการควบคุมคุณภาพ ภายหลังจากการเก็บเกี่ยว เพื่อให้มีคุณสมบัติเป็นไปตามต้องการ เช่น การใช้สารเคลือบผิว (Coating) เพื่อการเพิ่มระยะเวลาการรักษาของผลไม้ การดูความชื้นในพืชผลทางการเกษตรเพื่อป้องกันเชื้อรา เป็นต้น

2) การพยากรณ์อุปสงค์ (Demand) ของกลุ่มสินค้าเกษตรและอาหาร กลุ่มยา และสุขภาพ และกลุ่มพลังงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ และการคาดการณ์อุปทาน (Supply) จากภายนอกประเทศ เพื่อชี้นำการผลิตและการตลาด ซึ่งแนวคิด “การตลาดนำการผลิต” เป็นแนวคิดด้านการบริหารจัดการสินค้าเกษตรแบบใหม่ เพื่อให้ปริมาณการผลิตและความต้องการสินค้าเกษตรเกิดความสมดุลกัน โดยพิจารณาข้อมูลผลผลิตและข้อมูลความต้องการของตลาดในปัจจุบัน (Descriptive Analytics) การศึกษาแนวโน้มในอนาคตและความนิยมของผู้บริโภค รวมทั้งการพยากรณ์แนวโน้มของผลผลิตที่จะออกสู่ตลาดในอนาคต (Predictive Analytics) มากำหนดเป็นแนวทางการส่งเสริมการผลิตที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการของตลาด เพื่อลดปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำหรือล้นตลาด ก่อให้เกิดการวางแผนการผลิตให้กับเกษตรกร สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิต อีกทั้งเกษตรกรจะมีตลาดรองรับสินค้าที่แน่นอน เกษตรกรมีรายได้และมีความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรมมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกษตรกรเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน สหกรณ์การเกษตร และผู้ค้า เพื่อให้เกิดการบูรณาการควบคู่ไปกับการตลาดหรือการจัดการแหล่งรับซื้อผลผลิต (Demand Side) รองรับ โดยแหล่งรับซื้อสินค้าที่สำคัญ เช่น กลุ่มห้างสรรพสินค้า (Modern Trade: Big C, Tesco Lotus ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง) หรือ ศูนย์กระจายสินค้า (Distribution Center DC) นิคมอุตสาหกรรม และโรงงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการของตลาดสินค้าเกษตรในระดับพื้นที่

3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่จะตอบโจทย์ตลาดผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ และการกำกับดูแลคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ให้มีความสม่ำเสมอ โดยการพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐานปลอดภัยตรงตามความต้องการของตลาด เช่น มาตรฐาน GAP มาตรฐานอาหารปลอดภัย เป็นต้น รวมถึงการพัฒนาผลผลิตให้เป็นสินค้ามูลค่าสูง การสร้างแบรนด์ การใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การเก็บรักษา การยืดอายุสินค้า และการขนส่ง พร้อมทั้งเชื่อมต่อไปสู่อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ทั้งอาหารเพื่อสุขภาพ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และอุตสาหกรรมอาหารแห่งอนาคต (Food for the Future) ตลอดจนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์รองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่

4) การเชื่อมต่อผลงานวิจัยที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ดำเนินการแล้ว เพื่อทำให้เกิดผลไปสู่อุตสาหกรรม ผู้ผลิต และผู้บริโภค เช่น การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการวิจัยและเทคโนโลยี และการสนับสนุนทางด้านแหล่งเงินทุนให้แก่เกษตรกรหรือผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่เป็นรายย่อย ซึ่งมักจะขาดเงินทุนในการต่อยอดเชิงพาณิชย์ เพิ่มช่องทางการเข้าถึงนักลงทุนและพันธมิตรทางธุรกิจ

5) การกำหนดกลไกขับเคลื่อน ที่จะทำให้เกิดการกระจายผลประโยชน์สู่เกษตรกรอย่างเป็นธรรม และการทำให้ราคาสินค้าเกษตรมีเสถียรภาพผ่านการจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่ เพื่อบูรณาการความรู้ งานวิจัย เทคโนโลยีและแนวทางการปฏิบัติงานในพื้นที่ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ให้สอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางที่ส่งเสริมหรือต่อยอดกัน รวมทั้งต้องให้มีการจัดสรรปันส่วนในเรื่องของผลประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นอย่างเป็นธรรม

จากการศึกษาศักยภาพและข้อจำกัดภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซี สามารถสรุปแนวทางในการพัฒนา ที่จะสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพ พร้อมทั้งบรรเทาปัญหาและข้อจำกัดของภาคเกษตรในพื้นที่อีอีซี ดังนี้

ประเด็นแนวทางการพัฒนา	ศักยภาพและข้อจำกัด
<p>1. ยกระดับผลิตภาพการผลิต (Agricultural Productivity) โดยใช้เทคโนโลยีช่วยในการผลิต ลดต้นทุน ผลิตได้ตามมาตรฐาน รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Creation) โดยการแปรรูปสินค้า และวิจัย พัฒนาและขยายผลการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการเกษตร</p>	<p>ศักยภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECI) ที่เป็นแหล่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ● นโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ● นโยบาย EEC ส่งเสริมกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และการพัฒนาบุคลากรรองรับเทคโนโลยี ● ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาคที่เอื้อต่อการขยายตลาดสินค้าเกษตรและอาหาร ● ทิศทางของโลกเน้นอาหารคุณภาพปลอดภัยและยั่งยืน ● ความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารเพิ่มขึ้น จากแนวโน้มของประชากรและนักท่องเที่ยวในพื้นที่ <p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การเกษตรแบบดั้งเดิม พึ่งพาแรงงานสูง ● ปัญหาการเสื่อมสภาพของทรัพยากรดิน ● ปัญหาระบบชลประทานไม่ครอบคลุม ● ปัญหาคุณภาพของวัตถุดิบทางการเกษตร ● ปัญหาการขาดกระบวนการต่อยอดและใช้ประโยชน์จากการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม ● ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ● ปัญหาภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ● การกีดกันทางการค้าและมาตรฐานการผลิต

ประเด็นแนวทางการพัฒนา	ศักยภาพและข้อจำกัด
<p>2. การจัดทำคลัสเตอร์ผลผลิต (Agricultural Zoning) เพื่อเพิ่มศักยภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนในการปรับเปลี่ยนการผลิตไปสู่เกษตรมูลค่าสูง</p>	<p>ศักยภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● แหล่งผลิต ผลไม้ ยางพารา ปศุสัตว์ และประมงที่สำคัญของประเทศ ● นโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ● ความเย็นที่เป็นผลพลอยได้ (By-product) จากกระบวนการผลิตก๊าซ ● ความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารเพิ่มขึ้น จากแนวโน้มของประชากรและนักท่องเที่ยวในพื้นที่ <p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาการเสื่อมสภาพของทรัพยากรดิน ● ปัญหาระบบชลประทานไม่ครอบคลุม ● ปัญหาคุณภาพของวัตถุดิบทางการเกษตร
<p>3. การสร้างความเชื่อมโยงภาคการเกษตรกับภาคอุตสาหกรรม (Economic Connectivity) ภาคการท่องเที่ยว และภาคการตลาด</p>	<p>ศักยภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● แหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร พลาสติกชีวภาพ ที่เกี่ยวเนื่องกับภาคการเกษตร ● แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับสากล สามารถใช้ผลผลิตทางการเกษตรในการต่อยอดสินค้า/บริการ ● ระบบการคมนาคม (Logistics) ที่สามารถเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกประเทศได้อย่างครบวงจร ● นโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ● นโยบาย EEC ส่งเสริมกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และการพัฒนาบุคลากรรองรับเทคโนโลยี ● ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาคที่เอื้อต่อการขยายตลาดสินค้าเกษตรและอาหาร ● ความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารเพิ่มขึ้น จากแนวโน้มของประชากรและนักท่องเที่ยวในพื้นที่ <p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาการขาดช่องทางการตลาด ● ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลตลาด ● ปัญหาการขาดเครือข่ายความเชื่อมโยงระหว่างภาคการเกษตรกับภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ● การกีดกันทางการค้าและมาตรฐานการผลิต

ประเด็นแนวทางการพัฒนา	ศักยภาพและข้อจำกัด
<p>4. การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของเกษตรกร (Strengthening Farmers)</p>	<p>ศักยภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารเพิ่มขึ้น จากแนวโน้มของประชากรและนักท่องเที่ยวในพื้นที่ <p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาการเข้าถึงและยอมรับเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ ● ปัญหาการขาดกระบวนการต่อยอดและใช้ประโยชน์จากการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม ● ปัญหาการขาดช่องทางการตลาด ● ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลตลาด ● ปัญหาขาดความเป็นเจ้าของในพื้นที่ทำกิน ● ปัญหาการขาดเครือข่ายความเชื่อมโยงระหว่างภาคการเกษตรกับภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
<p>5. การจัดทำระบบประกันความเสี่ยง</p>	<p>ศักยภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ความเย็นที่เป็นผลพลอยได้ (By-product) จากกระบวนการผลิตก๊าซ <p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ● การกีดกันทางการค้าและมาตรฐานการผลิต
<p>6. การใช้ตลาดนำการผลิต (Demand-Driven Approach)</p>	<p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาการขาดช่องทางการตลาด ● ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลตลาด ● ความเย็นที่เป็นผลพลอยได้ (By-product) จากกระบวนการผลิตก๊าซ ● ขาดข้อมูลเพื่อการวางแผนเพาะปลูกแบบตลาดนำการผลิต ● กลไกราคาในตลาดสินค้าเกษตรยังทำงานไม่สมบูรณ์ และนโยบายส่งเสริมการเกษตรที่บิดเบือนกลไกราคา ● ความผันผวนของราคาและเศรษฐกิจโลก ● การกีดกันทางการค้าและมาตรฐานการผลิต

ส่วนที่ 4 แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี

จากการศึกษาสถานการณ์ แนวโน้ม และการวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของภาคการเกษตรในพื้นที่อีอีซี นำมาสู่การกำหนดแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ดังนี้

4.1 กรอบแนวคิดการพัฒนาภาคการเกษตรในพื้นที่อีอีซี

4.1.1 ใช้ตลาดนำการผลิต (Demand Pull) เน้นการพัฒนาเชื่อมโยงภาคการเกษตรกับภาคอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในอนาคต

4.1.2 ใช้เทคโนโลยีผลักดันการสร้างรายได้ (Technology Push) เน้นการใช้เทคโนโลยีการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของภาคการเกษตร (Technology Driven)

4.1.3 กำหนดประเภทสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและโอกาสทางการตลาด มาส่งเสริมเพื่อให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรได้ตรงความต้องการของตลาด

4.1.4 กำหนดสินค้าเกษตรที่เหมาะสมและพร้อมปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับคุณภาพดิน และปริมาณน้ำต้นทุน

4.2 วิสัยทัศน์

“ต้นแบบการพัฒนาภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลิตภาพ และการเข้าถึงตลาดสินค้ามูลค่าสูง”

4.3 พันธกิจ

- 1) ศึกษาความต้องการและสร้างสินค้าเกษตรใหม่ตรงตามความต้องการของตลาด
- 2) ใช้เทคโนโลยียกระดับการตลาด - การแปรรูป - การปลูก ในทุกขั้นตอน (Technology Push)
- 3) ให้ความสำคัญกับ 5 คลัสเตอร์เกษตรที่มีศักยภาพและมีพื้นฐานในอีอีซี

4.4 วัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตร

- 1) เพื่อเพิ่มมูลค่าของคลัสเตอร์สินค้าเกษตรที่เชื่อมโยงและสนับสนุนอุตสาหกรรม S-Curve และ New S-Curve ของประเทศไทย
- 2) สร้างกระบวนการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพการเกษตร
- 3) พัฒนาระบบการเกษตรสมัยใหม่ให้แก่เกษตรกรโดยใช้ Agricultural Intelligence (AI) เพื่อตอบโจทย์ด้านการตลาด (Market Side)

4.5 เป้าหมายการพัฒนาการเกษตร

4.5.1 เป้าหมายรวม

- 1) ยกระดับรายได้เกษตรกรในพื้นที่อีอีซีให้เทียบเท่ากับกลุ่มอุตสาหกรรมและบริการภายในปี 2580
- 2) ยกระดับการใช้เทคโนโลยีในภาคการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพ และเข้าถึงตลาดสินค้ามูลค่าสูงเพิ่มขึ้น
- 3) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของอีอีซีในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น

4.5.2 เป้าหมายระดับจังหวัด

- 1) จังหวัดฉะเชิงเทรา แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเชิงอุตสาหกรรม (Aquaculture Industry Valley)
- 2) จังหวัดชลบุรี แหล่งพืชพลังงาน (Bio-Mass Belt)
- 3) จังหวัดระยอง แหล่งรวบรวมผลไม้และอาหารทะเลสด (Fruit and Seafood Valley)

4.5.3 เป้าหมายคลัสเตอร์ที่มีศักยภาพและดำเนินการได้ทันที

- 1) ผลไม้ พัฒนาคุณภาพสินค้าสู่ตลาดสินค้ามูลค่าสูง
- 2) ประมงเพาะเลี้ยง อาหารแห่งอนาคต เพิ่มมูลค่าในห่วงโซ่อุปทานและสร้างเศรษฐกิจใหม่
- 3) พืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ สร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการต่อยอด New S-Curve Industry: อุตสาหกรรมเคมีชีวภาพ ได้แก่ อุตสาหกรรมเอทานอล พลาสติกชีวภาพ
- 4) พืชสมุนไพร สร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการต่อยอด New S-Curve Industry: อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารเพื่อสุขภาพ ยา เวชภัณฑ์ การแพทย์ เวชสำอาง
- 5) เกษตรมูลค่าสูง ปรับเปลี่ยนผลผลิตสินค้าเกษตรราคาต่ำไปสู่สินค้าเกษตรราคาสูง

4.6 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		
	2566-2570	2571-2575	2576-2580
อัตราการขยายตัวมูลค่าผลผลิตมวลรวมภาคเกษตรของอีอีซี ณ ราคาประจำปี (เฉลี่ยเพิ่มขึ้น)	ร้อยละ 3.5 ต่อปี	ร้อยละ 3.5 ต่อปี	ร้อยละ 3.5 ต่อปี
อัตราการขยายตัวรายได้เกษตรกรต่อแรงงานเกษตรของอีอีซี (เฉลี่ยเพิ่มขึ้น)	ร้อยละ 6.5 ต่อปี	ร้อยละ 6.5 ต่อปี	ร้อยละ 6.5 ต่อปี

หมายเหตุ: ปี 2565 เป็นปีฐาน

4.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) การปรับโครงสร้างการเกษตรในพื้นที่อีอีซี ให้เชื่อมโยงกับภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ
- 2) เป็นต้นแบบการพัฒนาภาคการเกษตรในประเทศไทยโดยเน้นการประยุกต์และพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดสินค้าเกษตรไทย และเกิดการกระจายรายได้ไปสู่เกษตรกร

4.8 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคการเกษตรในพื้นที่อีอีซี

จากกรอบแนวคิดที่มุ่งเน้นประเด็นการใช้ตลาดนำการผลิต (Demand Pull) เน้นการพัฒนาเชื่อมโยงภาคการเกษตรกับภาคอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในอนาคต ใช้เทคโนโลยีผลักดันการสร้างรายได้ (Technology Push) เน้นการใช้เทคโนโลยีการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาความท้าทายของภาคการเกษตร (Technology Driven) กำหนดประเภทสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและโอกาสทางการตลาดมาส่งเสริม เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรได้ตรงความต้องการของตลาด และกำหนดพื้นที่ปลูกที่เหมาะสมพร้อมปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับคุณภาพดิน จึงกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

รูปที่ 4.1 แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับผลผลิตภาพการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		
	2566-2570	2571-2575	2576-2580
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรของอีอีซีต่อไร่เฉลี่ยเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 3.5 ต่อปี	ร้อยละ 3.5 ต่อปี	ร้อยละ 3.5 ต่อปี

แนวทางการพัฒนาที่ 1.1 วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อสร้างมูลค่าผ่านคลัสเตอร์เกษตร (Agriculture Clusters) ที่สนับสนุนอุตสาหกรรม S-Curve และ New S-Curve (Value Creation Arm)

- 1) ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานวิจัยเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่และเทคโนโลยีชีวภาพแบบบูรณาการที่ตรงกับความต้องการของตลาดและสร้างมูลค่าของภาคการเกษตรในห่วงโซ่อุปทาน
- 2) พัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร (AgriTech) ที่ตอบโจทย์การใช้งานในพื้นที่และคลัสเตอร์เป้าหมาย เพื่อให้เกิดการต่อยอดในระดับฟาร์ม (Farm Scale)
- 3) ปรับปรุงเมล็ดและพันธุ์พืชโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่เหมาะสมกับบริบทประเทศ

แนวทางการพัฒนาที่ 1.2 ขยายผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเกษตรสมัยใหม่

- 1) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเพาะปลูก (AgriTech) เช่น การทำการเกษตรแบบแม่นยำสูง (Precision Agriculture) การใช้ระบบเซนเซอร์เพื่อตรวจสอบสภาพพื้นที่ในการเพาะปลูก รวมทั้งความเหมาะสมของดินโดยใช้ Agri-Map
- 2) พัฒนาการเข้าถึงเมล็ดและพันธุ์พืชที่มีคุณภาพของเกษตรกร โดยการจัดตั้งศูนย์พัฒนาและกระจายเมล็ดและพันธุ์พืชจากเทคโนโลยีชีวภาพ และพัฒนาการเข้าถึงเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
- 3) ส่งเสริมปรับปรุงดินโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อบำรุงดิน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับผลผลิตให้มีมูลค่าเพิ่ม ด้วยนวัตกรรมและการตลาด ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		
	2566-2570	2571-2575	2576-2580
รายได้เฉลี่ยเกษตรกรเป้าหมายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 6.5 ต่อปี	ร้อยละ 6.5 ต่อปี	ร้อยละ 6.5 ต่อปี

แนวทางการพัฒนาที่ 2.1 วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การแปรรูป บรรจุภัณฑ์

และการตลาด

- 1) พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานปลอดภัยตรงตามความต้องการของตลาด ด้วยการสร้างมูลค่า (Value Creation) จากการแปรรูปโดยใช้เทคโนโลยีขั้น
- 2) สร้างมูลค่าเพิ่มจากเศษวัสดุเหลือทิ้งที่เกิดจากการผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร (Biorefinery) โดยการนำเศษวัสดุเหลือทิ้งมาใช้เป็นวัตถุดิบตั้งต้นในการผลิตผลิตภัณฑ์อื่น ๆ
- 3) ยกกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรมการบรรจุภัณฑ์ การเก็บรักษา การยืดอายุ และการขนส่ง
- 4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด (Platform)

แนวทางการพัฒนาที่ 2.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการตลาดและโลจิสติกส์การเกษตร

- 1) พัฒนาตลาดกลางค้าส่งผลไม้เมืองร้อนและอาหารทะเล เพื่อเป็นศูนย์กลางในการเก็บรักษาและการกระจายสินค้า
- 2) พัฒนาระบบการขนส่งผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้ถึงมือผู้บริโภคอย่างสะดวกและรวดเร็ว ด้วยต้นทุนต่ำ สินค้าอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์

แนวทางการพัฒนาที่ 2.3 ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างช่องทางตลาดใหม่ผ่านระบบออนไลน์ (E-Commerce) และระบบการประมูลสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ (E-Auction)

- 1) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มช่องทางตลาดออนไลน์สินค้าเกษตร
- 2) จัดตั้งระบบ National Single Windows ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อลดเวลาและต้นทุนการขนส่งสินค้าเกษตร
- 3) จัดทำระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability Systems) สำหรับสินค้าเกษตร ตั้งแต่เกษตรกรผู้ผลิตจนถึงผู้กระจายสินค้า
- 4) จัดตั้งศูนย์กลางข้อมูล ข่าวสารสำหรับการผลิต การตลาดและการบริหารความเสี่ยง
- 5) จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกในการส่งเสริมการเกษตรและการตลาด โดยสร้างเครือข่ายการทำงานระหว่างภาครัฐกับนักส่งเสริมการเกษตรและการตลาดเอกชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภาคเกษตร และสร้างบรรยากาศเข้าสู่ธุรกิจการเกษตรสมัยใหม่ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		
	2566-2570	2571-2575	2576-2580
ผลผลิตเกษตรเป้าหมายเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ร้อยละ 100

แนวทางการพัฒนาที่ 3.1 พัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะต้นแบบพร้อมขยายผล

- 1) เสริมสร้างสังคมฐานความรู้ และการกระจายองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรเกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและทักษะการเป็นผู้ประกอบการ
- 2) จัดตั้งศูนย์กลางเกษตรกรทันสมัยเพื่อเป็นศูนย์รวมการถ่ายทอดความรู้ทางวิทยาศาสตร์ การวิจัยพัฒนา และนวัตกรรมเพื่อการเกษตร

แนวทางการพัฒนาที่ 3.2 สนับสนุนและพัฒนาผู้วิจัยและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตรเกี่ยวเนื่อง

1) จัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร ผู้วิจัยและผู้ประกอบการอุตสาหกรรม การเกษตรและเกี่ยวเนื่อง เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้สามารถ ตอบสนองความต้องการของตลาด

2) สร้างโอกาสทางธุรกิจให้แก่เกษตรกร เพื่อเข้าสู่ธุรกิจการเกษตรสมัยใหม่

3) ส่งเสริมและดึงดูดผู้วิจัยกลุ่มใหม่ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

แนวทางการพัฒนาที่ 3.3 สนับสนุนการต่อยอดมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรและ สินค้าเกษตร

1) สร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าเกษตร โดยการต่อยอดการใช้ประโยชน์จากมาตรฐาน ทางการเกษตร เช่น มาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice) มาตรฐาน GMP และมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น เพื่อสร้างสินค้าเกษตรให้เป็นสินค้ามูลค่าสูง (Premium)

2) สนับสนุนและส่งเสริมภาคเอกชนในการตรวจวัดมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรและ สินค้าเกษตร โดยให้มีการกำกับจากภาครัฐ เพื่อสร้างความโปร่งใสในคุณภาพสินค้าเกษตร

แนวทางการพัฒนาที่ 3.4 สนับสนุนการประกันความเสี่ยงและการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรบริหารจัดการกับความเสี่ยง ที่ผลผลิตมีความเสียหาย จากภัยธรรมชาติ และความเสียหายที่เกิดจากความแปรปรวนด้านราคา โดยการจัดตั้งระบบ การประกันภัยสินค้าเกษตร การทำ Contract Farming อาทิ การทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ตลอดจน การสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในเรื่องการบริหารความเสี่ยง

2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้สะดวกและรวดเร็ว โดยการ จัดทำมาตรการการสนับสนุนเงินทุนให้มีความเหมาะสม

4.9 กลไกการดำเนินงานแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

4.9.1 การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรฯ เน้นการบูรณาการหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องผ่านกลไกคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยมี ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานคณะทำงาน รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือรองเลขาธิการฯ ที่เลขาธิการฯ มอบหมาย เป็นรองประธานคณะทำงาน ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีก 14 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กรมชลประทาน กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาการวิจัย การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิที่ สกพอ. แต่งตั้ง จำนวน 2 ท่าน เป็นคณะทำงาน มีเลขาธิการสำนักงาน เศรษฐกิจการเกษตร และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นคณะทำงานและเลขานุการร่วม และมีผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นคณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ

คณะทำงานฯ มีหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนา พิเศษภาคตะวันออกและแผนงาน/โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขต

พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และความต้องการของตลาด ประสานและสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานการขับเคลื่อนแผนฯ โดยต้องรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกทราบเป็นระยะ

4.9.2 การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรฯ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล คณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จึงกำหนดกลไกการขับเคลื่อนแผนฯ ตามคลัสเตอร์สินค้าเกษตร 5 คลัสเตอร์ ได้แก่ คลัสเตอร์ผลไม้ คลัสเตอร์ประมงเพาะเลี้ยง คลัสเตอร์พืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ คลัสเตอร์สมุนไพร และคลัสเตอร์สินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยมีมอบหมายให้มีหน่วยงานเจ้าภาพแต่ละคลัสเตอร์ ได้แก่ (1) กรมส่งเสริมการเกษตร เจ้าภาพคลัสเตอร์ผลไม้ (2) กรมประมง เจ้าภาพคลัสเตอร์ประมง (3) กรมวิชาการเกษตร เจ้าภาพคลัสเตอร์พืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ (4) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เจ้าภาพคลัสเตอร์สมุนไพร และ (5) กรมปศุสัตว์ เจ้าภาพคลัสเตอร์สินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น เพื่อพิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการ พร้อมทั้งงบประมาณ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570 รวมทั้งติดตามประเมินผลโครงการ เพื่อกำหนดและทบทวนแผนงาน/โครงการรายปีให้เป็นอย่างบูรณาการ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ ตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรฯ และทิศทางการขับเคลื่อนแต่ละคลัสเตอร์ นอกจากนี้ ยังมีนโยบายและมาตรการเพื่อสร้างบรรยากาศสู่ธุรกิจการเกษตรยุคใหม่ ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สิทธิพิเศษสำหรับการลงทุนในภาคเกษตร

4.9.3 การแปลงแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรฯ สู่การปฏิบัติ แผนงาน/โครงการ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรฯ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์ยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนา และทิศทางการขับเคลื่อนคลัสเตอร์ เพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการ และจัดทำคำของบประมาณประจำปี ภายใต้งบประมาณตามแผนงานปกติของหน่วยงาน และแผนงานบูรณาการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) เป็นเจ้าภาพหลัก และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเจ้าภาพร่วม ซึ่งจะผลักดันโครงการด้านการเกษตรร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานงบประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านพัฒนาการเกษตรฉบับนี้ ได้มีการกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ และคณะทำงานขับเคลื่อนแผนฯ ส่วนกลาง และระดับจังหวัด ดังนี้

1) ระยะแรก (พ.ศ. 2566-2567) มุ่งเน้นเตรียมการปรับโครงสร้างการพัฒนาการเกษตรด้วยเทคโนโลยีการเกษตรและดำเนินการพัฒนาคลัสเตอร์เกษตรที่มีศักยภาพ โดยเชื่อมโยงกับตลาดผู้บริโภค และอุตสาหกรรมเป้าหมาย ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้ง เผยแพร่ขยายผลเทคโนโลยีและนวัตกรรมสู่เกษตรกร ผ่านการทำงานแบบบูรณาการ

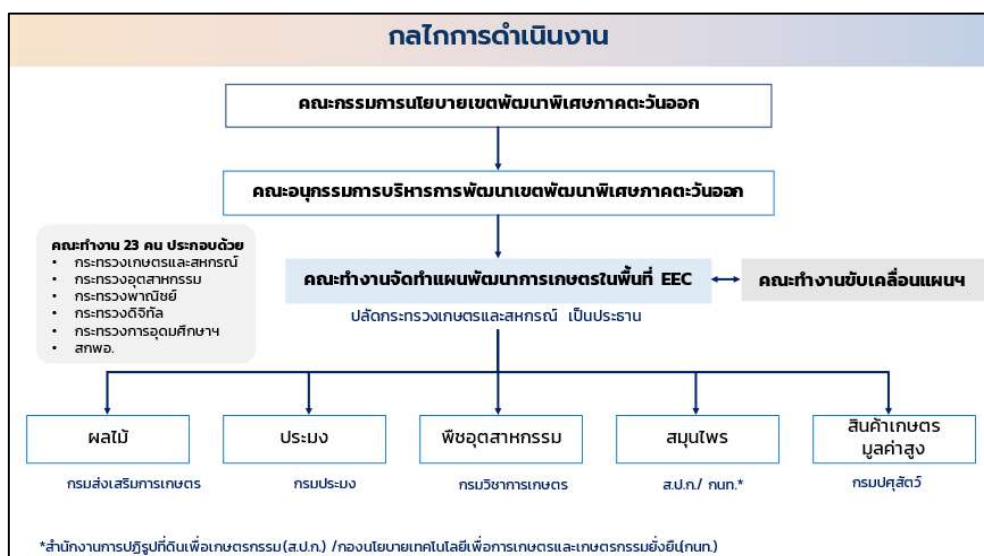
2) **ระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)** มุ่งเน้นการดำเนินการให้เกิดการขับเคลื่อน การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อสร้างมูลค่ากับภาคเกษตร พร้อมทั้งต่อยอดคลัสเตอร์การเกษตร เชื่อมโยง กับอุตสาหกรรมเป้าหมายสมัยใหม่ เช่น

- บูรณาการงานวิจัยเพื่อผลิตนวัตกรรมอาหาร (Food innovation) สารให้ ประโยชน์เชิงหน้าที่ (Functional ingredients) และอุตสาหกรรมความงาม (Beauty Industry) เพื่อ ตอบโจทย์ความต้องการในอนาคต
- กำหนดมาตรฐานและกฎระเบียบในกระบวนการผลิตสำหรับอาหารฟังก์ชัน (Functional Foods) สารให้ประโยชน์เชิงหน้าที่ (Functional ingredients) และสินค้าเกษตร สำหรับอุตสาหกรรมไบโอพลาสติก

3) **ระยะถัดไป (พ.ศ. 2571 เป็นต้นไป)** มุ่งเน้นให้เกิดนวัตกรรมทั้งในการผลิตและ การพัฒนาสินค้าซึ่งจะต้องตอบโจทย์ความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของตลาดสินค้าเกษตร พร้อมทั้ง ตอบสนองต่อความต้องการอาหารรูปแบบใหม่ ๆ

4.9.4 การติดตามและประเมินผล เป็นการดำเนินงานภายใต้คณะทำงานขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ ด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยแผนปฏิบัติการฯ มีการกำหนด เป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน ซึ่งแบ่งแนวทางการติดตามและประเมินผลออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

- 1) การติดตามผลการดำเนินงานประจำปี เป็นการรวบรวมและติดตามแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรม ประจำปีงบประมาณ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรฯ ซึ่งจะ ดำเนินการในช่วงปีงบประมาณ และเมื่อสิ้นปีงบประมาณ เพื่อรายงานความคืบหน้าของแผนปฏิบัติ งานเสนอต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง และทบทวน ปรับปรุงแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ในปีถัดไป
- 2) การติดตามและประเมินผลการพัฒนาการเกษตรในระยะครึ่งแผน เป็นการติดตามผล การปฏิบัติงานที่ผ่านมา เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการทบทวนและปรับปรุงแนว ทางการดำเนินงาน แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะดำเนินการ ในช่วงปีที่ 3 ของแผนปฏิบัติการฯ
- 3) การติดตามและประเมินผลการพัฒนาการเกษตรเมื่อสิ้นสุดแผน เป็นการประเมินผล การพัฒนาตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ เมื่อสิ้นสุดแผนปฏิบัติการฯ

**ส่วนที่ 5 แผนงาน/โครงการ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตร
ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566-2570**

แผนงาน/โครงการ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2566-2570 มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ได้เสนอโครงการเพื่อขับเคลื่อนคลัสเตอร์ การเกษตรอย่างครบวงจร บรรจุในแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อีอีซี พ.ศ. 2566-2570 จำนวนรวมทั้งสิ้น 101 โครงการ วงเงินรวม 2,845.55 ล้านบาท แบ่งเป็นงบประมาณภาครัฐ 1,535.55 ล้านบาท และภาคเอกชน 1,310.00 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 54 และร้อยละ 46 ของวงเงินรวม โดยแบ่งเป็น 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยกระดับผลผลิตทางการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีการเกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ 34 โครงการ 596.21 ล้านบาท (2) ยกระดับผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มด้วยนวัตกรรมและการตลาด 24 โครงการ 845.54 ล้านบาท และ (3) พัฒนาศูนย์บริการเกษตรกร และสร้างบรรยากาศเข้าสู่ธุรกิจการเกษตร สมัยใหม่ 43 โครงการ 1,403.80 ล้านบาท ซึ่งประกอบด้วย คลัสเตอร์ผลไม้ 24 โครงการ 770.51 ล้านบาท คลัสเตอร์ประมง 15 โครงการ 232.43 ล้านบาท คลัสเตอร์พืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ (Bio-based Product) 21 โครงการ 129.37 ล้านบาท คลัสเตอร์พืชสมุนไพร 31 โครงการ 1,073.62 ล้านบาท คลัสเตอร์สินค้า เกษตรมูลค่าสูง 8 โครงการ 610.12 ล้านบาท และโครงการสนับสนุนทุกคลัสเตอร์ (Cross Function) 2 โครงการ 29.50 ล้านบาท โดยสรุปได้ดังนี้

จำนวนแผนงาน/โครงการ และกรอบวงเงิน จำแนกตามยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์	แผนงาน/ โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)							
		2566	2567	2568	2569	2570	รวม	รัฐ	เอกชน
1. ยกระดับผลผลิตทางการ ผลิตโดยใช้ เทคโนโลยีการเกษตรและ เทคโนโลยีชีวภาพ	34	265.98	141.58	120.94	34.36	33.34	596.21	596.21	-
2. ยกระดับผลิตภัณฑ์ให้มี มูลค่าเพิ่ม ด้วยนวัตกรรม และการตลาด	24	537.12	91.10	83.98	65.52	67.82	845.54	440.54	405.00
3. พัฒนาศูนย์บริการ เกษตรกร และสร้าง บรรยากาศเข้าสู่ธุรกิจ การเกษตรสมัยใหม่	43	1,104.65	81.22	72.49	72.47	72.98	1,403.80	498.80	905.00
รวม 3 ยุทธศาสตร์	101	1,907.74	313.90	277.41	172.36	174.14	2,845.55	1,535.55	1,310.00

จำนวนแผนงาน/โครงการ และกรอบวงเงิน จำแนกตามคลัสเตอร์เกษตร

คลัสเตอร์	ต้นทาง		กลางทาง		ปลายทาง		รวม	
	แผนงาน/ โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)	แผนงาน/ โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)	แผนงาน/ โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)	แผนงาน/ โครงการ	วงเงิน (ล้านบาท)
ผลไม้	9	185.00	7	141.85	8	443.66	24	770.51
ประมง	9	98.10	5	120.57	1	13.76	15	232.43
พืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ	10	57.84	7	55.88	4	15.65	21	129.37
พืชสมุนไพร	18	731.80	12	252.67	1	89.15	31	1,073.62
สินค้าเกษตรมูลค่าสูง	5	77.06	1	500.00	2	33.06	8	610.12
โครงการสนับสนุนทุกคลัสเตอร์	1	22.50	0	-	1	7.00	2	29.50
รวม	52	1,172.31	32	1,070.97	17	602.28	101	2,845.55

คลัสเตอร์	วงเงิน (ล้านบาท)						รัฐ	เอกชน
	2566	2567	2568	2569	2570	รวม		
ผลไม้	536.86	96.01	85.88	25.88	25.88	770.51	370.51	400.00
ประมง	68.38	55.06	52.22	28.20	28.58	232.43	232.43	-
พืชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ	61.45	34.27	23.79	6.08	3.78	129.37	119.37	10.00
พืชสมุนไพร	704.25	101.06	87.23	89.43	91.63	1,073.62	673.62	400.00
เกษตรมูลค่าสูง	521.29	23.99	24.79	19.27	20.77	610.12	110.12	500.00
สนับสนุนทุกคลัสเตอร์	15.50	3.50	3.50	3.50	3.50	29.50	29.50	-
รวม	1,907.74	313.90	277.41	172.36	174.14	2,845.55	1,535.55	1,310.00

แผนงาน/โครงการ
ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตร
ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
พ.ศ. 2566-2570

แผนงาน/โครงการ
ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตร
ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
พ.ศ. 2566-2570

จำแนกตามยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับผลผลิตภาพการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ 34 โครงการ

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
แนวทาง 1.1 วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ										
1	นวัตกรรมการผลิตพืชเศรษฐกิจคุณภาพโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ กรณีศึกษาทุเรียน	ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิตทุเรียน	ระยอง	20.00	10.00	10.00	-	-	-	สวก.
2	วิจัยและพัฒนาเครื่องมือวัดความสุขของทุเรียน	พัฒนาเครื่องมือวัดความสุขของทุเรียน	ระยอง	5.00	5.00	-	-	-	-	สวก.
3	วิจัย ปรับปรุงพันธุ์ผลไม้และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-						กวก.
4	โครงการผลิตพ่อแม่พันธุ์และทดสอบการเลี้ยงแบบ Super - Intensive กุ้งขาวสิชล 1		ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	6.63	2.47	2.47	1.68	-	-	กป.
	1. โครงการการเลี้ยงทดสอบกุ้งขาวสิชล 1 ในฟาร์มเกษตรกรแบบ Super - Intensive	1. เพื่อเปรียบเทียบผลผลิตในรูปแบบการเจริญเติบโตและอัตราการรอดตายของกุ้งขาวสิชล 1 ภายใต้รูปแบบการเลี้ยงของเกษตรกรแบบ Super - Intensive 2. เพื่อศึกษาข้อมูลการจัดการสภาพแวดล้อมในระบบการเลี้ยงแบบ Super-Intensive ที่ต่างกัน ที่ส่งผลต่อผลผลิตกุ้งขาวสิชล 1	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	2.20	0.78	0.78	0.65	-	-	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
	2. โครงการผลิตพ่อแม่พันธุ์กุ้งขาวสีชล 1 เพื่อสนับสนุนหน่วยงานภายใต้กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (กพช.) ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือ EEC	1. เพื่อผลิตพ่อแม่พันธุ์กุ้งขาวสีชล 1 กระจายพันธุ์ให้กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (กพช.) ในเขตพื้นที่ EEC ในการผลิตพันธุ์ให้นำไปเลี้ยงต่อไป 2. เพื่อเป็นสายพันธุ์ทางเลือกให้เกษตรกร	ศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำนครศรีธรรมราช	4.42	1.70	1.70	1.03	-	-	กป.
5	โครงการการปรับปรุงพันธุ์ปลานิลเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลานิลในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก	1. เพื่อสนับสนุนปลานิลพันธุ์ปรับปรุงให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่ EEC 2. เพื่อพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ปลานิลลักษณะเจริญเติบโตดี และต้านทานโรคจากเชื้อ Streptococcus agalactiae โดยเน้นการมีส่วนร่วม และความ ต้องการของเกษตรกร	1. ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง 2. ศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำปทุมธานี 3. กองวิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำกรมประมง	11.89	4.29	2.05	2.05	2.05	1.45	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
6	โครงการสร้างต้นแบบโรงเพาะฟักปูทะเล (Scylla paramamosain Estampador, 1949) และระบบเพาะฟักอนุบาลขนาดเล็ก เพื่อส่งมอบให้แก่ผู้ประกอบการโรงเพาะฟักในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก EEC	1. เพื่อสร้างต้นแบบโรงเพาะฟักปูทะเล และระบบเพาะฟักอนุบาลขนาดเล็ก ให้แก่ผู้ประกอบการโรงเพาะฟักในเขต EEC (จังหวัดฉะเชิงเทรา ระยอง และชลบุรี) 2. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การเพาะอนุบาลปูทะเล และส่งมอบระบบเพาะฟักอนุบาลปูทะเลขนาดเล็ก	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง และศูนย์วิจัย และ พัฒนาการ เพาะเลี้ยงสัตว์ น้ำชายฝั่ง จันทบุรี	2.96	1.77	1.19	-	-	-	กป.
7	โครงการวิจัยพัฒนาเครื่องตรวจวัดเปอร์เซ็นต์ แป้งต้นมันสำปะหลังในแปลง	1. ต้นแบบเครื่องมือการวัดปริมาณแป้งมันสำปะหลังในสภาพแปลง 2. เกษตรกรสามารถขายมันสำปะหลังที่มีคุณภาพได้ในราคาที่สูงขึ้น	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	2.50	2.50	-	-	-	-	สวก.
8	โครงการพัฒนาเครื่องมือภาพทางอากาศด้วยโดรนเพื่อวิเคราะห์ผลผลิตมันสำปะหลังในแปลง	1. เพื่อเพิ่มคุณภาพของมันสำปะหลังสำหรับวัตถุดิบอุตสาหกรรมผลิตแป้ง 2. คาดการณ์ผลผลิตที่เกษตรกรสามารถผลิตได้ในแต่ละ crop 3. พัฒนาเครื่องมือที่มีความแม่นยำในการตรวจวัดผลผลิต	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	4.00	4.00	-	-	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
9	โครงการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช (มันสำปะหลัง) ที่มีคุณภาพและเหมาะสมในพื้นที่ EEC	พัฒนาเทคโนโลยีและขยายผลให้เกษตรกรสามารถปลูกมันสำปะหลังที่มีผลผลิตและเปอร์เซ็นต์แป้งมันที่สูงขึ้น	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	7.50	3.50	3.50	0.50	-	-	สวก.
10	โครงการวิจัยพัฒนาเครื่องมือคัดแยกเปอร์เซ็นต์แป้งมันสำปะหลัง (Image Processing) พร้อมทำความสะอาดหัวมันสำปะหลัง	เพื่อให้ได้ต้นแบบเครื่องมือทำความสะอาดหัวมันและสามารถวิเคราะห์เปอร์เซ็นต์แป้งได้ในเครื่องมือเดียวกัน	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	3.00	3.00	-	-	-	-	สวก.
11	พัฒนาต้นแบบแพลตฟอร์ม (Platform prototype) ในการตรวจประเมินผลผลิตมันสำปะหลังในระดับแปลงเกษตรกรด้วยเทคโนโลยีการสำรวจจากระยะไกล	1. เพื่อพัฒนาวิธีการตรวจประเมินผลผลิตมันสำปะหลังในระดับแปลงเกษตรกรด้วยเทคโนโลยีการสำรวจจากระยะไกล 2. พัฒนาต้นแบบแพลตฟอร์ม (Platform prototype) ในการตรวจประเมินผลผลิตมันสำปะหลังในระดับแปลงเกษตรกร	ฉะเชิงเทรา	12.00	3.00	4.00	5.00	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
12	ระบบอัจฉริยะเพื่อการวินิจฉัย เฝ้าระวังและเตือนภัยโรคมันสำปะหลัง (MunBOT)	1.เพื่อสร้างฐานข้อมูลภาพถ่าย การสำรวจโรคและการระบาดของโรคมันสำปะหลังในประเทศไทย (Cassava Pathomation platform) และระบบอัจฉริยะในการวินิจฉัยโรคจากภาพถ่ายด้วยปัญญาประดิษฐ์ และแชทบอทเตือนภัยการระบาดของโรคมันสำปะหลัง (MunBOT) 2. ทดสอบโมเดลการพยากรณ์โรคมันสำปะหลังจากข้อมูลการระบาดและข้อมูลสภาพอากาศ	ฉะเชิงเทรา	7.00	3.50	2.40	1.10	-	-	สวก.
13	นวัตกรรมช่วยตัดสินใจการใช้ปุ๋ยสำหรับมันสำปะหลัง	1. เพื่อศึกษาโมเดลทางคณิตศาสตร์ที่ใช้ทำนายปริมาณอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารหลักโดยใช้เทคโนโลยีเนียร์อินฟราเรดสเปกโตรสโคปี (FT-NIRs) 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าการสะท้อนแสงเชิงสเปคตรัมจากภาพถ่ายหลายช่วงคลื่น (multispectral image) กับปริมาณธาตุอาหารในพืชจากอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน 3. เพื่อสร้างนวัตกรรมช่วยตัดสินใจการใช้ปุ๋ยสำหรับมันสำปะหลังโดยใช้เทคนิค	ฉะเชิงเทรา	7.50	3.50	2.50	1.50	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
		FT-NIRs ในการวิเคราะห์ดิน และเทคนิคการสำรวจระยะไกลโดยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินในการติดตามระดับธาตุอาหารพืช								
14	พัฒนาระบบสนับสนุนและติดตามแปลงปลูกเพื่อประเมินผลผลิต เเปอร์เซ็นต์แป้ง และผลกระทบเชิงเศรษฐศาสตร์ของการมีระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในยกระดับผลิตภาพการปลูกมันสำปะหลังด้วย Big Data	1.เพื่อพัฒนาระบบติดตามแปลงผลิดมันสำปะหลังที่ใช้วิทยาศาสตร์ข้อมูล ตามอายุของต้นมันสำปะหลังในแปลงปลูก การการเก็บเกี่ยว 2.เพื่อนำข้อมูลทางกายภาพที่เก็บในแพลตฟอร์มมาวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยสำคัญที่สามารถยกระดับปริมาณผลผลิตและการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง สำหรับทำนายปริมาณผลผลิตและการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง เพื่อประเมินเปอร์เซ็นต์แป้งและผลผลิตมันสำปะหลังในสภาพแปลง 3.เพื่อพัฒนาระบบสนับสนุนการทำแปลงผลิดมันสำปะหลัง โดยใช้ข้อมูลจากแปลงผลิดในระยะการเจริญเติบโตที่สำคัญของพืช ร่วมกับข้อมูลสภาพภูมิอากาศพืช ข้อมูลดิน แนะนำเกษตรกรเครือข่ายและ	ฉะเชิงเทรา	19.88	6.88	6.50	6.50	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
		ผู้จัดการเครือข่ายเกษตรกร ให้สามารถวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพตลอดห่วงโซ่การผลิตได้ 4. เพื่อประเมินผลลัพธ์และผลกระทบเชิงเศรษฐศาสตร์ของการมีระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยตัวชี้วัดผลลัพธ์และผลกระทบที่จะทำการประเมินคือ 1. ผลลัพธ์ : ผลผลิตต่อไร่ 2. ผลกระทบ : ต้นทุนการผลิต รายได้เกษตรกรทางตรง รายได้สุทธิเกษตรกรทางตรง และหนี้สินครัวเรือนเกษตรกร								
15	พัฒนาเครื่องมือตรวจสอบเปอร์เซ็นต์สารสำคัญและสารพิษตกค้างของพืชสมุนไพรในแปลง	เพื่อให้ได้กระบวนการผลิตบวบคุณภาพในโรงเรือน ตรงตามมาตรฐานให้เป็นพืชสมุนไพรสำหรับผลิตสารสกัดมาตรฐานบวบ ECa 233 ที่ปลอดสารพิษตกค้าง โลหะหนัก และมีสาร Asiaticoside ไม่ต่ำกว่า 0.5 เปอร์เซ็นต์	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	0.84	0.84	-	-	-	-	สวก.
16	การปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตวัตถุดิบสมุนไพร	เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่มีศักยภาพให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดและสามารถแข่งขันได้	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	6.00	3.00	3.00	-	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
17	การวิจัยและพัฒนารูปแบบการผลิตบัวบก แบบแม่นยำภายใต้สภาพโรงเรือน	1. เพื่อพัฒนาสูตรสารละลายธาตุอาหาร พืช และความเข้มข้นสารละลายธาตุ อาหารที่เหมาะสมกับการผลิตบัวบกใน สภาพโรงเรือน 2. เพื่อหารูปแบบการจัดการความเข้ม แสงที่เหมาะสมกับการปลูกบัวบกภายใต้ การปลูกสภาพ โรงเรือน 3. เพื่อเพิ่มผลผลิตของบัวบก และมี สารสำคัญสูง ภายใต้การจัดการธาตุ อาหารพืช และการจัดการแสงใน โรงเรือน	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	2.00	1.00	1.00	-	-	-	สวก.
18	โครงการส่งเสริมศักยภาพการผลิตพืชสมุนไพร ในเขตปฏิรูปที่ดิน		ในเขต ส.ป.ก. 72 จังหวัด	54.50	6.50	8.70	10.90	13.10	15.30	ส.ป.ก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
19	การพัฒนาระบบการผลิตต้นและเมล็ดพันธุ์พืชสมุนไพรเศรษฐกิจในโรงเรียนไฮโดรโปนิกส์ระดับขยายขนาด : พื้ทะเลายโจรและบัวบก	เพื่อพัฒนาระบบการผลิตต้นและเมล็ดพันธุ์ขยาย (stock seed) พื้ทะเลายโจรและบัวบกในโรงเรียนด้วยระบบปลูกแบบไฮโดรโปนิกส์ที่ให้ผลผลิตและสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพสูง และได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดีตามมาตรฐานของเมล็ดพันธุ์เพื่อใช้ป้อนระบบการผลิตทั้งในแปลง ไร่โรงเรียน และ plant factory	เขตนวัตกรรมระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกทางชีวภาพสูง และได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดีตามมาตรฐานของเมล็ดพันธุ์เพื่อใช้ป้อนระบบการผลิตทั้งในแปลง ไร่โรงเรียน และ plant factory หมายเลข 3 ที่มีพื้นที่ 240 ตารางเมตร	10.00	10.00	-	-	-	-	สวทช.
20	การพัฒนาระบบการผลิตกัญชงให้ได้ผลผลิตสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพสูงตามศักยภาพของพันธุ์กัญชงใต้สภาวะโรงเรือนปลูกพืช	1. เพื่อพัฒนาระบบการผลิตกัญชงที่มี CBD สูง ภายใต้สภาวะโรงเรือนปลูกพืชโดยใช้สายพันธุ์ดีจากต่างประเทศ 2. เพื่อทำการทดสอบระบบการผลิตกัญชงในโรงเรือน แก่กลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน หรือผู้ประกอบการจำนวนอย่างน้อย 4 แห่ง ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด EEC	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	15.00	5.00	-	-	-	-	สวทช.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
21	การพัฒนาระบบเนียร์อินฟราเรดเพื่อใช้ตรวจสอบปริมาณสารออกฤทธิ์ในฟ้าทะลายโจร บัวบก และขมิ้นชันสำหรับการซื้อขายผลิตภัณฑ์	1. การพัฒนาระบบเนียร์อินฟราเรดสเปกโทรสโกปีสำหรับการประเมินปริมาณสารออกฤทธิ์ในผงฟ้าทะลายโจร บัวบก และขมิ้นชันอย่างรวดเร็ว 2. ทดสอบการใช้ระบบเนียร์อินฟราเรดที่พัฒนาขึ้น โดยผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้เข้าใจการใช้งานและผลลัพธ์ เพื่อสร้างแนวทางการนำผลงานไปใช้ประโยชน์	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	2.80	1.40	1.40	-	-	-	สวก.
22	โครงการเพิ่มผลิตภาพการเกษตร บนฐานทรัพยากรดิน			22.50	8.50	3.50	3.50	3.50	3.50	พด.
		1. จัดทำระบบบริหารพัฒนาการเกษตรอัจฉริยะ เพื่อเป็นระบบปฏิบัติการหลักในการเพิ่มผลิตภาพการเกษตร บนฐานทรัพยากรดิน 2. ระบบดินอัจฉริยะ สำหรับเกษตรกร (รองรับการปลูกทุเรียน มะม่วง สมุนไพร ผัก และมันสำปะหลัง) เพื่อเป็นระบบสนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพการเกษตร รองรับการผลิตสินค้าตัดสนใจในการผลิต ของเกษตรกร	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	5.00	5.00	-	-	-	-	

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
		3. การจัดทำแปลงสาธิตถ่ายทอด (กระจายแปลงตามฐานทรัพยากรดินจากระบบบริหารพัฒนาการเกษตรอัจฉริยะ) เพื่อใช้เทคโนโลยีพัฒนาที่ดินเป็นสื่อ ให้เกษตรกรเข้าถึงการใช้ฐานทรัพยากรดินในการเพิ่มผลผลิตการเกษตรที่สอดคล้องกับระบบดินอัจฉริยะ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง (รวม 65 แปลง)	17.50	3.50	3.50	3.50	3.50	3.50	
แนวทาง 1.2 ขยายผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเกษตรสมัยใหม่										
23	การขยายผลยกระดับ ประสิทธิภาพการผลิต การบริหารระบบป๋ยหลัก - รอง - เสริม การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูปสินค้าเกษตรกลุ่มทุเรียน มังคุด มะม่วง ด้วยเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่	วัตถุประสงค์ 1. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี smart farm เทคโนโลยีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การบริหารระบบป๋ยหลัก-รอง-เสริม การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปให้แก่กลุ่มเกษตรกร 2. เพื่อยกระดับเกษตรกรให้มีความรู้ทางด้านเกษตรสมัยใหม่ กิจกรรม 1. ประเมิน คัดเลือก และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและชุมชน 2. ศึกษาดูงานในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบในพื้นที่ เช่น สวนทุเรียน บัวแก้วจ.ระยอง คุโบต้าฟาร์ม จ.ชลบุรี 3. กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี 4. สร้างจุดเรียนรู้สาธิตการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ EEC 5.ติดตามผลการศึกษา ทดสอบ และการใช้เทคโนโลยีของเครือข่ายเกษตรกร	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	150.00	50.00	0.00	50.00	-	-	สวทช.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
24	โครงการพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับ ในกลุ่มไม้ผลมูลค่าสูง (ทุเรียน มะม่วง และไม้ ผลอื่น ๆ)	ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรใช้ เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลไม้ผลระดับ แปลง/ต้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ ผู้บริโภค และการรับรู้ถึงกระบวนการ ผลิตที่ดีสามารถยกระดับมาตรฐานและ คุณภาพผลิตภัณฑ์ (Food trust)	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	30.00	10.00	10.00	0.00	-	-	สกพอ./ ภาคเอกชน
25	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและยกระดับ มาตรฐานการผลิตกุ้งก้ามกราม	1. ส่งเสริมผลักดันการเพาะเลี้ยงกุ้ง ก้ามกรามเพื่อการแปรรูปในพื้นที่ EEC ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา และชลบุรี โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการ พัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่ เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมสร้างความ เข้มแข็งและเปิดโอกาสให้เกษตรกร เข้าถึงองค์ความรู้สำคัญในการประกอบ อาชีพ 2. พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกุ้ง ก้ามกราม ผลักดันสู่ความเป็น ผู้ประกอบการแปรรูปแบบมืออาชีพ มี กระบวนการผลิตที่มีมาตรฐาน ปลอดภัย มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	ฉะเชิงเทรา และชลบุรี	10.89	1.71	2.73	3.63	1.92	0.90	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
26	โครงการการสร้างประชากรพ่อแม่พันธุ์กุ้งขาวปลอดโรคและโตดี เพื่อการเพาะเลี้ยงในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกของประเทศไทย และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	<p>1. เพื่อขยายผลการสร้างประชากรพ่อแม่พันธุ์กุ้งขาวปลอดโรคสายเจริญเติบโตดี และสายต้านทานโรค EMS-AHPND สู่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว ผู้ประกอบการเพาะพันธุ์และอนุบาลกุ้งขาวในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี</p> <p>2. เพื่อกระจายลูกพันธุ์กุ้งขาวปลอดโรคสายเจริญเติบโตดี และสายต้านทานโรค EMS-AHPND ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี ภายใต้ระบบการเลี้ยงที่เหมาะสม เป็นทางเลือกให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว</p>	ฉะเชิงเทรา และชลบุรี	3.00	3.00	-	-	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
27	โครงการยกระดับมาตรฐานการผลิตและส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตจากปลานิลในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	<p>1. ส่งเสริมผลักดันการเพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อการแปรรูปในพื้นที่ EEC โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม สร้างความเข้มแข็งและเปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงองค์ความรู้สำคัญในการประกอบอาชีพ</p> <p>2. พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลานิล ผลักดันสู่ความเป็นผู้ประกอบการแปรรูปแบบมีอาชีพ มีกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	13.19	2.29	3.38	4.40	2.11	1.01	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
28	<p>แผนงาน: การพัฒนาห่วงโซ่การผลิตและแปรรูปมันสำปะหลังในพื้นที่ EEC และขยายผลสู่พื้นที่โดยรอบเพื่อตอบสนองภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่และอุตสาหกรรมเฉพาะด้าน</p> <p>การพัฒนาแปลงต้นแบบและขยายผลการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังด้วยระบบการผลิตและเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อตอบสนองภาคอุตสาหกรรม ในเขตพื้นที่ EEC</p>	<p>1. เพื่อทดสอบพันธุ์มันสำปะหลังที่เหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ และผลิตท่อนพันธุ์สะอาดมีคุณภาพเพื่อ กระจายพันธุ์ดีสู่เกษตรกร</p> <p>2. พัฒนาแปลงต้นแบบทั้งเพื่อการทดสอบระบบการผลิตและเทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มเติม การจัดทำ data platform และการสาธิตเผยแพร่ขยายผล</p> <p>3. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดทำฐานการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ในแปลงทดสอบกิ่งสาธิตที่ดำเนินการ พร้อมจัดงานถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่พื้นที่อื่นในเขต EEC และพื้นที่โดยรอบ</p>	ฉะเชิงเทรา (และขยายสู่ EEC)	11.14	2.84	4.76	1.18	1.18	1.18	กรมวิชาการ เกษตร

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
29	โครงการพัฒนาแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเพาะปลูกอัจฉริยะ (Smart Farming) ในการเพิ่มประสิทธิภาพและการเพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตรอย่างยั่งยืน	1.เพื่อวิเคราะห์และประเมินศักยภาพในการเพาะปลูกและการผลิตมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลเกษตรกรเชิงพื้นที่ของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 2. เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะในการเพาะปลูกมันสำปะหลังเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยและลดการใช้แรงงานและทรัพยากรในการเพาะปลูก	ชลบุรี	5.00	5.00	-	-	-	-	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี
30	นวัตกรรมคำแนะนำปุ๋ยรายแปลงแบบ variable rate technology ในเกษตรกรรายย่อย	เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการปุ๋ย ด้วยการเกษตรชาญฉลาด (smart farming) โดยประมวลข้อมูลจากการวิเคราะห์ดินและพืชทั้งในปัจจุบันและอดีต จัดทำเป็น fertilizer map แนะนำ variable rate ที่เกษตรกรสามารถนำไปใช้ได้ด้วยเครื่องจักรกลที่มี	ฉะเชิงเทรา	4.50	1.50	1.50	1.50	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
31	พัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ที่จะเชื่อมโยงซัพพลายเชนของอุตสาหกรรมมันสำปะหลังแบบบูรณาการ	<p>1. เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ซึ่งจะทำให้สามารถเกษตรกรหรือผู้ขายสามารถเข้าถึงตลาดหรือลูกค้าทั่วโลก</p> <p>2. เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อช่วยเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง พ่อค้าคนกลาง โรงงานผลิตหรือแปรรูป และลูกค้าสามารถเชื่อมโยงกันบนเครือข่าย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เล่นต่าง ๆ ในซัพพลายเชนสามารถเจรจาต่อรองซื้อขายได้โดยมีต้นทุนที่ต่ำ</p>	ชลบุรี	5.00	5.00	-	-	-	-	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
32	การสร้างภาพแผนที่เพื่อระบุตำแหน่งของพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการใช้สารกำจัดวัชพืชชนิดพาราควอต โดยแพลตฟอร์มเทคโนโลยีขยายสัญญาณรามาน	<p>1. เพื่อสามารถตรวจเฝ้าระวังสารกำจัดวัชพืชชนิด พาราควอต จากแหล่งน้ำ ตัวอย่างที่เก็บมาจากบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมตามจุดต่าง ๆ ใน 3 จังหวัดของเขตพื้นที่ EEC</p> <p>2. สร้างการแสดงผลเป็นแผนภาพแผนที่ (Visualization) ที่สามารถระบุบริเวณพื้นที่ที่มีความเสี่ยงได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย</p> <p>3. เพื่อเปิดเผยข้อมูลบริเวณพื้นที่ที่มีความเสี่ยงของการใช้พาราควอตแก่สาธารณชนทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	50.00	50.00	-	-	-	-	สวทช.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
33	โครงการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตร สมุนไพร 4.0 และพื้นที่ทดสอบเกษตร อัจฉริยะในอาคาร	<p>1. เพื่อการเปลี่ยนแปลงจากเกษตรแบบ ดั้งเดิมเป็นการเกษตรสมัยใหม่</p> <p>2. เพื่อให้บริการถ่ายทอดเทคโนโลยี เกษตรสมุนไพร 4.0 ให้กับเกษตรกรและ วิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่ EEC ในการ เปลี่ยนแปลงจากเกษตรแบบดั้งเดิมเป็น การเกษตรสมัยใหม่</p> <p>3. เพื่อการเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะใน อาคาร (Smart Indoor Farming) แบบ ครบวงจรในพื้นที่ EEC</p> <p>4. เพื่อเป็นศูนย์พัฒนาและทดสอบ เกษตรอัจฉริยะในอาคารสำหรับวิจัย และพัฒนาด้าน IOT สำหรับเกษตร อัจฉริยะในอาคาร (EEC-Smart Indoor Farming sandbox, EEC-SIFs)</p> <p>5. เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการรายใหม่ (Startup) สำหรับธุรกิจฐานนวัตกรรม เทคโนโลยีเกษตร 4.0</p>		45.00	25.00	5.00	5.00	5.00	5.00	ม.บูรพา/เอกชน

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
34	โครงการขยายผลเทคโนโลยีแพลตฟอร์มการจัดการโคเนื้อเขตร้อนขึ้นด้วยปัญญาประดิษฐ์	เพื่อพัฒนาและขยายผลแพลตฟอร์มเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารจัดการฟาร์มโคเนื้อ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการฟาร์มโคเนื้อให้เกษตรกรในพื้นที่ และเพื่อการต่อยอดการบริหารจัดการปศุสัตว์คุณภาพสูงครบวงจร	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	45.00	10.00	12.00	2.50	5.50	5.00	สวทช.

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่ม ด้วยนวัตกรรมและการตลาด 24 โครงการ

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
แนวทาง 2.1 วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ และการตลาด										
35	โครงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	กิจกรรม พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าและความเป็นไปได้ทางการตลาด รวมถึงจัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ วัตถุประสงค์ 1. เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรไทยให้มีความมั่นคงด้านอาชีพ และมั่นคงด้านรายได้ อย่างยั่งยืน 2. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตผลทางการเกษตร (Value Added) ให้กับเกษตรกรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 3. เพื่อเชื่อมโยงและผลักดันงานวิจัยและพัฒนา (R&D) มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม	ฉะเชิงเทรา	25.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	สอจ.ฉช.
36	การยกระดับอุตสาหกรรมทุเรียนตัดแต่งพร้อมบริโภคด้วยการควบคุมคุณภาพและปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ที่ปนเปื้อนเพื่อการส่งออก	เพื่อนำกระบวนการขั้นตอนในการควบคุมคุณภาพและปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ที่ปนเปื้อนในทุเรียนตัดแต่งพร้อมบริโภคระดับอุตสาหกรรมในการใช้ประโยชน์ต่อการส่งออก	ระยอง	2.00	2.00	-	-	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
37	เพิ่มมูลค่าผลพลอยได้จากทุเรียนเป็นสารสกัด เชิงหน้าที่เพื่อใช้ในผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงเช่น อาหารเวชสำอางและวัสดุภัณฑ์	เพื่อขยายผลการเพิ่มมูลค่าผลพลอยได้ จากทุเรียนเป็นสารสกัดเชิงหน้าที่เพื่อใช้ ในผลิตภัณฑ์อาหาร เวชสำอาง และ วัสดุภัณฑ์ร่วมกับภาคอุตสาหกรรมใน พื้นที่ภาคตะวันออก	ระยอง	3.00	3.00	-	-	-	-	สวก.
38	โครงการผลิตพลาสติกเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต พลาสติกในเขตพัฒนาพิเศษภาค ตะวันออก	1. เพื่อผลิตพลาสติกพันธุ์ขยาย ให้ หน่วยงานกรมประมงใช้ในการผลิตลูก พันธุ์กระจายให้เกษตรกรในเขตพื้นที่ EEC 2. ศึกษาการเจริญเติบโตของปลา สลิดที่ผ่านการปรับปรุงพันธุ์ในสภาพ ฟาร์มของเกษตรกร 3. ผลิตลูกพลาสติก พันธุ์ดีเพื่อกระจายให้เกษตรกร 1,000,000 ตัว/ปี	1. ศูนย์วิจัย และพัฒนา พันธุ์กรรมสัตว์ น้ำจืด 2. ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	1.35	0.43	0.59	0.33	-	-	กป.
39	โครงการยกระดับมาตรฐานการผลิตและการ เชื่อมโยงตลาดผลผลิตและผลิตภัณฑ์จาก จระเข้	1. ยกระดับมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำเข้าสู่มาตรฐานการปฏิบัติ ทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) 2. ส่งเสริมและสนับสนุนการบริโภค จระเข้ภายในประเทศ 3. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้สินค้า และผลิตภัณฑ์จากจระเข้ภายในประเทศ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	6.34	2.51	1.95	1.87	-	-	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
40	โครงการยกระดับการผลิตปลานิลและกุ้งขาวสมัยใหม่ด้วยเทคโนโลยีชีวภาพและเทคโนโลยีดิจิทัล	1. ฟาร์มสัตว์น้ำที่ได้รับการตรวจโรคสม่ำเสมอ สามารถวางแผนป้องกันการเกิดโรคระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ฟาร์มที่มีความเสี่ยงสูง ได้รับวัคซีนเพื่อลดอุบัติการณ์โรคระบาด ลดความเสียหาย 3. ฟาร์มสามารถจัดการการใช้อุปกรณ์ลดใช้พลังงาน ลดค่าใช้จ่ายได้ดีขึ้น	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	55.06	18.35	8.35	18.35	-	-	สวทช.
41	แผนงานพัฒนากระบวนการลดต้นทุนการผลิตและ เพิ่มมูลค่าจากเศษเหลือจากพลาสติกและปลาช่อน (MOU)	1. พัฒนาระบบการที่ลดต้นทุนการผลิตพลาสติกและปลาช่อน 2. พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าและตรงตามความต้องการของตลาด จากเศษเหลือของพลาสติกและปลาช่อน	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	10.50	6.50	4.00	-	-	-	สวทช./เอกชน

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
42	โครงการยกระดับผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์จาก วัตถุดิบทางการประมงหรือวัตถุดิบอัตลักษณ์ ในภาคตะวันออกให้มีมาตรฐานความปลอดภัย (ปลากระพงในปี 2566 และวัตถุดิบอื่น ๆ ในปี 2567 - 2570)	เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ เพาะเลี้ยงชายฝั่ง เช่น ปลากระพง ปลา นิล กุ้งทะเลหรือวัตถุดิบเกษตรท้องถิ่น ในพื้นที่ EEC โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และยกระดับมาตรฐานการ ผลิต โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม พัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่นหรือ เมนูอาหารจากวัตถุดิบประมงและ เกษตรภายในพื้นที่ บนแนวคิด อุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรมให้มีความ ปลอดภัย มีคุณภาพและมาตรฐานให้ เป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในและ ต่างประเทศ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	95.08	9.50	8.35	9.90	22.12	25.21	สอท., สปอ. (สอจ. ฉะเชิงเทรา)
43	พัฒนาต้นแบบการผลิตมันเส้นสะอาดจากมัน สำปะหลังที่มีคุณภาพ เพื่อขยายผลกรรม วิธีการผลิตที่ตอบสนองในแต่ละ ภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC	1. เพื่อเพิ่มมูลค่ามันสำปะหลังให้สูงขึ้น 2. เพื่อให้เกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร สามารถแปรรูปมันสำปะหลังเป็นมันเส้น สะอาด มีคุณภาพ ปลอดภัยและได้ มาตรฐานตามความต้องการของโรงงาน รับซื้อ ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ 1.พัฒนาวิธีการผลิตมันเส้นสะอาด 2.คัดเลือกพื้นที่และกลุ่มเกษตรกร ต้นแบบการผลิตมันเส้นสะอาด 3.ถ่ายทอดต้นแบบการผลิตผ่านกลุ่ม เกษตรกรต้นแบบ	ฉะเชิงเทรา (และขยายสู่ EEC)	2.60	-	0.80	1.00	0.80	-	กรมวิชาการ เกษตร

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
44	พัฒนาบรรจุภัณฑ์ชีวภาพจากมันสำปะหลังและวัสดุเหลือทิ้งจากห่วงโซ่การผลิตมันสำปะหลังและถ่ายทอดสู่เกษตรกรในเขตพื้นที่ EEC	เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ชีวภาพจากมันสำปะหลังและวัสดุเหลือทิ้งจากห่วงโซ่การผลิตมันสำปะหลัง	ฉะเชิงเทรา (และขยายสู่ EEC)	2.40	-	-	0.60	0.90	0.90	กรมวิชาการ เกษตร
45	โครงการ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจากพันธูกรรมท้องถิ่นในเขตปฏิรูปที่ดิน (โมเดล BCG)	<p>1. เพื่อสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพของชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ชุมชนได้ตระหนักและเข้าใจ การอนุรักษ์ บริหารจัดการ และใช้ประโยชน์ ทรัพยากรของชุมชนอย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน</p> <p>2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ ของชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้มี คุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของ ผู้บริโภคหรือผู้ประกอบการในแต่ละ ระดับ ก่อเกิดเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ คุณค่าและมูลค่าเพิ่มที่ดี</p> <p>3. เพื่อสนับสนุนศักยภาพการผลิตฐาน ชีวภาพของชุมชน ให้มีความเพียงพอ มี คุณภาพมาตรฐาน และการประกอบการ จากฐานชีวภาพของชุมชน ให้สามารถ ก่อเกิดเป็นรายได้ทางเศรษฐกิจ และ เชื่อมโยง การพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุก มิติของชุมชนและเครือข่าย</p>	ในเขต ส.ป.ก. 72 จังหวัด	89.15	17.83	7.83	17.83	17.83	17.83	ส.ป.ก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
แนวทาง 2.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการตลาดและโลจิสติกส์การเกษตร										
46	พัฒนาผลิตภัณฑ์ผลไม้ในภาคตะวันออกด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตทางการเกษตร ผลไม้ในพื้นที่ EEC เชียงสร้างสรรค์ให้เป็นผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ท้องถิ่นที่โดดเด่น โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม 2. เพื่อยกระดับการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูปสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานคุณภาพและความปลอดภัยระดับสากล และสามารถเชื่อมโยงกับความต้องการของตลาด 3. เพื่อยกระดับสถานประกอบการให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิต ใช้วัตถุดิบในกระบวนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 4. เพื่อยกระดับองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้เกิดมูลค่าเพิ่มเพื่อให้เกิดเมนู/ผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัย	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	93.00	18.60	8.60	18.60	18.60	18.60	สอท.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
47	แผนการขยายธุรกิจโครงการ EFC ภายในนิคมอุตสาหกรรม Smart Park และชักชวนให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสินค้าการเกษตร หรือ อุตสาหกรรมห้องเย็น	เพื่อให้ได้แผนแม่บทการพัฒนาเชิงพื้นที่ พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในพื้นที่โครงการ EFC ภายในนิคมอุตสาหกรรม Smart Park ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้า การเกษตรหรืออุตสาหกรรมคลังสินค้า เกษตร เป็นต้น	ระยอง	10.00	10.00	-	-	-	-	สกพอ.
48	โครงการระเบียงผลไม้ภาคตะวันออก (Eastern Fruit Corridor)	จัดตั้งตลาดกลาง/ก่อสร้างห้องเย็น/วางระบบการค้าสมัยใหม่ ผ่านระบบ E-commerce และระบบ E-auction / พัฒนาและจัดระบบสมาชิกเครือข่ายเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการให้มีคุณภาพ และมาตรฐานการผลิต	ระยอง	400.00	400.00	-	-	-	-	สกพอ./ภาคเอกชน
49	โครงการพัฒนาจัดการระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเพื่อการตลาดสัตว์น้ำในประเทศ	1. ขยายช่องทางการตลาดภายในประเทศให้แก่เกษตรกร โดยการประยุกต์ใช้ระบบสั่งจองและจำหน่ายสินค้าออนไลน์ 2. ส่งเสริมการบริโภคสินค้าสัตว์น้ำภายในประเทศ เพื่อให้ผู้บริโภคมีอาหารที่มาจากผลผลิตสัตว์น้ำที่ยังคงคุณภาพสดใหม่ เหมือนมาจากฟาร์ม หรือแหล่งผลิตใหม่ ๆ เพื่อสุขภาพที่ดีของคนไทยทั่วประเทศ 3. สร้างตลาดสินค้าสัตว์น้ำที่มีคุณภาพและได้รับมาตรฐานการผลิตแบบครบวงจรให้กับ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง และจังหวัด ข้างเคียง	13.76	13.76	-	-	-	-	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
		เกษตรกรโดยการสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ ในการเก็บรักษาคุณภาพที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพสูง ตลอดจนระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเพื่อการตลาดสัตว์น้ำในประเทศอย่างยั่งยืน								
50	โครงการส่งเสริมการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน : มหกรรมการค้าชายแดน ณ จังหวัดจันทบุรี หรือตราด		ภาคตะวันออก	7.00	7.00	-	-	-	-	กรมการค้าต่างประเทศ
แนวทาง 2.3 ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างช่องทางตลาดใหม่ผ่านระบบออนไลน์ (E-Commerce) และระบบการประมูลสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ (E-Auction)										
51	โครงการจับคู่ธุรกิจสินค้าผลไม้สด แปรรูป และผลิตภัณฑ์เกษตรอื่น ๆ	เพื่อรองรับมาตรการกีดกันทางการค้า (Business Matching : BM / Online Business Matching : OBM)	ภาคตะวันออก	3.00	3.00	-	-	-	-	พณ.
52	โครงการส่งเสริมการขายสินค้าผลไม้ไทยในต่างประเทศร่วมกับผู้ซื้อ/ผู้นำเข้า ซูเปอร์มาร์เก็ต/ห้างสรรพสินค้า ตัวแทนจำหน่าย	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	9.00	9.00	-	-	-	-	พณ.
53	เปิดตลาดช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรอัตลักษณ์	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	อตก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
54	โครงการประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ผลไม้ภาคตะวันออก เพื่อสร้างการรับรู้ในระดับสากลผ่านสื่อออนไลน์	สื่อสารอัตลักษณ์และจุดแข็งของผลไม้ภาคตะวันออก เพื่อเสริมการรับรู้ในระดับสากล และเชิญชวนให้ชาวต่างชาติกลับมาท่องเที่ยวและกินผลไม้ในไทย (Agricultural tourism)	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	-	-	-	-	-	-	สกพอ./ททท.
55	โครงการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกรผู้ผลิตผลไม้ภาคตะวันออก	1. เพื่อสนับสนุนให้สหกรณ์ส่งเสริมสมาชิกผลิตผลไม้ปลอดภัย 2. เพื่อให้สหกรณ์เป็นศูนย์กลางของการรวบรวมผลไม้ 3. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้สถาบันเกษตรกรเชื่อมโยงตลาดโดยเครือข่ายสหกรณ์	ฉะเชิงเทรา ระยอง	1.66	0.41	0.41	0.28	0.28	0.28	กสส.
56	ส่งเสริมการพัฒนาการผลิตการตลาดสินค้ามันสำปะหลังของสถาบันเกษตรกรในเขตพื้นที่ EEC	1. เพิ่มศักยภาพการผลิตมันสำปะหลังของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ให้มีประสิทธิภาพ 2. ส่งเสริม สนับสนุนให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือด้านการตลาดโดยเครือข่ายสถาบันเกษตรกรและภาคเอกชน โดยมี กิจกรรม 4 กิจกรรมดังนี้ ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องถ่ายทอดองค์การผลิต เช่น ระบบน้ำหรือนวัตกรรมในแปลงสาธิตให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จำนวน 100 คน	ฉะเชิงเทรา (และขยายผลหรือถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่พื้นที่ EEC ในปี 3)	0.65	0.22	0.22	0.22	-	-	กรมส่งเสริมสหกรณ์

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
57	โครงการ Platform ให้บริการครบวงจรแก่เกษตรกร	1. ให้คำแนะนำ การปลูก ใสปุ๋ย เก็บเกี่ยวแก่เกษตรกร และรับประกันราคาผลผลิตไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ 2 บาท 2. เชื่อมโยงการบริการต่าง ๆ เช่น รถไถ โทรน ระบบน้ำ ฯลฯ 3. รวบรวมผลผลิตของเกษตรกรโดยกลุ่มสหกรณ์ 4. จัดส่งมันสำปะหลังคุณภาพดีให้แก่โรงรับซื้อมันสำปะหลัง	ฉะเชิงเทรา	5.00	5.00	-	-	-	-	ภาคเอกชน
58	โครงการพัฒนาศักยภาพคลัสเตอร์พืชสมุนไพรให้มีมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	1. เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชน ด้านพืชสมุนไพรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี) 2. เพื่อพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของคลัสเตอร์แปรรูปพืชสมุนไพร ด้วยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การตลาด และการบริหารจัดการ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	10.00	5.00	5.00	-	-	-	สอจ.

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและสร้างบรรยากาศเข้าสู่ธุรกิจการเกษตรสมัยใหม่ 43 โครงการ

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
แนวทาง 3.1 พัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะต้นแบบพร้อมขยายผล										
59	โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. สร้างอาชีพและรายได้ 2. ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร 3. พัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน 4. ส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าด้วยมาตรฐานการรับรอง GI	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	10.00	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	กสก.
60	การรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรแปลงใหญ่และสร้างเครือข่ายผู้ผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นภาคตะวันออก	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	กสก.
61	การพัฒนาเกษตรกรให้เป็น SMART Farmer	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	กสก.
62	โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพด้านการแปรรูปสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำเพื่อเพิ่มมูลค่า	1. เพื่อส่งเสริมการแปรรูปสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ผลิตในพื้นที่ EEC เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเกษตรกรผู้ประกอบการ กลุ่มแม่บ้านวิสาหกิจชุมชน และบุคคลทั่วไป 2. เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต การพัฒนากระบวนการผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐาน และการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม 3. เพื่อสร้างช่องทางการตลาดในการแก้ปัญหาในช่วงที่สัตว์น้ำราคาตกต่ำ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	0.20	0.20	-	-	-	-	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
63	โครงการการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	1. เพื่อให้ผู้ประกอบการทราบความสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้และความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการให้สูงขึ้น โดยให้คำปรึกษาแนะนำด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ 3. เพื่อให้ผู้ประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค โดยนำหลักการพัฒนาผลิตภัณฑ์มาใช้ได้อย่างเหมาะสม	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	1.60	1.60	-	-	-	-	กป.
64	แผนงาน: การพัฒนาห่วงโซ่การผลิตและแปรรูปมันสำปะหลังในพื้นที่ EEC และขยายผลสู่พื้นที่โดยรอบเพื่อตอบสนองภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่และอุตสาหกรรมเฉพาะด้าน การพัฒนาเครื่องขยายการบริหารจัดการเครื่องจักรกลเกษตรในการผลิตมันสำปะหลังในเขตพื้นที่ EEC	1. เพื่อวิจัยและพัฒนาการวิจัยและพัฒนาเครื่องกำจัดวัชพืชข้างร่องและระหว่างต้น 2. เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลเครื่องจักรกลเกษตร 3. เพื่อพัฒนาเครื่องขยายการบริหารจัดการเครื่องจักรกลเกษตรร่วมกัน	ฉะเชิงเทรา (และขยายสู่ EEC)	9.10	2.20	2.40	1.50	1.50	1.50	กรมวิชาการ เกษตร

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
65	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง จังหวัดฉะเชิงเทรา	1. เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความรู้และทักษะในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง สอดคล้องกับความต้องการของตลาด 2. เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง สามารถขยายผลแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง เพื่อใช้เป็นแหล่งพันธุ์ดี การใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และเป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่สำหรับสมาชิกกลุ่มและเกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียง	ฉะเชิงเทรา (และขยายผลหรือถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่พื้นที่ EEC ในปีที่ 2)	0.97	0.19	0.19	0.19	0.20	0.20	กรมส่งเสริมการเกษตร
66	ส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพร	1. เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนให้สามารถผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ และมีปริมาณ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด 2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดการรวมกลุ่มผู้ผลิตพืชสมุนไพร สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดได้	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	1.72	0.33	0.34	0.35	0.35	0.35	สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กสท.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
67	ยกระดับการผลิตสมุนไพรในเมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียง	<p>1. เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาการผลิตสมุนไพรเพื่อขับเคลื่อนเมืองสมุนไพรภายใต้แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทยและแผนปฏิบัติงานสมุนไพร ฉบับที่ 2 2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียงให้ผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน GAP/GACP หรืออินทรีย์</p> <p>3. เพื่อสร้างและขยายเครือข่ายการผลิตพืชสมุนไพรในพื้นที่เมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียง 4. เพื่ออำนวยความสะดวกส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	5.65	1.07	1.12	1.15	1.15	1.15	กลุ่มพัฒนา นวัตกรรมและ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น (กนท. สป.กษ.)

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
68	โครงการศูนย์ส่งเสริมและขยายพันธุ์พืชในเขต ปฏิรูปที่ดิน	1. เพื่อสร้าง พัฒนา และขยายผล ศูนย์ฯ ในเขต EEC 2. เพื่อรวบรวม อนุรักษ์ วิจัย พัฒนา และขยายพันธุ์พืชและสมุนไพร 3. เพื่อสร้างและพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ในการผลิต อนุรักษ์ และใช้ ประโยชน์จากพันธุ์พืชและพืชสมุนไพร 4. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนคุณภาพ มาตรฐาน การผลิต ประสิทธิภาพการ แปรรูป การเพิ่มมูลค่า การตลาด และ การบริหารจัดการ พร้อมทั้งบูรณาการ ความร่วมมือกับภาคี	ฉะเชิงเทรา	12.45	2.49	2.49	2.49	2.49	2.49	ส.ป.ก.
69	โครงการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการ ผลิต การแปรรูป พืชสมุนไพร	1. เพื่อพัฒนาความรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตและการแปรรูป พืชสมุนไพร 2. เพื่อสร้างจุดเรียนรู้การพัฒนา ประสิทธิภาพการผลิตและการแปรรูป พืชสมุนไพร	ฉะเชิงเทรา	1.17	0.33	0.33	0.17	0.17	0.17	กษจ.ฉช.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
70	การพัฒนาเกษตรกรในอุตสาหกรรมพืชสมุนไพรสู่การทำการเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farmer)	<p>1. เพื่อสร้างกำลังคนและทักษะแห่งอนาคตในภูมิภาค ให้ตอบโจทย์การพัฒนานวัตกรรมของประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตรสมัยใหม่</p> <p>2. เพื่อสร้างช่องทางการเชื่อมโยงนักวิชาการ เกษตรกร และผู้ประกอบการ เพื่อสนับสนุนการถ่ายทอดขยายผลองค์ความรู้ด้านเกษตรสมัยใหม่</p> <p>3. เพื่อสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมของประเทศ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรภายใต้แผนการพัฒนาประเทศ</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	9.14	9.14	-	-	-	-	สวทช.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
71	โครงการพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรนวัตกรรมกลุ่มสมุนไพรมูลค่าเพิ่มสูง : สารสกัดจากฟ้าทะลายโจร	<p>1. เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนผู้ประกอบการเกษตร เกษตรกร ให้เข้าใจเทคโนโลยีการแปรรูปเป็นสารสกัด (Active Ingredients) ผ่านกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี การศึกษาดูงานโรงงานสกัดที่ได้มาตรฐานจากสถาบันวิจัยของรัฐ โรงงานต้นแบบในมหาวิทยาลัย ตลอดจนโรงงานต้นแบบอุตสาหกรรมขนาดเล็ก</p> <p>2. เพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ผลิตสมุนไพรมูลค่าเพิ่ม เพื่อการผลิตสารสกัดที่ได้มาตรฐาน ตรงกับความต้องการเฉพาะของการแปรรูปเป็นสารสกัด (Specification)</p> <p>3. เพื่อพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์/ผู้ประกอบการเกษตรนวัตกรรมกลุ่มสมุนไพรมูลค่าสูง สารสกัดฟ้าทะลายโจรประจำจังหวัด EEC (Provincial Product Champions)</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	30.00	30.00	-	-	-	-	สวทช.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
72	โครงการระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่	1. เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่ม สร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร 2. เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต ผลผลิตมีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด	ทั่วประเทศ	5.76	1.15	1.15	1.15	1.15	1.15	กรมปศุสัตว์ (กองส่งเสริม และ พัฒนาการปศุ สัตว์)
73	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ เพื่อสร้างฝูงโคต้นน้ำ	1. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อให้เกษตรกร 2. เกษตรกรได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อ 3. เพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	4.10	0.82	0.82	0.82	0.82	0.82	กรมปศุสัตว์ (กองส่งเสริม และ พัฒนาการปศุ สัตว์)
74	โครงการยกระดับสินค้าไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC Premium Eggs)	1.กิจกรรมปรับระบบการเลี้ยงไก่ไข่เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มไก่ไข่แบบไม่ใช้กรง (Cage Free Eggs) และไก่ไข่อินทรีย์ (Organic) 2.กิจกรรมสร้างระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้าไข่ไก่สำหรับผู้ประกอบการฟาร์มไก่ไข่แบบไม่ใช้กรง Cage Free /ฟาร์มไก่ไข่อินทรีย์ (Organic) และผู้ประกอบการศูนย์รวบรวมไข่ไก่	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	22.20	3.30	4.00	4.30	4.80	5.80	กรมปศุสัตว์ (สำนักพัฒนา ระบบและ รับรองมาตรฐาน สินค้าปศุสัตว์)

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
75	โครงการประชาสัมพันธ์และขยายตลาดไข่ไก่ คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC (EEC Premium Eggs) สู่ตลาดต่างประเทศ	<p>1. ฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกร ผู้ประกอบการการผลิตไข่ไก่ คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC เกี่ยวกับฐาน การทำงานตลาดเพื่อการส่งออก</p> <p>2. การจับคู่ทางธุรกิจระหว่างเกษตรกร/ ผู้ประกอบการการผลิตไข่ไก่คุณภาพสูง ในพื้นที่ EEC ในจังหวัด ฉะเชิงเทรา ระยอง และชลบุรีกับ ผู้ประกอบการของประเทศสิงคโปร์ (Business matching)</p> <p>3. จัดแสดงผลิตภัณฑ์ให้แก่ธุรกิจ ผู้ ลงทุนในพื้นที่ได้ ทดลองชิม และ คัดสรรเพื่อขยายตลาด ไข่ไก่ในส่วนของ EEC Premium eggs</p> <p>4. เผยแพร่ผลการดำเนินงานในรูปแบบ คลิปวิดีโอเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการฯ</p>	กทม. จังหวัด ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง ประเทศ สิงคโปร์ เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา เอมิเรตส์	23.06	4.02	4.02	4.02	5.00	6.00	กรมปศุสัตว์ (กองความ ร่วมมือ ด้านการปศุสัตว์ ระหว่าง ประเทศ)

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
แนวทาง 3.2 สนับสนุนและพัฒนาผู้วิจัยและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตรและเกี่ยวเนื่อง										
76	ยกระดับผลผลิตทางการเกษตรในอุตสาหกรรมผลไม้ ด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการจัดการทรัพยากรด้วยระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ในพื้นที่ EEC	1. ยกระดับผลผลิตทางการเกษตรและส่วนเหลือใช้ (waste / by products) ในอุตสาหกรรมผลไม้แปรรูป ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม จากการต่อยอดงานวิจัยให้เกิดผลในเชิงพาณิชย์ สอดคล้องกับตลาดสากล 2. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัตถุดิบทางการเกษตรในอุตสาหกรรมผลไม้ด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรม และการจัดการทรัพยากรด้วยระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ให้กับเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมผลไม้แปรรูปในพื้นที่ EEC 3. เพื่อสร้างการรับรู้ต้นแบบผลิตภัณฑ์และสร้างโอกาสทางธุรกิจให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการที่ผ่านการยกระดับ และเชื่อมโยงธุรกิจสู่ภาคการค้าสากล	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	8.85	8.85	-	-	-	-	สปอ.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
77	โครงการศูนย์พัฒนาบุคลากรในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้าน BCG เพื่อการลงทุนใน EEC		ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	400.00	400.0	-	-	-	-	บ.ไทยอีสเทิร์น อินดัสเตรียล แลนต์ จำกัด
78	โครงการขยายตลาดไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC (EEC Premium Eggs) สู่มือผู้บริโภคทั่วประเทศภายใต้โครงการยกระดับการผลิตสินค้าไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC (EEC Premium Eggs)	1. เพื่อขยายตลาดใหม่ให้เกษตรกร/ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC ให้มีตลาดใหม่ของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ และสามารถสร้างเป็นตลาดหลักหรือตลาดเสริมในการค้าผลิตภัณฑ์ไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC 2. เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้เกษตรกรและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC ได้เข้าใจและมีทักษะในกระบวนการขั้นตอนการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ไปยังพื้นที่จังหวัดเศรษฐกิจระดับภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสงขลา ซึ่งจะสร้างการขยายมูลค่าทางการตลาดให้กับผู้ประกอบการ รวมถึงเกษตรกรและเกษตรกรรายย่อย ได้มีทางเลือกในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ 3. สร้างการรับรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน ในการเลือกซื้อสินค้าไข่ไก่คุณภาพสูง	กรุงเทพฯ จังหวัด เชียงใหม่ จังหวัด ขอนแก่น จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต และจังหวัด สงขลา	10.00	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	กรมปศุสัตว์ (กองผลิตภัณฑ์ ปศุสัตว์)

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
แนวทาง 3.3 สนับสนุนการต่อยอดมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรและสินค้าเกษตร										
79	การวางแผนการผลิตสินค้าให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับพื้นที่	งานตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	พต./ชป./กสก./กวก.
80	รับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และการรับรองมาตรฐานสินค้า	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	DIP, กวก.
81	การประเมินผลโครงการฯ	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	-	-	-	-	-	-	สศก.
82	แผนงาน/โครงการต้นแบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์ในพื้นที่ EEC (MOU)	1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) 2. เพื่อพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการจัดการผลผลิตให้เป็นต้นแบบของเกษตรกรในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) 3. เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารให้ประเทศไทย 4. เพื่อส่งเสริมการศึกษาวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงในระบบปิด 5. เพื่อพัฒนาผลผลิตจากโครงการประมงในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดให้แก่เกษตรกร	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	-	-	-	-	-	-	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
83	การเพิ่มคุณภาพและปริมาณแป้งในมันสำปะหลังด้วยสารควบคุมการเจริญเติบโตในพื้นที่เขตพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	1. เพื่อเพิ่มคุณภาพและผลผลิตของมันสำปะหลังด้วยการจัดการด้านธาตุอาหารและสารควบคุมการเจริญเติบโตพืช 2. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มคุณภาพและผลผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก	ฉะเชิงเทรา	5.14	2.14	3.00	-	-	-	สวก.
84	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการผลิตมันสำปะหลังในเขตพัฒนาพิเศษตะวันออก	พัฒนาเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษตะวันออกเพื่อยกระดับผลผลิตหัวสดต่อพื้นที่ ผลผลิตมีคุณภาพเพิ่มขึ้นและลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยผลผลิต	ฉะเชิงเทรา	9.50	2.50	2.50	3.00	1.50	-	สวก.
85	ผลิตและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรพันธุ์ดี	1. เพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรพันธุ์ดีส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรวิสาหกิจชุมชนและองค์กรเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งพืชสมุนไพรพันธุ์ดีได้อย่างทั่วถึง 2. เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้และรวบรวมพันธุ์พืชสมุนไพรของประเทศไทย 3. เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรพันธุ์ดีของศูนย์ปฏิบัติการ กรมส่งเสริมการเกษตร	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	6.35	1.20	1.26	1.30	1.30	1.30	กองขยายพันธุ์พืช กสก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
86	ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ- สมุนไพร	เพื่อประเมินผลภาพรวมโครงการฯ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	0.12	0.02	0.02	0.03	0.03	0.03	ศูนย์ประเมินผล สศก.
87	โครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูป ที่ดินเข้าสู่ระบบรับรองมาตรฐาน GAP		ในเขต ส.ป.ก. 72 จังหวัด	75.00	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	ส.ป.ก.
88	โครงการคุณภาพดินเพื่อการพัฒนาการผลิต พืชสมุนไพร		ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	36.85	7.37	7.37	7.37	7.37	7.37	พด
89	ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนด้านการแปรรูปและ สมุนไพรขั้นต้น	วิสาหกิจชุมชนสามารถผลิตวัตถุดิบ หรือ แปรรูปสมุนไพรอย่างง่ายในระดับชุมชน	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	1.81	0.34	0.36	0.37	0.37	0.37	กองส่งเสริม วิสาหกิจชุมชน กสก.
90	ส่งเสริมการผลิตและการใช้ประโยชน์พืช สมุนไพรในครัวเรือน องค์กรเกษตรกร และ ชุมชน	1. เพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กร เกษตรกรให้สามารถผลิตพืชสมุนไพรที่มี คุณภาพ และมีปริมาณสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาด 2. เพื่อส่งเสริม ให้ครัวเรือนและชุมชนมีความรู้ในการใช้ ประโยชน์จากพืชสมุนไพรเพื่อเป็นตำรับ อาหารเพิ่มมูลค่าไปประยุกต์ใช้ในการ ประกอบอาชีพได้	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	1.77	0.33	0.35	0.36	0.36	0.36	กองพัฒนา เกษตรกร กสก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
91	แผนงานการพัฒนาสมุนไพรอย่างครบวงจรในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี) (MOU)	เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาพืชสมุนไพรและกิจการที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรอย่างครบวงจร ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมให้มีความปลอดภัยและมีคุณภาพตามความต้องการของตลาด	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	-	-	-	-	-	-	ส.ป.ก./ สกพอ.
92	โครงการ ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำในเขตปฏิรูปที่ดิน	1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนนวัตกรรมโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำแก่เกษตรกร 2. เพื่อแปรรูปสมุนไพรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่ EEC 3. เพื่อเพิ่มมูลค่าของวัตถุดิบสมุนไพรหรือผลผลิตทางการเกษตรอื่น 4. เพื่อสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่ EEC	ในเขต ส.ป.ก. 72 จังหวัด	49.27	9.85	9.85	9.86	9.86	9.86	ส.ป.ก.
93	การแปรรูปพืชสมุนไพรด้วยเครื่องอบแห้งลมร้อนแบบภาคหมุนระบบควบคุมอุณหภูมิแบบ 2 ขั้นตอน	เพื่อผลิตเครื่องอบแห้งลมร้อนแบบภาคหมุนระบบควบคุมอุณหภูมิแบบ 2 ขั้นตอน ทดสอบใช้ประโยชน์ในการอบแห้งพืชสมุนไพรในพื้นที่ภาคตะวันออก	ฉะเชิงเทรา	2.00	2.00	-	-	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
94	โครงการพัฒนาการผลิตและการแปรรูป สมุนไพรให้มีคุณภาพปลอดภัยสูงรองรับการ พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	1. เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตสมุนไพร ให้มีคุณภาพปลอดภัยสูง 2. เพื่อพัฒนา กระบวนการแปรรูปสมุนไพรให้มี คุณภาพ 3. เพื่อส่งเสริมช่องทาง การตลาดสินค้าสมุนไพรและผลิตภัณฑ์ 4. เพื่อขยายผลการพัฒนาการผลิตและ การแปรรูปสมุนไพรให้มีคุณภาพ ปลอดภัยสูง	อ.พนมสารคาม อ.สนามชัยเขต อ.ท่าตะเกียบ จ. ฉะเชิงเทรา	4.59	0.92	0.92	0.92	0.92	0.92	ศูนย์ศึกษาการ พัฒนาเขาหิน ซ้อนฯ
95	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชสมุนไพร แบบครบวงจร	1. เพื่ออบรมให้ความรู้เกษตรกรมีการ รวมกลุ่มพืชสมุนไพรส่งสถานที่แปรรูป เพื่อเพิ่มรายได้ชุมชน/การจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตรของชุมชนเพื่อ ความยั่งยืน 2. การแปรรูปสมุนไพรเป็น ผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาด 3. การออกแบบ packaging สมุนไพร 4. การฝึกอบรมเกษตรกรการจำหน่าย สินค้าออนไลน์ ออฟไลน์ และโฆษณา ผลิตภัณฑ์หรือการจัดงานแสดงสินค้า เพื่อสร้างเครือข่ายตลาด 5. เพื่อการ จัดตั้งสถานที่แปรรูปสมุนไพรแบบครบ วงจร 6. พัฒนาภาคการเกษตรควบคู่ไป กับการพัฒนาพื้นที่ EEC	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี	65.33	44.08	9.50	3.92	3.92	3.92	สภจ.ฉช./ สภจ.ชบ.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
96	สร้างมูลค่าเพิ่มพืชสมุนไพรสู่ผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันร่างกาย (Health and Wellness Food)	1 เพื่อเสริมศักยภาพการเป็นฐานการผลิตพืชสมุนไพรเพิ่มความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรอย่างยั่งยืน 2. พัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มจากสมุนไพรโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยี / นวัตกรรมแปรรูปที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการตลาด 3. เพื่อสร้างโอกาสการเข้าสู่ช่องทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มจากสมุนไพรทั้งในประเทศและต่างประเทศ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	51.10	10.22	10.22	10.22	10.22	10.22	สอท.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
97	โครงการสนับสนุนการพัฒนาโรงงานแปรรูป สมุนไพรให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP และยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์สมุนไพร	1. เพื่อสนับสนุนการปรับสถาน ประกอบการแปรรูปสมุนไพรให้ได้ มาตรฐาน GMP และเสริมสร้างองค์ ความรู้ให้กับผู้ประกอบการด้านการ ควบคุมคุณภาพการผลิตผลิตภัณฑ์จาก สมุนไพรไทย 2. เพื่อสนับสนุน ผู้ประกอบการ SMEs ไทย, วิสาหกิจ ชุมชน และผู้ประกอบการเกษตร เกษตรกร ในการนำเทคโนโลยี และ นวัตกรรม มาใช้ในการเพิ่มศักยภาพการ แข่งขัน เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์จาก สมุนไพรให้ได้มาตรฐาน การพัฒนา เทคโนโลยีการแปรรูปสมุนไพร การ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีคุณภาพและตอบ โจทย์ตลาด โดยการให้คำปรึกษาเชิงลึก จากนักวิจัย นักวิชาการ 3. เพื่อเพิ่ม ความมั่นใจของผู้บริโภคและส่งเสริม ภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย รวมถึง ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ สมุนไพรไทยสามารถขยายตลาดได้ 4. เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่าง หน่วยงาน เป็นแนวทางการพัฒนา ผู้ประกอบการร่วมกันระหว่างกระทรวง อว. และ กองสมุนไพรและต่อยอดความ ร่วมมือในอนาคต (อย.)	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	34.00	34.00	-	-	-	-	สวทช.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงานรับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
98	โรงฆ่าโคมาตรฐานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถอุตสาหกรรมโคเนื้อไทยและเศรษฐกิจฐานรากด้วยการส่งออกในพื้นที่ EEC	ก่อสร้างโรงฆ่าโคมาตรฐานและศูนย์ตัดแต่ง เนื้อโคเพื่อการส่งออกในพื้นที่ EEC จำนวน 1 แห่ง	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	500.00	500.0	-	-	-	-	ภาคเอกชน (สหกรณ์ เครือข่ายโคเนื้อ จำกัด)
แนวทาง 3.4 สนับสนุนการประกันความเสี่ยงและการเข้าถึงแหล่งเงินทุน										
99	จัดทำข้อมูลพยากรณ์ผลผลิตที่เป็นเอกภาพ	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	กสก., สศก.
100	โครงการ Contract Farming และประกันราคารับซื้อมันสำปะหลังขั้นต่ำแก่เกษตรกร	1. จัดทำระบบลงทะเบียน และฐานข้อมูลกลุ่มเกษตรกร 2. สร้างระบบการบันทึกบัญชี online เกิดเป็น ERP ทั้งระบบสอบทวนย้อนกลับได้ 3. มีตลาดและประกันรับรองราคาขั้นต่ำ	ฉะเชิงเทรา	5.00	5.00	-	-	-	-	ภาคเอกชน
101	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์และกิจการที่เกี่ยวข้อง MOU ร่วมกับ ธ.ก.ส.	เพื่อสนับสนุนสินเชื่อในการปฏิรูปภาคการเกษตร / การช่วยลดต้นทุนการผลิต/ การสร้างมูลค่าเพิ่มการผลิตหลัก / การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน / การพัฒนาการตลาด / การสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	กรมปศุสัตว์ (กองส่งเสริม และ พัฒนาการ ปศุสัตว์)

แผนงาน/โครงการ
ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตร
ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
พ.ศ. 2566-2570

จำแนกตามคลัสเตอร์

1. คลัสเตอร์ผลไม้ 24 โครงการ

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
ต้นทาง จำนวน 9 โครงการ										
1	การวางแผนการผลิตสินค้าให้มี ประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน เหมาะสมกับพื้นที่	งานตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	พด./ชป./กสก./ กวก.
2	โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. สร้างอาชีพและรายได้ 2. ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร 3. พัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพให้มี คุณภาพได้มาตรฐาน 4. ส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าด้วย มาตรฐานการรับรอง GI	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	10.00	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	กสก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
3	การขยายผลยกระดับ ประสิทธิภาพการผลิต การบริหารระบบป๋ยหลัก - รอง - เสริม การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูปสินค้าเกษตรกลุ่มทุเรียน มังคุด มะม่วง ด้วยเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่	<p>วัตถุประสงค์ 1. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี smart farm เทคโนโลยีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การบริหารระบบป๋ยหลัก-รอง-เสริม การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปให้แก่กลุ่มเกษตรกร</p> <p>2. เพื่อยกระดับเกษตรกรให้มีความรู้ทางด้านเกษตรสมัยใหม่</p> <p>กิจกรรม 1. ประเมิน คัดเลือก และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและชุมชน 2. ศึกษาดูงานในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบในพื้นที่ เช่น สวนทุเรียน บัวแก้วจ.ระยอง คูโบต้าฟาร์ม จ.ชลบุรี</p> <p>3. กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี 4. สร้างจุดเรียนรู้สาธิตการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ EEC 5. ติดตามผลการศึกษา ทดสอบ และ การใช้เทคโนโลยีของเครือข่ายเกษตรกร</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	150.00	50.00	50.00	50.00	-	-	สวทช.
4	การรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรแปลงใหญ่ และสร้างเครือข่ายผู้ผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นภาคตะวันออก	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	กสก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
5	การพัฒนาเกษตรกรให้เป็น SMART Farmer	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	กสก.
6	จัดทำข้อมูลพยากรณ์ผลผลิตที่เป็นเอกภาพ	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	กสก., สศก.
7	นวัตกรรมการผลิตพืชเศรษฐกิจคุณภาพโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ กรณีศึกษาทุเรียน	ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิตทุเรียน	ระยอง	20.00	10.00	10.00	-	-	-	สวก.
8	วิจัยและพัฒนาเครื่องมือวัดความสุขของทุเรียน	พัฒนาเครื่องมือวัดความสุขของทุเรียน		5.00	5.00	-	-	-	-	สวก.
9	วิจัย ปรับปรุงพันธุ์ผลไม้และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	กวก.
รวมวงเงินต้นทาง				185.00	67.00	62.00	52.00	2.00	2.00	
กลางทาง จำนวน 7 โครงการ										
1	รับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และการรับรองมาตรฐานสินค้า	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	DIP, กวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
2	ยกระดับผลผลิตทางการเกษตรใน อุตสาหกรรมผลไม้ ด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการจัดการทรัพยากร ด้วยระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ในพื้นที่ EEC	1. ยกระดับผลผลิตทางการเกษตรและ ส่วนเหลือใช้ (waste / by products) ในอุตสาหกรรมผลไม้แปรรูป ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม จากการ ต่อยอดงานวิจัยให้เกิดผลในเชิงพาณิชย์ สอดคล้องกับตลาดสากล 2. เพื่อ ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัตถุดิบ ทางการเกษตรในอุตสาหกรรมผลไม้ด้วย เทคโนโลยีนวัตกรรม และการจัดการ ทรัพยากรด้วยระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ให้กับเกษตรกร วิชาทกิจชุมชน ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมผลไม้แปรร รูปในพื้นที่ EEC 3. เพื่อสร้างการรับรู้ต้นแบบผลิตภัณฑ์ และสร้างโอกาสทางธุรกิจให้กับ เกษตรกร และผู้ประกอบการที่ผ่านการ ยกระดับ และเชื่อมโยงธุรกิจสู่ภาค การค้าสากล	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	8.85	8.85	-	-	-	-	สปอ.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
3	พัฒนาผลิตภัณฑ์ผลไม้ในภาคตะวันออกด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตทางการเกษตร ผลไม้ในพื้นที่ EEC เชียงสร้างสรรค์ให้เป็นผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ท้องถิ่นที่โดดเด่น โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม 2. เพื่อยกระดับการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูปสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานคุณภาพและความปลอดภัยระดับสากล และสามารถเชื่อมโยงกับความต้องการของตลาด 3. เพื่อยกระดับสถานประกอบการให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิต ใช้วัตถุดิบในกระบวนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 4. เพื่อยกระดับองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้เกิดมูลค่าเพิ่มเพื่อให้เกิดเมนู/ผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัย	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	93.00	18.60	18.60	18.60	18.60	18.60	สอท.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
4	โครงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	<p>กิจกรรม พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า และความเป็นไปได้ทางการตลาด รวมถึงจัดทำ ต้นแบบผลิตภัณฑ์และ บรรจุภัณฑ์</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <p>1 เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับ เกษตรกรไทยให้มีความมั่นคงด้านอาชีพ และมั่งคั่งด้านรายได้ อย่างยั่งยืน</p> <p>2. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทาง การเกษตร (Value Added) ให้กับ เกษตรกรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถใน การแข่งขัน</p> <p>3. เพื่อเชื่อมโยงและผลักดันงานวิจัยและ พัฒนา (R&D) มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ ผลผลิตทางการเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม</p>	ฉะเชิงเทรา	25.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	สอจ.ฉช.
5	การยกระดับอุตสาหกรรมทุเรียนตัดแต่ง พร้อมบริโภคด้วยการควบคุมคุณภาพ และปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ที่ปนเปื้อนเพื่อ การส่งออก	เพื่อนำกระบวนการขั้นตอนในการ ควบคุมคุณภาพและปริมาณ เชื้อจุลินทรีย์ที่ปนเปื้อนในทุเรียนตัดแต่ง พร้อมบริโภคระดับอุตสาหกรรมในการ ใช้ประโยชน์ต่อการส่งออก	ระยอง	2.00	2.00	-	-	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
6	เพิ่มมูลค่าผลพลอยได้จากทุเรียนเป็นสารสกัดเชิงหน้าที่เพื่อใช้ในผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงเช่นอาหารเวชสำอางและวัสดุภัณฑ์	เพื่อขยายผลการเพิ่มมูลค่าผลพลอยได้จากทุเรียนเป็นสารสกัดเชิงหน้าที่เพื่อใช้ในผลิตภัณฑ์อาหาร เวชสำอาง และวัสดุภัณฑ์ร่วมกับภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคตะวันออก	ระยอง	3.00	3.00	-	-	-	-	สวก.
7	แผนการขยายธุรกิจโครงการ EFC ภายในนิคมอุตสาหกรรม Smart Park และชักชวนให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสินค้าการเกษตร หรือ อุตสาหกรรมห้องเย็น	เพื่อให้ได้แผนแม่บทการพัฒนาเชิงพื้นที่ พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในพื้นที่โครงการ EFC ภายในนิคมอุตสาหกรรม Smart Park ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าการเกษตร หรืออุตสาหกรรมคลังสินค้าเกษตร เป็นต้น	ระยอง	10.00	10.00	-	-	-	-	สกพอ.
รวมวงเงินกลางทาง				141.85	47.45	23.60	23.60	23.60	23.60	
ปลายทาง จำนวน 8 โครงการ										
1	โครงการจับคู่ธุรกิจสินค้าผลไม้สดแปรรูป และผลิตภัณฑ์เกษตรอื่น ๆ	เพื่อรองรับมาตรการกีดกันทางการค้า (Business Matching : BM / Online Business Matching : OBM)	ภาคตะวันออก	3.00	3.00	-	-	-	-	พณ.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
2	โครงการส่งเสริมการขายสินค้าผลไม้ไทย ในต่างประเทศร่วมกับผู้ซื้อ/ผู้นำเข้า ซูเปอร์มาร์เก็ต/ห้างสรรพสินค้า ตัวแทนจำหน่าย	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	9.00	9.00	-	-	-	-	พณ.
3	เปิดตลาดช่องทางการจำหน่ายสินค้า เกษตรอัตลักษณ์	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	อตก.
4	โครงการพัฒนาระบบการตรวจสอบ ย้อนกลับ ในกลุ่มไม้ผลมูลค่าสูง (ทุเรียน มะม่วง และไม้ผลอื่น ๆ)	ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรใช้ เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลไม้ผลระดับ แปลง/ต้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ ผู้บริโภค และการรับรู้ถึงกระบวนการ ผลิตที่ดีสามารถยกระดับมาตรฐานและ คุณภาพผลิตภัณฑ์(Food trust)	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	30.00	10.00	10.00	10.00	-	-	สกพอ./ ภาคเอกชน
5	โครงการประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ผลไม้ ภาคตะวันออก เพื่อสร้างการรับรู้ใน ระดับสากลผ่านสื่อออนไลน์	สื่อสารอัตลักษณ์และจุดแข็งของผลไม้ ภาคตะวันออก เพื่อเสริมการรับรู้ใน ระดับสากล และเชิญชวนให้ชาวต่างชาติ กลับมาท่องเที่ยวและกินผลไม้ในไทย (Agricultural tourism)	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	-	-	-	-	-	-	สกพอ./ททท.
6	โครงการระเบียงผลไม้ภาคตะวันออก (Eastern Fruit Corridor)	จัดตั้งตลาดกลาง/ก่อสร้างห้องเย็น/วาง ระบบการค้าสมัยใหม่ ผ่านระบบ E- commerce และระบบ E-auction / พัฒนาและจัดระบบสมาชิกเครือข่าย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการให้มีคุณภาพ และมาตรฐานการผลิต	ระยอง	400.00	400.00	-	-	-	-	สกพอ./ ภาคเอกชน (วงเงินเฉพาะ ก่อสร้างห้องเย็น

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
7	โครงการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกรผู้ผลิตผลไม้ภาคตะวันออก	1. เพื่อสนับสนุนให้สหกรณ์ส่งเสริมสมาชิกผลิตผลไม้ปลอดภัย 2. เพื่อให้สหกรณ์เป็นศูนย์กลางของการรวบรวมผลไม้ 3. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้สถาบันเกษตรกรเชื่อมโยงตลาดโดยเครือข่ายสหกรณ์	ฉะเชิงเทรา ระยอง	1.66	0.41	0.41	0.28	0.28	0.28	กสส.
8	การประเมินผลโครงการฯ	งานตามภารกิจของหน่วยงาน	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	-	-	-	-	-	-	สศก.
รวมวงเงินปลายทาง				443.66	422.41	10.41	10.28	0.28	0.28	
รวมวงเงินทั้งสิ้น				770.51	536.86	96.01	85.88	25.88	25.88	

2. คลัสเตอร์ประมงเพาะเลี้ยง 15 โครงการ

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
ต้นทาง จำนวน 9 โครงการ										
1	โครงการผลิตพ่อแม่พันธุ์และทดสอบการเลี้ยงแบบ Super - Intensive กุ้งขาวลิซล 1		พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี) ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	6.63	2.47	2.47	1.68	-	-	กป.
	1.1 โครงการการเลี้ยงทดสอบกุ้งขาวลิซล 1 ในฟาร์มเกษตรกรแบบ Super - Intensive	1. เพื่อเปรียบเทียบผลผลิตในรูปแบบการเจริญเติบโตและอัตราการรอดตายของกุ้งขาวลิซล 1 ภายใต้รูปแบบการเลี้ยงของเกษตรกรแบบ Super - Intensive 2. เพื่อศึกษาข้อมูลการจัดการสภาพแวดล้อมในระบบการเลี้ยงแบบ Super-Intensive ที่ต่างกัน ที่ส่งผลต่อผลผลิตกุ้งขาวลิซล 1	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	2.20	0.78	0.78	0.65	-	-	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
	1.2 โครงการผลิตพ่อแม่พันธุ์กุ้งขาวลิซล 1 เพื่อสนับสนุนหน่วยงานภายใต้กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (กพช.) ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือ EEC	1. เพื่อผลิตพ่อแม่พันธุ์กุ้งขาวลิซล 1 กระจายพันธุ์ให้กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (กพช.) ในเขตพื้นที่ EEC ในการผลิตพันธุ์ให้นำไปเลี้ยงต่อไป 2. เพื่อเป็นสายพันธุ์ทางเลือกให้เกษตรกร	ศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำ นครศรีธรรมราช	4.42	1.70	1.70	1.03	-	-	กป.
2	โครงการผลิตพลาสติกเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพลาสติกในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	1. เพื่อผลิตพลาสติกพันธุ์ขยายให้หน่วยงานกรมประมงใช้ในการผลิตลูกพันธุ์กระจายให้เกษตรกรในเขตพื้นที่ EEC 2. ศึกษาการเจริญเติบโตของพลาสติกที่ผ่านการปรับปรุงพันธุ์ในสภาพฟาร์มของเกษตรกร 3. ผลิตลูกพลาสติกพันธุ์ดีเพื่อกระจายให้เกษตรกร 1,000,000 ตัว/ปี	1. ศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำชุมพร 2. ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	1.35	0.43	0.59	0.33	-	-	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
3	โครงการการปรับปรุงพันธุ์ปลานิลเพื่อ เพิ่มศักยภาพการผลิตของเกษตรกรผู้ เพาะเลี้ยงปลานิลในพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจภาคตะวันออก	1. เพื่อสนับสนุนปลานิลพันธุ์ปรับปรุงให้ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อเพิ่ม ศักยภาพการผลิตในพื้นที่ EEC 2. เพื่อพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ปลานิล ลักษณะเจริญเติบโตดี และต้านทานโรค จากเชื้อ <i>Streptococcus agalactiae</i> โดยเน้นการมีส่วนร่วม และความ ต้องการของเกษตรกร	1. ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง 2. ศูนย์วิจัยและ พัฒนา พันธุกรรมสัตว์ น้ำปทุมธานี 3. กองวิจัยและ พัฒนา พันธุกรรมสัตว์ น้ำ กรมประมง	11.89	4.29	2.05	2.05	2.05	1.45	กป.
4	โครงการยกระดับมาตรฐานการผลิตและ การเชื่อมโยงตลาดผลผลิตและ ผลิตภัณฑ์จากจระเข้	1. ยกระดับมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำเข้าสู่มาตรฐานการปฏิบัติ ทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) 2. ส่งเสริมและสนับสนุนการบริโภค จระเข้ภายในประเทศ 3. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้สินค้า และผลิตภัณฑ์จากจระเข้ภายในประเทศ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	6.34	2.51	1.95	1.87	-	-	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
5	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานการผลิตกุ้งก้ามกราม	1. ส่งเสริมผลักดันการเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามกรามเพื่อการแปรรูปในพื้นที่ EEC ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา และชลบุรี โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมสร้างความเข้มแข็งและเปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงองค์ความรู้สำคัญในการประกอบอาชีพ 2. พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกุ้งก้ามกราม ผลักดันสู่ความเป็นผู้ประกอบการแปรรูปแบบมืออาชีพ มีกระบวนการผลิตที่มีมาตรฐาน ปลอดภัย มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	10.89	1.71	2.73	3.63	1.92	0.90	กป.
6	โครงการสร้างต้นแบบโรงเพาะฟักปูทะเล (<i>Scylla paramamosain</i> Estampador, 1949) และระบบเพาะฟักอนุบาลขนาดเล็กเพื่อส่งมอบให้แก่ผู้ประกอบการโรงเพาะฟัก ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก EEC	1. เพื่อสร้างต้นแบบโรงเพาะฟักปูทะเลและระบบเพาะฟักอนุบาลขนาดเล็กให้แก่ผู้ประกอบการโรงเพาะฟักในเขต EEC (จังหวัดฉะเชิงเทรา ระยอง และชลบุรี) 2. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การเพาะ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง	2.96	1.77	1.19	-	-	-	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
		อนุบาลปูทะเล และส่งมอบระบบเพาะ ฟักอนุบาลปูทะเลขนาดเล็ก	จันทบุรี จังหวัด จันทบุรี							
7	โครงการยกระดับการผลิตปลานิลและ กุ้งขาวสมัยใหม่ด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีดิจิทัล	1. ฟาร์มสัตว์น้ำที่ได้รับการตรวจโรค สม่ำเสมอ สามารถวางแผนป้องกันการ เกิดโรคระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ฟาร์มที่มีความเสี่ยงสูง ได้รับวัคซีน เพื่อลดอุบัติการณ์โรคระบาด ลดความ เสียหาย 3. ฟาร์มสามารถจัดการการใช้อุปกรณ์ ลดใช้พลังงาน ลดค่าใช้จ่ายได้ดีขึ้น	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	55.06	18.35	18.35	18.35	-	-	สวทช.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
8	แผนงาน/โครงการต้นแบบการ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์ ในพื้นที่ EEC (MOU)	<p>1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์ ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)</p> <p>2. เพื่อพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และ การจัดการผลผลิตให้เป็นต้นแบบของ เกษตรกรในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาค ตะวันออก (EEC)</p> <p>3. เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร ให้ประเทศไทย</p> <p>4. เพื่อส่งเสริมการศึกษาวิจัยการ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจเชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงในระบบปิด</p> <p>5. เพื่อพัฒนาผลผลิตจากโครงการ ประมงในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาค ตะวันออก (EEC) เพื่อเพิ่มส่วนแบ่ง การตลาดให้แก่เกษตรกร</p>	<p>ฉะเชิงเทรา</p> <p>ชลบุรี ระยอง</p>	-	-	-	-	-	-	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
9	โครงการการสร้างประชากรพ่อแม่พันธุ์ กึ่งชาวปลอดโรคและโตดี เพื่อการ เพาะเลี้ยงในเขตพัฒนาพิเศษภาค ตะวันออกของประเทศไทยและการใช้ ประโยชน์อย่างยั่งยืน	1. เพื่อขยายผลการสร้างประชากรพ่อแม่พันธุ์กึ่งชาวปลอดโรคสายเจริญเติบโตดี และสายต้านทานโรค EMS-AHPND สู่เกษตรกรผู้เลี้ยงกึ่งชาว ผู้ประกอบการเพาะพันธุ์และอนุบาลกึ่งชาวในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี 2. เพื่อกระจายลูกพันธุ์กึ่งชาวปลอดโรคสายเจริญเติบโตดี และสายต้านทานโรค EMS-AHPND ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกึ่งชาวในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี ภายใต้ระบบการเลี้ยงที่เหมาะสม เป็นทางเลือกให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกึ่งชาว	ฉะเชิงเทรา และ ชลบุรี	3.00	3.00	-	-	-	-	สวก.
รวมวงเงินต้นทาง				98.10	34.54	29.33	27.91	3.97	2.35	
กลางทาง จำนวน 5 โครงการ										
1	โครงการยกระดับมาตรฐานการผลิตและส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตจากปลานิลในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	1. ส่งเสริมผลักดันการเพาะเลี้ยงปลานิลเพื่อการแปรรูปในพื้นที่ EEC โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม สร้างความเข้มแข็งและเปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงองค์ความรู้สำคัญในการประกอบอาชีพ 2. พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลานิล ผลักดันสู่ความเป็นผู้ประกอบการแปรรูปแบบมืออาชีพ มีกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	13.19	2.29	3.38	4.40	2.11	1.01	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
2	โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพด้านการแปรรูปสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำเพื่อเพิ่มมูลค่า	1. เพื่อส่งเสริมการแปรรูปสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ผลิตในพื้นที่ EEC เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเกษตรกร ผู้ประกอบการ กลุ่มแม่บ้านวิสาหกิจ ชุมชน และบุคคลทั่วไป 2. เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต การพัฒนา กระบวนการผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐาน และการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม 3. เพื่อสร้างช่องทางการตลาดในการแก้ปัญหาในช่วงที่สัตว์น้ำราคาตกต่ำ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	0.20	0.20	-	-	-	-	กป.
3	โครงการการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	1. เพื่อให้ผู้ประกอบการทราบความสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้และความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการให้สูงขึ้น โดยให้คำปรึกษาแนะนำด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ 3. เพื่อให้ผู้ประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค โดยนำหลักการพัฒนาผลิตภัณฑ์มาใช้ได้อย่างเหมาะสม	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	1.60	1.60	-	-	-	-	กป.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
4	แผนงานพัฒนากระบวนการลดต้นทุนการผลิตและ เพิ่มมูลค่าจากเศษเหลือจากพลาสติกและปลาช่อน (MOU)	1. พัฒนาการกระบวนการที่ลดต้นทุนการผลิตพลาสติกและปลาช่อน 2. พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าและตรงตามความต้องการของตลาด จากเศษเหลือของพลาสติกและปลาช่อน	พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี)	10.50	6.50	4.00	-	-	-	สวท./เอกชน
5	โครงการยกระดับผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์จากวัตถุดิบทางการประมงหรือวัตถุดิบอัตลักษณ์ในภาคตะวันออกให้มีมาตรฐานความปลอดภัย (ปลากะพงในปี 2566 และวัตถุดิบอื่น ๆ ในปี 2567 - 2570)	เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำเพาะเลี้ยงชายฝั่ง เช่น ปลากะพง ปลาอินทรี กุ้งทะเลหรือวัตถุดิบเกษตรท้องถิ่นในพื้นที่ EEC โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ และยกระดับมาตรฐานการผลิต โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่นหรือเมนูอาหารจากวัตถุดิบประมงและเกษตรภายในพื้นที่ บนแนวคิดอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรมให้มีความปลอดภัย มีคุณภาพและมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในและต่างประเทศ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	95.08	9.50	18.35	19.90	22.12	25.21	สอท., สปอ. (สอจ. ฉะเชิงเทรา)
รวมวงเงินกลางทาง				120.57	20.08	25.73	24.30	24.23	26.23	

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
ปลายทาง จำนวน 1 โครงการ										
1	โครงการพัฒนาจัดการระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเพื่อการตลาดสัตว์น้ำในประเทศ	<p>1. ขยายช่องทางการตลาดภายในประเทศให้แก่เกษตรกร โดยการใช้ระบบสั่งจองและจำหน่ายสินค้าออนไลน์</p> <p>2. ส่งเสริมการบริโภคสินค้าสัตว์น้ำภายในประเทศ เพื่อให้ผู้บริโภคมีอาหารที่มาจากผลผลิตสัตว์น้ำที่ยังคงคุณภาพสดใหม่ เหมือนมาจากฟาร์ม หรือแหล่งผลิตใหม่ ๆ</p> <p>เพื่อสุขภาพที่ดีของคนไทยทั่วประเทศ</p> <p>3. สร้างตลาดสินค้าสัตว์น้ำที่มีคุณภาพและได้รับมาตรฐานการผลิตแบบครบวงจรให้กับเกษตรกรโดยการสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการเก็บรักษาคุณภาพที่ทันสมัย</p> <p>มีประสิทธิภาพสูง ตลอดจนระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเพื่อการตลาดสัตว์น้ำในประเทศอย่างยั่งยืน</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง และจังหวัด ข้างเคียง	13.76	13.76	-	-	-	-	กป.
รวมวงเงินปลายทาง				13.76	13.76	-	-	-	-	
รวมวงเงินทั้งสิ้น				232.43	68.38	55.06	52.22	28.20	28.58	

3. คลัสเตอร์พีชสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ 21 โครงการ

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
ต้นทาง จำนวน 10 โครงการ										
	แผนงาน: การพัฒนาห่วงโซ่การผลิตและแปรรูปมันสำปะหลังในพื้นที่ EEC และ ขยายผลสู่พื้นที่โดยรอบเพื่อตอบสนองภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่และอุตสาหกรรม เฉพาะด้าน									
1	การพัฒนาแปลงต้นแบบและขยายผล การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมัน สำปะหลังด้วยระบบการผลิตและ เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อตอบสนอง ภาคอุตสาหกรรม ในเขตพื้นที่ EEC	1. เพื่อทดสอบพันธุ์มันสำปะหลังที่ เหมาะสมต่อสภาพพื้นที่ และผลิตท่อน พันธุ์สะอาดมีคุณภาพเพื่อ กระจายพันธุ์ ดีสู่เกษตรกร 2. พัฒนาแปลงต้นแบบทั้ง เพื่อการทดสอบระบบการผลิตและ เทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มเติม การจัดทำ data platform และการสาธิตเผยแพร่ ขยายผล 3. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดทำ ฐานการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ในแปลง ทดสอบกิ่งสาธิตที่ดำเนินการ พร้อมจัด งานถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่พื้นที่อื่นในเขต EEC และพื้นที่โดยรอบ	ฉะเชิงเทรา (และขยายสู่ EEC)	11.14	2.84	4.76	1.18	1.18	1.18	กรมวิชาการ เกษตร

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
2	การพัฒนาเครือข่ายการบริหารจัดการเครื่องจักรกลเกษตรในการผลิตมันสำปะหลังในเขตพื้นที่ EEC	1. เพื่อวิจัยและพัฒนาการวิจัยและพัฒนาเครื่องกำจัดวัชพืชข้างร่องและระหว่างต้น 2. เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลเครื่องจักรกลเกษตร 3. เพื่อพัฒนาเครือข่ายการบริหารจัดการเครื่องจักรกลเกษตรร่วมกัน	ฉะเชิงเทรา (และขยายสู่ EEC)	9.10	2.20	2.40	1.50	1.50	1.50	กรมวิชาการ เกษตร
3	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง จังหวัดฉะเชิงเทรา	1. เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความรู้และทักษะในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง สอดคล้องกับความต้องการของตลาด 2. เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง สามารถขยายผลแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง เพื่อใช้เป็นแหล่งพันธุ์ดี การใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และเป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่สำหรับสมาชิกกลุ่มและเกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียง	ฉะเชิงเทรา(และขยายผลหรือถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่พื้นที่ EEC ในปี 2)	0.97	0.19	0.19	0.19	0.20	0.20	กรมส่งเสริม การเกษตร
4	โครงการวิจัยพัฒนาเครื่องตรวจวัดเปอร์เซ็นต์แป้งต้นมันสำปะหลังในแปลง	1. ต้นแบบเครื่องมือการวัดปริมาณแป้งมันสำปะหลังในสภาพแปลง	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	2.50	2.50	-	-	-	-	สำนักงาน พัฒนาการวิจัย การเกษตร

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
		2. เกษตรกรสามารถขายมันสำปะหลังที่มีคุณภาพได้ในราคาที่สูงขึ้น								(องค์การมหาชน)
5	โครงการพัฒนาเครื่องมือภาพทางอากาศด้วยโดรนเพื่อวิเคราะห์ผลผลิตมันสำปะหลังในแปลง	1. เพื่อเพิ่มคุณภาพของมันสำปะหลังสำหรับวัตถุดิบอุตสาหกรรมผลิตแป้ง 2. คาดการณ์ผลผลิตที่เกษตรกรสามารถผลิตได้ในแต่ละ crop 3. พัฒนาเครื่องมือที่มีความแม่นยำในการตรวจวัดผลผลิต	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	4.00	4.00	-	-	-	-	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
6	โครงการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช (มันสำปะหลัง) ที่มีคุณภาพและเหมาะสมในพื้นที่ EEC	พัฒนาเทคโนโลยีและขยายผลให้เกษตรกรสามารถปลูกมันสำปะหลังที่มีผลผลิตและเปอร์เซ็นต์แป้งมันที่สูงขึ้น	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	7.50	3.50	3.50	0.50	-	-	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
7	โครงการวิจัยพัฒนาเครื่องมือคัดแยกเปอร์เซ็นต์แป้งมันสำปะหลัง (Image Processing) พร้อมทำความสะอาดหัวมันสำปะหลัง	เพื่อให้ได้ต้นแบบเครื่องมือทำความสะอาดหัวมันและสามารถวิเคราะห์เปอร์เซ็นต์แป้งได้ในเครื่องมือเดียวกัน	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	3.00	3.00	-	-	-	-	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
8	โครงการพัฒนาแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเพาะปลูกอัจฉริยะ (Smart Farming) ในการเพิ่มประสิทธิภาพและการเพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตรอย่างยั่งยืน	1.เพื่อวิเคราะห์และประเมินศักยภาพในการเพาะปลูกและการผลิตมันสำปะหลังในจังหวัดชลบุรี รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลเกษตรกรเชิงพื้นที่ของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง 2.เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะในการเพาะปลูกมันสำปะหลังเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยและลดการใช้แรงงานและทรัพยากรในการเพาะปลูก	ชลบุรี	5.00	5.00	-	-	-	-	สำนักงาน อุตสาหกรรม จังหวัดชลบุรี
9	การเพิ่มคุณภาพและปริมาณแป้งในมันสำปะหลังด้วยสารควบคุมการเจริญเติบโตในพื้นที่เขตพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	1. เพื่อเพิ่มคุณภาพและผลผลิตของมันสำปะหลังด้วยการจัดการด้านธาตุอาหารและสารควบคุมการเจริญเติบโตพืช 2. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มคุณภาพและผลผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก	ฉะเชิงเทรา	5.14	2.14	3.00	-	-	-	สวก.
10	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการผลิตมันสำปะหลังในเขตพัฒนาพิเศษตะวันออก	พัฒนาเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษตะวันออกเพื่อยกระดับผลผลิตหัวสดต่อพื้นที่ ผลผลิตมีคุณภาพเพิ่มขึ้นและลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยผลผลิต	ฉะเชิงเทรา	9.50	2.50	2.50	3.00	1.50	-	สวก.
รวมวงเงินต้นทาง				57.84	27.86	16.35	6.37	4.38	2.88	

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
กลางทาง จำนวน 7 โครงการ										
1	พัฒนาต้นแบบการผลิตมันเส้นสะอาดจากมันสำปะหลังที่มีคุณภาพ เพื่อขยายผลกรรมวิธีการผลิตที่ตอบสนองในแต่ ละภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC	1. เพื่อเพิ่มมูลค่ามันสำปะหลังให้สูงขึ้น 2. เพื่อให้เกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร สามารถแปรรูปมันสำปะหลังเป็นมันเส้นสะอาด มีคุณภาพ ปลอดภัยและได้มาตรฐานตามความต้องการของโรงงานรับซื้อ ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ 1.พัฒนาวิธีการผลิตมันเส้นสะอาด 2.คัดเลือกพื้นที่และกลุ่มเกษตรกรต้นแบบการผลิตมันเส้นสะอาด 3.ถ่ายทอดต้นแบบการผลิตผ่านกลุ่มเกษตรกรต้นแบบ	ฉะเชิงเทรา (และขยายสู่ EEC)	2.60	-	0.80	1.00	0.80	-	กรมวิชาการ เกษตร
2	พัฒนาบรรจุภัณฑ์ชีวภาพจากมันสำปะหลังและวัสดุเหลือทิ้งจากห่อโซ่ การผลิตมันสำปะหลังและถ่ายทอดสู่เกษตรกรในเขตพื้นที่ EEC	เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ชีวภาพจากมันสำปะหลังและวัสดุเหลือทิ้งจากห่อโซ่ การผลิตมันสำปะหลัง	ฉะเชิงเทรา (และขยายสู่ EEC)	2.40	-	-	0.60	0.90	0.90	กรมวิชาการ เกษตร
3	พัฒนาต้นแบบแพลตฟอร์ม (Platform prototype) ในการตรวจประเมินผลผลิตมันสำปะหลังในระดับแปลงเกษตรกรด้วยเทคโนโลยีการสำรวจจากระยะไกล	1.เพื่อพัฒนาวิธีการตรวจประเมินผลผลิตมันสำปะหลังในระดับแปลงเกษตรกรด้วยเทคโนโลยีการสำรวจจากระยะไกล 2.พัฒนาต้นแบบแพลตฟอร์ม (Platform prototype) ในการตรวจ	ฉะเชิงเทรา	12.00	3.00	4.00	5.00	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
		ประเมินผลผลิตมันสำปะหลังในระดับ แปลงเกษตรกร								
4	ระบบอัจฉริยะเพื่อการวินิจฉัย เฝ้าระวัง และเตือนภัยโรคมันสำปะหลัง (MunBOT)	1.เพื่อสร้างฐานข้อมูลภาพถ่าย การ สำรวจโรคและการระบาดของโรคมัน สำปะหลังในประเทศไทย (Cassava Pathomation platform) และระบบ อัจฉริยะในการวินิจฉัยโรคจากภาพถ่าย ด้วยปัญญาประดิษฐ์ และเซทบอทเตือน ภัยการระบาดของโรคมันสำปะหลัง (MunBOT) 2.ทดสอบโมเดลการพยากรณ์โรคมัน สำปะหลังจากข้อมูลการระบาดและ ข้อมูลสภาพอากาศ	ฉะเชิงเทรา	7.00	3.50	2.40	1.10	-	-	สวก.
5	นวัตกรรมช่วยตัดสินใจการใช้ปุ๋ยสำหรับ มันสำปะหลัง	1 เพื่อศึกษาโมเดลทางคณิตศาสตร์ที่ใช้ ทำนายปริมาณอินทรีย์วัตถุและธาตุ อาหารหลักโดยใช้เทคโนโลยีเนียร์อินฟา เรดสเปกโตรสโคปี (FT-NIRs) 2 เพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าการ สะท้อนแสงเชิงสเปกตรัมจากภาพถ่าย หลายช่วงคลื่น (multispectral image) กับปริมาณธาตุอาหารในพืช จากอากาศ ยานซึ่งไม่มีนิกบิน	ฉะเชิงเทรา	7.50	3.50	2.50	1.50	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
		3 เพื่อสร้างนวัตกรรมช่วยตัดสินใจการใช้ปุ๋ยสำหรับมันสำปะหลังโดยใช้เทคนิค FT-NIRs ในการวิเคราะห์ดิน และเทคนิคการสำรวจระยะไกลโดยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินในการติดตามระดับธาตุอาหารพืช								
6	นวัตกรรมคำแนะนำปุ๋ยรายแปลงแบบ variable rate technology ในเกษตรกรรายย่อย	เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการปุ๋ย ด้วยการเกษตรชาญฉลาด (smart farming) โดยประมวลข้อมูลจากการวิเคราะห์ดินและพืชทั้งในปัจจุบันและอดีต จัดทำเป็น fertilizer map แนะนำ variable rate ที่เกษตรกรสามารถนำไปใช้ได้ด้วยเครื่องจักรกลที่มี	ฉะเชิงเทรา	4.50	1.50	1.50	1.50	-	-	สวท.
7	พัฒนาระบบสนับสนุนและติดตามแปลงปลูก เพื่อประเมินผลผลิต เปอร์เซ็นต์แป้ง และผลกระทบต่อเชิงเศรษฐศาสตร์ของการมีระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการยกระดับผลผลิตภาพการปลูกมันสำปะหลังด้วย Big Data	1.เพื่อพัฒนาระบบติดตามแปลงผลผลิตมันสำปะหลังที่ใช้วิทยาศาสตร์ข้อมูล ตามอายุของต้นมันสำปะหลังในแปลงปลูก การการเก็บเกี่ยว 2.เพื่อนำข้อมูลทางกายภาพที่เก็บในแพลตฟอร์มมาวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยสำคัญที่สามารถยกระดับปริมาณผลผลิตและการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง	ฉะเชิงเทรา	19.88	6.88	6.50	6.50	-	-	สวท.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
		<p>สำหรับทำนายปริมาณผลผลิตและการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง เพื่อประเมินเปอร์เซ็นต์แป้งและผลผลิตมันสำปะหลังในสภาพแปลง</p> <p>3. เพื่อพัฒนาระบบสนับสนุนการทำแปลงผลผลิตมันสำปะหลัง โดยใช้ข้อมูลจากแปลงผลิตในระยะการเจริญเติบโตที่สำคัญของพืช ร่วมกับข้อมูลสภาพภูมิอากาศพืช ข้อมูลดิน แนะนำเกษตรกรเครือข่ายและผู้จัดการเครือข่ายเกษตรกร ให้สามารถวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพตลอดห่วงโซ่การผลิตได้</p> <p>4. เพื่อประเมินผลลัพธ์และผลกระทบเชิงเศรษฐศาสตร์ของการมีระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยตัวชี้วัดผลลัพธ์และผลกระทบที่จะทำการประเมินคือ 1) ผลลัพธ์ : ผลผลิตต่อไร่ 2) ผลกระทบ : ต้นทุนการผลิต รายได้เกษตรกรทางตรง รายได้สุทธิเกษตรกรทางตรง และหนี้สินครัวเรือนเกษตรกร</p>								
รวมวงเงินกลางทาง				55.88	18.38	17.70	17.20	1.70	0.90	

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
ปลายทาง จำนวน 4 โครงการ										
1	พัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ที่จะเชื่อมโยงซัพพลายเชนของอุตสาหกรรมมันสำปะหลังแบบบูรณาการ	1. เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ซึ่งจะทำให้สามารถเกษตรกรหรือผู้ขายสามารถเข้าถึงตลาดหรือลูกค้าทั่วโลก 2. เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อช่วยเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง พ่อค้าคนกลาง โรงงานผลิตหรือแปรรูป และลูกค้าสามารถเชื่อมโยงกันบนเครือข่ายซึ่งจะช่วยให้ผู้เล่นต่าง ๆ ในซัพพลายเชนสามารถเจรจาต่อรองซื้อขายได้โดยมีต้นทุนที่ต่ำ	ชลบุรี	5.00	5.00	-	-	-	-	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี
2	ส่งเสริมการพัฒนาการผลิตการตลาดสินค้ามันสำปะหลังของสถาบันเกษตรกรในเขตพื้นที่ EEC	1. เพิ่มศักยภาพการผลิตมันสำปะหลังของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ให้มีประสิทธิภาพ 2. ส่งเสริม สนับสนุนให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือด้านการตลาดโดยเครือข่ายสถาบันเกษตรกรและภาคเอกชน โดยมีกิจกรรม 4 กิจกรรม ดังนี้ ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องถ่ายทอดองค์การผลิต เช่น ระบบน้ำหรือนวัตกรรมในแปลงสาธิตให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จำนวน 100 คน	ฉะเชิงเทรา (และขยายผลหรือถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่พื้นที่ EEC ในปี 3)	0.65	0.22	0.22	0.22	-	-	กรมส่งเสริมสหกรณ์

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
3	โครงการ Platform ให้บริการครบวงจร แก่เกษตรกร	1. ให้คำแนะนำ การปลูก ใสปุ๋ย เก็บ เกี่ยวแก่เกษตรกร และรับประกันราคา ผลผลิตไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ 2 บาท 2. เชื่อมโยงการบริการต่าง ๆ เช่น รถไถ โดรน ระบบน้ำ ฯลฯ 3. รวบรวมผลผลิตของเกษตรกรโดย กลุ่มสหกรณ์ 4. จัดส่งมันสำปะหลังคุณภาพดีให้แก่ โรงรับซื้อมันสำปะหลัง	ฉะเชิงเทรา	5.00	5.00	-	-	-	-	ภาคเอกชน
4	โครงการ Contract Farming และ ประกันราคารับซื้อมันสำปะหลังขั้นต่ำ แก่เกษตรกร	1. จัดทำระบบลงทะเบียน และ ฐานข้อมูลกลุ่มเกษตรกร 2. สร้างระบบการบันทึกบัญชี online เกิดเป็น ERP ทั้งระบบสอทวน ย้อนกลับได้ 3. มีตลาดและประกันรับรองราคาขั้นต่ำ	ฉะเชิงเทรา	5.00	5.00	-	-	-	-	ภาคเอกชน
รวมวงเงินปลายทาง				15.65	15.22	0.22	0.22	-	-	
รวมวงเงินทั้งสิ้น				129.37	61.45	34.27	23.79	6.08	3.78	

4. คลัสเตอร์พืชสมุนไพร 31 โครงการ

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
ต้นทาง จำนวน 18 โครงการ										
1	ผลิตและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรพันธุ์ดี	1. เพื่อผลิตและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรพันธุ์ดีส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรวิสาหกิจชุมชนและองค์กรเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งพืชสมุนไพรพันธุ์ดีได้อย่างทั่วถึง 2. เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้และรวบรวมพันธุ์พืชสมุนไพรของประเทศไทย 3. เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรพันธุ์ดีของศูนย์ปฏิบัติการ กรมส่งเสริมการเกษตร	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	6.35	1.20	1.26	1.30	1.30	1.30	กองขยายพันธุ์พืช กสก.
2	ส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพร	1. เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนให้สามารถผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ และมีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด 2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดการรวมกลุ่มผู้ผลิตพืชสมุนไพร สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดได้	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	1.72	0.33	0.34	0.35	0.35	0.35	สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กสก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
3	ยกระดับการผลิตสมุนไพรในเมือง สมุนไพรและจังหวัดข้างเคียง	<p>1. เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและ เจ้าหน้าที่ในการพัฒนาการผลิตสมุนไพร เพื่อขับเคลื่อนเมืองสมุนไพรภายใต้แผน แม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนา สมุนไพรไทยและแผนปฏิบัติงาน สมุนไพร ฉบับที่ 2</p> <p>2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาในกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เมืองสมุนไพร และจังหวัดข้างเคียงให้ผลิตพืชสมุนไพร ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน GAP/GACP หรืออินทรีย์</p> <p>3. เพื่อสร้างและขยายเครือข่ายการผลิต พืชสมุนไพรในพื้นที่เมืองสมุนไพรและ จังหวัดข้างเคียง</p> <p>4. เพื่ออำนวยความสะดวกส่งเสริมผลิตผล ของสมุนไพรของกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	5.65	1.07	1.12	1.15	1.15	1.15	กลุ่มพัฒนา นวัตกรรมและ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น (กนท. สป.กษ.)
4	ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ- สมุนไพร	เพื่อประเมินผลภาพรวมโครงการฯ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	0.12	0.02	0.02	0.03	0.03	0.03	ศูนย์ประเมินผล สศก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
5	โครงการศูนย์ส่งเสริมและขยายพันธุ์พืช ในเขตปฏิรูปที่ดิน	1. เพื่อสร้าง พัฒนา และขยายผล ศูนย์ฯ ในเขต EEC 2. เพื่อรวบรวม อนุรักษ์ วิจัย พัฒนา และขยายพันธุ์พืชและสมุนไพร 3. เพื่อสร้างและพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ในการผลิต อนุรักษ์ และใช้ ประโยชน์จากพันธุ์พืชและพืชสมุนไพร 4. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนคุณภาพ มาตรฐาน การผลิต ประสิทธิภาพการ แปรรูป การเพิ่มมูลค่า การตลาด และ การบริหารจัดการ พร้อมทั้งบูรณาการ ความร่วมมือกับภาคี	ฉะเชิงเทรา	12.45	2.49	2.49	2.49	2.49	2.49	ส.ป.ก.
6	โครงการส่งเสริมและพัฒนา ประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป พืช สมุนไพร	1. เพื่อพัฒนาความรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตและการแปรรูป พืชสมุนไพร 2. เพื่อสร้างจุดเรียนรู้การพัฒนา ประสิทธิภาพการผลิตและการแปรรูป พืชสมุนไพร	ฉะเชิงเทรา	1.17	0.33	0.33	0.17	0.17	0.17	กษจ.ฉช.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
7	พัฒนาเครื่องมือตรวจสอบเปอร์เซ็นต์สารสำคัญและสารพิษตกค้างของพืชสมุนไพรในแปลง	เพื่อให้ได้กระบวนการผลิตบวบกคุณภาพในโรงเรือน ตรงตามมาตรฐานให้เป็นพืชสมุนไพรสำหรับผลิตสารสกัดมาตรฐานบวบก ECa 233 ที่ปลอดสารพิษตกค้าง โลหะหนัก และมีสาร Asiaticoside ไม่ต่ำกว่า 0.5 เปอร์เซ็นต์	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	0.84	0.84	-	-	-	-	สวก.
8	การปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตวัตถุดิบสมุนไพร	เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่มีศักยภาพให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดและสามารถแข่งขันได้	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	6.00	3.00	3.00	-	-	-	สวก.
9	การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการผลิตบวบกแบบแม่นยำภายใต้สภาพโรงเรือน	1. เพื่อพัฒนาสูตรสารละลายธาตุอาหารพืช และความเข้มข้นสารละลายธาตุอาหารที่เหมาะสมกับการผลิตบวบกในสภาพโรงเรือน 2. เพื่อหารูปแบบการจัดการความเข้มแสงที่เหมาะสมกับการปลูกบวบกภายใต้การปลูกสภาพ โรงเรือน 3. เพื่อเพิ่มผลผลิตของบวบก และมีสารสำคัญสูง ภายใต้การจัดการธาตุอาหารพืช และการจัดการแสงในโรงเรือน	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	2.00	1.00	1.00	-	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
10	โครงการส่งเสริมศักยภาพการผลิตพืชสมุนไพรในเขตปฏิรูปที่ดิน		ในเขต ส.ป.ก.72 จังหวัด	54.50	6.50	8.70	10.90	13.10	15.30	ส.ป.ก.
11	โครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเข้าสู่ระบบรับรองมาตรฐาน GAP		ในเขต ส.ป.ก.72 จังหวัด	75.00	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	ส.ป.ก.
12	การพัฒนากระบวนการผลิตต้นและเมล็ดพันธุ์พืชสมุนไพรเศรษฐกิจในโรงเรือนไฮโดรโปนิคส์ระดับขยายขนาด : พืชทะเลาะใจและบัวบก	เพื่อพัฒนาระบบการผลิตต้นและเมล็ดพันธุ์ขยาย (stock seed) พืชทะเลาะใจและบัวบกในโรงเรือนด้วยระบบปลูกแบบไฮโดรโปนิคส์ที่ให้ผลผลิตและสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพสูง และได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดีตามมาตรฐานของเมล็ดพันธุ์เพื่อใช้ป้อนระบบการผลิตทั้งในแปลง โรงเรือน และ plant factory	เขตนวัตกรรม ระยอง เศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (EECi) โรงเรือน หมายเลข 3 ที่มี พื้นที่ 240 ตารางเมตร	10.00	10.00	-	-	-	-	สวทช.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
13	การพัฒนาเกษตรกรในอุตสาหกรรมพืชสมุนไพรสู่การทำการเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farmer)	<p>1. เพื่อสร้างกำลังคนและทักษะแห่งอนาคตในภูมิภาค ให้ตอบโจทย์การพัฒนานวัตกรรมของประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตรสมัยใหม่</p> <p>2. เพื่อสร้างช่องทางการเชื่อมโยงนักวิชาการ เกษตรกร และผู้ประกอบการ เพื่อสนับสนุนการถ่ายทอดขยายผลองค์ความรู้ด้านเกษตรสมัยใหม่</p> <p>3. เพื่อสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมของประเทศ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรภายใต้แผนการพัฒนาประเทศ</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	9.14	9.14	-	-	-	-	สวทช.
14	การพัฒนาระบบการผลิตกัญชงให้ได้ผลผลิตสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพสูงตามศักยภาพของพันธุ์กัญชงภายใต้สภาวะโรงเรือนปลูกพืช	<p>1. เพื่อพัฒนาระบบการผลิตกัญชงที่มี CBD สูง ภายใต้สภาวะโรงเรือนปลูกพืช โดยใช้สายพันธุ์ดีจากต่างประเทศ</p> <p>2. เพื่อทำการทดสอบระบบการผลิตกัญชงในโรงเรือน แก่กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน หรือผู้ประกอบการ จำนวนอย่างน้อย 4 แห่ง ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด EEC</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	15.00	15.00	-	-	-	-	สวทช.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
15	การสร้างภาพแผนที่เพื่อระบุตำแหน่งของพื้นที่เสี่ยงต่อการใช้สารกำจัดวัชพืชชนิดพาราควอต โดยแพลตฟอร์มเทคโนโลยีชีปขยายสัญญาณรามาน	<p>1. เพื่อสามารถตรวจเฝ้าระวังสารกำจัดวัชพืชชนิด พาราควอต จากแหล่งน้ำ ตัวอย่างที่เก็บมาจากบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมตามจุดต่าง ๆ ใน 3 จังหวัดของเขตพื้นที่ EEC</p> <p>2. สร้างการแสดงผลเป็นแผนภาพแผนที่ (Visualization) ที่สามารถระบุบริเวณพื้นที่ที่มีความเสี่ยงได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย</p> <p>3. เพื่อเปิดเผยข้อมูลบริเวณพื้นที่ที่มีความเสี่ยงของการใช้พาราควอตแก่สาธารณชนทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	50.00	50.00	-	-	-	-	สวทช.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
16	โครงการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี เกษตรสมุนไพร 4.0 และพื้นที่ทดสอบ เกษตรอัจฉริยะในอาคาร	1. เพื่อการเปลี่ยนแปลงจากเกษตรแบบ ดั้งเดิมเป็นการเกษตรสมัยใหม่ 2. เพื่อให้บริการถ่ายทอดเทคโนโลยี เกษตรสมุนไพร 4.0 ให้กับเกษตรกรและ วิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่ EEC ในการ เปลี่ยนแปลงจากเกษตรแบบดั้งเดิมเป็น การเกษตรสมัยใหม่ 3. เพื่อการเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะใน อาคาร (Smart Indoor Farming) แบบ ครบวงจรในพื้นที่ EEC 4. เพื่อเป็นศูนย์พัฒนาและทดสอบ เกษตรอัจฉริยะในอาคารสำหรับวิจัย และพัฒนาด้าน IOT สำหรับเกษตร อัจฉริยะในอาคาร (EEC-Smart Indoor Farming sandbox, EEC-SIFs) 5. เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการรายใหม่ (Startup) สำหรับธุรกิจฐานนวัตกรรม เทคโนโลยีเกษตร 4.0		45.00	25.00	5.00	5.00	5.00	5.00	ม.บูรพา/เอกชน
17	โครงการศูนย์พัฒนาบุคลากรในการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมด้าน BCG เพื่อการ ลงทุนใน EEC		ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	400.00	400.00	-	-	-	-	บ.ไทยอีสเทิร์น อินดัสเตรียล แลนด์ จำกัด

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
18	โครงการคุณภาพดินเพื่อการพัฒนาการผลิตพืชสมุนไพร		ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	36.85	7.37	7.37	7.37	7.37	7.37	พต
รวมวงเงินต้นทาง				731.80	548.29	45.64	43.76	45.96	48.16	
กลางทาง จำนวน 12 โครงการ										
1	ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนด้านการแปรรูปและสมุนไพรขั้นต้น	วิสาหกิจชุมชนสามารถผลิตวัตถุดิบ หรือแปรรูปสมุนไพรอย่างง่ายในระดับชุมชน	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	1.81	0.34	0.36	0.37	0.37	0.37	กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กสก.
2	ส่งเสริมการผลิตและการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรในครัวเรือน องค์กรเกษตรกร และชุมชน	1. เพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กรเกษตรกรให้สามารถผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ และมีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด 2. เพื่อส่งเสริมให้ครัวเรือนและชุมชนมีความรู้ในการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรเพื่อเป็นตำรับอาหารเพิ่มมูลค่าไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	1.77	0.33	0.35	0.36	0.36	0.36	กองพัฒนาเกษตรกร กสก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
3	แผนงานการพัฒนาสมุนไพรอย่างครบวงจรในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี) (MOU)	เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาพืชสมุนไพรและกิจการที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรอย่างครบวงจร ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมให้มีความปลอดภัยและมีคุณภาพตามความต้องการของตลาด	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	-	-	-	-	-	-	ส.ป.ก./ สกพอ.
4	โครงการ ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำในเขตปฏิรูปที่ดิน	1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนนวัตกรรมโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำแก่เกษตรกร 2. เพื่อแปรรูปสมุนไพรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่ EEC 3. เพื่อเพิ่มมูลค่าของวัตถุดิบสมุนไพรหรือผลผลิตทางการเกษตรอื่น 4. เพื่อสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่ EEC	ในเขต ส.ป.ก.72 จังหวัด	49.27	9.85	9.85	9.86	9.86	9.86	ส.ป.ก.
5	การแปรรูปพืชสมุนไพรด้วยเครื่องอบแห้งลมร้อนแบบภาดหมุนระบบควบคุมอุณหภูมิแบบ 2 ชั้นตอน	เพื่อผลิตเครื่องอบแห้งลมร้อนแบบภาดหมุนระบบควบคุมอุณหภูมิแบบ 2 ชั้นตอน ทดสอบใช้ประโยชน์ในการอบแห้งพืชสมุนไพรในพื้นที่ภาคตะวันออก	ฉะเชิงเทรา	2.00	2.00	-	-	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
6	โครงการพัฒนาการผลิตและการแปรรูป สมุนไพรให้มีคุณภาพปลอดภัยสูงรองรับ การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาค ตะวันออก	1. เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตสมุนไพร ให้มีคุณภาพปลอดภัยสูง 2. เพื่อพัฒนากระบวนการแปรรูป สมุนไพรให้มีคุณภาพ 3. เพื่อส่งเสริมช่องทางการตลาดสินค้า สมุนไพรและผลิตภัณฑ์ 4. เพื่อขยายผลการพัฒนาการผลิตและ การแปรรูปสมุนไพรให้มีคุณภาพ ปลอดภัยสูง	อ.พนมสารคาม อ.สนามชัยเขต อ.ท่าตะเกียบ จ. ฉะเชิงเทรา	4.59	0.92	0.92	0.92	0.92	0.92	ศูนย์ศึกษาการ พัฒนาเขาคิน ขอนแก่น
7	การพัฒนาระบบเนียร์อินฟราเรดเพื่อใช้ ตรวจสอบปริมาณสารออกฤทธิ์ในฟ้า ทะลายโจร บำบึก และขมิ้นชันสำหรับ การซื้อขายผลผลิต	1. การพัฒนาระบบเนียร์อินฟราเรดส เปกโทรสโกปีสำหรับการประเมิน ปริมาณสารออกฤทธิ์ในผงฟ้าทะลายโจร บำบึก และขมิ้นชันอย่างรวดเร็ว 2. ทดสอบการใช้ระบบเนียร์อินฟราเรด ที่พัฒนาขึ้น โดยผู้ประกอบการที่ เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ เข้าใจการใช้งานและผลลัพธ์ เพื่อสร้าง แนวทางการนำผลงานไปใช้ประโยชน์	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	2.80	1.40	1.40	-	-	-	สวก.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
8	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืช สมุนไพรแบบครบวงจร	1. เพื่ออบรมให้ความรู้เกษตรกรมีการ รวมกลุ่มพืชสมุนไพรส่งสถานที่แปรรูป เพื่อเพิ่มรายได้ชุมชน/การจัดทำ แผนพัฒนาการเกษตรของชุมชนเพื่อ ความยั่งยืน 2. การแปรรูปสมุนไพรเป็น ผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาด 3. การออกแบบ packaging สมุนไพร 4. การฝึกอบรมเกษตรกรการจำหน่าย สินค้าออนไลน์ ออฟไลน์ และโฆษณา ผลิตภัณฑ์หรือการจัดงานแสดงสินค้า เพื่อสร้างเครือข่ายตลาด 5. เพื่อการ จัดตั้งสถานที่แปรรูปสมุนไพรแบบครบ วงจร 6. พัฒนาภาคการเกษตรควบคู่ไป กับการพัฒนาพื้นที่ EEC	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี	65.33	44.08	9.50	3.92	3.92	3.92	สภจ.ฉช./ สภจ.ชบ.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
9	สร้างมูลค่าเพิ่มพืชสมุนไพรสู่ผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันร่างกาย (Health and Wellness Food)	<p>1. เพื่อเสริมศักยภาพการเป็นฐานการผลิตพืชสมุนไพร เพิ่มความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรอย่างยั่งยืน</p> <p>2. พัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มจากสมุนไพรโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยี / นวัตกรรมแปรรูปที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการตลาด</p> <p>3. เพื่อสร้างโอกาสการเข้าสู่ช่องทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มจากสมุนไพรทั้งในประเทศและต่างประเทศ</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	51.10	10.22	10.22	10.22	10.22	10.22	สอท.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
10	โครงการพัฒนาศักยภาพคลัสเตอร์พืชสมุนไพรให้มีมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	<p>1. เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชน ด้านพืชสมุนไพรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี)</p> <p>2. เพื่อพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของคลัสเตอร์แปรรูปพืชสมุนไพร ด้วยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การตลาด และการบริหารจัดการ</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	10.00	5.00	5.00	-	-	-	สอจ.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
11	โครงการสนับสนุนการพัฒนาโรงงานแปรรูปสมุนไพรให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP และยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์สมุนไพร	<p>1. เพื่อสนับสนุนการปรับสถานประกอบการแปรรูปสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน GMP และเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้ประกอบการด้านควบคุมคุณภาพการผลิตผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรไทย</p> <p>2. เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ไทย, วิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการเกษตร เกษตรกร ในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน การพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปสมุนไพร การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีคุณภาพและตอบโจทย์ตลาด โดยการให้คำปรึกษาเชิงลึกจากนักวิจัย นักวิชาการ</p> <p>3. เพื่อเพิ่มความมั่นใจของผู้บริโภคและส่งเสริมภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย รวมถึง ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสมุนไพรไทยสามารถขยายตลาดได้</p> <p>4. เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เป็นแนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการร่วมกันระหว่างกระทรวง อว. และ กองสมุนไพรและต่อยอดความร่วมมือในอนาคต (อย.)</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	34.00	34.00	-	-	-	-	สวทช.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
12	โครงการพัฒนาผู้ประกอบการเกษตร นวัตกรรมกลุ่มสมุนไพรมูลค่าเพิ่มสูง : สารสกัดจากฟ้าทะลายโจร	<p>1. เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการเกษตร เกษตรกร ให้ เข้าใจเทคโนโลยีการแปรรูปเป็นสารสกัด (Active Ingredients) ผ่านกิจกรรม การถ่ายทอดเทคโนโลยี การศึกษาดูงาน โรงงานสกัดที่ได้มาตรฐานจาก สถาบันวิจัยของรัฐ โรงงานต้นแบบใน มหาวิทยาลัย ตลอดจนโรงงานต้นแบบ อุตสาหกรรมขนาดเล็ก</p> <p>2. เพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ผลิต สมุนไพรมูลค่าเพิ่ม เพื่อการผลิตสาร สกัดที่ได้มาตรฐาน ตรงกับความต้องการ เฉพาะของการแปรรูปเป็นสารสกัด (Specification)</p> <p>3. เพื่อพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์/ ผู้ประกอบการเกษตรนวัตกรรมกลุ่ม สมุนไพรมูลค่าสูง สารสกัดฟ้าทะลายโจร ประจำจังหวัด EEC (Provincial Product Champions)</p>	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	30.00	30.00	0.00	0.00	0.00	0.00	สวทช.
รวมวงเงินกลางทาง				252.67	138.14	37.60	25.64	25.64	25.64	
ปลายทาง จำนวน 1 โครงการ										

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
1	โครงการ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจากพันธูกรรมท้องถิ่นในเขตปฏิรูปที่ดิน (โมเดล BCG)	<p>1. เพื่อสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพของชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ชุมชนได้ตระหนักและเข้าใจ การอนุรักษ์บริหารจัดการ และใช้ประโยชน์ทรัพยากรของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน</p> <p>2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพของชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคหรือผู้ประกอบการในแต่ละระดับ ก่อเกิดเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ คุณค่าและมูลค่าเพิ่มที่ดี</p> <p>3. เพื่อสนับสนุนศักยภาพการผลิตฐานชีวภาพของชุมชน ให้มีความเพียงพอ มีคุณภาพมาตรฐาน และการประกอบการจากฐานชีวภาพของชุมชน ให้สามารถก่อเกิดเป็นรายได้ทางเศรษฐกิจ และเชื่อมโยง การพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกมิติของชุมชนและเครือข่าย</p>	ในเขต ส.ป.ก.72 จังหวัด	89.15	17.83	17.83	17.83	17.83	17.83	ส.ป.ก.
รวมวงเงินปลายทาง				89.15	17.83	17.83	17.83	17.83	17.83	
รวมวงเงินทั้งสิ้น				1,073.62	704.25	101.06	87.23	89.43	91.63	

5. คลัสเตอร์สินค้าเกษตรมูลค่าสูง 8 โครงการ

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
ต้นทาง จำนวน 5 โครงการ										
1	โครงการขยายผลเทคโนโลยีแพลตฟอร์มการจัดการโคเนื้อเขตร้อนชื้นด้วยปัญญาประดิษฐ์	เพื่อพัฒนาและขยายผลแพลตฟอร์มเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารจัดการฟาร์มโคเนื้อ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการฟาร์มโคเนื้อให้เกษตรกรในพื้นที่ และเพื่อการต่อยอดการบริหารจัดการปศุสัตว์คุณภาพสูงครบวงจร	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	45.00	10.00	12.00	12.50	5.50	5.00	สวทช.
2	โครงการระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่	1. เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่ม สร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร 2. เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต ผลผลิตมีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด	ทั่วประเทศ	5.76	1.15	1.15	1.15	1.15	1.15	กรมปศุสัตว์ (กองส่งเสริมและ พัฒนาการ ปศุสัตว์)
3	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์และกิจการที่เกี่ยวข้อง MOU ร่วมกับ ธ.ก.ส.	เพื่อสนับสนุนสินเชื่อในการปฏิรูปภาคการเกษตร การช่วยลดต้นทุนการผลิต/ การสร้างมูลค่าเพิ่มการผลิตหลัก / การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน / การพัฒนาการตลาด / การสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน	ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	-	กรมปศุสัตว์ (กองส่งเสริมและ พัฒนาการ ปศุสัตว์)

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
4	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ เพื่อสร้างฝูงโคต้นน้ำ	1. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และ เทคโนโลยีการเลี้ยงโคเนื้อ ให้เกษตรกร 2. เกษตรกรได้รับการสนับสนุนและ ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อ 3. เพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกรเข้าถึง แหล่งเงินทุนได้มากขึ้น	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	4.10	0.82	0.82	0.82	0.82	0.82	กรมปศุสัตว์ (กองส่งเสริม และ พัฒนาการ ปศุสัตว์)
5	โครงการยกระดับสินค้าไข่ไก่คุณภาพสูง ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC Premium Eggs)	กิจกรรมปรับระบบการเลี้ยงไก่ไข่เข้าสู่ มาตรฐานฟาร์มไก่ไข่แบบไม่ใช้กรง (Cage Free Eggs) และไก่ไข่อินทรีย์ (Organic) กิจกรรมสร้างระบบ ตรวจสอบย้อนกลับสินค้าไข่ไก่ สำหรับ ผู้ประกอบการฟาร์มไก่ไข่แบบไม่ใช้กรง Cage Free /ฟาร์มไก่ไข่อินทรีย์ (Organic) และผู้ประกอบการศูนย์ รวบรวมไข่ไก่	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	22.20	3.30	4.00	4.30	4.80	5.80	กรมปศุสัตว์ (สำนักพัฒนา ระบบและ รับรองมาตรฐาน สินค้าปศุสัตว์)
รวมวงเงินต้นทาง				77.06	15.27	17.97	18.77	12.27	12.77	
กลางทาง จำนวน 1 โครงการ										
1	โรงฆ่าโคมาตรฐานเพื่อเพิ่มขีด ความสามารถอุตสาหกรรมโคเนื้อไทย และเศรษฐกิจฐานรากด้วยการส่งออกใน พื้นที่ EEC	ก่อสร้างโรงฆ่าโคมาตรฐานและศูนย์ตัด แต่ง เนื้อโคเพื่อการส่งออกในพื้นที่ EEC จำนวน 1 แห่ง	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	500.00	500.00	-	-	-	-	ภาคเอกชน (สหกรณ์ เครือข่ายโคเนื้อ จำกัด)
รวมวงเงินกลางทาง				500.00	500.00	-	-	-	-	

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
ปลายทาง จำนวน 2 โครงการ										
1	โครงการขยายตลาดไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC (EEC Premium Eggs) สู่มือผู้บริโภคทั่วประเทศภายใต้โครงการยกระดับการผลิตสินค้าไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC (EEC Premium Eggs)	<p>1. เพื่อขยายตลาดใหม่ให้เกษตรกร/ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC ให้มีตลาดใหม่ของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ และสามารถสร้างเป็นตลาดหลักหรือตลาดเสริมในการค้าผลิตภัณฑ์ไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC</p> <p>2. เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้เกษตรกรและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC ได้เข้าใจและมีทักษะในกระบวนการขั้นตอนการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ไปยังพื้นที่จังหวัดเศรษฐกิจระดับภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสงขลา ซึ่งจะสร้างการขยายมูลค่าทางการตลาดให้กับผู้ประกอบการ รวมถึงเกษตรกรและเกษตรกรรายย่อย ได้มีทางเลือกในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์</p> <p>3. สร้างการรับรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน ในการเลือกซื้อสินค้าไข่ไก่คุณภาพสูง</p>	กทม. จังหวัด เชียงใหม่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต และจังหวัด สงขลา	10.00	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	กรมปศุสัตว์ (กองผลิตภัณฑ์ ปศุสัตว์)

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
2	โครงการประชาสัมพันธ์และขยายตลาดไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC (EEC Premium Eggs) สู่ตลาดต่างประเทศ	<p>1. ฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกร ผู้ประกอบการการผลิตไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC เกี่ยวกับฐานการทำตลาดเพื่อการส่งออก</p> <p>2. การจับคู่ทางธุรกิจระหว่างเกษตรกร/ผู้ประกอบการผลิตไข่ไก่คุณภาพสูงในพื้นที่ EEC ในจังหวัด ฉะเชิงเทรา ระยอง และชลบุรีกับผู้ประกอบการของประเทศสิงคโปร์ (Business matching)</p> <p>3. จัดแสดงผลิตภัณฑ์ให้แก่ักธุรกิจ ผู้ลงทุนในพื้นที่ได้ ทดลองชิม และ คัดสรรเพื่อขยายตลาดไข่ไก่ในส่วนของ EEC Premium eggs</p> <p>4. เผยแพร่ผลการดำเนินงานในรูปแบบคลิปวิดีโอเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการฯ</p>	<p>กทม.</p> <p>จังหวัด</p> <p>ฉะเชิงเทรา</p> <p>ชลบุรี ระยอง</p> <p>ประเทศสิงคโปร์</p> <p>เกาหลีใต้</p> <p>สหรัฐอเมริกา</p> <p>เอมิเรตส์</p>	23.06	4.02	4.02	4.02	5.00	6.00	กรมปศุสัตว์ (กองความร่วมมือ ด้านการปศุสัตว์ ระหว่าง ประเทศ)
รวมวงเงินปลายทาง				33.06	6.02	6.02	6.02	7.00	8.00	
รวมวงเงินทั้งสิ้น				610.12	521.29	23.99	24.79	19.27	20.77	

6. สนับสนุนทุกคลัสเตอร์ 2 โครงการ

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
ต้นทาง จำนวน 1 โครงการ										
1	โครงการเพิ่มผลิตภาพการเกษตร บนฐานทรัพยากรดิน			22.50	8.50	3.50	3.50	3.50	3.50	กรมพัฒนาที่ดิน
		1. จัดทำระบบบริหารพัฒนาการเกษตร อัจฉริยะ เพื่อเป็นระบบปฏิบัติการหลัก ในการเพิ่มผลิตภาพการเกษตร บนฐาน ทรัพยากรดิน	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง	5.00	5.00	-	-	-	-	
		2. ระบบดินอัจฉริยะ สำหรับเกษตรกร (รองรับการปลูกทุเรียน มะม่วง สมุนไพร ผัก และมันสำปะหลัง) เพื่อเป็นระบบ สนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพการเกษตร รองรับการสนับสนุนการตัดสินใจใน การผลิต ของเกษตรกร								
		3. การจัดทำแปลงสาธิตถ่ายทอด (กระจายแปลงตามฐานทรัพยากรดิน จากระบบบริหารพัฒนาการเกษตร อัจฉริยะ) เพื่อใช้เทคโนโลยีพัฒนาที่ดิน เป็นสื่อ ให้เกษตรกรเข้าถึงการใช้ฐาน ทรัพยากรดินในการเพิ่มผลิตภาพการเกษตร ที่สอดคล้องกับระบบดินอัจฉริยะ	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง (รวม 65 แปลง)	17.50	3.50	3.50	3.50	3.50	3.50	
รวมวงเงินต้นทาง				22.50	8.50	3.50	3.50	3.50	3.50	

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์/กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินการ	วงเงิน (ล้านบาท)						หน่วยงาน รับผิดชอบ
				รวม	2566	2567	2568	2569	2570	
ปลายทาง จำนวน 1 โครงการ										
1	โครงการส่งเสริมการค้าชายแดนไทยกับ ประเทศเพื่อนบ้าน : มทกรมการค้า ชายแดน ณ จังหวัดจันทบุรี หรือตราด		ภาคตะวันออก	7.00	7.00	-	-	-	-	กรมการค้า ต่างประเทศ
รวมวงเงินปลายทาง				7.00	7.00	-	-	-	-	
รวมวงเงิน				29.50	15.50	3.50	3.50	3.50	3.50	

ภาคผนวก

คำสั่งคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ที่ 4 /2563

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ด้วย คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) มีข้อสั่งการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยให้มีการปรับระบบการเกษตรทั้งเรื่องการใช้พื้นที่และระบบการทำเกษตรให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) เป็นผู้ประสานงาน รวบรวมและนำเสนอ กพอ.

เพื่อให้การจัดทำแผนการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรม อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2.7 ของคำสั่งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ที่ 3/2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2562 จึงเสนอให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่อำนาจ ดังนี้

1. องค์ประกอบ

1.1 ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานคณะทำงาน
1.2 รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รองประธานคณะทำงาน
1.3 เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือ
รองเลขาธิการฯ ที่เลขาธิการฯ มอบหมาย	รองประธานคณะทำงาน
1.4 ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	คณะทำงาน
1.5 ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม	คณะทำงาน
1.6 ผู้แทนสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	คณะทำงาน
1.7 ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล	คณะทำงาน
1.8 อธิบดีกรมชลประทาน หรือผู้แทน	คณะทำงาน

1.9	อธิบดีกรมประมง หรือผู้แทน	คณะทำงาน
1.10	อธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
1.11	อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน หรือผู้แทน	คณะทำงาน
1.12	อธิบดีกรมวิชาการเกษตร หรือผู้แทน	คณะทำงาน
1.13	อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร หรือผู้แทน	คณะทำงาน
1.14	อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
1.15	เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือผู้แทน	คณะทำงาน
1.16	เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
1.17	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร หรือผู้แทน	คณะทำงาน
1.18 – 19	ผู้ทรงคุณวุฒิที่ สกพอ. แต่งตั้ง จำนวน 2 ท่าน	คณะทำงาน
1.20	เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หรือผู้แทน	คณะทำงานและ เลขานุการร่วม
1.21	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบาย เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	คณะทำงานและ เลขานุการร่วม
1.22	ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ
1.23	ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ

2. หน้าที่และอำนาจ

2.1 จัดทำแผนพัฒนาภาคการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกและแผนงานโครงการภายใต้แผนพัฒนาภาคการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และความต้องการของตลาด เสนอต่อคณะกรรมการบริหารการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

2.2 เชิญบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อมูลในการจัดทำแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้อง

2.3 ประสานและสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

2.4 ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานการขับเคลื่อนแผนพัฒนาภาคการเกษตร
ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

2.5 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะอนุกรรมการบริหารการพัฒนา
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2563

(นายอรรถม สวานายน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ประธานอนุกรรมการบริหารการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก